

סיפורי מעשיות מנוקד

• הקדמה • מעשה א' - מאבדת בת מלך • מעשה ב' - ממלך וקיסר • מעשה ג' מחגר • מעשה ד' - מעשה נסים • מעשה ה' - מבן מלך שהיה מאבנים טובות • מעשה ו' - ממלך ענו • מעשה ז' - מזבוב ועכביש • מעשה ח' - מרב ובן יחיד • מעשה ט' - מחכם ותם • מעשה י' - מבערגיר ועני • מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו • מעשה יב' - מבעל תפלה • מעשה יג' - מהשבעה בעטלירס • שיחות שאחר ספורי המעשיות

הקדמה

מעשה א' - מאבדת בת מלך

מעשה ב' - ממלך וקיסר

מעשה ג' מחגר

מעשה ד' - מעשה נסים

מעשה ה' - מבן מלך שהיה מאבנים טובות

מעשה ו' - ממלך ענו

מעשה ז' - מזבוב ועכביש

מעשה ח' - מרב ובן יחיד

מעשה ט' - מחכם ותם

מעשה י' - מבערגיר ועני

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו

מעשה יב' - מבעל תפלה

מעשה יג' - מהשבעה בעטלירס

שיחות שאחר ספורי המעשיות

ספורי

מעשיות

הקדמה

מה שהיה כבר נקרא שמו, ונודע שהוא אדם, וזאת תורת האדם דקדשה, אשר זכה להשלים דמות אדם, כי זה כל האדם. הלא הוא כבוד אדונינו מורנו ורבנו, עטרת תפארתנו גאון עזנו, הרב הקדוש והנורא בוצינא רבא בוצינא עלאה בוצינא יקירא וקדישא קדשת-שם מורנו הרב נחמן זצוק"ל. נין ונכד להרב הקדוש והנורא האלקי הבעל-שם-טוב זצוק"ל. אשר כבר נהנו ישראל לאורו, בחבוריו הקדושים הנפלאים אשר כבר יצאו לאורה, רבים ראו וישמחו, וישרים יעלזו. והאמת יורה דרכו. והנה עוד ראה זה נמצא באמתחותינו, ספורי מעשיות נפלאות ונוראות, אשר זכינו לשמע פה אל פה מפיו הקדוש, אשר און וחקר ותקן משלים הרבה, והלביש והסתיר השגות גבוהות ועצומות בספורי מעשיות בדרכים נפלאים ונוראים מאד. כי זאת לפנינו בישראל על הגאלה ועל התמורה, כשהיו רוצים לדבר בנסתרות ה', היו מדברים בדרך חידה ומשל והלבישו סתרי תורה גנזיא דמלכא בכמה וכמה לבושים מלבושים שונים, כמובא אחר המעשה של בן המלך ובן השפחה. שאמר רבנו ז"ל אז, שבימים הקדמונים כשהיו החברים מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה. כי עד רשב"י לא היו מדברים קבלה באתגליא וכו', ועל פי רב אחר כמה מעשיות, היה מגלה קצת מעט פחות מטפה מן הים איזה רמזים להיכן הדברים מגיעים, כמבאר לקמן במקומם הדברים והרמזים שספר אחר כל מעשה ומעשה. והנה עד הנה היו הדברים האלה גנוזים אצלנו, אך להיות רבים אומרים לנפשנו, מי יראנו טוב, כי רבים אשר אתנו מאנשי שלומנו, אשר נכספה וגם כלתה נפשם לשמע תמיד דברי אלקים חיים שיצאו מפי רבנו הקדוש ז"ל, וביחוד אלו המעשיות שספר, אשר לא זכו עדין שיגיעו אליהם כי אם בהעתקות בכתב על-ידי סופרים שונים, אשר נתרבו הטעויות בהם מאד וקלקלו המכון. על כן תשוקתם הגדולה אלצונו, וכספם החזק דחקונו, עד אשר הכרחנו למלאת רצונם, להביאם לבית הדפוס. וגם כי היה לנו גלוי דעת מפי רבנו הגדול ז"ל, אשר פעם אחד גלה דעתו שרוצה להדפיס ספר מעשיות, ואמר בזה הלשון לפני כמה אנשים: בדעתי להדפיס ספר מעשיות, ויהיה למעלה כתיב בלשון הקדש ולמטה בלשון לעז. ואמר, הלא מה יוכלו העולם לדבר על זה, הלא על כל פנים הם מעשיות נאים לספר וכו'. כדברים האלה נשמע מפיו הקדוש בפרוש. וזה אשר העירונו, להביאם לבית הדפוס. ואם אמנם ידענו ולא נעלם מעינינו, כי רבים קמו עליו, עם כל זה האמת עד לעצמו, ואנחנו

מחיבים לעשות רצונו, והי הטוב יעשה. השומע ישמע והחדל יחדל. וגם כי תהלה לאל עד כה עזרונו רחמיו יתברך, כי נתפשטו חבוריו הקדושים בקרב עם קדוש, בקהל ועדה וישראל, ויהיו דבריו להם לששון ולשמחה, ותהי בפייהם כדבש למתוק. כלם ישבעו ויתענגו מטובו. כמו חלב ודשן תשבע נפשם, ושפתי רננות יהלל פיהם. ורבים אשר אתנו, מאשר אתם את החולקים על האמת, הדוברים על צדיק עתק בגאווה ובוז, אשר בדו מלבם אשר לא עלתה על דעתו. ולא עלינו להאריך ולספר בדבר הזה, כי הוא כבשי דרחמנא, וכמה עלמין אתהפכו בגיניהו, על ידי רבוי המחלקת שנתרבו בימינו בין החכמים והצדיקים, ומי יבוא אחר המלך את אשר כבר עשוהו. אך זאת לדעת, כי עקר כוננתו בהדפסת אלו ספורי מעשיות, הוא רק בשביל אנשי שלומנו, החוסים בצל קדשו, התאבים ומצפים ומשתוקקים לשמע דברים הקדושים. ואם אמנם, הדברים הנדפסים בספר, כאלו נאמרו לאלפים ולרבבות. לעמת זה ראינו, כי כבר התחילו הדברים להתפשט בכתב על ידי העתקות רבות, ואין הבדל בין דברים הנכתבים לדברים הנדפסים. וגם לא מראש בסתר דברם, כי כל מי שיש לו עינים יראה, וכל מי שיש לו לב יבין, כי לא דבר רק הוא מכס, ואם רק הוא מכס. כי דברים הללו עומדים ברום גבהי מרומים. ושמענו מפיו הקדוש בפרוש שאמר שכל דבור ודבור של אלו המעשיות יש בו כונה עצומה, ומי שמשנה דבור אחד מאלו המעשיות מכפי מה שאמרו הוא בעצמו הוא מחסר הרבה מהמעשה. ואמר שאלו המעשיות הם חדושים נפלאים ונוראים מאד מאד, ויש בהם דרכים ונסתרות ועמקות מפלג מאד. וראויים לדרשם ברבים, לעמד בבית הכנסת ולספר מעשה מאלו המעשיות, כי הם חדושים גבוהים ונוראים מאד מאד. גם מי שלבו שלם ובקי היטב בספרי קדש ובפרט בספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל, יוכל להבין ולדעת קצת מעט רמזים באיזה מעשיות אם ישם לבו ודעתו עליהם היטב. גם יש בהם התעוררות מוסר נפלא ועצום מאד ברב המקומות, יבינם המשכיל בעצמו. כי רבם ככלם מעוררים וממשיכים את הלב מאד להשם יתברך, לשוב להשם יתברך באמת לאמתו, לעסק רק בתורה ועבודה תמיד, ולהפך פניו מהבלי העולם לגמרי, כאשר יראה הרואה בעיני שכלו, אם יסתכל בהם באמת. אולם תכלית כונות אלו המעשיות רחוק מאד מדעת אנושי ועמק עמק מי ימצאנו, ואין להאריך בשבח תפארת גדלת המעשיות האלו, כי גבהו מדעתנו, וכל המוסיף לדבר בשבח גדלתם ועמקותם הוא גורע. רק אמרנו להעיר קצת לבב אנשי שלומנו למען לא ישכחו נפלאותם אשר הראם מרחוק, כמאן דמחוי במחוג, עד היכן הדברים מגיעים, על ידי מעט הרמזים אשר גלה לעינינו, אחר ספור כל מעשה ומעשה. כי האף אמנם נרשמו קצת הרמזים שנשמעו מפיו הקדוש, אך זה ברור לכל משכיל כי אין דומה השומע מפי החכם בעצמו להרואה הדברים בספר, וביותר בדרכי רמזים כאלה, אשר אינם מובנים, כי אם על ידי תנועת האיברים בנענוע הראש וקריצת העין ונטית היד וכיוצא באלה, אשר על ידם דיקא יבין המבין קצת מעט וישתומם על המראה ועיניו למרחוק יביטו גדלת השם וגדלת תורתו הקדושה, אשר נתלבשה בכמה לבושים שונים כמבאר בכל ספרי קדש.

עד כה הגיעו דברים המעוטים המחזיקים הרבה. לבנו יהגה אימה, איה סופר איה שוקל מאין יבוא עזרנו. מי יגור לנו אש אכלה מי יעמד בעדינו. נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים בידו נפקיד רוחנו. אליך ה' נשא נפשנו. עד הנה רחמיך עזרנו, עזרנו כי עליך נשעננו. ויהי נעם ה' אלקינו עלינו, עד יבוא מורה צדק לעדתנו, ויבנה בית קדשנו ותפארתנו. חזה ציון קרית מועדנו, מלך ביפיו תחזינה עינינו, במהרה בימינו, אמן: הלא כה דברי הכותב והמסדר והמעתיק, לאכל לשבעה ולמכסה עתיק: נאם הקטן נתן בא"א מוהר"ר נפתלי הירץ יצ"ו מנעמראב רבתי: חתן הרב הגאון החסיד המפרסם בכל קצוי ארץ כבוד קדשת מוהר"ר דוד צבי זצלה"ה שהיה אב בית-דין בקהלת-קדש קרעמיניץ והגליל. ובקהלת-קדש שאריגראד. ובקהלת-קדש מאהלוב והגלילות: גם ראינו להעתיק כאן השמטות שנשמטו מספרי לקוטי מוהר"ן שנדפסו כבר. גם הצגנו אחר המעשיות כמה וכמה ספורים ושיחות נאות של רבנו הקדוש והנורא ז"ל, אשר זכינו לשמוע מפיו. כי שיחתו היא כלה תורה. כמאמר רז"ל "ועלהו לא יבול", אפילו שיחת חליו של תלמיד חכם צריכין למוד. ובאמת כל אלו השיחות הם תורות גבוהות ונוראות מאד. וכמה שיחות יש בהם שזכינו לשמוע התורות השיכים להם: וגם על פי פשוטו הם דרכים נפלאים ועצות טובות ונוראות מאד ושוה לכל נפש, להרגיל עצמו בעבודת ה', להמשיך עצמו להשם יתברך להטות לבבו אליו יתברך כל ימי חייו, באמת ובתמימות. שים לבך היטב לכל הדברים האלה. כי אפילו הדברים הנראים כפשוטים, הם דברים עמוקים וגבוהים מאד והן הן הדברים העומדים ברומו של עולם. והעקר להרגיל עצמו לקימם כפשוטו באמת ובתמימות בלי חכמות, אז תצליח את דרכך ואז תשכיל. רק חזק ואמץ מאד. אז תלך לבטח דרכך ואשורך לא תמעד. בטחו בה' עדי

קדם שספר מעשה ראשונה שבספר זה, ענה ואמר, בספורי המעשיות שהעולם מספרים, יש בהם נסתרות הרבה ודברים גבוהים מאד, אך שנתקלקלו המעשיות, כי חסר מהם הרבה, וגם נתבלבלו ואינם מספרים אותם כסדר. כי מה ששיך בתחלה מספרים בסוף וכן להפך, וכיוצא בזה. אבל באמת יש בהמעשיות שמספרים העולם, דברים נעלמים גבוהים מאד. והבעל-שם-טוב זצוק"ל, היה יכול על ידי ספור מעשה, ליחד יחודים. כשהיה רואה שנתקלקלו צנורות עליונים, ולא היה באפשר לתקן אותם על-ידי תפלה, היה מתקנם ומיחדם על ידי ספור מעשה: ועוד דבר רבנו ז"ל בענין זה, ואחר-כך התחיל לספר מעשה שבדף הסמוך. ואמר, בדרך ספרתי מעשה וכו'. ודע שהמעשיות שספר רבנו, רבם ככלם, הם מעשיות חדשות לגמרי שלא נשמעו מעולם, רק הוא בעצמו ספרם מלבו ודעתו הקדושה כפי ההשגה העליונה שהשיג ברוח קדשו, שהיה מלביש אותה ההשגה באותה המעשה, והמעשה בעצמה היא מראה נוראה והשגה עליונה מאד שהשיג וראה במקום שראה. וגם לפעמים היה מספר מעשה מהמעשיות שמספרין העולם, אבל הוסיף בהם הרבה, והחליף ותקן הסדר, עד שנשתנה ספור המעשה לגמרי ממה שהעולם מספרין וכנ"ל. אבל לא נכתבו בזה הספר מאלו המעשיות כי אם אחת או

שתים, ושאר כל המעשיות הם חדשות לגמרי שלא נשמעו מעולם: באותו הזמן שהתחיל רבנו ז"ל לעסק בספורי מעשיות, ואמר בפרוש בזה הלשון: הנני אתחיל לספר מעשיות (איך וועל שוין אן הייבן מעשיות דער ציילין). וכונות דבריו היה, כמי שאומר מאחר שאינו מועיל לכם לשוב אל השם יתברך על ידי התורות והשיחות הקדושות וכיוצא בזה, מה שעסק ביגיעות גדולות כל ימיו להשיבנו אל השם יתברך באמת לאמתו, ומאחר שאינו מועיל כל אלה, על כן הוא מתחיל לעסק בספורי מעשיות. ואז באותו הזמן אמר התורה המתחלת: "פתח רבי שמעון ואמר עת לעשות לה' הפרו תורתך וכו' דא אוריתא דעתיקא" וכו' הנדפסת בספר הראשון בסופו בדף קנ"ו. ושם מבאר בסוף המאמר קצת מענין ספורי מעשיות, שעל ידי ספורי מעשיות של הצדיק האמת מעוררין מהשנה את בני אדם שנפלו בשנה וישנים את ימיהם וכו' עין שם. ויש מעשיות שהם בקרב שנים, ויש ספורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחינת עתיק וכו', עין שם היטב, ותבין ותשכיל קצת מן מוצא דבר עד היכן הדברים של אלו המעשיות מגיעים, ומה היתה כונתו הקדושה בזה, ובאמת יש באלו המעשיות התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך ברב המקומות אפלו על פי פשוט, מלבד הנסתרות. כי כלם הם סודות נוראות, ויש להם כח גדול לעורר הכל להשם יתברך: חזק בהיותנו עוסקים בהדפסת המעשיות בראשונה שמוע, שמענו קול שאון באמרם כי לא נכון להדפיס ספורי מעשיות כאלה. ולכפל דבריהם הוא אך למותר. ואם כבר הקדמנו בהקדמה דברי רבנו ז"ל, שאמר שרצונו להדפיס ספורי מעשיות ומה יוכלו העולם לומר על זה, כי הלא על כל פנים הם ספורי מעשיות נאים וכבר נדפסו בעולם כמה וכמה ספורי מעשיות רבו מספר ואין פוצה פה ומצפצף, בפרט כי רב המעשיות של אדמו"ר ז"ל, מספרים בבאור מהתעוררות מוסר נפלא מאד, כגון המעשה של הבעל תפלה והמעשה של הז' בעטלירש, וכן ברב המעשיות נמצא מהם בבאור דברי חכמה ומוסר, מלבד הנסתרות בהם. וגם אצל כמה מעשיות כבר נדפסו הערות ומקצת רמזים נפלאים ונוראים שגלה רבנו ז"ל בעצמו כמבאר לעיל. על כל זה אמרתי להעיר עוד איזה הערות להיכן מרמזים המעשיות לפי דעתי הקלושה והרוצה להוסיף יוסיף: ידוע בכל ספרי הזהר והתקונים ובכל כתבי האר"י זצ"ל, שבת מלך היא כנוי להשכינה וכנסת-ישראל כביכול. וכבר נתן לנו רשות לדבר בלשונות כאלה מן הראשונים אשר קדמוני אשר מפיהם אנו חיים. וגם דוד המלך עליו השלום ושלמה בנו, השתמשו בלשונות הללו הרבה מאד, כמו שכתוב: "כל כבודה בת מלך פנימה" וכיוצא בזה הרבה. וכל ספר שיר השירים שהוא קדש קדשים שאין כל העולם כדאי לו, מיסד על סוד זה. וכל כתבי האר"י ז"ל וספרי הזהר מלאים מזה כמבאר שם: מאן דקטל לחויא יהבין לה ברתא דמלכא דהיא צלותא ובפרט במאמר הסבא דמשפטים שאמר עולימתא שפירתא דלית לה עינין וכיוצא בזה הרבה, רבו מספר כי אין מספר. וכמו שאומרים ביהי רצון שקדם תהלים: ולחבר אשת נעורים עם דודה וכו', וכן בהלשם יחוד קדם הנחת תפלין, הנדפס בשערי ציון אומרים שם והחתן וכו' עין שם. ומי שמעין קצת בכתבי

האר"י ז"ל יראה שם בבאור שכל יסוד הקבלה הוא כדרך זה ליחד בחינת חתן וכלה דכורא ונקבא. ומבאר שם כל השמות והספירות וכל השתלשלות העולמות על דמות וצלם של פרצוף דכורא וכו'. ומבארים שם בפרטיות כל האיברים שלהם, וכל עניני יחוד וזווג ועבור והולדה ויניקה והתגדלות הקטן והקטנה עד שנעשים גדולים וכו' וכו'. והוא דבר מבאר מאד מאד בכל העץ חיים ופרי עץ חיים. וגם באדרא רבא בנשא והאזינו מדבר בדרך רמז מזה. וגם כל ספר שיר השירים מלא מזה, שפורט כל האיברים של החתן שהכלה משבחת אותו, וכן פורט האיברים של הכלה מה שהחתן משבח אותה. וגם רז"ל במדרשים המשילו מתן תורה לחתנה כמו שאמרו ביום חתנתו זה מתן תורה וכו'. ואמרו על פסוק "לקראת האלקים" כחתן היוצא לקראת כלה, כי שבת קדש נקרא כלה ומלכתא, כמו שכתוב: לכה דודי לקראת כלה בואי כלה וכו'. הרי מבאר לעין, שכל רבותינו ז"ל כנו כלליות והתחברות העולמות בשרשן בשם חבר של חתן וכלה, כי בצלם אלקים עשה את האדם וכל האיברים של זכר ונקבה כלם הם צלם אלקים, כמו שכתוב: "ויברא אלקים את האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אתם". וכמו שאומרים בברכת נשואין, אשר ברא את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממנו בנין עדי עד וכו'. כי האדם האיש והאשה הם חלק אלקים ממעל ממש ובהם כלול השם הוי"ה ברוך הוא, ואם זוכין שכינה שרויה ביניהם, כי יש בו יו"ד ובה ה'. וכל זה הוא דברים פשוטים ומבארים לעין כל. וכבר השתמשו כל הקדמונים בלשונות כאלה לכנות התקרבות ישראל לאביהם שבשמים בשם חבר חתן וכלה. כי כל עבודתנו בשרשה העליון מרמז לחבור חתן וכלה העליונים שהיא בחינת יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, כאשר כל ספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל מלאים מזה כנ"ל. וגם בתשעה באב בקינות שמקוננין על גלות השכינה וכנסת-ישראל אומרים: אז בהלך ירמיהו וכו' אשה יפת תאר מנולת מצא. וכן בתקון שלשה משמורות שהוא מהזהר חדש מדבר שם גם כן בלשונות כאלה כאשר המקוננת על בעלה וכו' עין שם: מכל זה ויותר מזה מבאר לעינים שגלות השכינה וכנסת-ישראל היא בחינת אבדת בת מלך והתרחקותה מדודה וכו'. ועין בספר הבהיר בהשמטות של זהר בראשית מה שכתוב שם על לכה דודי נצא השדה וכו', משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים וכו' ונשאה למלך גם נתנה לו במתנה. ולפעמים קורא אותה באהבתו אחותי, כי ממקום אחד היה, ולפעמים קורא אותה בתי כי בתו היא, ולפעמים קורא אותה אמי. וכן אמרו רז"ל על פסוק "בעטרה שעטרה לו אמו", לא זו מחבבה עד שקראה בתי וכו'. וכן בכל ספר משלי מכנה האמונה והתורה הקדושה בשם אשה טובה אשת חיל והאמונות כזביות ואפיקורסית בשם אשה רעה אשה זונה כמבאר בפרוש רש"י ובכל דברי רז"ל. וכבר נדפס מעשה מהבעל-שם-טוב ז"ל בסוף ספר תולדות יעקב יוסף מהסוחר עם אשתו שהיו בים וכו' שמיסד על הקדמה זו, שאשה יראת ה' היא כנסת ישראל: ואחרי הודיע ה' אותנו את כל זאת על ידי כל הנביאים והצדיקים והחכמים הראשונים, על פי הדברים האלה בקל יוכל המעין המבין

הרוצה להסתכל באלו המעשיות בעין האמת לאמתו להבין ולהשכיל בהם למצא בהם דברים נפלאים ונוראים. ואם אמנם אי אפשר לבוא עד תכונתם להבין כל קשור המעשה מראשה לסופה, עם כל זה יבין מעט מזעיר מהם ויערב לנפשו מאד: והנה מעשה הראשונה מהבת מלך שנאבדה זה מבאר שזה סוד שכינה בגלות, כי גלות השכינה התחיל קדם בריאת העולם בסוד שבירת כלים בסוד ואלה המלכים אשר מלכו וכו'. ותכף שנברא אדם הראשון היה צריך לתקן זאת, להעלות כל העולמות על מכונם לגלות מלכותו יתברך תכף בשעת בריאת העולם, כמו שתגלה מלכותו בקרוב בעת ביאת משיחנו שיבוא במהרה בימינו. אך הוא לא נזהר מלאכל מעץ הדעת וכו', שזהו בחינת מה שכתוב בהמעשה הנ"ל שהשני למלכות לא עמד בנסיון ואכל התפוח, שעל-ידי-זה פגם בכל העולמות וחזרה וירדה השכינה והלכה למטה בין הסטרא אחרא כידוע. ואחר-כך בא נח ורצה לתקן ולא תקן, כי שתה ונשכר בסוד "וישת מן היין וישכר" וכו' כמובא בספרים, שזהו בחינת "מה אנוש" וכו', ולא עמד בנסיון ושתה מן היין כמו שכתוב שם. ומאז והלאה כל הצדיקים שבכל דור עוסקים בתקון זה עד שיבא משיחנו במהרה בימינו שאז יהיה גמר התקון. ומעשה זו היא בכל אדם ובכל זמן. כי גם בכל אדם בפרטות עובר עליו כמעט כל מעשה זו כלה. כי כל אחד מישראל צריך לעסק בתקון זה להעלות השכינה מהגלות, לאוקמא שכינתא מעפרא, להוציא מלכות דקדשה מבין העכו"ם והסטרא אחרא שנתפזרה ביניהם, אשר סוד כל עבודתנו וכל המצוות ומעשים טובים ועסק התורה שאנו עושים כל ימי חיינו שכלם מיסדים על קטב זה כמבאר בכתבים. ואפלו אנשים פשוטים לגמרי והמון עם שאין יודעים בין ימינם לשמאלם, עם כל זה גם הם אם זוכים לילך בדרך הישר לפי ערכם, דהינו לסור מרע ולעשות טוב, כי אפלו איש פשוט לגמרי יודע מה שאסרה תורה, ואם עיניו לנכח יביטו לסור מרע ולבחר בטוב אז נעשין כל התקונים בעולמות העליונים ממילא על ידו וזוכה להקים השכינה מנפילתה כפי מה שזוכה לקדש ולטהר עצמו. נמצא שכל אחד מישראל הוא עוסק לחפש ולבקש את הבת מלך להשיבה אל אביה, שתשוב אל אביה כנעוריה בסוד "ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל". כי ישראל בכלל הם בחינת שני למלך כי הם מושלים בעולם, מה הוא מחיה מתים רופא חולים אף ישראל כך, כמו שאמרו אל תקרי עמי אלא עמי מה אנא עבד שמיא וארעא במלולי אף אתם כן וכו' וכיוצא בזה הרבה. וכל אחד כפי מה שזוכה לעסק בעבודתו שעל ידי זה עוסק כביכול לחפש ולבקש השכינה וכנסת ישראל להוציאה מהגלות, כמו כן כביכול השכינה מתגלה אליו כביכול מתוך תקף גלותה ומתעלמת ומסתתרת עצמה ובאה אליו בסתר ומגלית לו מקומה ומושבה, ומה לעשות בשבילה באפן שיזכה למצאה, שזה בחינת מה שגלתה הבת מלך אל השני למלכות באיזה תחבולות יוכל להוציאה, והענינים והתחבולות המבארים שם הם מבארים באר היטב על פי פשוט (כי כך דרך רבנו ז"ל ברב המעשיות, שבתוך קשור המעשה מספר דברי מוסר על פי פשוט כמבאר למעין בהם). כי צריכין לבחר לו מקום ולקבע לו תשובה ותענית ולהתגעגע תמיד ולהשתוקק תמיד אליו יתברך שיזכה

להכיר אותו שיתגלה מלכותו בעולם וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו וכו', ומלכותו בכל משלה. שזה עקר הקמת השכינה מהגלות כשזוכין להכיר מלכותו באמונה שלמה באמת, וכלם ידעו אותו יתברך מקטנם ועד גדולם, והיתה לה' המלוכה וכו'. וכשהאדם מתחיל לעסק בזה ובחר לו מקום להתבודדות לעסק בעבודת השם ולכסף ולהשתוקק אליו יתברך ולפעמים זוכה שנמשך איזה זמן אך אחר-כך כשהוא סמוך מאד לבוא למבקשו שיתגלה אליו לפי בחינתו התגלות מלכותו יתברך, אזי ביום אחרון מזמינים לו איזה נסיון לפי בחינתו. ואז באותו היום שהכל תלוי בזה היום, אזי מתגבר עליו הבעל דבר וכל חילותיו עליו בהתגברות גדול מאד ונכנס עמו בדברים וממשיכו לעצתו, ורואה כי תאוה הוא לעינים ונחמד וכו' ולוקח מפריו ואוכל חס ושלוש, ואינו עומד בנסיון שלו מה שהוא מכרח להתנסות ולהצטרף אז באותו העת והזמן. ואזי תכף נופל עליו שנה. ושנה הוא הסתלקות המחין שנסתלק ממנו דעתו וחכמתו המאיר בפניו בסוד "ויפלו פניו", וכתוב "למה נפלו פניך". ועין מזה במאמר המתחיל פתח רבי שמעון (בסימן סמ"ך לק"א) שם מדבר מזה, שעל ידי פגם תאוה אכילה אובדין את הפנים שהוא השכל ואז נופלין לבחינת שנה, עין שם היטב ותבין, כי שם מדבר הרבה מענין ספורי מעשיות אשר על ידם מעוררין מהשנה עין שם. ובאלו העתים שהאדם הוא בבחינת שנה חס ושלוש, עובר עליו מה שעובר, שזהו בחינת כל החילות שעברו על השני למלכות בעת שהיה מוטל בשנה. ואחר-כך נתעורר ונודע לו שהיה ישן כל כך, וחזר והלך למקום של הבת מלך, והודיעה לו גדל הרחמנות שעליו ועליה שבשביל יום אחד אבד מה שאבד. והקלה עליו האזהרה, שאין צריך להתענות, רק לזהר משתית היין כדי שלא יבוא לידי שנה. וחזר והתיגע איזה זמן רב בעבודת ה' כדי להוציא הבת מלך, אבל ביום האחרון לא עמד גם כן בנסיון קל. כי ראה מעין של יין, והטעה את עצמו והתחיל להמשך אחריו. ואמר להמשרת, הלא ראית שזה מעין ומאין בא לכאן יין, ובתוך כך הלך ולקח מעט וטעם מהיין, ותכף נפל עליו שנה וישן הרבה מאד. כי כך דרך הבעל דבר והתאוות כשרוצה להסית האדם הכשר שרוצה להתרחק מהתאוות, שאזי מטעה אותו מעט מעט שיתפלא ויתמה בדעתו על ענין הדבר שמתאוה אליו, ותכף שנכנס בדברים בענין התאוה מתגבר עליו הבעל דבר עד שמכשילו בה. כמו שמפרש בתורה בענין עץ הדעת, איך דבר הנחש עם האשה "אף כי אמר אלקים" וכו', "ותרא כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים" וכו'. דוק ותשכח כי כך הענין בכל התאוות והנסיונות. ומי שהוא בר דעת אמתי וחס על נפשו באמת למלט נפשו מני שחת ורוצה לעמד בנסיון, הוא צריך להתגבר בכל עז להסיח דעתו לגמרי, ולבלי לכנס עם התאוות בטוען ונטען כלל ולבלי לדבר ולהרהר ולהתפלא ולתמה עליהם כלל, ואל יבהלוהו רעיוניו כלל. וכמו שכתוב בספר האלף-בית אל תכנס עם פתוייך בטוען ונטען וכו' עין שם, רק יסיח דעתו מזה לגמרי, ויפקח דעתו בדברי תורה או במשא-ומתן או בדברי שיחה וכיוצא עד שינצל ממה שצריך להנצל. ואחר-כך חוזר ומתעורר לו מחשבות ורעיונים כאלה וצריך לחזר

ולהתגבר עליהם להסיח דעתו מהם וכן כמה וכמה פעמים. וצריך להיות עקשן גדול עד שינצח המלחמה: והנה מחמת שגם בפעם השני לא עמד בנסיון וטעם מהיין חזר ונפל עליו שנה גדולה וישן הרבה, דהינו שבעים שנה וענין שנה כל שבעים שנה מבאר בהתורה פתח רבי שמעון בסימן ס' הנ"ל שיש שנופלים משנה מכל השבעים פנים של תורה שהם בחינת שבעים שנה וכו' עין שם שאי אפשר לעורר ולהקיץ אותם כי אם על ידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות וכו' עין שם היטב והבת-מלך שהיא שרש נשמתו כשעוברת עליו ורואה [אותו] נופל בשנה ימים ושנים הרבה זמן רב כל כך היא בוכית עליו הרבה כי יש רחמנות גדול עליו ועליה ואז הודיעה לו מקומה שעכשו אינה במקום הראשון כי אם במקום אחר דהינו בהר של זהב וכו' והרמז מבאר כי אף-על-פי שעשה מה שעשה ונפל איך שנפל זה זמן רב מאד אף-על-פי-כן השכינה מעוררת אותו בכל פעם, ובכל פעם מרמזת עצות חדשות איך שיחפש ויבקש את שרש קדשתו שהיא בחינת הבת מלך הנ"ל וזה השני למלכות אף-על-פי שלא עמד בנסיון שני פעמים ונפל לשנה כל כך ועבר עליו מה שעבר ואחרי יגיעות וטלטולים ויסורים וצרות קשות ומשנות כאלה שעבר עליו בשביל למצא את הבת מלך ואחר כך בשביל יום אחד אבד הכל וכן נכשל שני פעמים כנ"ל אף-על-פי-כן לא הניח את עצמו להתיאש לגמרי, חס ושלום, רק הלך לחפש ולבקש ההר של זהב והמבצר הנ"ל ואחרי שהיה לו עוד יגיעות וטלטולים קשים הרבה וחפש הר ומבצר הנ"ל מצא איש גדול עם אילן גדול וכו' וזה האיש דחה אותו שבודאי אינו בנמצא הר ומבצר הנ"ל ורצה להסיתו ולדחותו שישוב אבל השני למלך לא שמע להמניעות והדחיות ואמר שבודאי הוא בנמצא הר ומבצר הנ"ל עד שהכרח האיש הגדול הנ"ל לקרא ולקבץ כל החיות וכו' אבל כלם השיבו שאינו בנמצא ואז אמר לו (האיש הגדול להשני למלך) ראה והבט בעיניך שאינו בנמצא ועל מה אתה מתיגע כל כך בחנם אם תשמע לדברי שוב לאחוריק אבל הוא לא שם לבו לזאת ואמר שהוא בודאי בנמצא ואז השיב לו האיש הגדול הנ"ל שילך לאחיו שממנה על העופות והלך והתיגע ובקשו עד שמצאו ואז גם השני דחהו והסיתו לשוב שבודאי אינו בנמצא הר ומבצר הנ"ל והוא לא שמע לדברי הדחיות שלו גם כן והכרח השני לקרא לקבץ כל העופות אבל כלם השיבו שאינו נמצא בעולם הר ומבצר הנ"ל ואז אמר לו זה השני גם כן ראה בעיניך שאתה מתיגע בחנם שוב לאחוריק והוא לא הטה אזנו גם לדברי השני ואמר שהוא חזק באמונתו שבודאי הוא בנמצא ואז הודיע לו זה השני שילך לאחיו שממנה על הרוחות וגם זה דחהו הרבה כנ"ל ואחר-כך קרא וקבץ כל הרוחות וכלם השיבו שאינו בנמצא ואז אמר לו זה השלישי עתה ראה גם ראה שלחנם טרחת כי בודאי לא תמצא עוד שוב לאחוריק ואז ראה שכלו כל הקצין ואינו יודע לנטות ימין ושמאל איך לבקשה, אבל בעצמו היה חזק בדעתו שבודאי הוא בנמצא הר ומבצר הנ"ל ששם יושבת הבת מלך הנ"ל, ואז מגדל צערו ומרירות לבו התחיל לבכות מאד ובאותה השעה חמל עליו השם יתברך ובתוך כך בא עוד רוח אחד והודיע לו שהוא בעצמו נשא הבת מלך להר ומבצר הנ"ל ואז נתן לו כלי שיקבל ממנו מעות שלא יהיה לו

עכוב מחמת מעות ואזי הלך לשם והשתדל בתחבולות עד שמצאה, אשרי לו:

והמעין בכל זה בעין האמת יבין היטב כמה וכמה צריכין להתחזק בעבודת ה' ואיך ועד היכן צריכין להיות עקשן גדול בעבודת השם בלי שעור וערך ומספר. כל אדם ואדם לפי מדרגתו ולפי עליותיו וירידותיו ואפלו אם עבר עליו מה שעבר. ראה והבן והבט בהמעשה הנ"ל כמה יגיעות יגע וכמה טרחות טרח השני למלך הנ"ל ואחר-כך נפל מאד על ידי שלא עמד בנסיון קל שני פעמים עד שנפל לבחינת שנה כמה וכמה שנים עד שהיה בבחינת שנה של כל השבעים שנה כנ"ל. ואף-על-פי-כן לא התיאש עצמו והיה לו יגיעות האלה אחר-כך ולא שמע לשום מניעות ודחיות שרצו לדחותו שלא לבקש ולחפש עוד וכל מה שהתחזק ולא שמע לקול הדחיות של האנשים הנ"ל תכף נתהפך שהאנשים הנ"ל היו לו לסיוע כי כל אחד קבץ בשבילו החיות או העופות שהיה ממנה עליהם ואם אחר כך חזרו ודחו אותו ואמרו לו ראה שאינו בנמצא ואף-על-פי-כן לא שמע לדחיתם ואז סיעו לו והודיעו לו כל אחד מאחיו עד שבא לזה שממנה על הרוחות שעל ידו בא למבקשו. וגם זה דחה אותו הרבה ביותר אבל על ידי שהיה חזק בדעתו ולא נתיאש לעולם בשום אפן אזי ברגע קלה נתהפך הדבר ונתהפכו המניעות לסיועות וישועות ובא רוח אחד והודיע לו שהוא בעצמו נשא את הבת מלך להר ומבצר הנ"ל ואחר-כך זה הרוח בעצמו נשא אותו גם כן לשם כנ"ל. ראה והבן והבט על כל פרט ופרט מהמעשה ותבין רמזים והתעוררות נפלא כמה צריכין להתחזק לדרש ולחפש ולבקש את עבודת ה' יתברך תמיד כמו שכתוב "בקשו פניו תמיד" וגו'. כי אם אמנם עצם המעשה גבהה מדעתנו ואין אנו יודעים כלל מהו הר של זהב ומבצר של מרגליות וכו' ושאר הענינים בכלל ובפרט אף-על-פי-כן כל הרמזים הנ"ל כלם אמתיים ומבארים לעין האמת בתוך המעשה הנ"ל ויותר ויותר מהם יכול כל אחד להוציא מהם רמזים והתעוררות נפלא אם ירצה ישמע חכם ויוסיף לקח. וכן בשאר המעשיות (ענין הר של זהב ומבצר של מרגליות מרמז לעשירות נפלא דקדשה שצריכין בשביל התבוננות וכו' כמבאר בהתורה פתח רבי שמעון סימן ס' חלק א' עין שם היטב והבן מאד כי התורה הזאת היא פרוש על המעשה הזאת כאשר הבננו ממנו ז"ל):

ונלך מענין לענין ונשים לב מעט להמעשה של החכם והתם. שם תראה מברר קצת המכון באותו המעשה שעקר התכלית לילך בתמימות בלי שום חכמות ועין שם היטב בכל דבור ודבור ותמצא רמזים נפלאים להתחזק בדרכי התמימות שזה עקר התכלית הטוב גם בעולם הזה מכל שכן בעולם הבא.

וכן בהמעשה של הבנים שנחלפו ובהמעשה של הבעל תפלה ומכל שכן וכל שכן בהמעשה של השבעה בעטלירס ששם מבאר אצל כל אחד ואחד מהשבעה מוסר נפלא ונורא שאין כמוהו כי כל אחד התפאר בגדל רחוקו מהעולם הזה בתכלית. שזה התפאר שהוא עור לגמרי מהעולם ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל כי כל העולם אינו עולה אצלו כהרף עין וכו'. והחרש התפאר שהוא חרש לגמרי מלשמע קולות של זה העולם

שכלם חסרונות. כי כל העולם אינו עולה אצלו לשמע קול החסרונות שלהם וכו'. וזה התפאר שאינו מדבר שום דבור שאינו שבחים להשם יתברך ועל כן הוא כבד פה לגמרי מדבורי העולם הזה. וכן זה התפאר שאינו רוצה להניח שום הבל בעלמא לזה העולם וכן כלם עין שם היטב ואם תביט בעין האמת תעמד מרעיד ומשתומם ותראה עצם המוסר הנפלא והתעוררות נורא להשם יתברך בהמעשה הנ"ל שאין כמוהו. ועין בדברינו בספר לקוטי הלכות בכמה מקומות מה שהאיר השם עיני ואיזה רמזים בכמה מעשיות עין בהלכות תפלין על פי המעשה של הבעטליר הראשון שהיה עור וכו' עין שם ובהלכות ברכות השחר על פי המעשה של הבנים שנחלפו ובהלכות תפלה על פי המעשה של הבעל תפלה וביררה דעה בהלכות תולעים על-פי המעשה של הבעטליר הששי שהיה בלא ידים שספר המעשה של הבת מלך שברחה להמבצר של מים וכו' ובאבן העזר בהלכות אישות על המעשה הנ"ל על מה שכתוב שם שרפואות הבת מלך על ידי עשרה מיני נגינה ועוד בכמה מקומות עין שם ותמצא נחת בעזר השם יתברך ועין בהלכות נדרים על המעשה של יום הרביעי מענין השתי צפרים ובהלכות צדקה על המעשה של יום השלישי מענין הכבד פה והמעין שלמעלה מהזמן והלב של העולם. השם יתברך יראנו נפלאות בתורתו שנוכה להוסיף להבין ולהשכיל רמזים אמתיים בכל המעשיות ודבורים שזכינו לשמע מאור כזה: זאת מצאנו באמתחת הכתבים והוא ענין התנצלות על שכתב ז"ל הספורי מעשיות על לשון פשוט נמוך כזה וזהו: עוד ראיתי להעיר לבב המעינים בספר זה של המעשיות לבל יהיה בלבם עליו על אשר נמצאים לפעמים שיצא מתחת לשוני לשונות גסים בספר "ספורי מעשיות" כגון ונעשה ברגז עליה בסימן א' ולקח את עצמו אל השתיה בהמעשה של הבנים שנחלפו ועוד באיזה מקומות כי ידן אותי לכף זכות שזה היה כשגגה היוצא מלפני השליט על-פי הכרח גדול כי. [עד כאן מצאנו והעתקתי אות באות לשונו ז"ל]: והנה נראה בעליל שרצונו הקדוש היה לכתב טעם על זה אך לפי הנראה שפסק באמצע מחמת איזה אנס ושוב לא זכינו שהשם יתברך יסבב הדבר שיכתב בעצמו. תהלה לאל אשר זכינו ברחמיו יתברך שנכתבו דברים אלה. כי על כל דבור ודבור שרצה לכתב שיתגלה בעולם היה מניעות על זה הרבה ומחמת זה היה זריז מאד מאד בכתבתו כאשר ראינו בעינינו כי היה רגיל לומר לנו תמיד שאם אינו מזרז את עצמו לשבר המניעות לכתב מיד אינו יודע אם יכתב עוד מכמה טעמים הכמוסים אצלו. ועתה בשביל ששמעתי גלוי דעת ממנו ז"ל שרצונו כשידפסו עוד הפעם לכתב איזה טעם על זה אמרתי לא אכחד מלכתב טעם אחד מטעמים הרבה אשר היו גנוזים וכמוסים אצלו ז"ל וזהו ששמעתי ממנו ז"ל כי אדמו"ר הרב ר' נחמן זצוק"ל ספר המעשיות בלשון אשכנז הנהוג במדינתנו ומורנו ורבנו הרב ר' נתן זצ"ל ראשון שבתלמידיו היקרים ז"ל העתיקם על לשון הקדש והוריד את עצמו בכוון ללשון פשוט בכדי שלא ישתנה הענין אצל הקורא אותם בלשון הקדש מכפי מה שספרם הוא ז"ל על לשון אשכנז הנהוג בינינו וזהו סבת אשר נשמע מלשונו הקדוש לשונות

פשוטים כאלה בכמה מקומות זה הטעם הוא כפי מה ששמעתי ממנו ז"ל על פי פשוט וחוף שהיה לו טעמים כמוסים אשר לא זכיתי לשמע ממנו ז"ל. וראוי להאמין בזה שהיו לו עוד טעמים כמוסים כי זה ידוע מספריו הקדושים אשר היה בעל לשון גדול וכאן הוריד את עצמו ללשון פשוט לכן ראוי להאמין שהיה לו כוון גדול בזה ואיש אמונות יבוא לו רב ברכות אמן כן יהי רצון:

מעשה א' - מאבדת בת מלך

ענה ואמר: בדרך ספרתי מעשה, שכל מי שהיה שומעה היה לו הרהור תשובה. וזו היא:

מעשה במלך אחד, שהיו לו ששה בנים ובת אחת. ואותה הבת היתה חשובה בעיניו מאד, והיה מחבבה ביותר והיה משעשע עמה מאד. פעם אחת היה מתועד עמה ביחד באיזה יום ונעשה ברגז עליה, ונזרקה מפיו דבור: שה'לא טובי יקח אותך. (דער ניט גוטר זאל דיך נעמין) בלילה הלכה לחדרה. ובבקר לא ידעו היכן היא. והיה אביה מצער מאד והלך לבקשה אנה ואנה. עמד השני למלכות, מחמת שראה שהמלך מצטער מאד, ובקש, שיתנו לו משרת וסוס ומעות על הוצאות, והלך לבקשה. והיה מבקשה מאד זמן מרבה מאד עד שמצאה (עתה מספר איך בקשה עד

והיה הולך אנה ואנה זמן רב ובמדבריות ובשדות וביערים והיה מבקשה זמן רב מאד. והיה הולך במדבר, וראה שביל אחד מן הצד, והיה מישב עצמו: באשר שאני הולך כליכך זמן רב במדבר ואיני יכול למוצאה, אלך בשביל הזה, אולי אבוא למקום ישוב; והיה הולך זמן רב. אחריכך ראה מבצר (שקורין "שלאס"), וכמה חילות היו עומדים שם סביבו. והמבצר היה נאה ומתקן ומסדר מאד עם החילות, והיה מתירא מפני החילות, פן לא יניחוהו לכנס. והיה מישב עצמו: אלך ואנסה. והשאיר הסוס והלך להמבצר, והיו מניחים אותו, ולא עכבוהו כלל. והיה הולך מחדר לחדר בלי עכוב, ובא לפלטין אחד וראה, שישב שם המלך בעטרה, וכמה חילות שם וכמה משוררים בכלים לפניו, והיה שם נאה ויפה מאד, והמלך ושום אחד מהם לא שאלוהו כלל. וראה שם מעדנים ומאכלים טובים, ועמד ואכל והלך ושכב בזוית לראות מה נעשה שם. וראה שהמלך צוה להביא המלכה. והלכו להביא אותה, והיה שם רעש גדול ושמחה גדולה, והמשוררים היו מזמרים ומשוררים מאד, באשר שהביאו את המלכה. והעמידו לה כסא והושיבוהו אצלו. והיא היתה הבת מלך הנ"ל, והוא (הינו השני למלכות) ראה והכירה. אחריכך הציצה המלכה וראתה אחד, ששוכב בזוית והכירה אותו. ועמדה מכסאה והלכה לשם ונגעה בו ושאלה אותו: האתה מכיר אותי? והשיב

לה: הן, אני מכיר אותך; את היא הבת מלך שנאבדה. ושאל אותה: האידך באתה לכאן? והשיבה: באשר שאבי המלך נזרק מפיו דבור הנ"ל, וכאן, המקום הזה, הוא 'לא טוב'. וספר לה, שאביה מצטער מאד ושהוא מבקשה כמה שנים. ושאל אותה: אידך אני יכול להוציא אותך? ואמרה לו שאי אפשר לך להוציא אותי כי אם כשתהיה בוחר לך מקום ותהיה יושב שם שנה אחת, וכל השנה תתגעגע אחרי להוציא אותי, ובכל זמן שיהיה לך פנאי, תהיה רק מתגעגע ומבקש ומצפה להוציא אותי ותהיה מתענה, וביום האחרון מהשנה תהיה מתענה ולא תישן כל המעת לעת. והלך ועשה כן. ובסוף השנה ביום האחרון היה מתענה, ולא היה ישן ועמד והלך לשם. והיה רואה אילן, ועליו גדלים תפוחים נאים מאד. והיה מתאוה לעיניו מאד, ועמד ואכל משם, ותכף שאכל התפוח, נפל וחספו שנה, והיה ישן זמן מרבה מאד. והיה המשרת מנער אותו, ולא היה נעור כלל. אחר־כך הקיץ משנתו ושאל להמשרת: היכן אני בעולם? וספר לו המעשה (הינו המשרת ספר להשני למלך המעשה ואמר לו) שאתה ישן זמן מרבה מאד זה כמה שנים, ואני הייתי מתפרנס מהפרות. והיה מצער עצמו

והלך לשם ומצא אותה. והיתה מצטערת לפניו מאד, כי אלו באת באותו היום, היית מוציא אותי מכאן, ובשביל יום אחד אבדת. אמנם שלא לאכל הוא דבר קשה מאד, בפרט ביום האחרון, אז מתגבר היצר הרע מאד. (הינו שהבת מלך אמרה לו, שעתה תקל עליו האזהרה ולא יהיה מזהר שלא לאכל, כי הוא דבר קשה לעמד בו וכו') בכך תשוב לבחר לך מקום, ותשב גם־כן שנה, כנ"ל. וביום האחרון תהיה רשאי לאכל, רק שלא תישן ולא תשתה יין כדי שלא תישן, כי העקר הוא השנה. והלך ועשה

ביום האחרון היה הולך לשם וראה מעין הולך והמראה – אדם והריח – של יין. ושאל את המשרת: הראית שזה מעין, וראוי שיהיה בו מים והמראה – אדמומית והריח – של יין? והלך וטעם מהמעין. ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה, והיו הולכין חילות רבות עם השיך להם, מה שנוסע אחריהם (שקורין "אובאזין") והמשרת הטמין עצמו מחמת החילות. אחר־כך הלכה מרכבה ועגלות־צב, ושם ישבה הבת מלך. ועמדה שם אצלו, וירדה וישבה אצלו והכירה אותו. והיתה מנערת אותו מאד, ולא ננער. והתחילה לקבל עליו אשר כמה וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד שהיו לו זה כמה וכמה שנים כדי להוציא אותי, ובשביל אותו היום שהיה יכול להוציאני ואבדו, והיתה בוכה מאד על זה, כי יש רחמנות גדול עליו ועלי, שכל־כך זמן שאני כאן, ואיני יכול לצאת. אחר־כך לקחה פאטשיילע מעל ראשה וכתבה עליו בדמעות שלה והניחה אצלו ועמדה וישבה במרכבתה, ונסעה משם.

אחר־כך הקיץ. ושאל את המשרת: היכן אני בעולם? וספר לו כל המעשה. ושחילות רבות הלכו שם, ושהיתה כאן מרכבה הנ"ל, ושהיתה בוכה עליו והיתה צועקת שיש רחמנות עליו ועליה, כנ"ל. בתוך כך הציץ וראה, שהפאטשיילע מנחת אצלו. ושאל: מאין זה? והשיב לו, שהיא כתבה עליו בהדמעות. ולקחה. והרים אותה כנגד השמש, והתחיל לראות האותיות,

וקרא מה שכתוב שם כל קבלתה וצעקתה, כנ"ל, ושכעת איננה שם במבצר הנ"ל, כי אם שיבקש הר של זהב ומבצר של מרגליות, שם תמצאני.

והשאיר את המשרת והניחו, והלך לבדו לבקשה. והלך כמה שנים לבקשה, וישב עצמו, שבודאי בישוב לא נמצא הר של זהב ומבצר של מרגליות, כי הוא בקי במפת העולם (שקורין קראיניקוס) ועל כן אלך אל המדבריות. והלך לבקשה במדבריות כמה וכמה שנים. אחר־כך ראה אדם גדול מאד, שאינו (גדר) אנושי כלל שיהיה אדם גדול כלי־כך. ונשא אילן גדול, שבישוב אינו נמצא אילן גדול כזה. ואותו האיש שאל אותו: מי אתה? ואמר לו: אני אדם, ותמה ואמר, שזה כלי־כך זמן שאני בהמדבר, ולא ראיתי מעולם בכאן אדם. וספר לו כל המעשה הנ"ל. ושהוא מבקש הר של זהב ומבצר של מרגליות. אמר לו: בודאי אינו בנמצא כלל, ודחה אותו ואמר לו, שהשיאו את דעתו בדבר שטות, כי בודאי אינו נמצא כלל. והתחיל לבכות מאד (הינו השני למלכות בכה מאד ואמר), כי בודאי בהכרח הוא נמצא באיזה מקום. והוא דחה אותו (הינו האדם המשנה שפגע דחה אותו בדבריו ואמר) כי בודאי דבר שטות אמרו לפניו. והוא אמר (הינו השני למלכות), שבודאי יש. אמר לו (האדם המשנה להשני למלכות): לדעתי הוא שטות, אך מחמת שאתה מתעקש, הנה אני ממנה על כל החיות, אעשה למענך ואקרא לכל החיות, כי הם רצים את כל העולם. אולי תדע אחת מהם מהר ומבצר, כנ"ל. וקרא את כלם מקטן ועד גדול כל מיני החיות. ושאל אותם, וכלם השיבו, שלא ראו. ואמר לו: ראה ששטות ספרו לפניך; אם תשמע, שוב לאחור־יך, כי בודאי לא תמצא, כי איננו בעולם. והוא הפציר מאד ואמר, שבהכרח הוא בנמצא בודאי. אמר לו (האדם המשנה להשני למלכות): הנה במדבר נמצא שם אחי, והוא ממנה על כל העופות. ואולי יודעים הם מחמת שהם פורחים באויר בגבוה. אולי ראו הר ומבצר הנ"ל, ותלך אליו ותאמר לו, שאני שלחתי אותך אליו. והלך כמה וכמה שנים לבקשו. ומצא שוב אדם גדול מאד, כנ"ל, ונשא גס־כן אילן גדול, כנ"ל. ושאל אותו גס־כן כנ"ל. והשיב לו כל המעשה ושאחיו שלחו אליו. והוא דחה אותו גס־כן. כי בודאי אינו בנמצא. והוא הפציר אותו גס־כן. ואמר לו (האדם הזה להשני למלכות): הנה אני ממנה על כל העופות; אקרא אותם, אולי יודעים הם וקרא כל העופות ושאל את כלם מקטן ועד גדול, והשיבו, שאינם יודעים מהר ומבצר הנ"ל. אמר לו: הלא אתה רואה שבודאי איננו בעולם, אם תשמע לי, שוב לאחור־יך, כי בודאי איננו. והוא (הינו השני למלכות) הפציר אותו ואמר, שבודאי ישנו בעולם.

אמר לו (האדם הב' הזה להשני למלכות): להלן במדבר נמצא שם אחי, שממנה על כל הרוחות, והם רצים כל העולם, אולי יודעים הם והלך כמה וכמה שנים לבקש ומצא אדם גדול גס־כן, כנ"ל, ונשא גס־כן אילן גדול, כנ"ל. ושאל אותו גס־כן, כנ"ל. והשיב לו כל המעשה, כנ"ל. ודחה אותו גס־כן. והוא הפציר אותו גס־כן. ואמר לו (האדם הג' הזה להשני למלכות): שלמענו יקרא שיבואו כל הרוחות וישאל אותם. וקרא אותם,

ובאו כל הרוחות, ושאל את כלם. ולא ידעו שום אחד מהם מהר ומבצר הנ"ל. ואמר לו (האדם הגי' להשני למלכות): הלא אתה רואה ששטות ספרו לפניך. והתחיל לבכות מאד ואמר: אני יודע שישנו בודאי. בתוך כך ראה שבא עוד רוח אחד. וכעס עליו הממנה הנ"ל: מדוע נתאחרת לבוא? הלא גזרתי, שיבואו כל הרוחות, ולמה לא באת עמהם? השיב לו, שנתעכבתי מחמת שהייתי צריך לשאת בת מלכה אל הר של זהב ומבצר של מרגליות. ושמח מאד. ושאל הממנה את הרוח: מה יקר שם (הינו איזה דברים הם שם ביקר ובחשיבות), ואמר לו, שכל הדברים הם שם ביקר גדול. ואמר הממנה על הרוחות להשני למלכות: באשר שזה זמן גדול כליכך שאתה מבקשה וכמה יגיעות שהיו לך, ואולי יהיה לך עתה מניעה מחמת ממון, על כן אני נותן לך כלי, כשתושיט ידך לתוכה תקבל משם מעות. וגזר על הרוח הנ"ל, שיוליך אותו לשם. ובא הרוח סערה ונשא אותו לשם. והביא אותו אל שער, והיו עומדים שם חילות, שלא הניחו לכנס אל העיר. והושיט ידו אל הכלי, ולקח מעות, ושחד אותם, ונכנס לתוך העיר. והיתה עיר נאה והלך אל גביר ושכר לו מזונות. כי צריך לשהות שם, כי צריך לשום שכל וחכמה להוציאה. ואיך שהוציאה לא ספר; ובסוף הוציאה:

מעשה ב' - ממלך וקיסר

מעשה בקיסר אחד, שלא היה לו בנים. גם מלך אחד לא היה לו בנים. ונסע הקיסר על הארץ לשוטט לבקש אולי ימצא איזה עצה ותרופה להוליד בנים. גם המלך נסע כמו כן, ונזדמנו שניהם לפנדק אחד. ולא היו יודעים זה מזה. והכיר הקיסר בהמלך, שיש לו נמוס (של מלכות), ושאל אותו, והודה לו שהוא מלך. גם המלך הכיר בקיסר גם כן, והודה לו גם כן. והודיעו זה לזה שנוסעים בשביל בנים. ונתקשרו שניהם, באם שיבואו לביתם ויולידו נשותיהם זכר ונקבה באפן שיהיו יכולים להתחתן, אזי יתחתנו בין שניהם. ונסע הקיסר לביתו והוליד בת. והמלך נסע לביתו והוליד בן, וההתקשרות הנ"ל נשכח מהם. ושלח הקיסר את בתו ללמד. גם המלך שלח את בנו ללמד. ונזדמנו שניהם אצל מלמד אחד. והיו אוהבים זה את זה מאד. ונתקשרו ביניהם, שישאו זה לזה. ונטל הבן מלך טבעת ונתן על ידה. ונתחתנו יחד. אחר כך שלח הקיסר אחר בתו והביאה לביתו. גם המלך שלח אחר בנו והביאו לביתו. והיו מדברים שדוכים לבת הקיסר, ולא רצתה שום שדוך מחמת התקשרות הנ"ל. והבן מלך היה מגעגע מאד אחריה. גם הבת קיסר היתה עצובה תמיד. והיה הקיסר מוליכה לחצרות שלו ופלטרין שלו, והראה אותה גדלתה, והיא היתה עצבה והבן מלך היה מגעגע מאד אחריה עד שנחלה. וכל מה ששאלו אותו על מה אתה חולה. לא רצה להגיד, ואמרו

להמשמש אותו: אולי תוכל אתה לחקר אצלו? ואמר להם, שהוא יודע. כי הוא היה עמו אז במקום שלמד שם. והגיד להם הדבר. ואזי נזכר המלך, שכבר נתחתן הוא עם הקיסר מקדם. והלך וכתב להקיסר, שיכין עצמו על החתונה, כי כבר נתקשרו מקדם, כנ"ל. ולא רצה הקיסר. אך לא היה יכול להעז ולסרב, והשיב לו, שישלח המלך בנו אליו, ויראה אם יוכל לנהג מדינות אזי ישיא בתו אליו. ושלח בנו אליו (הינו שהמלך שלח בנו להקיסר, כאשר צוה הקיסר, כנ"ל) והשיבו הקיסר בתוך חדר ומסר לו נירות של עסקי המדינה, לראות אם יוכל לנהג את המדינה.

והבן מלך היה מתגעגע מאד לראות אותה. ולא היה אפשר לו לראותה, פעם אחד הלך אצל כתל של אספקלריא, וראה אותה, ונפל חלשות. ובאתה היא אליו ונערתו. וספרה לו, שאינה רוצה שום שדוך מחמת ההתקשרות עמו. ואמר לה: מה נעשה, ואביך אינו רוצה? ואמרה: אף-על-פי-כן. אחר-כך התיעצו, שיניחו לפרש עצמם על הים. ושכרו להם ספינה ופרשו ביים.

והלכו על הים. אחר-כך רצו לקרב עצמם אל הספר ובאו לספר. והיה שם יער. והלכו לשם. ולקחה הבת קיסר הטבעת ונתנה לו, והיא שכבה שם. אחר-כך ראה הבן מלך, שבסמוך תעמד. והניח הטבעת אצלה. אחר-כך עמדו והלכו אל הספינה.

בתוך כך נזכרה, ששכחו הטבעת שם, ושלחה אותו אחרי הטבעת. והלך לשם, ולא היה יכול למצא המקום. והלך למקום אחר, ולא היה יכול למצא הטבעת. והיה הולך לבקשו ממקום למקום, עד שנתעה, ולא היה יכול לחזור. והיא הלכה לבקשו, ונתעית גם-כן. והיה הוא הולך ותועה, הולך ותועה. אחר-כך ראה דרך, והלך לשוב. ולא היה לו מה לעשות, ונעשה משרת, גם היא היתה הולכת ותועה. וישבה עצמה, שתשב אצל הים, והלכה אל שפת הים, והיה שם אילנות של פירות, וישבה שם, וביום היתה הולכת אצל הים, אולי תמצא עוברים ושבים, והיתה מתפרנסת מהפירות. ובלילה היתה עולה על אילן כדי שתהיה נשמרת מן החיות. ויהי היום, והיה סוחר גדול מפלג מאד, והיה לו משא ומתן בכל העולם, והיה לו בן יחיד. והסוחר היה זקן. פעם אחד אמר הבן לאביו: באשר שאתה זקן ואני נער, והנאמנים שלך אינם משגיחים כלל עלי. ואתה תסתלק, ואהיה נשאר ריק, ולא אדע מה לעשות. בכך תן לי ספינה עם סחורה, ואלך על הים כדי להיות בקי במשא ומתן. ונתן לו אביו ספינה עם סחורה, והלך למדינות, ומכר הסחורה, וקנה סחורה אחרת והצליח. בהיותו על הים, ראה אותן האילנות הנ"ל (שהיתה הבת קיסר שם), וסברו שהוא ישוב. ורצו לילך לשם. וכשנתקרב ראו שהם אילנות, ורצו לחזור. בתוך כך הציץ הסוחר (הינו בן הסוחר הנ"ל) לתוך הים וראה שם אילן, ועליו כמראה אדם. וסבר שמא הוא טועה עצמו. והגיד לשאר האנשים שהיו שם, והביטו וראו גם-כן כמראה אדם על האילן והתישבו להתקרב לשם. ושלחו איש עם ספינה קטנה לשם. והם היו מביטים בתוך הים. כדי לכוון את השליח, שלא יטעה מן הדרך, כדי שילך מכוון אל האילן הנ"ל. והלך לשם, וראה, שיושב שם אדם, והגיד להם.

והלך בעצמו. (בן הסוחר הנ"ל) וראה, שיושבת שם (הינו הבת קיסר הנ"ל, שהיתה יושבת שם, כנ"ל). ואמר לה שתד. ואמרה לו, שאינה רוצה לכנס אל הספינה כי אם שיבטיחה, שלא יגע בה כי אם כשיבוא לביתו וישא אותה כדת. והבטיח לה. ונכנסה אצלו לספינה. וראה, שהיא מזמרת על כליזמר ויכולה לדבר בכמה לשונות, ושמח על שנזדמנה לו. אחר־כך, כשהתחילו להתקרב לביתו. אמרה לו. שהישר שילך לביתו ויודיע לאביו וקרוביו וכל מידעיו, שכלם יצאו לקראתה. באשר שמוליד אשה חשובה כזו. ואחר־כך יתודע לו מי היא. (כי גם מקדם התנה היא עמו שלא ישאל אותה מי היא עד אחר החתנה, אז ידע מי היא) והסכים עמה. אמרה לו: גם הישר, באשר שאתה מוליד אשה כזו, שתשכר את כל המאטראסין המוליכין הספינה. למען ידעו, שהסוחר שלהם יש לו נשואין עם אשה כזו. והסכים עמה. ולקח יין טוב מאד, שהיה לו בספינה, ונתן להם, ונשתכרו מאד. והוא הלך לביתו להודיע לאביו וקרוביו, כנ"ל, והמאטראסין נשתכרו ויצאו מן הספינה. ונפלו ושכבו בשכרותם. ובעוד שהיו מכינים עצמם שם לילך לקראתה עם כל המשפחה, הלכה היא והתירה הספינה מן הספר. ופרשה הוילונות (הינו לייווינט), והלכה לה עם הספינה. והם באו אל הספינה (הינו כל המשפחה של הסוחר) ולא מצאו דבר. וחרה להסוחר, אבי הבן הנ"ל, מאד, והוא צועק ואומר (הינו הבן של הסוחר הנ"ל, שהיה בא עם הספינה הנ"ל, צעק ואמר): תאמין לי, שהבאתי ספינה עם סחורה וכו', והם אינם רואים דבר. ואמר לו: תשאל להמאטראסין. והלך לשאל אותם, והם שוכבים שכורים, אחר־כך ננערו. ושאל להם. ואינם יודעים כלל מה עבר עליהם. רק יודעים, שהביאו ספינה עם כל הנ"ל, ואינם יודעים היכן היא. וחרה הסוחר מאד על בנו. וגרשו מביתו. ולא יבוא לנגד פניו. והלך ממנו נע ונד. והיא (היינו הבת קיסר הנ"ל) היתה הולכת על הים. ויהי היום, והיה מלך אחד. והיה בונה לו פלטין על הים, כי שם הוטב בעיניו לבנות פלטין מחמת אויר הים. והספינות הולכות שם. והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל) היתה הולכת על הים, ובאתה סמוך לפלטין של המלך הנ"ל. והמלך הביט וראה ספינה בלי מנהיגים, ואין שם אנשים. וסבר שהוא טועה עצמו. וצוה לאנשיו, שישתכלו. וראו גס־כן כן. והיא נתקרבה אל הפלטין. אחר־כך התישבה עצמה: למה לה הפלטין? והתחילה לחזר. ושלח המלך והחזירה. והביאה לביתו. והמלך הנ"ל לא היה לו אשה. כי לא היה יכול לברר לו. כי מי שהיה רוצה, לא רצתה היא. וכן להפך. וכשבאתה לשם הבת קיסר הנ"ל, אמרה לו, שישבע לה, שלא יגע בה עד שישאנה כדת. ונשבע לה. ואמרה לו. שראוי שלא יפתח את הספינה שלה ולא יגע בה, רק שתעמד כך על הים עד הנשואין, ואז יראו הכל את רבוי הסחורה שהביאה, לבל יאמרו, שלקח אשה מן השוק. והבטיח לה כן. והמלך כתב לכל המדינות, שיתקבצו ויבואו על החתנה שלו. ובנה פלטין בשבילה. והיא צותה, שיביאו לה אחד־עשר בנות שרים שיהיו עמה. וצוה המלך, ושלחו לה אחד־עשר בנות שרים גדולים מאד, ובנאו לכל אחת

פלטין מיחד. והיא היתה לה גם־כן פלטין מיחד. והיו מתקבצות אליה. והיו מזמרות בכלי־שיר ומשחקים שם עמה. פעם אחת אמרה להם, שתלך עמהם על הים. והלכו עמה. והיו משחקים שם. ואמרה להם. שתכבד אותם ביין טוב שיש לה. ונתנה להם מהיין שבספינה, ונשתכרו ונפלו ושכבו. והלכה והתירה הספינה, ופרשה הוילאות, וברחה עם הספינה. והם (הינו המלך ואנשיו) הציצו וראו שהספינה איננה. ונבהלו מאד, ואמר המלך: הזהרו שלא להגיד לה פתאם, כי צערה יהיה גדול מאד על ספינה יקרה כזו. (כי המלך לא היה יודע, שהיא בעצמה ברחת עם הספינה, והיה סבור שהיא עדין בחדרה), גם אולי תסבר, שהמלך נתן לאחד את הספינה, רק ישלחו את שררת אחת מהבנות שרים הנ"ל להגיד לה בחכמה. והלכו לחדר אחד, ולא מצאו אדם. וכן לחדר הב' וכן לכל הי"א חדרים. ולא מצאו אדם. והסכימו לשלח בלילה שררת זקנה להגיד לה. והלכו לחדרה, ולא מצאו אדם. ונבהלו

ואביהן של הבנות שרים הנ"ל, שהיו רגילים שיגיעו להם אגרות זה מזה, ועתה ראו שהם שולחים אגרות, ואין להם שום אגרת מבנותיהם עמדו השרים ונסעו בעצמן לשם. ולא מצאו את בנותיהם. וחרה להם מאד. ואמרו לשלח את המלך (דהינו למקום ששולחין החיבים מיתה, שקורין "פרשיקין"), כי הם היו השרי מלוכה. אך נתישבו: מה חטא המלך שיתחייב שלוח, כי נאנס בדבר? והסכימו להעבירו ממלכותו ולגרשו. והעבירו אותו וגרשוהו, והלך לו. והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל, שברחה עם הי"א בנות שרים) הלכה עם הספינה. אחרי־כך ננערו השרות הנ"ל (והתחילו שוב לשחק כמקדם, כי לא ידעו שהספינה כבר הלכה מן הספר), ואמרו לה: נחזר. והשיבה להם: נשהא עוד כאן קצת. אחרי־כך עמד רוח סערה. ואמרו: נחזר לביתנו. והודיעה להם, שהספינה כבר פרשה מן הספר. ושאלו אותה על מה עשתה כן. ואמרה, שהיתה יראה פן תשבר מחמת הרוח סערה, על כן הכרחה להתירה ולפרש הוילאות. והיו הולכים על הים (הבת קיסר עם הי"א בנות שרים הנ"ל), והיו מזמרים שם בכלי־זמר. ופגעו בפלטין, ואמרו לה השרות הנ"ל: נתקרב לשם ולא רצתה. ואמרה כי נתחרטה על שנתקרבה אצל פלטין הנ"ל (הינו על שנתקרבה לפלטין של המלך הנ"ל, שרצה לשא אותה,

אחרי־כך ראו כמין אי הים, ונתקרבו לשם. והיו שם י"ב גזלנים. ורצו להרגם. ושאלה היא: מי הגדול שבכם? והראו לה. אמרה לו: מה מעשיכם? אמר לה, שהם גזלנים. אמרה לו: אף אנחנו גזלנים. רק שאתם גזלנים בגבורה שלכם. ואנחנו גזלנים עלידי חכמה, כי אנו מלמדים בלשונות ובכלי־זמר. בכך מה בצע כי תהרגו אותנו?! הלא טוב שתשאו אותנו ויהיה לכם נשים. גם העשירות שלנו. והראה היא להם מה שבספינה. ונתרצו לדבריה, והראו הגזלנים להם גם־כן כל העשירות שלהם. והוליכו אותם בכל מקומות שלהם, והסכימו שלא יהיו נושאים בבת־אחת, כי אם בזה אחר זה (הינו שכל הגזלנים הנ"ל לא יהיו נושאים את השרות הנ"ל כלם בבת־אחת, רק הנשואין שלהם יהיה בזה אחר זה)

גם שיבררו לכל אחד שררת אחת לפי הראוי לו, הגדול לפי גדלו וכו'. אחרי־כך אמרה להם, שתכבד אותם ביין טוב, נפלא מאד, שיש לה בספינה, שאינה מסתפקת ממנו, רק הוא טמון אצלה עד יום שיזמן לה השם יתברך הזווג שלה. ונתנה להם היין בייב גביעים ואמרה, שכל אחד ישתה לכל אחד מהייב, ושתו ונשתכרו ונפלו. ואמרה לחברותיה הנ"ל: לכו ושחטו כל אחת את בעלה, והלכו ושחטו כלם. ומצאו שם עשירות מפלג מאד, שלא היה אצל שום מלך. והסכימו שלא לקח נחשת ולא כסף, כי אם זהב ואבנים טובות. והשליכו מן הספינה שלהם דברים שאינם חשובים כל־כך. וטענו כל הספינה עם דברים יקרים: זהב ואבנים טובות שמצאו שם. והסכימו שלא לילך עוד מלבש כמו נשים, ותפרו להם בגדי זכרים, מלבושי אשכנז, והלכו עם הספינה. ויהי היום והיה מלך אחד זקן. והיה לו בן יחיד, והשיא אותו. ומסר מלכותו לבנו. אמר הבן מלך, שילך ויטיל עם אשתו בים, כדי שתהיה רגילה באויר הים פן, חס ושלו, מכרחים באיזו פעם לברח בים. והלך עם אשתו עם השרי מלוכה ופרשו בספינה, והיו שם שמחים ומשחקים מאד. אחרי־כך אמרו שיפשטו כלם בגדיהם (הינו המלך עם השרי מלוכה שהיו שם בספינה התיעצו מחמת שמחה, שיהיו כלם פושטים את בגדיהם. וכן עשו) ולא נשאר עליהם כי אם הכתנת. והיו מתחזקין לעלות על התרן. והיה הבן מלך הנ"ל מתחזק לעלות לשם. והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל) באתה עם הספינה (שלה הנ"ל) וראתה אותו הספינה הנ"ל (הינו הספינה של הבן־מלך עם שרי מלוכה הנ"ל). ובתחלה היתה יראה להתקרב. אחרי־כך נסמכו קצת. וראו שהם משחקים מאד. והבינו שאינם גזלנים, והתחילו להתקרב. אמרה הבת קיסר לחברותיה. אני יכול להפיל את אותו הקרח לתוך הים (הינו את הבן מלך הנ"ל, שהיה עולה בראש התרן, כנ"ל) כי הבן מלך הנ"ל היה קרח, דהינו שהיה מקרח ראשו משערות. אמרו לה. ואיך אפשר. הלא אנו רחוקים מהם מאד. אמרה להן. שיש זכוכית ששורף, ועלידי זה תפיל אותו. ואמרה שלא להפיל אותו עד שיעלה על ראש התרן ממש, כי כשהוא באמצעית התרן, אזי כשיפל, יפל אל תוך הספינה. אבל כשיעלה בראש, אזי כשיפל, יפל לתוך הים. המתינה עד שעלה אל ראש התרן ממש, ולקחה הזכוכית ששורף נגד החמה (שקורין ברען בריל) וכונה נגד מחו, עד שנכוה מחו ונפל לתוך הים.

וכיון שראו (אנשי הספינה של המלך הנ"ל) שנפל. נעשה שם רעש גדול, כי איך יוכלו לחזר לביתם, כי המלך ימות מחמת צער. ואמרו להתקרב אל הספינה שרואין (הינו לספינה זו הנ"ל של הבת קיסר) אולי יש שם איזה דאקטיר שיוכל לתן להם עצה. והתקרבו אל הספינה הנ"ל (הינו הספינה של הבת קיסר עם השרות הנ"ל) ואמרו להם (אנשי הספינה של המלך להשרות עם הבת קיסר הנ"ל) שלא יתיראו כלל, כי לא יעשו להם כלל. שאלו אותם. אולי יש ביניכם דאקטיר שיתן לנו עצה. וספרו להם כל המעשה. ושכן המלך נפל לתוך הים, ואמרה הבת קיסר. שיוציאו אותו מן הים. והלכו ומצאו אותו והוציאו אותו. ולקחה הדפק בידה. ואמרה שנשרף מחו. וקרעו המח ומצאו שכדבריה כן הוא. ונבהלו מאד. ובקשו

ממנה שתלך עמהם לביתם, ותהיה דאקטיר אצל המלך, ותהיה חשובה וגדולה מאד, ולא רצתה. ואמרה כי איננה דאקטיר. רק שיודעת סתם דברים הללו.

ולא רצו (אנשי הספינה של המלך) לחזור לביתם, והלכו ב' הספינות ביחד. והוטב בעיני השרי מלוכה מאד, שהמלכה שלהם תשא את הדאקטיר, מחמת גדל חכמתו שראו בו. (כי השרי מלוכה של בן המלך הנ"ל, שנפל ומת, סברו שהבת קיסר עם השרות הנ"ל הם זכרים, כי היו מלבשים במלבושי זכרים כנ"ל. על כן רצו שהמלכה שלהם, שהיא אשת בן המלך שמת, תשא את הדאקטיר, שהיא באמת הבת קיסר, שהיו סבורים שהיא דאקטיר, מחמת שידעה בחכמתה שנשרף המח של בן המלך שנפל, כנ"ל) ושיהיה הוא מלך שלהם. ואת המלך שלהם (הינו המלך הזקן הנ"ל) יהרגו, (כל זה היו רוצים מאד השרי מלוכה הנ"ל) אך שלא היה אפשר לדבר דבר כזה אל המלכה, שהיא תשא דאקטיר. גם להמלכה הוטב גם כן מאד שתשא את הדאקטיר, אך שהיתה מתיראה מן המדינה, פן לא יתמצו שיהיה הוא מלך. והסכימו לעשות משתאות. כדי שעל המשתה בשעת חדוה. יוכלו לדבר מזה. והיו עושין משתה אצל כל אחד ביומו. כשהגיע יום משתה של הדאקטיר (הינו הבת קיסר), נתן להם מין שלו הנ"ל ונשתכרו. בשעת חדוה אמרו השרים: מה יפה היה שהמלכה תשא את הדאקטיר. ואמר הדאקטיר. יפה מאד היה, רק אם היו מדברים זאת בלתי פה שתוי (הינו שלא בשעת שכרות). נענית המלכה גם כן ואמרה: מה יפה היה שהיא תשא את הדאקטיר, רק שהמדינה תסכים על זה. השיב שנית הדאקטיר (הינו בת קיסר): יפה מאד היה, רק אם היו מדברים זאת בלתי פה שתוי. אחר כך כשהקיצו משכרותם, נזכרו השרים מה שאמרו ונתבישו בעצמן מהמלכה, שאמרו דבר כזה. אך הלא היא גם כן בעצמה אמרה זאת. והיא גם כן נתבישה מפניהם. אך הלא גם הם אמרו זאת. והתחילו לדבר מזה ונסכם ביניהם כן. ונתחנתה היא עם הדאקטיר (וכנ"ל הינו עם בת הקיסר, שסברו שהיא דאקטיר, כנ"ל) והלכו למדינתם.

וכשראו בני המדינה שהם באים, שמחו מאד, כי זה זמן רב שהלך הבן מלך, ולא ידעו היכן הוא. והמלך הזקן כבר מת בטרם ביאתם. אחר כך ראו (בני המדינה) שהבן מלך, שהוא מלך שלהם, איננו. ושאלו: היכן הוא מלכנו. וספרו להם כל המעשה, איך שכבר מת. ושכבר קבלו להם מלך זה, שבא עמהם. ושמחו מאד על שבא להם מלך חדש. והמלך (הינו בת הקיסר הנ"ל, שהיא נעשית עתה מלך, כנ"ל) צוה להכריז בכל מדינה ומדינה, שכל מי שנמצא בכל מקום שהוא, גר או אורח ובורח ומגרש, שכלם יבואו על החתנה שלו. איש מהם לא יהיה נעדר. ויקבלו מתנות גדולות. וצוה (המלך הנ"ל, הינו בת הקיסר) שיעשו סביב סביב כל העיר מעינות. כדי שכשאחד ירצה לשתות. לא יצטרך לילך ולשתות, רק כל אחד ימצא מעין אצלו, וצוה (המלך הנ"ל, הינו בת הקיסר) לציר צורתו אצל כל מעין ומעין. ושיעמדו שומרים וישמרו באם שיבוא אחד ויסתכל ביותר על הצורה ויעשה רע פנים. (הינו שישתנה פניו כמו מי שמביט היטב על איזה דבר ומשתומם ומצטער). אזי יתפסו אותו

בתפיסה. וכן עשו. ובאו אלו השלושה הנ"ל. דהינו בן המלך הראשון, שהוא החתן האמת של בת הקיסר הזאת (שהיא המלך עכשו, כנ"ל) ובן הסוחר (הנ"ל שגרשו אביו מחמת הבת הקיסר הזאת, שברחה עם הספינה עם כל הסחורה, כנ"ל) והמלך שהעבירוהו (גם־כן עלידה, כי ברחו ממנו עם י"א שרות, כנ"ל) וכל אחד מאלו הגי הכיר שזה צורתה, והסתכלו ונזכרו ונצטערו (הינו שבאו אצל המעינות הנ"ל וראו צורתה, שהיתה מצירת שם, והכירו אותה, והיו מסתכלים ביותר וכו') ותפסו אותם בתפיסה.

בשעת חתונה צוה המלך (הינו הבת הקיסר) שיבואו השבויים לפניו. והביאו השלושה הנ"ל. והכירה אותם. והם לא הכירוהו, מחמת שמלבשת כמו איש. ענתה הבת קיסר ואמרה. אתה מלך (הינו המלך שהעבירוהו הנ"ל, שהוא אי מגי השבויים הנ"ל). אותך העבירו בשביל הי"א בנות שרים שנאבדו. הרי לך הבנות שרים. שוב למדינתך ולמלכותך (כי הי"א בנות שרים היו עמה כאן, כנ"ל). אתה סוחר (הינו בתחלה דברה להמלך שהעבירוהו הנ"ל, עכשו חזרה פניה ודברה עם הסוחר, הינו עם בן הסוחר הנ"ל) אותך גרש אביך בשביל הספינה עם סחורה שנאבדה ממך (כנ"ל). הרי לך הספינה שלך עם כל הסחורה. ועל שנשתהא המעות כל כך יש לך עתה עשירות בספינה בכפלי כפלים ממה שהיה, (כי הספינה בעצמה עם כל הסחורה של בן הסוחר, שהיא ברחו עמה כנ"ל, עדין היה אצלה בשלמות, כנ"ל, ונוסף לזה היה בספינה כל העשירות שלקחה אצל הגזלנים הנ"ל, שהיה עשירות מפלג מאד, כפלי כפלים, כנ"ל) ואתה בן מלך (הינו החתן שלה באמת) נלכה ונסעה. ושבו לביתם: ברוך ה' לעולם ואמן.

מעשה ג' מחגר

מעשה בחכם אחד, קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו וצוה אותם להשקות אילנות. גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, אבל בזה תשתדלו, להשקות אילנות. אחר־כך נפטר החכם. והניח בניו. והיה לו בן אחד שלא היה יכול לילך. והיה יכול לעמד, רק שלא היה יכול לילך, והיו אחיו נותנים לו ספוק די פרנסתו. והיו מספיקים אותו כל־כך עד שנשאר לו. והיה אותו הבן (שלא היה יכול לילך) מקבץ עליד עליד ממה שנשאר לו מפרנסתו עד שקבץ סך מסים. וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם? טוב שאתחיל לעשות איזה משא ומתן. ואף שאינו יכול לילך. יעץ בדעתו לשכר לו עגלה ונאמן ובעל־עגלה, ויסע עמהם לליפסיק, ויוכל לעשות המשא ומתן, אף שאינו יכול לילך. כששמעו המשפחה זאת, הוטב בעיניהם. ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה. טוב שיהיה לו פרנסה. והלוו לו עוד מעות, כדי שיוכל לנהג

המשא ומתן. ושכר לו עגלה ונאמן ובעל־עגלה ונסע. ובא לקרעטשמי. ואמר הנאמן שילינו שם, ולא רצה. והפצירו בו. והוא עקש אותם ונסעו משם. ותעו ביער. ונפלו עליהם גזלנים. ואותן הגזלנים נעשו. עלידי שהיה פעם אחת רעב. ובא אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא אליו ונתקבצו אליו כמה אנשים. והוא עשה בערמה. ומי שהיה מבין בו שאין בו צרך אליו. דחה אותו. ולאחד היה אומר. אתה תוכל להיות בעל־מלאכה. ולזה אמר. אתה תוכל להיות ברחים. וברר רק אנשים חכמים, והלך עמהם ליער. ואמר להם שיהיו נעשים גזלנים. באשר שמכאן הולכים הדרכים לליפסיק, לברעסלא ולשאר מקומות, ונוסעים בכאן סוחרים, ונגזל אותם ונקבץ מעות. ונפלו עליהם (הינו אלו הגזלנים הנ"ל נפלו על הבן הנ"ל, שלא היה יכול לילך, ועל האנשים שלו, דהינו הנאמן והבעל־עגלה). הבעל־עגלה והנאמן, שהיו יכולים לברח ברחו. והוא נשאר על העגלה. ובאו ולקחו התבה של המעות, ושאלו אותו: למה אתה יושב. והשיב שאינו יכול לילך. וגזלו התבה והסוסים. והוא נשאר על העגלה. והנאמן והבעל־עגלה (שברחו למקום שברחו) ישבו עצמם, באשר שלקחו פרוקלאדין מפריצים, ולמה להם לשוב לביתם. שיוכלו לבוא בשלשלאות? טוב להם לשאר שם (במקום שברחו לשם), ויהיו בכאן נאמן ובעל־עגלה.

והבן הנ"ל, כל זמן שהיה לו המאכל שלקח מביתו. לחם יבש שהיה בעגלה (שקורין סוחרים) אכל אותם. ואחר־כך כשכלה ולא היה לו לאכל. ישב עצמו מה לעשות. והשליך עצמו מהעגלה לאכל עשבים, והיה לן יחידי בשדה ונפחד. ונטל ממנו הכח, עד שלא היה יכול אפלו לעמד, רק לרחש (בלשון אשכנז: "רוקין זיד"), והיה אוכל העשב סביבותיו, וכל זמן שהיה יכול להושיט ולאכל, היה אוכל שם. ואחר־כך, כשכלה העשב סביבו עד שלא היה יכול להושיט, היה מנתק עצמו להלן ואכל שם. והיה אוכל העשב איזה זמן.

פעם אחד בא לעשב אחד שעדין לא אכל עשב כזה. והוטב בעיניו אותו העשב. מחמת שהיה אוכל זמן רב עשבים, והיה מכיר בהם, ועדין לא ראה עשב כזה. וישב עצמו לעקרו עם שרשו. והיה תחת השרש דומיט. והדומיט היה מרבע. וכל צד היה לו סגלה אחרת. ובצד אחד היה כתוב שמי שיאחז אותו צד, ישא אותו למקום שיום ולילה נתקבצים ביחד, שהשמש והירח נתקבצים שם ביחד. וכשעקר העשב עם השרש שהיה שם הדומיט, נזדמן שאחז באותו הצד (המסגל לשא למקום שיום ולילה מתקבצים כנ"ל), ונשא אותו, ובא למקום שיום ולילה נתועדים יחד. והסתכל והנה הוא שם במקום ששמש וירח באים ביחד כנ"ל. ושמע שהשמש עם הירח מדברים, והיה השמש קובל לפני הירח. באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים, ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת. שזה מסגל לבנים וזה מסגל לפרנסה. וזה מסגל לרפואת חולאת זה וזה לחולאת אחרת. כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר. וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו היה מסגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו, אלא שעלידי שאני מזריח עליו אני מיבש

אותו.

ענתה הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי. היות שיש לי אלף הרים, וסביבות האלף הרים. יש עוד אלף הרים. ושם מקום שדים. והשדים יש להם רגלי תרנגולים. ואין להם כח ברגליהם ויונקים מרגלי, ומחמת זה אין לי כח ברגלי. ויש לי אבק, הינו פול, שהוא רפואה לרגלי. ובא רוח ונושא אותו. ענתה החמה. את זה אתה דואג? (בלשון תמה), אגיד לך רפואה. באשר שיש דרך. ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים. דרך אחד של צדיקים. אפלו הצדיק שהוא בכאן, מפזרים תחתיו אותו האבק שבאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה. וכל פסיעה שהוא פוסע הוא דורך באותו האבק. ויש דרך של אפיקורסים. אפלו אפיקורס שבכאן, מפזרים תחתיו בכל פסיעה מאותו האבק כנ"ל. ויש דרך של משגעים. אפילו משגע שבכאן, מפזרים תחתיו כנ"ל, וכן יש כמה דרכים. ויש דרך אחר. באשר שיש צדיקים, שמקבלים על עצמם יסורים, ומוליכים אותם הפריצים בשלשלאות. ואין להם כח ברגליהם, ומפזרים תחתיהם מאותו האבק של אותו הדרך. ויש להם כח ברגליהם. על כן תלך לשם, שיש שם הרבה אבק, ויהיה לך רפואה על רגליך. (כל זה דברי החמה אל הלבנה) והוא שמע כל זה. בתוך כך נסתכל על הדומיט בצד אחר וראה כתוב שם. שמי שיאחז באותו הצד, שישא אותו להדרך שיוצאים ממנו כמה דרכים, כנ"ל. ואחז באותו הצד. ונשא אותו לשם, ונתן רגליו באותו הדרך שהאבק רפואה לרגלים. ונתרפא מיד. והלך ונטל האבק מכל הדרכים, ועשה לו אגדות. שאגד הפול של הדרך של צדיקים לבדו. וכן הפול של שאר הדרכים אגד כל אחד לבדו. ולקחם אתו. וישב עצמו. והלך לאותו היער שגזלו אותו שם. כשבא לשם. בחר לו אילן גבוה, שהוא סמוך להדרך שיוצאים שם הגזלנים לגזל. ולקח הפול של צדיקים והפול של משגעים וערבם יחד, ופזר אותם על הדרך. והוא עלה על האילן וישב שם לראות מה יהיה נעשה בהם. והיו יוצאים שם גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך. תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים. והתחילו לצעק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים, נעשו צדיקים משגעים. והתחילו להתקוטט זה עם זה, זה אמר: בשבילך גזלנו, וזה אמר: עלייך גזלנו. עד שהרגו זה את זה. והיה שולח כת אחרת, והיה גם כן כנ"ל. והרגו זה את זה כנ"ל. וכן היה אחר-כך. עד שנהרגו כלם. עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (הינו שהבן הנ"ל הבין שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל, ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד) וירד מהאילן. וכבד משם את הפול הנ"ל מן הדרך. ופזר את הפול של צדיקים בעצמו. והלך וישב על האילן. ואותו הגזלן (הינו הגדול שבהם) תמה ששולח כל הגזלנים. ואין אחד מהם שב אליו. והלך הוא בעצמו עם האחד שנשאר אצלו. ותכף כשבא על אותו הדרך (שפזר שם הבן הנ"ל הפול של צדיקים לבדו) נעשה צדיק. והתחיל לצעק לחברו על נפשו על שהרג כליכך נפשות וגזל כליכך. והיה תולש קברים והיה שב בתשובה ומתחרט מאד. וכיון שראה (הבן הנ"ל

שהיה יושב על האילן) שהוא מתחרט ושב בתשובה כליכך, ירד מהאילן. כיון שראה הגזלן שמצא אדם. התחיל לצעק: אוי על נפשי, כזאת וכזאת עשיתי. אהה! תן לי תשובה. ענה לו. החזר לי התבה שגזלתם ממני. כי כתוב אצלם על כל גזלה. באותו היום שנגזל. ואצל מי נגזל. אמר לו: אני מחזיר לך תכף, ואני נותן לך אפלו כל האוצרות של גזלה שיש לי. רק תן לי תשובה. אמר לו: תשובתך היא. רק שתלך אל העיר ותצעק ותתודה: אני הוא שהכרזתי אז ועשיתי כמה גזלנים. והרגתי וגזלתי כמה נפשות, זה הוא תשובתך. ונתן לו כל האוצרות. והלך עמו אל העיר. ועשה כן, ופסקו שם באותו העיר. באשר שהרג כליכך נפשות. על כן יתלו אותו. למען

אחר־כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל הבי' אלף הרים (הנ"ל) להסתכל מה נעשה שם. כשבא לשם. עמד מרחוק מהשני אלף הרים. וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים. כי הם פרים ורבים כבני־אדם, והם רבים מאד. וראה המלכות שלהם יושב על כסא ששום ילוד אשה אינו יושב על כסא כזו. וראה אותם שעושים ליצנות. זה מספר שהזיק לזה תינוק. וזה אומר שהזיק לזה יד. וזה מספר שהזיק רגל. וכן שאר ליצנות.

בתוך כך נסתכל וראה אב ואם הולכים ובוכים. ושאלו אותם: למה אתם בוכים. והשיבו שיש להם בן, והיה דרכו לילך לדרכוף והיה שב באותו הזמן. ועכשיו הוא זמן רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך. וצוה המלך לשלח שלוחים לכל העולם למצאו. והיו האב ואם חוזרים, ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם בנם הנ"ל (הינו שאותו האחד שפגעו בו היה החבר של בנם, והיה הולך ביחד עם בנם בתחלה. אבל עכשו פגעו בו לבדו) ושאל אותם: על מה אתם בוכים. וספרו לו כנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם. היות שהיה לנו אי אחד בים, שהיה שם מקום שלנו. ואחר־כך הלך המלך שהיה שידך לו האי הנ"ל, ורצה לבנות שם בנינים והניח יסודות. ואמר הבן הנ"ל (הינו הבן של השדים הנ"ל שנאבד) 2אלי שנזיק אותו. והלכנו ולקחנו הכח מהמלך. והיה עוסק בדאקטורים. ולא היו יכולים לעזר לו. והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף אחד, שהיה יודע משפחתו. ואת משפחתי לא ידע. על כן לא היה יכול לעשות לי דבר. אבל משפחתו היה יודע, ותפס אותו ומענה אותו כליכך. והביאו אותו אל המלך. (הינו זה השד, שספר כל זה, הביאו אותו אל המלך שלהם) וספר זאת לפני המלך. אמר המלך: ישיבו לו הכח. ענה ואמר. שהיה אצלנו אחד, שלא היה לו כח, ונתננו לו הכח. אמר המלך: יקחו ממנו הכח ויחזירו להמלך. השיבו להמלך כי נעשה ענן. אמר המלך שיקראו הענן ויביאו אותו לכאן. ושלחו שליח אחריו.

אמר אותו האיש הבן הנ"ל (הינו זה הבן, שלא היה לו כח ברגליו בתחלה, שבא לכאן וראה כל זה): אלך ואראה הענין, איך נעשה מהאנשים אלו ענן. והלך אחרי השליח. ובא אל העיר שהיה שם הענן. ושאל את אנשי העיר. מפני מה כסה הענן כליכך בתוך העיר. והשיבו לו: בכאן. אדרבא. שמעולם אין כאן ענן. וזה זמן שכסה הענן. ובא השליח וקרא את הענן. והלך משם. וישב עצמו האיש הנ"ל לילך אחריהם לשמע מה הם

מדברים. ושמע שהשליח שאל אותו: איך אתה בא להיות בכאן ענן.
והשיב לו: אספר לך מעשה.
פעם אחד היה חכם אחד. והקיסר מהמדינה היה אפיקורס גדול. ועשה
את כל המדינה לאפיקורסים. והלך החכם וקרא את כל בני משפחתו.
ענה ואמר להם. הלא אתם רואים שהקיסר הוא אפיקורס גדול, ועשה
את כל המדינה אפיקורסים, וקצת ממשפחתנו עשה גם־כן לאפיקורסים.
בכן נפרש אל המדבר, כדי שנשאר בהאמונה בהשם יתברך. והסכימו
עמו. ואמר החכם שם (הינו שהזכיר איזה שם מן השמות), והביא אותם
אל המדבר, ולא הוטב בעיניו אותו המדבר, ואמר שם ונשא אותם אל
מדבר אחר. ולא הוטב בעיניו גם־כן. ואמר עוד שם, והביא אותם אל
מדבר אחר, והוטב בעיניו. ואותו המדבר היתה סמוכה אל הַבַּיִת אֶלֶף
הַרִים, והלך (אותו החכם הנ"ל) ועשה עגול סביבותם, שלא יוכל שום
אחד להתקרב אליהם.
ויש אילן, שאם היה אותו האילן נשקה, לא היה נשאר ממנו (הינו מן
השדים) כלום. על כן עומדים יום ולילה מאתנו, שחופרים ואינם מניחים
מים להאילן, ושאל אותו: למה עומדים יום ולילה. כיון שחופרים פעם
אחת למנע המים, די. השיב לו: שיש בינינו מדברים, ואלו המדברים
הולכים ועושים מחלקת בין מלך זה למלך אחר, ועלידיזה נעשה
מלחמה, ועלידיזה נעשה רעידת הארץ. ונופל האדמה שסביבות
החפירה, ויוכל לבוא מים להאילן, על כן עומדים תמיד לחפר, כנ"ל.
וכשנעשה מלך בינינו, עושים לפניו כל הליצנות ושמחים. זה מתלוצץ איך
הזיק תינוק, והיולדת מתאבלת עליו. וזה מראה ליצנות אחרות, וכן כמה
מיני ליצנות. וכשהמלך בא בתוך השמחה, הוא הולך ומטיל עם השרי
מלוכה שלו. ומנסה עצמו לעקר האילן. כי אם לא היה האילן כלל, היה
טוב לנו מאד. ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן כלו. וכשבא אל האילן.
אזי האילן צועק מאד. ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו.
פעם אחד נעשה מלך חדש ביניהם. ועשו לפניו ליצנות גדולות, כנ"ל. ובא
בשמחה גדולה. ועשה לעצמו אבירות לב מאד. ואמר לעקר את האילן כלו
לגמרי. ויצא לטיל עם שריו. וחזק לבו מאד. ורץ לעקר האילן לגמרי.
וכשבא אליו, נתן קול גדול, ונפל עליו פחד. וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול
וחזר. והיה הולך. בתוך כך נסתכל וראה בני־אדם יושבים (הינו הכת
אנשים של החכם הנ"ל), ושלח איזה אנשים מאנשיו לעשות להם כראוי,
כדרכם תמיד (הינו שזה המלך שלח להזיקם כדרכם). וכיון שראו אותם
אותה המשפחה של בני־אדם הנ"ל, נפל עליהם פחד. ואמר להם הזקן
הנ"ל: אל תפחדו.
וכשנתקרב השדים לשם, לא היו יכולים להתקרב אליהם מחמת העגול
הנ"ל שהיה סביבותם. ושלח שלוחים אחרים, ולא היו יכולים גם־כן. ובא
בכעס גדול, והלך בעצמו, ולא היה יכול גם הוא לקרב אליהם. ובקש
מהזקן שיניחנו לכנס לשם. ואמר לו: מאחר שאתה מבקש, אניח אותך
לכנס. אבל אין דרך שילך המלך יחידי. ואניח אותך עם עוד אחד לכנס.
ופתח להם פתח ונכנסו. וחזר וסגר העגול. אמר המלך להזקן. איך אתה
בא לישוב על מקום שלנו. אמר לו: מפני מה הוא מקומך. הוא מקום שלי.

אמר לו: אין אתה מתירא ממני. השיב לו: לאו. אמר לו: אין אתה מתירא. ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים, ורצה לבולעו. אמר הזקן: אף-על-פי-כן איני מתירא כלל. אך אם אני רוצה. תהיה אתה מתירא ממני. והלך והתפלל קצת, ונעשה עב וענן גדול, והיו רעמים גדולים. והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי מלוכה שלו שהיו עמו. ולא נשארו כי אם הוא עם הא' שהיה עמו שם בתוך העגול. ובקש אותו שיפסק הרעם. ופסק.

ענה המלך ואמר: מאחר שאתה איש כזה. אתן לך ספר מכל המשפחות של שדים. כי יש בעלי שמות שאינם יודעים רק ממשפחה אחת, ואפלו אותה המשפחה אינם יודעים בשלמות, אני אתן לך ספר שכתוב בו כל המשפחות. כי אצל המלך כתובים כלם, ואפלו מי שנולד נכתב אצל המלך. ושלח את האחד, שהיה עמו אחר הספר. (הינו שהמלך של השדים שלח את הא', שהיה עמו בתוך העגול אחר הספר נמצא, שטוב עשה שהניח אותו עם עוד אחד לכנס, כי אם לאו, את מי היה שולח?) והביא לו הספר. ופתח את הספר, וראה כתוב בו אלף אלפים ורבי רבבות משפחות שלהם. והבטיח המלך שלא יזיקו לעולם את כל משפחתו של אותו הזקן הנ"ל, וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל בני משפחתו, ואפלו אם יהיה נולד להם (איזה ילד) יביאו תכף הפאטרעט שלו, כדי שלא יהיה נזוק שום אחד ממשפחת הזקן.

אחר-כך, כשהגיע זמנו של הזקן לפטר מן העולם, קרא לבניו וצוה להם ואמר להם: אני מניח לכם זה הספר. והלא אתם רואים שיש לי כח להשתמש עם זה הספר בקדשה. ואף-על-פי-כן איני משתמש בו. רק יש לי אמונה בהשם יתברך. גם אתם אל תשתמשו בו. אפלו אם ימצא אחד מכם שיוכל להשתמש בו בקדשה. אף-על-פי-כן אל ישתמש בו, רק יהיה לו אמונה בהשם יתברך, ונפטר החכם. והלך הספר בירשה. ובא לבן בנו. והיה לו כח להשתמש בו בקדשה. רק שהיה לו אמונה בהשם יתברך, ולא היה משתמש בו, כאשר צוה הזקן. והמדברים שיש ביניהם היו מפתים את נכד הזקן הנ"ל. באשר שיש לך בנות גדולות ואין לך לפרנסם ולהשיאם. על כן השתמש בזה הספר. והוא לא היה יודע שהם מפתים אותו, וסבר שלבו מיעצו לזה. ונסע לאביו זקנו על קברו. ושאל אותו: באשר שהנחת צוה שלא להשתמש עם הספר, רק שיהיה לנו אמונה בהשם יתברך. ועתה הלב מפתה אותי להשתמש בו, ענה אותו (הזקן הנפטר הנ"ל): אף-על-פי שיש לך כח להשתמש בו בקדשה. מוטב שיהיה לך אמונה בהשם יתברך. ואל תשתמש בו. והשם יתברך יעזר לך. ועשה כן.

(ויהי היום) והיה המלך חולה באותה מדינה שיושב בה הנכד של הזקן הנ"ל ועסק בדאקטורים ולא היו יכולים לעשות רפואה. מחמת גדל החמימות שהיה שם באותה המדינה לא היו מועילים הרפואות. וגזר המלך שישראל יתפללו בעדו. אמר המלך שלנו: באשר שזה הנכד הנ"ל יש לו כח להשתמש עם הספר בקדשה ואינו משתמש בו. על כן נעשה לטובתו. וצוה עלי להיות שם ענן כדי שיהיה להמלך רפואה מהרפואות שלקח כבר ומהרפואות שיקח עוד. והנכד הנ"ל לא ידע כלל מזה. ומחמת

זה אני הייתי בכאן ענן (כל זה היה מספר הענן להשליח). וזה הבן הנ"ל (הינו זה שלא היה לו כח ברגליו בתחלה) היה הולך אחריהם ושומע. והביאו אותו למלך. וצוה המלך שיקחו הכח ויחזירו להמלך הנ"ל. והחזירו לו הכח. ואז חזר הבן של השדים הנ"ל, כנ"ל. ובא מיסר מאד בלא כח, כי ענו אותו מאד שם. וחרה לו מאד על המכשף שענה אותו כלכך, וצוה לבניו ומשפחתו שיהיו אורבים תמיד על המכשף הנ"ל, ויש ביניהם מדברים. והלכו והגידו להמכשף שישמר עצמו, כי הם אורבים עליו. ועשה 5 המכשף תחבולות, וקרא עוד מכשפים שיודעים משפחות כדי לשמר מהם, וחרה מאד להבן הנ"ל ולמשפחתו על המדברים על שגלו סודו להמכשף. פעם אחת נזדמן שהלכו יחד מהמשפחה של הבן הנ"ל ומהמדברים. על המשמר אצל המלך. והלכו בני המשפחה הנ"ל ועשו עלילה על המדברים. והרג המלך את המדברים. וחרה להמדברים הנשארים. והלכו ועשו מרידה בין כל המלכים. והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר. ונעשה מלחמות בין כל המלכים. ועלידיזה נעשה רעידת הארץ ונפלה הארץ כלה ונשקה האילן כלו. ולא נשאר מהם כלל. ונעשו כלא היו: אמן: סוד מעשה זו מרמז בקפיטל א' שבתהלים: אשרי האיש וכו': דרך רשעים דרך צדיקים וכו'. הינו בחינת הדרכים הנ"ל שיש בהם האבק שמפזרים וכו' כנ"ל: והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו וכו'. וכל אשר יעשה יצליח. הינו האילן הנ"ל. שכל פרו ועליו הכל כאשר לכל מסגל מאד כנ"ל. דוק ותשכח עוד איזה רמזים: אשרי האיש אשר לא הלך כי בתחילה לא היה יכול לילך: לא עמד כי אחר כך לא היה יכול לעמד גם כן: ובמושב לצים. הינו מושב לצים הנ"ל שעושים ליצנות וכו' כנ"ל: כמוץ אשר תדפנו רוח הינו הרוח שנושא הפול הנ"ל: וכל זה הוא רק רמזים בעלמא. שהאיר עינינו קצת. למען נבין ונשכיל קצת עד היכן הדברים מגיעים. אבל הדברים סתומים עדין בתכלית ההעלם: כי כל אלו המעשיות שספר גבהו מאד מאד מדעת אנושי ונעלמים מעין כל חי וכו'.

מעשה ד' - מעשה נסים

פעם אחד היה מלך וגזר על המדינה גרוש בגזרות שמד. שמי שירצה לשאר במדינה ימיר דתו. ואם לאו, יהיה נתגרש מהמדינה. והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות כדי לשאר באמונה שיהיו ישראלים. וקצת מהם חסו על רכושם ועשירותם ונשארו שם והיו אנוסים. בצנעא היו נוהגים דת יהודית. ובפרהסיא לא היו רשאים.

ומת המלך. ונעשה בנו מלך. והתחיל לנהג המדינה ביד רמה. וכבש כמה מדינות, והיה חכם גדול.

ומחמת שהיה מחזיק בתקף ידו את השרי מלוכה. יעצו עליו ונתקשרו לפל עליו ולהכרית אותו ואת זרעו. והיה בין השרים א' מהאנוסים. וישב עצמו: הלא מפני מה אני אנוס. מחמת שהייתי חס על הוני ורכושי. עכשו שיהיה המדינה בלא מלך. יהיה איש את רעהו חיים בלעו. כי אי אפשר שיהיה מדינה בלא מלך. על כן יעץ בעצמו לילך ולהגיד למלך בלי ידיעתם. והלך והגיד למלך, שנתקשרו עליו כנ"ל. והלך המלך ונסה אם אמת הדבר. וראה שהוא אמת, והעמיד שומרים. באותו לילה שנפלו עליו תפסו אותם. ודן אותם כל אחד כפי משפטו. ענה המלך ואמר להשר האנוס הנ"ל. איזה כבוד אתן לך בשביל זה שהצלתני ואת זרעי. אם אמר לעשות אותך שר. הרי אתה בלא זה שר; ואם לתן לך מעות. יש לך. אמר איזה כבוד אתה רוצה, ואעשה לך. ענה האנוס ואמר: אבל תעשה לי מה שאמר. אמר המלך: הן. אמר: השבע לי בכתרך ומלכותך. ונשבע לו. ענה ואמר (האנוס הנ"ל): עקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, להניח טלית ותפלין בפרהסיא, וחרה להמלך מאד. מחמת שבכל מדינתו אינם רשאים להיות יהודים, אבל לא היה לו בררה מחמת השבועה. בבקר הלך האנוס והניח טלית ותפלין בפרהסיא.

אחר־כך מת המלך ונעשה בנו מלך. והוא התחיל להנהיג מדינתו ברכות. מחמת שראה שרצו להכרית את אביו כנ"ל. וכבש מדינות רבות. והיה חכם גדול מאד, וצוה לקבץ ולקרות את כל החוזי כוכבים שיגידו. מאיזה דבר יוכל להיות נכרת זרעו, כדי שישמר מזה, ואמרו לו שזרעו לא יכרת, רק שישמר משור ושה, וכתבו זאת בספר הזכרונות, וצוה לבניו שינהגו גם־כן כמותו בדרך רכה. ומת. ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהג ביד רמה ובחזק כמו זקנו. וכבש מדינות רבות ונפל על חכמה. וצוה להכריז שלא ימצא במדינתו שור ושה, כדי שלא יהיה נכרת זרעו. על כן אין לו מורא משום דבר. ונהג מדינתו ברמה. ונעשה חכם גדול מאד, ונפל על חכמה לכבש את כל העולם בלא מלחמה. כי יש ז' חלקי עולם, שהעולם נתחלק לז' חלקים. ויש ז' כוכבי לכת, שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש ז' מיני מתכות, שכל א' מז' כוכבי לכת מאיר 6 במין מתכת א'. והלך וקבץ כל הז' מיני מתכות. וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל המלכים שהם של זהב. שתולין בפלטרין שלהם. ועשה מזה אדם. ראשו של זהב וגופו של כסף, וכן שאר האיברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל הז' מיני מתכות. והעמיד אותו על הר גבוה. והיו כל הז' כוכבי לכת מאירין באותו האדם. וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה. או איזה משא ומתן אם לעשותו אם לאו. היה עומד נגד אותו האבר של המין מתכת השיך לחלק העולם שהוא משם. והיה חושב בדעתו אם לעשות אם לאו. וכשהיה צריך לעשות, היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו. היה נחשך האבר. (כל זה עשה המלך הנ"ל) ועלידי זה היה כובש כל העולם. ואסף ממון רב. ואותו הדמות אדם לא היה מסגל להנ"ל. רק (באפן ובתנאי) שיהיה המלך משפיל גאים ומגביה שפלים. והלך ושלח פקדות (הינו "אוקאזין") עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש. ובאו כלם.

והשפיל אותם. ולקח מהם ההתמנות שלהם. אפלו אותן שהיו להם התמנות שעבדו אצל אבי אבי זקנו. לקח מהם. והגביה שפלים. והעמיד אותם תחתיהם. בתוכם היה השר האנוס הנ"ל (הינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם) ושאל אותו המלך: מהו השררות וההתמנות שלך. השיב לו. השררות שלי הוא. שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותה הטובה שעשיתי לזקנד כנ"ל. ולקח מאתו זאת. וחזר ונעשה אנוס.

פעם אחד שכב המלך לישן. וראה בחלום שהשמים זכים. וראה כל הי"ב מזלות. וראה ששור ושה שיש בין המזלות. הם משחקים ממנו. והקיץ בכעס גדול. ונפחד מאד. וצוה להביא את ספר הזכרונות. וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו. ונפל עליו פחד גדול. וספר להמלכה, ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול. ותפעם רוחו מאד. וקרא לכל הפותרי חלומות. וכל אחד היה פותר לעצמו, ולא היה קולן נכנס באזניו. ונפל עליו פחד גדול מאד. ובא אליו חכם אחד ואמר לו. שיש לו קבלה מאביו, היות שיש שס"ה מיני תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השס"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם. ושם גדל שבט ברזל. ומי שיש לו פחד. כשבא להשבט הנ"ל, נצול מהפחד.

והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל. עם החכם הנ"ל. ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממנה על כעס. כי עלידי כעס בוראים מלאך המשחית, ואותו מלאך הנ"ל הוא ממנה על כל המשחיתים, ושואלין אותו הדרך. כי יש דרך ישר לפני איש. ויש דרך שהוא מלא טיט. ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות, וכן שאר דרכים. ויש דרך אחד, שיש שם אש שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים (ושאלו לו הדרך, ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש) והיו הולכים. והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו האש. כי היה לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל. בתוך כך ראה האש. וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעטפים בטלית ותפלין. וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על כן היו יכולים לילך דרך האש. ואמר החכם להמלך. באשר שיש קבלה בידי. שד' פרסאות רחוק מן האש נשרפים. על כן אין אני רוצה לילך עוד. והמלך חשב: מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש. על כן אמר שגם הוא ילך. וענה החכם: אני יש לי קבלה מאבי כנ"ל. על כן איני רוצה לילך. אתה, אם רצונך לילך. לך. והלך המלך וזרעו. ושלט בהם האש. ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כלם.

כשבא החכם לביתו. היה תמוה בעיני השרים. הלא היה נשמר משור ושה. ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו. ענה האנוס ואמר. עלידי נכרת, כי החוזי כוכבים ראו, ולא ידעו מה ראו. כי שור, עושין מעורו תפלין, ושה, עושין מצמרו ציצית לטלית, ועלידיהם נכרת הוא וזרעו. כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם, שמלבשין בטלית ותפלין, היו הולכים דרך האש ולא היו נזוקים כלל. והוא נכרת עלידי שלא היו רשאים יהודים שלובשין טלית ותפלין לישוב במדינתו. ועל כן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו. כי החוזי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו.

ונכרת הוא וזרעו כנ"ל.
"למה רגשו גוים וכו'. תרעם בשבט ברזל: פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער"
וכו' (תהלים ב): והדברים עתיקים וסתומים מאד: כל זה שמעתי: עוד
מצאתי קצת רמזים מהמעשה זו בקפיטל הנ"ל: "ננתקה את מוסרותימו.
מוסרות הם של עור: בחינת תפילין: "עבותימו", עבות הם חבלים:
בחינת ציצית. כמו שדרז"ל פסוק זה במסכת עבודה זרה (דף ג): על ציצית
ותפילין: "יושב בשמים ישחק": כי השור ושה שבשמים שחקו ממנו: "אז
ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו": הכעס והבהלה והפחד הנ"ל: "ואני
נסכתי מלכי על ציון הר קדשי": אפשר הרמז בזה. כי הדמות אדם
שהעמיד המלך הנ"ל על הר גבוה את זה לעמת זה: כי הוא כנגד המלך
על ציון הר הקדש. כי שם כלולים כל חלקי עולם וכו', וזהו "הר" כנ"ל:
"נסכתי", לשון "נסך ויצק": "שאל ממני", כל העצות כנ"ל: "גוים
נחלתך ואחזתך אפסי ארץ". לאחז יחד כל אפסי ארץ, הינו כל ז' חלקי
עולם. וכל המלכים והגוים לנחלה תחתיו: "עבדו", זה ציצית, "ביראה",
זה תפילין. וגילו ברעדה: רעדה הנ"ל:

מעשה ה' - מבן מלך שהיה מאבנים טובות

מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים, והלך ועסק בדאקטורים, כדי שלא
תהיה מלכותו נהפכת לזרים, ולא הועילו לו. וגזר על היהודים שיתפללו
בעבורו שיהיו לו בנים. והיו היהודים מבקשים ומחפשים צדיק, כדי
שיתפלל ויפעל שיהיו לו בנים. ובקשו ומצאו צדיק גנוז, ואמרו לו שיתפלל
שיהיו להמלך בנים, וענה שאינו יודע כלל. והודיעו להמלך, ושלח המלך
פקדתו (שקורין אוקאז) אחריו, והביאו אותו להמלך. והתחיל המלך
לדבר עמו בטוב: הלא אתה יודע, שהיהודים הם בידי לעשות בהם
כרצוני. על כן אני מבקש ממך בטוב שתתפלל שיהיו לי בנים. והבטיח לו
שיהיה לו באותה שנה ולד. והלך למקומו, וילדה המלכה בת, והיתה
אותה הבת מלכה יפתתאר מאד, וכשהיתה בת ד' שנים, היתה יכולה כל
החכמות ולזמר בכלי שיר, והיתה יודעת כל הלשונות. והיו נוסעים
מלכים מכל המדינות לראותה, והיה שמחה גדולה על המלך.
אחר־כך נכסף המלך מאד שיהיה לו בן, כדי שלא תהיה מסבת מלכותו
לאיש זר, וגזר שוב על היהודים שיתפללו שיהיה לו בן, והיו מבקשים
ומחפשים את הצדיק הנ"ל, ולא מצאו אותו כי כבר נפטר. ובקשו עוד
ומצאו עוד צדיק גנוז, ואמרו לו שיתן להמלך בן, ואמר שאינו יודע כלל.
והודיעו להמלך, ואמר לו המלך גם־כן כנ"ל: הלא היהודים בידי וכו'
כנ"ל. אמר לו החכם (הינו זה הצדיק הנ"ל): תוכל לעשות מה שאצוה?

אמר המלך: הן. אמר לו החכם: אני צריך שתביא כל המיני אבנים טובות, כי כל אבן טוב, יש לו סגלה אחרת, כי יש אצל המלכים ספר שכתוב בו כל מיני האבנים טובות. אמר המלך: אני אוציא חצי מלכותי כדי שיהיה לי בן. והלך והביא לו כל מיני האבנים טובות ולקחם החכם והדקם, ולקח כוס יין ונתנם לתוכו, ונתן חצי הכוס להמלך לשתות וחציה להמלכה. ואמר להם שיהיה להם בן שיהיה כלו מאבנים טובות, ויהיו בו כל הסגלות של כל האבנים טובות, והלך למקומו. וילדה בן, ונעשה שמחה גדולה על המלך. והבן הנולד לא היה מאבנים טובות. כשהיה הבן בן ד' שנים היה יפה-תאר מאד וחכם גדול בכל החכמות, והיה יודע כל הלשונות, והיו נוסעים מלכים לראותו. והבת מלכה ראתה שאינה חשובה כל-כך, ונתקנאה בו. רק זאת היה נחמתה, באשר שאותו הצדיק אמר שיהיה כלו מאבנים טובות. טוב שאינו מאבנים טובות.

פעם אחד היה הבן מלך מחדך עצים ונקף באצבעו, ורצתה הבת מלכה לכרך את אצבעו, וראתה שם אבן טוב, ונתקנאה בו מאד ועשתה עצמה חולה, ובאו כמה דאקטורים, ולא היו יכולים לעשות לה רפואה, וקראו למכשפים. והיה שם מכשף, וגלתה לו האמת, שהיא עשתה עצמה חולה כנ"ל, ושאלה אותו אם יוכל לעשות כשוף לאדם שיהיה מצרע. אמר: הן. אמרה לו: אולי יבקש מכשף שיבטל הכשוף ויתרפא. אמר המכשף: אם ישליכו הכשוף אל המים, לא יוכלו לבטלו עוד. ועשתה כן, והשליכה הכשוף אל המים, ונעשה הבן מלך מצרע מאד, על חוטמו צרעת ועל פניו ועל שאר גופו, ועסק המלך בדאקטורים ובמכשפים ולא הועילו. וגזר על היהודים שיתפללו. ובקשו הצדיק הנ"ל, והביאו אותו למלך, והצדיק הנ"ל היה מתפלל תמיד להשם יתברך באשר שהוא היה מבטיח שיהיה הבן מלך כלו מאבנים טובות, ולא היה כן, והיה טוען להשם יתברך: האם עשיתי זאת בשביל כבודי? לא עשיתי כי אם בשביל כבודך, ועכשו לא נתקים כמו שאמרתי. ובא הצדיק להמלך, והיה מתפלל ולא הועיל, והודיעו לו שהוא כשוף. והצדיק הנ"ל היה גבוה למעלה מן כל הכשפים, ובא הצדיק והודיע להמלך שהוא כשוף, ושהשליכו הכשוף למים, ואין תקנה להבן מלך כי אם שישליכו המכשף שעשה הכשוף למים. אמר המלך: אני נותן לך כל המכשפים להשליכם למים כדי שיתרפא בני. ונתיראה הבת מלכה, ורצתה אל המים להוציא הכשוף מן המים, כי היתה יודעת היכן מנח הכשוף, ונפלה אל המים. ונעשה רעש גדול שהבת מלך נפלה אל המים, ובא הצדיק הנ"ל ואמר להם שהבן מלך יתרפא. ונתרפא, ונתיבש הצרעת ונפל ונקלף כל העור ממנו ונעשה מאבנים טובות כלו, והיה לו כל הסגלות של כל האבנים טובות: (הינו כי אחר שנקלף העור אז נתגלה ונראה שהבן מלך הוא כלו מאבנים טובות, כאשר אמר הצדיק הנ"ל).

מעשה ו' - ממלך ענו

מעשה במלך אחד, והיה לו חכם. אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו. והנה גבור, אני יודע שהוא גבור, מחמת שסביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס ואינם מניחים להתקרב. ולפנים מן הים יש (מקום שטובעין בו שקורין) זומפ גדול סביב המדינה, שאין שם כי אם שביל קטן, שאינו יכול לילך שם כי אם אדם אחד, וגם שם עומדים הורמאטיס, וכשיבוא אחד להלחם, מורים עם ההורמאטיס, ואי אפשר להתקרב לשם. אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו, זה איני יודע. ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי הוא נסתר מבני אדם, כי הוא יושב תחת כלה, והוא רחוק מבני מדינתו. הלך החכם אל המדינה. אמר החכם בדעתו שצריך לו לידע מהות המדינה, ועל ידי מה ידע המהות של המדינה? עלידי הקאטאויש של המדינה (הינו עניני צחוק שקורין קאטאויש). כי כשצריכים לידע דבר צריכים לידע הקאטאויש של אותו הדבר. כי יש כמה מיני קאטאויש: יש אחד שמכון באמת להזיק לחברו בדבריו, וכשחברו מקפיד עליו, אומר לו: אני מצחק כמו שכתוב: "כמתלהלה" (משלי כו) וכו'. ואמר: הלא מצחק אני. וכן יש אחד שמתכון בדרך צחוק ואף על פי כן חברו נוזק על ידי דבריו. וכן יש כמה מיני קאטאויש. ויש בכל המדינות מדינה שכוללת כל המדינות, ובאותה המדינה יש עיר א' שכוללת כל העירות של כל המדינה שכוללת כל המדינות, ובאותה העיר יש בית א' שכוללת כל הבתים של כל העיר שכוללת כל העירות של המדינה שכוללת כל המדינות, ושם יש אדם שכלול מכל הבית וכו', ושם יש אחד שעושה כל הליצנות והקאטאויש של המדינה. ולקח החכם עמו ממון רב, והלך לשם. וראה שעושים כמה מיני ליצנות וצחוק, והבין בהקאטאויש שהמדינה כלה מלאה שקרים מתחלה ועד סוף. כי ראה שעושין צחוק איך מאנים ומטעים בני אדם במשא ומתן ואיך הוא בא לדון בהמאניסטרעט ושם כלו שקר ומקבלין שחד. והולך להסאנד הגבוה יותר, וגם שם כלו שקר, והיו עושים בדרך צחוק אן שטעלין מכל הדברים הללו. והבין החכם באותו הצחוק שהמדינה כלה מלאה שקרים ורמאות ואין בה שום אמת. והלך ונשא ונתן בהמדינה, והניח עצמו להונות אותו בהמשא ומתן, והלך לדון לפני הערכאות, והם כלם מלאים שקר ושחדים, וביום זה נתן להם שחד למחר לא הכירוהו. והלך לערכאות גבוה יותר, וגם שם כלו שקר. עד שבא לפני הסאנאט, וגם הם מלאים שקר ושחדים, עד שבא אל המלך בעצמו. וכשבא אל המלך ענה ואמר: על מי אתה מלך? שהמדינה מלאה שקרים כלה מתחלה ועד סוף ואין בה שום אמת. והתחיל לספר כל השקרים של המדינה, וכשהמלך שמע דבריו, הרכין אזניו אצל הוילון לשמע דבריו, כי היה תמוה להמלך שימצא איש שיודע מכל השקרים של המדינה. והשרי מלוכה ששמעו דבריו היו כועסים עליו מאד, והוא היה מספר והולך השקרים של המדינה. ענה ואמר (החכם הנ"ל): והיה ראוי לומר שגם

המלך כמותם, שהוא אוהב שקר כמו המדינה, אך מזה אני רואה איך אתה איש אמת, ובשביל זה אתה רחוק מהם מחמת שאין אתה יכול לסבל השקר של המדינה. והתחיל לשבח המלך מאד מאד, והמלך מחמת שהיה ענו מאד, ובמקום גדלתו שם ענותנותו, כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר נעשה קטן וענו יותר, ומחמת גדל השבח של החכם ששבח וגדל את המלך, בא המלך בעניות וקטנות מאד עד שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק והשליך את הוילון לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת. ונתגלה פניו, וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך. "דרכי ציון אבלות" (איכה א). ציון היא בחינת הציונים של כל המדינות, שכלם נתועדים לשם. כמו שכתוב: "וראה אדם ובנה אצלו ציון" (יחזקאל ט).

וזהו (ישעיה לג): "חזה "ציון" קרית "מועדינו, ראשיתבות מצחק. ששם היו נתועדים כל הציונים, ומי שהיה צריך לידע אם לעשות הדבר או המשא ומתן היה יודע שם. יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן. ראה והבן והבט אתה המעין עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחכה ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו כאלה מימים קדמונים.

ודע שכל אלו הפסוקים והרמזים המובאים אחר קצת המעשיות הם רק רמזים וגלוי מלתא בעלמא, למען ידעו כי לא דבר ריק הוא חס ושלו. וכאשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש שאמר שהוא מגלה איזה רמזים בעלמא באיזה פסוקים המרמזים לסוד המעשיות למען דעת שאינו מדבר חס ושלו דברים בטלים חס ושלו, אבל סוד המעשיות בעצם, רחוק מדעתנו ועמק ועמק מי ימצאנו.

מעשה ז' - מזבוב ועכביש

ענה ואמר: אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי: מעשה במלך אחד, שהיו עליו כמה מלחמות כבדות וכבש אותם, ולקח שבויים הרבה. (בתוך דבריו שהתחיל לספר זאת המעשה ענה ואמר בזה הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל ותוכלו להבין) והיה המלך עושה סעדה גדולה שקורין באיל בכל שנה באותו היום שכבש המלחמה. והיו שם על הבאיל כל השרי מלוכה וכל השרים כדרך המלכים, והיו עושין שם עניני צחוק שקורין קומעדיס, והיו משחקים וצוחקים מכל האמות, מהישמעאל ומכל האמות. והיו עושים ומעקמים בדרך שחוק כדרך הנמוס וההנהגה של כל אמה, ומן הסתם מישראל גם כן היו עושין השחוק.

וצוה המלך להביא לו הספר שהיה כתוב בו הנמוסים וההנהגה של כל

אמה ואמה, ובכל מקום שהיה פותח את הספר, היה רואה שכתוב בו ההנהגה והנמוסים של האמה, כדרך שהיו עושין בעלי השחוק ממש, כי מסתמא גם זה שעשה הצחוק והקאמעדיא ראה גם־כן את הספר הנ"ל. ובתוך שהיה המלך יושב על הספר, ראה שהיה עכביש, הנקרא (שפיו), שהיה מרחש על צדי הספר דהינו על חדי הדפין, ומצד הב' היה עומד זבוב. מן הסתם להיכן הולך העכביש? אל הזבוב. ובתוך שהיה העכביש מרחש והולך אל הזבוב בא רוח והרים את הדף מן הספר, ולא היה העכביש יכול לילך אל הזבוב. וחזרה לאחוריה, ועשתה עצמה בערמה כאלו היא חוזרת ואינה רוצה עוד לילך אל הזבוב. וחזר הדף למקומה, וחזרה העכביש לילך אל הזבוב, ואזי שוב הרים הדף ולא הניחה, (הינו שהדף חזר והרים את עצמו ולא הניח את העכביש לילך אל הזבוב) וחזרה, וכן היה כמה פעמים. אחרי־כך שוב חזרה העכביש לילך אל הזבוב, והיתה מרחשת והולכת עד שכבר חטפה עצמה ברגל אחד על הדף. ושוב הרים הדף את עצמו, והיא כבר היתה על הדף קצת, ואזי הניח הדף את עצמו לגמרי עד שנשארה העכביש תחתיו בחלל בין דף לדף, והיתה מרחשת שם ונשארה מטה מטה עד שלא נשאר ממנה כלום. (והזבוב לא אספר לכם מה שהיה בה).

והמלך היה רואה כל זה והיה מתמיה עצמו, והבין שאין זה דבר ריק, רק שמראין לו איזה דבר. (וכל השרים ראו שהמלך מסתכל ומתמיה על זה) והתחיל לחשב בזה, מה זה ועל מה זה, ונתנמנם על הספר. וחלם לו, שהיה בידו אבן טוב שקורין דומיט, והיה מסתכל בו, והיו יוצאין ממנו גזמות אנשים, והשליך מידו הדומיט. והדרך אצל המלכים, שתולה על־גביהם הפאטרעט שלו ועל־גבי הפאטרעט תולה הכתר. והיו אותן האנשים היוצאין מן הדומיט לוקחין את הפאטרעט, וחתכו את ראשו, ואחרי־כך לקחו את הכתר והשליכו לתוך הרפש (כל זה חלם לו). והיו אותן האנשים רצים אליו להרגו, והרים עצמו דף מן הספר הנ"ל שהיה שוכב עליו, והגן לפניו ולא יכלו לעשות לו מאומה, והלכו ממנו. ואחרי־כך חזר הדף למקומו, ושוב היו רצים להרגו, וחזר והרים הדף כנ"ל, וכן היה כמה פעמים.

והיה משתוקק מאד לראות איזה דף שמגן עליו, מאיזה נמוסים של איזה אמה כתוב עליו, והיה מתירא להסתכל, והתחיל לצעק: חבל, חבל. ושמעו כל השרים שהיו יושבין שם, והיו חפצים להקיצו, אך אין זה נמוס להקיץ את המלך. והיו מכים סביבותיו כדי להקיצו ולא היה שומע. בתוך כך בא אליו הר גבוה, ושאל אותו: מה אתה צועק כליכך שזה זמן רב שאני ישן ולא הקיץ אותי כלום שום דבר, ואתה הקיצות אותי? אמר לו: ולא אצעק? שהם קמים עלי להרגני, רק שזה הדף מגן עלי. השיב לו ההר: אם זה הדף מגן עליך אין אתה צריך להתירא משום דבר, כי גם עלי קמים הרבה שונאים, רק זה הדף מגן עלי. בוא ואראך. והראה לו שסביב ההר עומדים אלפים ורבבות שונאים ועושים סעדות ושמחים, וכליזמר מזמרים ומרקדין, והשמחה היא, שאיזה כת מהם חושב אחד ובא על איזה חכמה איך לעלות אל ההר, ואזי עושים שמחה גדולה וסעדה ומזמרים וכו'. וכן כל כת וכת מהם, רק שזה הדף של אלו

הנמוסים שמגן עליך, מגן עלי. ובראש ההר היה נסר שקורין טאבליצע, והיה כתוב שם הנמוסים של הדף המגן עליו מאיזה אמה הוא, רק מחמת שההר גבוה אין יכולים לקרות אותו הכתב, רק למטה היה טאבליצע, והיה כתוב שם, שמי שיש לו כל השנים, יכול לעלות אל ההר. ונתן השם יתברך שגדל עשב במקום שצריכין לעלות אל ההר, ומי שבא לשם היה נופלים לו כל השנים, הן שהיה הולך ברגליו, הן שהיה רוכב, הן שהלך בעגלה עם בהמות, היה נופלים כל השנים. והיו מנחים שם חמרים חמרים של שנים כמו הרים הרים.

אחר־כך לקחו אותן האנשים הנ"ל, וחזרו והעמידו יחד את הפטרעט כבראשונה, ואת הכתר לקחו ורחצו אותו, וחזרו ותלאום במקומם. והקיץ המלך, והסתכל תכף על הדף שהגן עליו מאיזה נמוס של איזה אמה הוא, וראה שכתוב בו הנמוס של ישראל, והתחיל להסתכל (על הדף) בדרך אמת, והבין האמת לאמתו. וישב עצמו, שהוא עצמו בודאי יהיה ישראל, רק מה עושין להחזיר למוטב כלם, להביאם להאמת? וישב עצמו, שילך ויסע לבקש חכם שיפתר לו החלום כהויתו. ולקח עמו שני אנשים ונסע להעולם, לא כדרך המלך, רק כאיש פשוט. והיה נוסע מעיר לעיר וממדינה למדינה, ושאל איך נמצא חכם שיוכל לפתר חלום כהויתו. והודיעו לו ששם ושם נמצא חכם כזה. ונסע לשם, ובא אל החכם, וספר לו האמת, איך שהוא מלך וכבש מלחמות וכל המעשה שהיה כנ"ל, ובקש ממנו לפתר חלומו. והשיב לו: אני בעצמי איני יכול לפתר, רק שיש זמן, באותו יום באותו חדש, ואזי אני מקבץ כל סממני הקטרת ועושה מהם מרכב, ומעשנין את האדם באלו הקטרת, ואותו האדם חושב במחשבתו מה שרוצה לראות ולידע, ואזי ידע הכל. וישב המלך עצמו, מאחר שכבר כלה זמן רב בשביל זה, שימתין עוד עד אותו היום ואותו החדש, ואזי עשה לו החכם־כן כנ"ל, ועשן אותו עם הקטרת כנ"ל. והתחיל לראות אפלו מה שהיה נעשה עמו קדם הלדה בעת שהיה הנשמה בעולם העליון, וראה שהיו מוליכין הנשמה שלו דרך כל העולמות, והיו מכריזין ושואלין מי שיש לו ללמד חוב על זאת הנשמה, יבוא. ולא היה נמצא אחד ללמד חוב עליה. בתוך כך בא אחד ורץ וצעק: רבונו של עולם! שמע תפלתני. אם זה יבוא לעולם, מה לי לעשות עוד, ועל מה בראתני? וזה היה הס"מ. (הינו זה שצעק כל זה היה הס"מ בעצמו). והשיבו לו: זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בודאי, ואתה חשב לך עצה. והלך

והוליכו את הנשמה עוד דרך עולמות, עד שהביאו אותה להבית־דין של מעלה כדי להשביע אותה, שתֵרד להעולם. ואותו האיש עדין לא בא. ושלחו אחריו שליח, ובא והביא עמו זקן אחד שהיה כפוף כדרך הזקן, שהיה מכיר עמו מכבר (הינו שהבעל־דבר היה לו הכרות עם זה הזקן הכפוף מכבר), ושחק, ואמר: כבר נתתי לי עצה. רשאי הוא לילך להעולם. והניחו את הנשמה וירדה להעולם. והיה רואה כל מה שעבר עליו מתחלה ועד סוף, ואיך נעשה מלך, והמלחמות שהיה לו וכו'. (ולקח שבויים, ובתוכם היה יפת־תאר, שהיה לה כל מיני חן שבעולם, רק שזה החן לא

היה מעצמה, רק שהיה תולה עליה דומיט, ואותו הדומיט היה לו כל מיני חן, ומחמת זה נדמה שיש לה כל מיני חן. ועל אותו ההר אינם יכולים לבוא, רק חכמים ועשירים וכו' (ויותר לא הגיד) ויש עוד הרבה מאד בזה. (מן ולקח שבויים עד הסוף לא נכתב כראוי כמו שספר). מזמור לדוד בברחו וכו'. ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי וכו'. ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי. קולי אל ה' אקרא, ויענני מהר קדשו סלה, הר הנ"ל. אני שכבתי ואישנה, כנ"ל. הקצותי וכו'. לא אירא מרבבות עם וכו'. כי הכית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת, כי היו נופלים להם השנים כשרצו לעלות אל ההר. על עמך ברכתך סלה (תהלים ג). עמד והתבונן נפלאות אלו, אם בעלנפש אתה תשא בשרך בשניך, ונפשך תשים בכפך. תעמד מרעיד ומשתומם, תסמר שערות ראשך ותשוב תתפלא, בדברים האלה העומדים בגבהי מרומים.

מעשה ח' - מרב ובן יחיד

מעשה ברב אחד, שלא היה לו בנים. אחר־כך היה לו בן יחיד, וגדל אותו, והשיא אותו, והיה יושב בעליה ולמד, כדרך אצל הגבירים. והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון ואינו יודע מהו, ולא היה מרגיש טעם בלמודו ובתפלתו. וספר לפני שני אנשים בני הנעורים, ונתנו לו עצה שיסע לאותו צדיק. ואותו בן הנ"ל עשה מצוה שבא עלידה לבחינת מאור הקטן. והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל, וחסר לו, ואינו יודע מהו. בכך הוא רוצה לנסע לאותו צדיק. והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו, ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, כלך מדרך זו! עד שמנע אותו לנסע. וחזר ללמודו, ושוב הרגיש חסרון כנ"ל. והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו כמקדם לנסע להצדיק, ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו כנ"ל. וכן היה כמה פעמים. והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאד למלאות חסרונו ולא ידע מהו כנ"ל. ובא עוד לאביו והפציר בו, עד שהכרח אביו לנסע עמו, כי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו, מחמת שהיה בן יחיד. ואמר לו אביו: הלא תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש. ואסרו המרכבה ונסעו. אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג כסדר, הוא מן השמים, ואם לאו אינו מן השמים, ונחזור. ונסעו ובאו אל גשר קטן, ונפל סוס אחד והמרכבה נתהפכה וכמעט נטבעו. אמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן השמים, וחזרו. וחזר הבן ללמודו, ושוב ראה החסרון שחסר לו ואינו יודע. וחזר והפציר באביו כנ"ל, והכרח לנסע עמו שנית. וכשנסעו העמיד אביו הנסיון

כבראשונה אם יתנהג כסדר. ונזדמן, כשהיו נוסעים ונשברו שני הידות שקורין אקסין, ואמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג לנו לנסע, כי האם זה דרך הטבע שישתברו שני האקסין? וכמה פעמים שנסעו עם המרכבה הזאת, ולא נזדמן כזאת. וחזרו. וחזר הבן הנ"ל לדרכו כנ"ל (הינו ללמודו וכו' כנ"ל), ושוב הרגיש החסרון כנ"ל, והאנשים יעצו אותו לנסע. וחזר לאביו והפציר אותו, כנ"ל, והכרח לנסע עמו עוד. ואמר לו הבן שלא נעמד עוד על נסיון כזה, כי זה דרך הטבע, שנופל סוס לפעמים, או שנשתברין האקסין, אם לא שיהיה איזה דבר מרגש מאד. ונסעו ובאו לקרעטשמי ללון, ומצאו שם סוחר, והתחילו לספר עמו כדרך הסוחרים, ולא גלו לו שהם נוסעים לשם, כי הרב היה מתביש בעצמו לומר שנוסע לאותו הצדיק. והיו מדברים מעסקי העולם, עד שבסבוב הדברים הגיעו לספר מצדיקים, היכן נמצאים צדיקים, וספר להם ששם נמצא צדיק, ושם, ושם, והתחילו הם לדבר מהצדיק שנסעו אליו. השיב להם: זה? (בלשון תמה) הלא קל הוא, כי אני נוסע עכשו ממנו, ואני הייתי שם, שהיה עובר עברה. ענה אביו ואמר לבנו: הראית בני, מה שזה הסוחר מספר לפי תמו, והלא הוא נוסע משם. וחזרו לביתם. ונפטר אותו הבן, ובא בחלום להרב הנ"ל אביו, וראה אותו שהיה עומד בכעס גדול, ושאל אותו: למה אתה בכעס כליכך? והשיב לו, שישע לאותו הצדיק הנ"ל (שרצה לנסע עם בנו אליו כנ"ל), והוא יגיד לך על מה אני בכעס. והקיץ, ואמר, שמקרה הוא. אחר־כך חלם לו עוד כנ"ל, ואמר שהוא גס־כֵּן חלום שוא, וכן עד שלשה פעמים. והבין: הלא דבר הוא. ונסע לשם.

ופגע בהדרך את הסוחר שפגע מקדם בעת שנסע עם בנו, והכיר אותו ואמר לו: הלא אתה הוא שראיתך באותו הקרעטשמי? והשיב לו: בודאי ראית אותי. ופתח פיו, ואמר לו אם תרצה, אהיה בולע אותך. אמר לו: מה אתה מדבר? השיב לו: זכור אתה, כשנסעת עם בנך. ובתחלה נפל סוס על הגשר, וחזרת. אחר־כך נשברו האקסין, אחר־כך פגעת בי, ואמרת ליך שהוא קל. ומאחר שפטרתי אותו, את בנך, עכשו אתה רשאי לנסע, כי הוא היה בחינת מאור הקטן, והצדיק הנ"ל הוא בחינת מאור הגדול, ואם היו מתועדים יחד, היה בא משיח; וכיון שפטרתי אותו אתה רשאי לנסע. ובתוך דבריו נעלם, ולא היה לו עם מי לדבר. ונסע הרב אל הצדיק, וצעק חבל! חבל! חבל על דאבדין ולא משתכחין! השם יתברך ישיב נדחינו בקרוב, וזה הסוחר הנ"ל היה הס"מ בעצמו, (שנדמה לסוחר והטעה אותם, ואחר־כך כשפגע שנית בהרב הנ"ל, התגרה עמו הוא בעצמו על אשר שמע לעצתו, כי כן דרכו כידוע) השם יתברך יצילנו.

מעשה ט' - מחכם ותם

מעשה שני בעליבתים היו בעיר אחת והיו גדולים בעשירות, והיה להם בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד, ולמדו שניהם בחדר אחד. ואלו השני בנים היו אחד מהם ברהבנה, והאחד היה תם (לא שהיה טפש אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך). ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד. אף־על־פי שהאחד היה חכם והאחד היה תם ומחו היה נמוך, אף־על־פי־כן אהבו זה את זה מאד.

לימים התחילו ה' בעלי בתים הנ"ל לירד, וירדו מטה מטה עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כי אם הבתים שלהם. והבנים התחילו להתגדל. אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם עבורכם להחזיק אתכם, עשו לכם מה שתעשו. הלך התם ולמד מלאכת רצען. והחכם, שהיה ברהבנה לא היה רצונו לעסק במלאכה פשוטה כזו, וישב בדעתו שילך בעולם ויסתכל מה לעשות. והיה הולך ומשוטט בשוק, וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו: מוארשא. להיכן אתם נוסעים? לוארשא. שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים? ראו שהוא ברהבנה ומזרז, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמהם. ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. בבואו לוארשא, מאחר שהיה ברהבנה ישב עצמו: מאחר שכבר אני בווארשא למה לי להתקשר עם אלו, אולי יש מקום טוב מהם, אלך ואבקש ואראה. והלך בשוק, והתחיל לחקר ולשאל על האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם. ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם, מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד.

הלך וראה משרתים של גועלבין שהיו הולכים בשוק, והיו הולכים כדרכם, עם מיני חן שלהם, בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוכיהם ובמלבושיהם. והוא היה ברהבנה וחרף וישר בעיניו מאד מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו. הלך אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשואות חן, ואמר להם שאין נוח לפניו להיות אצלם. ועל מה שהביאוהו בעד זה שמש אותם בדרך. והלך ועמד עצמו אצל בעלהבית אחד. ודרך המשרתים שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות, ואחר־כך באים למעלות המשרתים הגדולים. והיה הבעלהבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה כדרך המשרתים, שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הכתף, והיה כבד עליו מאד עבודה כזו. לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה. וישב עצמו, כי היה פילוסוף ברהבנה, מה לי לעבודה זו, הלא העקר הוא רק בשביל התכלית, לשא אשה ולהתפרנס, עדין איני צריך להסתכל על זה. על זה יהיה פנאי להבא בשנים הבאות, כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות, להשביע עיני בעולם.

הלך בשוק, וראה שנוסעים בעגלה גדולה סוחרים, ושאל אותם: להיכן אתם נוסעים? ללאגורנא. התקחו אותי לשם? הן. וקבלו אותו לשם,

ומשם הפליג לאטליא, משם לשפאניא. בין כך ובין כך עברו כמה שנים, ועלידי זה נעשה עוד חכם יותר מאחר שהיה במדינות רבות. וישב עצמו, כעת ראוי להביט על התכלית. והתחיל לחשב עם פילוסופיא שלו מה לעשות, ויישר בעיניו ללמד מלאכת צורף (בזהב), שהיא מלאכה גדולה ונאה ויש בה חכמה, וגם היא מלאכה עשירה. והוא היה ברהבנה ופילוסוף ולא הצרך ללמד המלאכה כמה שנים, רק ברבע שנה קבל את האומנות ונעשה אומן גדול מאד והיה בקי במלאכה יותר מן האומן שלמדו. אחר־כך ישב עצמו: אף־על־פי שיש בידי מלאכה כזו, אף־על־פי־כן אין די לי בזה. היום חשוב זאת, פן בזמן אחר יחשב דבר אחר. והלך והעמיד עצמו אצל שטיין־שניידער, ומחמת הבנה שלו קבל אמנות הזאת גם־כן בזמן מעט ברבע שנה. אחר־כך ישב עצמו עם הפילוסופיא שלו: גם שיש בידי ב' האמנות, מי יודע פן לא יחשבו שניהם, טוב לי ללמד אמנות, שהיא חשובה לעולם. וחקר בהבנה ופילוסוף שלו ללמד דאקטירייה שהוא דבר הצריך וחשוב תמיד. ודרך למוד דאקטירי שצריכין ללמד מקדם לשון לטיין והכתב וללמד חכמות פילוסופיא. והוא מחמת הבנתו למד גם זאת בזמן מעט ברבע שנה, ונעשה דאקטיר גדול ופילוסוף וחכם בכל החכמות. אחר־כך התחיל העולם להיות בעיניו כלא, כי מחמת חכמתו שהיה אמן גדול כזה, וחכם ודאקטיר כזה, היה כל אחד מבני העולם בעיניו כלא. וישב עצמו לעשות לו תכלית ולשא אשה, ואמר בדעתו: אם אשא אשה בכאן, מי ידע מה שנעשה ממני? אלך ואשוב לביתי, למען יראו מה שנהיה ממני, שהייתי נער קטן ועכשו באתי לגדלה כזו! והלך ונסע לביתו, והיה לו יסורין גדולים בדרך, כי מחמת חכמתו לא היה לו עם מי לדבר, ולא היה מוצא אכסניא כרצונו, והיה לו יסורים הרבה. והנה נשליך כעת את מעשה החכם, ונתחיל לספר במעשה התם: התם הנ"ל למד מלאכת רצענות, ומחמת שהיה תם למד הרבה עד שקבל, ולא היה בקי בהאומנות בשלמות, ונשא אשה, והיה מתפרנס מן המלאכה. ומחמת שהיה תם ולא היה בקי בהמלאכה כל־כך על כן היה פרנסתו בדחק גדול ובצמצום, ולא היה לו פנאי אפלו לאכל כי היה צריך תמיד לעסק במלאכה מחמת שלא היה יכול האמנות בשלמות. רק בשעת המלאכה, בשעה שהיה נוקב במרצע והיה מכניס ומוציא החוט העב של התפירה כדרך הרצענים, אז היה נושך חתיכת לחם ואוכל. ומנהגו היה, שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה רק מלא שמחה תמיד. והיו לו כל המאכלים וכל המשקות וכל המלבושים. והיה אומר לאשתו: אשתי תן לי לאכל, והיתה נותנת לו חתיכת לחם ואכל. אחר־כך היה אומר: תן לי הרטב עם קטנית, והיתה חותכת לו עוד חתיכת לחם ואכל. והיה משבח ואומר: כמה יפה וטוב מאד הרטב הזה. וכן היה מצוה לתן לו הבשר ושאר מאכלים טובים כיוצא בזה, ובעד כל מאכל ומאכל היתה נותנת לו חתיכת לחם, והוא היה מתענג מאד מזה ושבח מאד את אותו המאכל, כמה הוא מתקן וטוב, כאלו היה אוכל אותו המאכל ממש. ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה, מחמת תמימותו ושמחתו והגדולה.

וכן היה מצוה: אשתי תן לי שכר לשתות! ונתנה לו מים. והיה משבח כמה יפה השכר הזה. תן לי דבש! ונתנה לו מים, והיה משבח גם כן כנ"ל. תן לי יין וכו' כיוצא בזה! ונתנה לו מים, והיה מתענג ומשבח אותו המשקה כאלו הוא שותה אותה ממש. וכן במלבושים היה להם בשתפות, לו ולאשתו פעלץ אחד. והיה אומר: אשתי תן לי הפעלץ! כשהיה צריך ללבש פעלץ, כגון לילך לשוק. והיתה נותנת לו. כשהיה צריך ללבש טוליפ לילך בין אנשים, היה אומר: אשתי תן לי הטוליפ! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה מתענג ממנו, והיה משבח: כמה יפה הטוליפ הזה! כשהיה צריך לקאפטין, כגון לילך לבית הכנסת, היה מצוה ואומר: אשתי תן לי הקאפטין! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה משבח ואומר: כמה יפה ונאה הקאפטין הזה! וכן כשהיה צריך ללבש יופא, היתה נותנת לו גם כן הפעלץ, והיה משבח ומתענג גם כן: כמה יפה ונאה היופא הזאת, כנ"ל, וכן בכיוצא בזה. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד.

כשהיה גומר המנעל, ומן הסתם היה לו ג' קצוות, כי לא היה יכול האמנות בשלמות כנ"ל, היה לוקח המנעל בידו, והיה משבח אותו מאד והיה מתענג מאד ממנו, והיה אומר: אשתי כמה יפה ונפלא המנעל הזה! כמה מתוק המנעל הזה! כמה מנעל של דבש וצוקיר המנעל הזה! והיתה שואלת אותו: אס־כן מפני מה שארי רצענים נוטלים ג' זהובים בעד זוג מנעלים ואתה לוקח רק חצי טאליר (הינו זהוב וחצי)? השיב לה: מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי! ועוד למה לנו לדבר מאחרים? הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מיד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטטים וכו' בכך, ושארי דברים כיוצא בזה בכך, לאפקיס בכך; ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים, ומה אכפת לי רוח כזה מיד ליד?! והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד. ואצל העולם היה ללעג, והשיגו תאותם בו שמצאו ממי להתלוצץ כרצונם כי היה נדמה למשגע. והיו באים בני אדם והתחילו בכונה לדבר עמו, בשביל להתלוצץ. והיה אותו התם אומר: רק בלי ליצנות! ותכף שהשיבו לו בלי ליצנות קבל דבריהם, והתחיל לדבר עמם, כי יותר לא היה רוצה להעמיק לחשב חכמות שגם זה בעצמו ליצנות, כי היה איש תם. וכשהיה רואה, שכונתם לליצנות, היה אומר: מה יהיה כשתהיה חכם ממני? הלא אזי תהיה שוטה, כי מה אני נחשב?! וכשתהיה חכם ממני, אדרבא אזי תהיה שוטה! (כל זה היה דרכי התם, ועתה נחזר לענין ראשון). בתוך כך נעשה רעש, שהחכם הנ"ל נוסע ובא לכאן, בגדלה וחכמה גדולה. ורץ התם גם כן לקראתו בשמחה גדולה, והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא, אלך לקראת חברי ידידי לראותו. ונתנה לו הפעלץ, והיה רץ לקראתו. והחכם היה נוסע בעגלות צב בגדלה. ובא לקראתו התם הזה והיה שואל בשלומו באהבה בשמחה: אחי חביבי מה אתה עושה? ברוך המקום שהביאך ואני זוכה לראותך. והחכם הנ"ל גם כל העולם היה בעיניו כלא כנ"ל, מכל־שכן איש כזה שנדמה למשגע, אך אף־על־פי־כן, מחמת אהבת נעורים הגדולה שהיה ביניהם, היה מקרבו ונסע עמו לתוך העיר.

והשני בעלי־בתים הנ"ל, אביהם של אלו ה' בניס, מתו בתוך אותו הזמן שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הבתים שלהם. והתם שהיה במקומו נכנס לבית אביו וירשו, והחכם שהיה במדינות, לא היה מי לקבל הבית, ונעשה כלה ואבוד בית החכם, ולא נשאר ממנו כלום, ולא היה להחכם מקום לכנס בו בבואו. ונסע לתוך אכסניא אחת, והיה לו שם יסורים כי לא היתה האכסניא כרצונו. והתם הנ"ל מצא לו עתה עבדא חדשה, והיה רץ ובא בכל פעם מביתו להחכם באהבה בשמחה. והיה רואה שיש לו יסורין מהאכסניא, ואמר התם להחכם: אחי, עול לביתי, ותעמד אצלי, ואני אקבץ כל מה שיש לי בקמץ אחד, וכל ביתי הכל לפניך כרצונך. וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו, ועמד אצלו. והחכם היה מלא יסורים תמיד, כי הניח שם שהוא חכם מפלג ואמן ודאקטיר גדול מאד. והיה בא שר אחד וצוה לו שיעשה לו טבעת של זהב. ועשה לו טבעת נפלא מאד וחקק שם ציורים בדרכים נפלאים מאד, וחקק שם אילן שהיה נפלא מאד. ובא השר ולא ישר בעיניו כלל הטבעת, והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו שאלו היה הטבעת עם האילן הזה בשפאניא היה חשוב ונפלא מאד. וכן פעם אחד בא שר גדול והביא אבן טוב יקר שבא ממרחקים, והביא לו עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו, שיציר כציור הזה על האבן טוב שהביא. וציר ממש כאותו הציור, רק ששגה בדבר אחד שלא היה שום אדם מבין על זה רק הוא לבדו. ובא השר וקבל האבן טוב וישר בעיניו. והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה: הלא עד היכן מגיע חכמתי, ועתה יזדמן לי שגיאה. וגם בענין הדאקטירי היה לו יסורים: כשהיה בא לחולה והיה נותן לו רפואה שהיה יודע בברור שאם ילך לו להחולה לחיים בודאי מחיב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה מאד. ואחר־כך מת החולה, והיו אומרים העולם, שמת עלידו, והיה לו יסורים גדולים מזה. וכן לפעמים נתן רפואה לחולה ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא. והיה מלא יסורים

וכן היה צריך למלבוש. וקרא החיט ויגע עמו עד שלמדו לעשות המלבוש כרצונו, כמו שהיה יודע. וכון החיט ועשה המלבוש כרצונו, רק כנף אחד שקורין (לעפיל) שגה בו, ולא כונו יפה. והיה מצטער מאד, כי היה יודע בעצמו אף שבכאן הוא יפה, כי אינם מבינים על זה, אבל אם הייתי בשפאניא עם הלעפיל הזה הייתי לשחוק והייתי נדמה כמו (יתיר). וכן היה מלא יסורים

והתם היה רץ ובא בכל פעם אל החכם בשמחה, ומצאו שהוא מצר ומלא יסורים ושאלו: הלא חכם ועשיר כמותך, על מה יש לך יסורים תמיד? הלא אני מלא שמחה תמיד. והיה בעיני החכם לשחוק ונדמה בעיניו למשגע. ואמר לו התם: הלא סתם בני־אדם שמתלוצצים ממני הם שוטים, כי אם המה חכמים ממני הלא אדרבה הם שוטים כנ"ל, מכל שכן חכם כמותך, ומה תהיה אם אתה חכם ממני? ענה התם ואמר להחכם: מי יתן שתבוא אתה על מדרגה שלי. השיב החכם ואמר: זה אפשר להיות, שאני אבוא על שלך, שינטל ממני השכל חס ושלוש או אהיה חולה חס

ושלום ואהיה נעשה משגע, כי הלא מה אתה? איש משגע! אבל שאתה תבוא על שלי, זה אי אפשר בשום אופן, שתהיה אתה חכם כמוני. השיב התם: אצל השם יתברך הכל אפשר, ויכול להיות כהרף עין שאני אבוא על שלך. ושחק החכם ממנו מאד. ואלו ה' בניס היו נקראים בפי העולם, זה בכנוי חכם וזה בכנוי תם. אף-על-פי שיש כמה חכמים ותמים בעולם, אף-על-פי-כן כאן היה נכר הדבר ביותר, כי שניהם ממקום אחד ולמדו ביחד. וזה נעשה חכם מפלג מאד, וזה היה תם גדול מאד. ובהסקאסקי ששם כותבין כל אחד עם כנוי פאמעליא שלו, היו כותבין על זה כנוי חכם ועל זה כנוי תם. פעם אחד בא המלך על הסקאסקי, ומצא שהיו כותבין שם אלו ה' בניס, זה בשם חכם וזה בשם תם. והיה בעיניו לפלא, שאלו ה' מכנים בשם חכם ותם, ונתאוו המלך לראותם. וחשב המלך: אם אשלח אחריהם פתאם שיבואו לפני, יתפחדו מאד, והחכם יסתתמו טענותיו לגמרי, והתם גם-כן אפשר ישתגע מחמת פחד. ונתישב המלך לשלח חכם אחד אל החכם ותם אל התם. רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם, כי בעיר מלוכה על-פירב הם חכמים, רק שהממנה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממנה על האוצרות, פן על ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות, על כן עושין ממנה על האוצרות תם דוקא. וקרא המלך לחכם אחד ולאותו התם הנ"ל ושלחם לה' בניס הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד. גם נתן בידם אגרת להגאבירניר של הגאבערניא שאלו ה' בניס הם תחת ממשלתו. וצוה בהאגרת שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם שאין הדבר נחוץ, ואין המלך גוזר דוקא שיבואו, רק הדבר תלוי ברצונם: אם הם רוצים-יבואו, רק שהמלך חפץ לראותם. ונסעו אלו השלוחים החכם והתם ובאו להגאבירניר ונתנו לו האגרת. ושאל הגאבירניר על אלו ה' בניס, ואמרו לו שהחכם הוא חכם מפלג ועשיר גדול. והתם הוא תם ביותר ויש לו כל המלבושים של הפעלץ כנ"ל. ונתיעץ הגאבירניר שבודאי אין ראוי להביא לפני המלך בלבוש פעלץ, ועשה לו מלבושים כראוי והניח בתוך העגלות צב של התם, ונתן להם אגרות כנ"ל. ונסעו השלוחים ובאו לשם. ונתנו האגרות להם: החכם-להחכם, והתם-להתם. והתם תכף שהגיע לו האגרת, אמר להתם השליח שהביאו: הלא איני יודע מה כתוב בו קרא אותו לפני! השיב לו: אני אספר לך בעל-פה מה שכתוב בו, שהמלך רוצה שתבוא אליו. שאל תכף: רק בלי ליצנות! השיב לו: בודאי אמת בלי ליצנות. ונתמלא שמחה תכף ורץ ואמר לאשתו: אשתי, המלך שלח בשבילי! ושאלה אותו על מה ולמה? ולא היה לו פנאי להשיבה כלל. ותכף נזדרז בשמחה והלך ונסע עם השליח תכף. ונכנס וישב בתוך העגלות-צב ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר יותר.

בתוך-כך נשלחו מסירות, על הגאבירניר שהוא עושה עולות, והעבירו המלך. ונתיעץ המלך שטוב שיהיה גאבירניר איש תם, שהתם ינהג המדינה באמת וישר מחמת שאינו יודע חכמות והמצאות. ונמלך המלך לעשות את התם הנ"ל גאבירניר, ושלח המלך פקדתו שהתם הנ"ל ששלח

אחריו, הוא יהיה גאבירניר. והוא צריך לנסע דרך העיר של הגאבערניא, ויעמדו על השערים של העיר, ותכף בבואו יעכבו אותו ויכתירו אותו בהתמנות הזאת שיהיה גאבירניר, וכן עשו. ועמדו על השערים, ותכף בעברו שם, עכבו אותו, ואמרו לו שהוא נעשה גאבירניר. ושאל ואמר: רק בלי ליצנות! השיבו לו: בודאי בלי שום ליצנות. ונעשה התם תכף גאבירניר בתקף ועז.

ועתה, שנתרומם מזלו, ומזל מחכים, ובא לו קצת הבנה, אף־על־פי־כן לא השתמש כלל בחכמתו, רק נהג בתמימותו כבראשונה. והנהיג את המדינה בתמימות באמת ובישר, ועולה לא נמצא בו. ועל הנהגת המדינה אין צריכין שכל גדול וחכמות, רק על פי הישר בתמימות. כשבאו לפניו שנים לדין, היה אומר: אתה זכאי ואתה חיב, כפי תמימותו באמת בלי שום ערמה ומרמה, וכן נהג הכל באמת. והיו אוהבים אותו המדינה מאד. והיה לו יועצים אוהבים באמת, ומחמת האהבה יעץ לו אחד: באשר שבודאי בהכרח תהיה קרוא אל המלך שתבוא לפניו, כי הלא כבר שלח אחר־ך וגם הדרך, שהגאבירניר מכרח לבוא לפני המלך, ועל כן אף־על־פי שאתה כשר מאד ולא ימצא בך שום עולה בהנהגתך המדינה, אף־על־פי־כן דרך המלך בדבריו לנטות בדבריו לצד אחר, לדבר חכמות ולשונות אחרים, על כן נאה ודרך־ארץ שתוכל להשיבו. על כן טוב שאלמדך חכמות ולשונות. ונתקבל הדבר בעיני התם ואמר: מה אכפת לי אם אלמד חכמות ולשונות. ותכף עלה על דעתו, שחברו החכם אמר לו שאי אפשר בשום אופן שהוא יבוא על שלו, והנה עתה כבר בא על חכמתו (ואף־על־פי־כן, אף־על־פי שכתב היה יודע חכמות, לא היה משתמש עם החכמות כלל, רק נהג הכל בתמימותו כבראשונה).

אחר־כך שלח המלך שיבוא זה התם הגאבירניר אליו, ונסע אליו. ודבר המלך עם התם בתחלה מהנהגת המדינה, והוטב בעיני המלך מאד מאד, כי ראה שהוא מתנהג בישר ואמת גדול בלי שום עולה ומרמה. אחר־כך התחיל המלך לדבר חכמות ולשונות, והשיבו התם כראוי. והוטב בעיני המלך זאת ביותר ויותר, ואמר: אני רואה שהוא חכם כזה, ואף־על־פי־כן הוא מתנהג בתמימות כזה! וייטב בעיני המלך מאד מאד. ומנה המלך אותו שיהיה מיניסטר על כל המיניסטריש. וצוה לו מקום מיחד ששם יהיה ישיבתו, וצוה שיבנה לו חומות נאות ומפארות כראוי, ונתן לו כתב על התמנות הזאת שיהיה מיניסטר, כנ"ל. וכן היה שבנאו לו בנינים כנ"ל באותו המקום שצוה המלך, והלך וקבל הגדלה בתקף. והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה ונדבר ונתישב. לערב עשה עבורו סעדה גדולה. בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוספיא שלו, וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי עבור שפל ברך כמוני, ומה אני שהמלך ישלח אחרי?! הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדלה כזו, ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אמר בשביל חכמתי, מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי?

וישתומם על זה מאד מאד. ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון שהוא חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיהה עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו, ואמר להחכם השליח): תדע מה שאני אומר דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם טועים בשטות הזה שסוברים שיש מלך. וראה והבן איך אפשר זאת, שכל בני העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל. השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך! שאל אותו החכם הראשון הנ"ל: האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך. ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים כי אין מלך כלל. וחזר ושאל אותו: תאמר לי, הלא אתה מן העיר מלוכה ומגדל שם מימך, הגידה לי: הראית מימך את המלך? השיב לו: לאו (כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד). ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה שדברי ברורים ומבררים שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפלו אתה לא ראית את המלך מעולם.

שוב שאל החכם השליח: אם כן מי מנהיג המדינה? השיב החכם הראשון: זאת, אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי במדינת איטליא, וכך המנהג שיש שבעים שרי יועצים שקורין (ראטהירין), והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני המדינה בזה אחר זה. והתחילו דבריו לכנס באזני החכם השליח, עד שהסכימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל.

שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר, אברר לך עוד בברור אחר ברור שאין מלך בעולם כלל. וישכם החכם הראשון בבקר (החכם שהוא חברו של התם אנו קוראים אותו תמיד בשם החכם הראשון), והקיץ את חברו החכם השליח, ואמר לו: בוא עמי אל החוץ ואראך הדבר בברור איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל וכלם בטעות גדול. והלכו בשוק, וראו איש-חיל אחד, ותפסו אותו ושאלו אותו: למי אתה עובד? השיב: את המלך. (שאלו אותו): הראית את המלך מימך? לאו. ענה ואמר: ראה, היש שטות כזה?! שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים עד ששאלוהו: למי אתה עובד? את המלך. הראית את המלך? לאו. ענה ואמר: עתה ראה בעיניך שהדבר מברר שכלם טועים, ואין מלך כלל בעולם. ונסכם ביניהם הדבר שאין מלך כלל. ענה החכם ואמר עוד: בוא ונסע ונלך בעולם, ואראך עוד איך כל העולם כלו בטעותים גדולים, והיו הולכים ונוסעים בעולם, ובכל מקום שבאו מצאו את העולם בטעות. ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל, ובכל מקום שמצאו העולם בטעות, לקחו את המלך למשל: כמו שזה אמת שיש מלך כן הדבר הזה. והיו הולכים ונוסעים עד שכלה מה שבידם, והתחילו למכר סוס אחד ואחר-כך השני, עד שמכרו כלם, עד שהכרחו לילך רגלי. ותמיד היו חוקרים העולם, ומצאו שהעולם בטעות. ונעשו עניים הולכי

רגלי, ונסתלק חשיבותם, ולא היו נחשבים כלל, כי לא היו משגיחים עליהם כלל, על אביונים כמותם. ונתגלגל הדבר, והיו הולכים וסובבים עד שבאו אל העיר שדר בה המיניסטר הנ"ל (שהוא התם חברו של החכם הנ"ל). ושם באותה העיר היה בעל־שם אמת, והיה חשוב מאד כי עשה דברים נפלאים, ואפלו בין השרים היה חשוב ומפרסם. ואלו החכמים באו לאותה העיר, והלכו וסבבו ובאו לפני בית הבעל־שם, וראו שהיו עומדים שם כמה עגלות, ארבעים וחמשים, עם חולים. וסבר החכם ששם דר דאקטיר, והיה רוצה לכנס לביתו מחמת שגם הוא היה דאקטיר גדול, ורצה לכנס לעשות הכרות עמו. ושאל מי דר בכאן? השיבו: בעל־שם. וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר וטעות נפלא מאד, וזה הוא שטות יותר מטעות של המלך. חברי! אספר לך השקר הזה כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה. בתוך כך היו רעבים, ומצאו עדין אצלם ג'ד' גדולים. והלכו אל בית־התבשיל, שקורין גאר־קעך, ושם מוצאים לאכל אפלו בעד ג' או ד' גדולים. וצוו לתן להם מאכל, ונתנו להם. בתוך שהיו אוכלים היו מספרים ומתלוצצים מהשקר וטעות של דבר הבעל־שם. והבעל הגאר־קעך שמע דבריהם וחרה לו מאד, כי הבעל־שם היה חשוב שם מאד. ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן. אחר־כך בא לשם בן הבעל־שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל־שם בפני בנו. וגער בהם הבעל גאר־קעך על שהם מתלוצצים מן הבעל־שם בפני בנו, עד שהכה אותם הכה ופצוע, ודחפם מביתו. וחרה להם מאד, ורצו לבקש משפט על המכה אותם. ונתישבו לילך אל הבעל הבית שלהם שהניחו שם החבילות שלהם, להתיעץ עמו איך להשיג משפט על הנ"ל. ובאו וספרו לו, שבעל הגאר־קעך הכה אותם מאד. ושאל להם למה, וספרו לו שדברו על הבעל־שם. השיב להם: בודאי אינו ישר להכות בני־אדם, אבל אתם לא עשיתם נכונה כלל שדברתם על הבעל־שם, כי הבעל־שם חשוב כאן מאד. וראו, שאין בו ממש, וגם הוא בטעות. והלכו ממנו אל הפקיד, והפקיד היה עכו"ם, וספרו לו המעשה, שהכו אותם. שאל, על מה? השיבו, שדברו על הבעל־שם, והכה אותם הפקיד הכה ופצוע ודחפם מביתו. והלכו מזה לזה, ממושל למושל גבוה ממנו עד שבאו לפני המיניסטר הנ"ל. ושם לפני בית המיניסטר עומדים אנשי־חיל דהינו (וואכין), והודיעו להמיניסטר שאיש אחד צריך אליו, וצוה שיכנס. ובא אותו החכם לפני המיניסטר, ותכף בבואו הכירו המיניסטר שזהו החכם חברו כנ"ל, והחכם לא הכירו, מחמת שהיה בגדלה כזו. ותכף התחיל המיניסטר ודבר אליו: ראה תמימותי למה שהביא אותי, לגדלה כזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך? ענה החכם ואמר: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר־כך, לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי. שאלו למה, השיבו: בשביל שדברתי על הבעל־שם, שהוא שקר ומרמה גדולה. ענה התם המיניסטר ואמר: עדין אתה אוחז בחכמות שלך? ראה, אתה אמרת שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך. ראה שאני כבר באתי על שלך כנ"ל, ואתה עדין לא באת על שלי. ואני רואה שזה קשה יותר שאתה תבוא על

תמימות שלי. ואף-על-פי-כן, מחמת שהיה מכיר בו מכבר בגדלתו, צוה לתת לו בגדים להלבישו, ובקשו שיאכל עמו. בשעת אכילתם, התחילו לדבר יחד. התחיל החכם להוכיח לו דעתו הנ"ל, שאין מלך כלל. גער בו התם המיניסטר: הלא אני בעצמי ראיתי את המלך! השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך שזה היה המלך? אתה מכיר אותו, ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים? מאין אתה יודע שזה מלך? אנשים הגידו לך שזה מלך, ורמו אותך בשקר. וחרה להתם מאד מאד על דבר המלך על שהוא כופר במלך. בתוך כך בא אחד ואמר: העזאזל, דהינו (הטייוויל) שלח אחריכם. ונזדעזע התם מאד מאד, ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו, ויעצה לו אשתו לשלח עבור הבעל-שם, ושלח אחריו. ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו שעתה לא יפחד כלל, והיה לו אמונה גדולה בזה. והיו יושבים עוד החכם והתם הנ"ל, ושאל החכם אותו: על מה נפחדת כליכך? אמר לו: בשביל הנ"ל ששלח אחרינו. שחק ממנו: אתה מאמין שיש טייוויל? השיב לו: ואס-כן מי הוא זה ששלח אחרינו? ענה החכם ואמר: בודאי זהו אחי שרצה שיתראה עמי ושלח אחרי במרמה זו. שאל אותו התם: אס-כן, איך עבר על כל הווארטש? השיבו: בודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר שלא ראו אותו כלל.

בתוך כך חזר ובא אחד ואמר כנ"ל, שהטייוויל שלח אחריהם. והתם לא נזדעזע עתה ולא היה לו שום פחד כלל מחמת השמירה של הבעל-שם כנ"ל. ענה ואמר להחכם, עתה מה אתה אומר? אמר: אודיע לך, שיש לי אח שהוא עמי בכעס ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי. ועמד ושאל לאותו שבא בשבילם: ומה הוא דמותו של זה ששלח אחרינו? איזה פנים יש לו ואיזה מראה יש לשערות שלו וכו' כיוצא. השיב לו: כך וכך. ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. אמר לו התם: התלך עמם? השיב: הן, רק שתתן עמי, איזה אנשיחיל שיהיו (זלאגא) כדי שלא יצערו אותי. ונתן לו זלאגא. והלכו ה' חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטר: היכן הם החכמים הנ"ל? השיבו: אינם יודעים כלל איך נעלמו. והנ"ל (הינו הטייוויל) חטף אותם את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפשו וטיט, ושם היה יושב הטייוויל על כסא בתוך הרפש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפש. והרפש היה עב ודבוק כמו דבק ממש שקורין קליי, ולא היו יכולים לזוז עצמן כלל בתוך הרפש, וצעקו (אלו החכמים לאלו שהיו מיסרים אותם, דהינו הטייוויל ואנשיו): רשעים! על מה אתם מיסרים אותנו? וכי יש טייוויל בעולם? אתם רשעים מיסרים אותנו בחנם (כי אלו החכמים הנ"ל עדין לא האמינו שיש טייוויל, רק אמרו שאנשים רשעים מיסרים אותם בחנם). והיו מנחים אלו ה' חכמים בתוך עבי הרפש, והיו חוקרים מה זאת: אין זאת רק שאנשים פוחזים שהיינו מתקוטטים עמהם איזה פעם, ועתה הם מיסרים אותנו כליכך. והיו מתיסרים שם בענויים גדולים כמה שנים. פעם אחת, עבר התם המיניסטר הנ"ל לפני בית הבעל-שם, ונזכר בחברו

החכם, ונכנס אל הבעל־שם, והטה עצמו אליו כדרך השרים, ושאל אותו, אם אפשר שיראה אותו (הינו את החכם הנ"ל) ואם יוכל להוציאו משם. ואמר אל הבעל־שם: האתם זוכרים את החכם ששלח הטייוול ונשאו ומאותו היום לא ראיתיו? השיבו: הן. ובקש ממנו שיראה לו מקומו ויוציאו משם. ואמר לו הבעל־שם: בודאי אני יכול להראות לך מקומו ולהוציאו, רק שלא ילכו כי אם אני ואתה. והלכו יחד. ועשה הבעל־שם מה שידע, ובאו לשם, וראה שהם מנחים בעבי טיט ורפש. וכשראה החכם את המיניסטר, צעק אליו: אחי! ראה, שהם מכים ומענים אותי כל־כך הרשעים הללו בחנם. גער בו המיניסטר: עדין אתה אוחז בחכמות שלך, ואין אתה מאמין בשום דבר, ולדברך אלו הם אנשים? עתה ראה הלא זה הוא הבעל־שם שהיית כופר בו, והוא דיקא יכול להוציאכם (והוא יראה לכם האמת). ובקש התם המיניסטר הנ"ל מן הבעל־שם שיוציאם ויראה להם שזהו טייוויל ואינם אנשים. ועשה הבעל־שם מה שעשה, ונשארו עומדים על היבשה ולא היה שם רפש כלל, ואלו המזיקים הנ"ל נעשו עפרא בעלמא. אז ראה החכם הנ"ל והכרח בעל כרחו להודות על הכל שיש מלך וכו'.

על זה המעשה נאמרה התורה המדברת מחכמות ותמימות, שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות. וענין עמלק, שהיה חכם וכפר בעקר וכו' עין שם על פסוק (משלי כ"ד): שבע"י יפלי" צדיק" וקס" סופי תבות עמל"ק. כי עקר כל הנפילות הם עלידי חכמות וכו', עין שם (עיין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ט). גם אגג מזרע עמלק אף־על־פי שראה מפלתו בשעה שבא שמואל אצל שאול להרגו, עדין לא היה מאמין. כמו שנאמר: "וילך אגג מעדנות" (שמואל א' ט"ו) ותרגם יונתן: מפנקא, כי עדין לא האמין במפלתו, עד שראה בעיניו סוף מפלתו, אז: "ויאמר אכן סר מר המות", כי עד עתה לא האמין. (שים עיניך על המעשה ותבין פלאי פלאות). ואם התפלה אינה כראוי, הוא מנעל בגי קצוות, והבן.

מעשה י' - מבערגיר ועני

מעשה פעם אחת היה בערגיר. והיה עשיר מפלג מאד, והיה לו סחורות רבות מאד וכיוצא. והיו הוועקסלין והבריב שלו הולכין על העולם, והיה לו כל טוב. ולמטה ממנו היה דר עני אחד שהיה עני גדול מאד והיה לו כל ההפך מן הבערגיר העשיר. ושניהם היו חשוכי־בנים, לזה לא היה בנים וכן

פעם אחד, חלם להבערגיר, שבאו אנשים ועשו חבילות חבילות דהינו (פאקין). ושאל אותם: מה אתם עושים? השיבו: לשאת הכל אל העני הנ"ל. וחרה לו מאד מאד על שהם רוצים לשאת כל הונו מביתו אל העני, ולכעס עליהם אי־אפשר, שהם אנשים רבים. והם עשו חבילות חבילות

מכל אשר היו לו מכל סחורותיו והונו ורכושו, ונשאו הכל כאשר לכל אל בית העני הנ"ל, ולא השאירו כלום בביתו כי אם דפנות הבית ריקם. וחרה לו מאד מאד, והקיץ וירא והנה חלום. ואף שראה שהוא חלום וברוך השם הכל אצלו, אף על פי כן היה לבו נוקפו מאד. וחרה לו הדבר מאד מאד על דבר החלום, ולא היה יכול לצאת מדעתו דבר החלום הנ"ל. והעני הנ"ל עם זוגתו, היה רגיל גם מקדם להשגיח עליהם ולתת להם מסתיידו, ועכשו אחר החלום, נתן עליהם השגחה יותר מקדם, אך בכל עת שהיו באים לביתו, העני או אשתו, היו משתנים פניו ונבהל מפניהם מחמת החלום שזכר. והם העני עם אשתו, היו רגילים לפרקים אצלו והיו אצלו נכנסים ויוצאים.

פעת אחת באתה אצלו אשת העני הנ"ל, ונתן לה מה שנתן, ונשתנה צורתו ונבהל ונשתומם מאד. שאלה אותו העניה הנ"ל: אבקש מחילה מכבודכם, תגידו לי, מה זאת, שבכל עת אשר אנו באים אצלכם משתנים פניכם מאד? ספר לה כל אותו הענין, שחלם לו כנ"ל, ומאותו היום לבו נוקפו מאד וכו' כנ"ל. השיבה לו: האם היה החלום באותו הלילה פלונית שאמרה לו? השיב לה: הן, ומה בזה? השיבה לו: באותו הלילה חלם לי גם כן שאני עשירה גדולה ובאו אנשים לתוך ביתי ועשו פאקין פאקין ושאלתים: להיכן אתם נושאים? השיבו: אל אותו העני, הינו להבערגיר הנ"ל שקראוהו עכשו עני. על כן מה אתה משגיח על חלום, הלא אף אני בחלומי? והוא נבהל ונשתומם עכשו יותר ויותר על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד.

ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות צב לטיל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטיול. והנה עבר איש חיל, אדון שקורין יעדניראל עם החיל שלו, ופינו אל הצד מן הדרך בשבילו. ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטיל, והלכו והוציאו את אשת העני וחטפו אותה בתוך העגלת צב של היעדניראל, ונסעו עמה. ובודאי אי אפשר להשיבה כי נסע להלן. בפרט איש חיל יעדניראל עם חילותיו. ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו כלל. והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה והיא היתה יראת שמים ביותר. והם שבו לביתם מן הטיול, והנה נלקחה העניה הנ"ל. והיה העני מתאבל ובוכה ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד.

פעם אחת עבר הבערגיר אצל בית העני, שמע שהוא בוכה ומתמרמר מאד מאד. נכנס ושאלו: מה אתה מתמרמר ובוכה כליכך? השיבו: וכי לא אבכה? ומה נשאר לי? יש שנשאר להם העשירות או בנים. אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי? ונכמר לבו של הבערגיר על העני הנ"ל ונתעוררו רחמיו עליו מאד מאד, מגדל המרירות שראה בו. והלך ועשה דבר מבהל, ובאמת היה שגעון, והלך ושאל באיזה מדינה דר היעדניראל הנ"ל, והלך ונסע לשם. ועשה דבר מבהל מאד והלך לבית היעדניראל, ושם עומדים (וואכין), והוא מגדל הבהלה שלו מאד מאד נשתומם, והלך בבהלה גדולה ולא השגיח כלל על הוואכין, וגם הוואכין

נבהלו ונשתוממו מאד מחמת שראו פתאם בן־אדם אצלם מבהל מאד, ונבהלו מאד. איפה בא זה לכאן? ומחמת הבהלה הניחוהו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום שהיתה שוכבת שם, ובא והקיצה. ואמר לה: בוא, וראתה אותו ונבהלה. ואמר לה: תכף בוא עמי, והלכה עמו, ועברו גם עתה על כל הוואכין עד שיצאו. ואזי תכף נבהל ונזכר מה שעשה דבר כזה, והבין שבודאי תכף יהיה נעשה רעש גדול, וכן הוה שנעשה שם תכף רעש גדול אצל היעדניראל. והלך והטמין עצמו בתוך בור אחד שהיה עם מי גשמים עד שיעבר הרעש, ושהה שם עמה ב' ימים בתוך הבור, וראתה האשה הנ"ל גדל המסירת נפש שהיה לו בשבילה והצרות שסובל בשבילה, ונשבעה בה', שכל המזל שיש לה, אפשר יש לה איזה מזל שיהיה לה איזה גדלה והצלחה, שיהיה כל הצלחה שלה לא נמנע מאתו, ואם ירצה לקח לעצמו כל הצלחה וגדלה שלה והיא תשאר כמקדם, לא ימנע ממנו כלל. ואיך מוצאים שם עדות? ולקח אותו הבור לעדות. אחר ב' ימים יצא עמה משם, והלך להלן והיה הולך ובא עמה להלן להלן, והבין שגם שם באותו המקום מחפשים אחריו. והלך עוד, והחביא עצמו עמה בתוך מקוה. ונזכרה שוב בגדל המסירות נפש והצרה שסובל בשבילה, ונשבעה עוד הפעם כנ"ל ולקחה את המקוה לעדות. והיו שם גם־כן בערך ב' ימים, ויצאו והלכו להלן. וכן היה כמה פעמים, שהחביא עצמו עמה במקומות אחרים כיוצא באלו, דהינו בשבעה מקומות של מים, והם בור ומקוה כנ"ל ואגמים ומעין ונחלים ונהרות וימים. ובכל מקום ומקום שהיו נחבאים שם, נזכרה במסירות נפשו וצרתו בשבילה ונשבעה לו כנ"ל, ולקחה אותו המקום לעדות כנ"ל. והלכו ובאו, והיו מחביאים עצמם בכל פעם במחבואות הנ"ל עד שבאו על הים. כשבאו על הים, והוא היה סוחר גדול, והיה מכיר הדרכים על הים, וחתך עצמו לבוא למדינתו, עד שעבר ובא לביתו עם אשת העני הנ"ל, והשיבה להעני, והיה שמחה גדולה שם. והבערגיר הנ"ל, בשכר שעשה דבר כזה, וגם עמד בנסיון עמה, נפקד ונולד לו באותה שנה בן זכר. והיא גם היא אשת העני הנ"ל, בשכר שעמדה בנסיון כזה עם היעדניראל וגם עמו, זכתה גם־כן וילדה נקבה. והיתה יפת תאר מאד מאד שלא היה יפי של מין אדם כלל, כי בין בני־אדם לא נמצא יפי כזה. והיו העולם אומרים: הלואי שתתגדל (כי חדוש נפלא כזה קשה שיתגדל), כי היה יפיה ותפארתה מפלג מאד מאד שלא נראה כזאת בעולם כלל. והיו העולם באים ונכנסים לראותה, והיו משתוממים מאד על גדל יפיה המפלג מאד מאד, והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חבה. והיו נותנים מתנות עד שנתעשר העני. והבערגיר הנ"ל נפל בדעתו שישתדך עם העני הנ"ל מגדל יפיה, שהיה חדוש כזה, ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום שנושאים שלו להעני ומהעני נושאים אצלו, דהינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השדוך. פעם אחת, באתה אשת העני אצלו, ואמר לה דעתו, שרצונו להשתדך עמה ואפשר בזה יתקים החלום כנ"ל. השיבה לו: גם אני חשבתי זאת בדעתי, אך לא היה לי העזה לדבר מזה שאני אשתדך עמכם. אך אם אתם רוצים בודאי אני מוכן ולא אמנע מכם, כי כבר נשבעתי שכל טובי והצלחתי לא

ימנע

מכם.

והבן והבת הנ"ל למדו שניהם בחדר אחד לשונות וכיוצא כדרכם. והבת הנ"ל, היו הולכים ובאים לראותה מגדל החדוש כנ"ל, ונתנו מתנות עד שנתעשר העני. והיו באים שרים לראותה והוטבה בעיניהם מאד. והיה יפיה חדוש גדול ביניהם, כי לא היה יפי של אנושי כלל. ומגדל הפלגת יפיה בא על דעת השרים להשתדך עם העני הזה, ושר שהיה לו בן, חשק להתחתן עמה, אך אין נאה להם להתחתן עם כזה, על כן הכרחו לראות להשתדל לגדל את האיש הזה, והשתדלו שיעבד אצל הקיסר. ונעשה מתחלה (פראפירטשיק) ואחר־כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל והיו חפצים השרים להשתדך עמו. אך היו רבים קופצים על זה, כי כמה שרים באו על זה ועסקו בזה להגביהו, וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר שכבר היו מדברים להשתדך עמו. והעני הזה שנעשה יעדניראל, היה מצליח יותר ויותר, והיה שולח אותו הקיסר להמלחמה והצליח מאד בכל פעם, ונשא אותו עוד יותר למעלה למעלה. והיה הולך ומצליח מאד. עד אשר נסתלק שם הקיסר, ונתיעצו כל בני המדינה לעשות אותו לקיסר. ונתקבצו כל השרים והסכימו כלם שהוא יהיה קיסר ונעשה קיסר (הינו העני הנ"ל נעשה קיסר). והיה לוחם מלחמות והיה מצליח מאד. וכבש מדינות, והיה לוחם ומצליח וכובש והולך, עד ששאר המדינות נתיעצו למסר תחת ידו ברצון טוב כי ראו הצלחתו הגדולה, שכל היפי של העולם וכל המזל של העולם אצלו, על כן נתקבצו כל המלכים והסכימו שהוא יהיה קיסר על כל העולם, ונתנו לו כתב באותיות של זהב. והקיסר הזה מאן עתה להשתדך עם הבערגיר, כי אין נאה לקיסר להשתדך עם בערגיר. ואשתו הקיסרית היא לא זזה מן הבערגיר כלל. וירא הקיסר שאי אפשר לו לעשות שדוך אחר נגד הבערגיר הנ"ל, בפרט כי אשתו מחזקת עמו מאד מאד, על כן חשב מחשבות על הבערגיר הנ"ל. ובתחלה ראה לחסרו, והשתדל בתחבולות כאלו אין הדבר ממנו לגרם לו הפסד, והקיסר בודאי יכול לעשות כזאת. והיו מפסידים ומחסרים אותו עד שנתדלדל ונעשה עני גמור, והיא הקיסרית היתה מחזקת עמו תמיד. אחר־כך ראה הקיסר שכל זמן שזה הבן קים, הינו בן הבערגיר הנ"ל, אי אפשר לו לעשות שדוך אחר. והשתדל להעביר את אותו הבחור של הבערגיר. וחשב מחשבות להעבירו, וגלגל עליו עלילות, והושיב עליו שופטים. והשופטים הבינו שרצון הקיסר להעבירו מן העולם, ושפטו, להניחו בשק ולהשליכו לים. והקיסרית היה לבה דוה מאד על זה, אך גם הקיסרית אי־אפשר לה לעשות כנגד הקיסר. מה עשתה. הלכה אל הממנים שהיו ממנים להשליכו לים, ובאתה אצלם ונפלה לפני רגלם והתחננה מהם מאד שיעשו למענה להניחו, כי למה הוא חייב מיתה? ובקשה מהם מאד שיקחו שבוי אחר מחייב מיתה להשליכו לים ויניחו אותו הבחור הנ"ל. ופעלה בקשתה אצלם, ונשבעו לה שיניחוהו. וכן עשו, ולקחו איש אחר והשליכוהו לים, ואותו הניחו, ואמרו לו: לך לך, והלך לו. והבחור הזה

כבר היה ברזדעת, והלך לו.
וקדם לזה, הלכה הקסרית הנ"ל וקראה לבתה הנ"ל, ואמרה לה: בתי,
תדע שזה הבן של הבערגיר הוא החתן שלך. וספרה לה כל אותו המעשה
שעבר עליה כנ"ל, ואיך הבערגיר מסר נפשו בשבילי (כנ"ל), והיה עמי בז'
מקומות הנ"ל, ונשבעתי לו בה' שכל טובי לא ימנע ממנו, ולקחתי אותן
הז' מקומות לעדות, שהם: בור ומקוה וכו' כנ"ל. בכך עתה, הנה אתה
הוא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי אתה שלו, ובנו הנ"ל הוא החתן
שלך. ואביך מחמת גסותו רוצה להרגו חנם. וכבר השתדלתי להצילו
ופעלתי שיניחוהו כנ"ל. על כן תדע שהוא החתן שלך (הינו בן הבערגיר
הנ"ל), ואל תתרצי עם אחר בעולם כלל.
ונתקבלו דברי אמה בעיניה כי גם היא היתה יראת-שמים, והשיבה
שבודאי תקים כך. והלכה הבת הזאת ושלחה כתב אל בן הבערגיר הנ"ל
אל התפיסה, שהיא מחזקת עצמה בו, והוא החתן שלה. ושלחה לו כמו
חתיכת לאנדקארט, וצירה בו כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו
כנ"ל, שהם הז' עדות: בור ומקוה וכו' כנ"ל, שצירה בו כמו בור ומקוה
וכו'. והזהירה אותו מאד מאד שישמר הכתב הזאת מאד מאד, וחתמה
עצמה

אחר-כך היה כנ"ל, שלקחו הממנים איש אחר ואותו הניחו, והלך לו. וילך
ויעבר עד שבא אל הים, וישב בספינה ועבר בים. ובא רוח סערה גדולה
ונשא הספינה אל ספר אחד שהיה שם מדבר. ומגדל הסערה, שקורין
(אומפיט), נשברה הספינה, אך האנשים שבה נצולו ויצאו על היבשה.
ושם היה מדבר, וילכו לנפשם כל אחד ואחד לבקש לו אכל לנפשו. כי
באותו המקום לא היו רגילים הספינות לבוא לשם כי היה מדבר, ועל כן
לא היו מצפים שם על איזה ספינה, לשוב למקומם. והלכו שם במדבר
לבקש אכל, ונתפזרו הנה והנה כל אחד ואחד.
והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך עד שנתרחק מן הספר. ורצה
לשוב, ולא יכול. וכל מה שרצה לשוב נתרחק יותר ויותר עד שראה שאי
אפשר לו לשוב. וילך באשר ילך. והלך שם במדבר, והיה בידו קשת שהיה
מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, ומצא שם איזה דברים לאכל.
והיה הולך והולך, עד אשר יצא מן המדבר, ובא אל מקום (ישוב), שהיה
שם מקום פנוי, והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פרות, והיה אוכל
מן הפרות ושתה מן המים.
ונתישב בדעתו לישוב שם, מספר ימי חייו. כי בלא זה קשה לו לשוב אל
הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה, אם יניח המקום הזה וילך לו?!
על כן היה בדעתו לישוב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם,
שהיה לו הפרות לאכל, והמים לשתות. ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו
ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכל. גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם
דגים טובים מאד בתוך המים. וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו.
והקיסר הנ"ל אחר שנעשה המשפט בבן הבערגיר הנ"ל ועתה נפטר ממנו,
(כי הקיסר סבר שכבר נתקים בו המשפט באמת בבן הבערגיר הנ"ל ושוב
איננו בעולם) כעת יוכל להשתדך עם בתו הנ"ל. והתחילו לדבר לה
שדוכים עם מלך פלוני ועם מלך פלוני וכיוצא. ועשה לה חצר כראוי

וישבה שם. ולקחה לעצמה בנות שרים להיות לה לרעותיה וישבה שם. והיתה מנגנת בכלי־שיר וכיוצא כדרכם. וכל מה שהיו מדברים לה שדוכים, היתה משיבה שאין רצונה בדברים דהינו לדבר השדוך, רק שיבוא המשדך בעצמו. והיא היתה בקיאה מאד בחכמת השיר, ועשתה באמנות מקום שיבוא המשדך על אותו המקום, ויעמד כנגדה, וידבר דברי שיר, הינו שיר של חשק, כדרך שמדבר החשוק לחשוקתו דברי חבה. והיו באים מלכים להשתדך, ועלו על אותו המקום, והיו מדברים כל אחד ואחד שיר שלו. ולקצתם שלחה תשובה על ידי רעותיה גם־כן בדרך שיר וחבה, ולקצת שנראו לה יותר, השיבה בעצמה והרימה קולה בשיר והשיבה לו גם־כן דברי חבה. ולקצת, שנראו לה עוד יותר, היתה מראה עצמה פנים אל פנים, והיתה מראה את פניה והשיבה לו דברי שיר וחבה. ולכלם סימה בסוף: אבל לא עברו עליך המימות, ולא היה מי שמבין כונתה. וכשהיתה מראה פניה היו נופלים מגדל יפיה, והיו קצת נשאים חלשות, וקצת נשתגעו מחמת חולת אהבה, מגדל יפיה שהיה מפלג מאד מאד. ואף על פי כן, אף־על־פי שנשתגעו ונשארו חלשות, עם כל זאת היו באים מלכים להשתדך עמה, ולכלם השיבה כנ"ל. והבן הנ"ל (הינו בן הבערגיר הנ"ל) ישב שם באותו מקום הנ"ל ועשה לעצמו שם מקום לישיב בו, והיה יושב שם. וגם הוא היה יכול לנגן ויודע חכמת השיר. והיה בוחר לו עצים, שראויים לעשות מהם כלי־שיר, ועשה לעצמו כלי־שיר. ומהגידין של החיות עשה לו נימין שקורין (סטרניס), והיה מנגן ומשורר לעצמו. והיה לוקח הכתב שהיה לו ששלחה לו הבת הקיסר הנ"ל, והיה משורר ומנגן ונזכר כל המארעות שהיו לו, ואיך אביו היה בערגיר וכו', ועתה נשלך לכאן. והלך ולקח הכתב הנ"ל ועשה לו סימן באילן אחד, ועשה שם מקום וטמן שם הכתב הנ"ל, וישב שם איזה זמן. פעם אחד היה רוח סערה גדולה ושבר כל האילנות שהיו עומדים שם, ולא היה יכול להכיר האילן שטמן שם הכתב. כי בעוד שהיו עומדים היה לו סימן להכיר, ועכשו שנפלו, נתערב האילן בין האילנות שהיו שם הרבה מאד, ולא היה יכול להכיר האילן. וזה אי אפשר לבקע כל האילנות לחפש הכתב, כי היו רבים מאד. והיה בוכה ומצטער על זה מאד מאד. וראה שאם ישב כאן בודאי ישתגע מגדל הצער שהיה קשה עליו מאד. ונתישב שמכרח לילך להלן, ויעבר עליו מה. כי בלא זאת הוא מסכן מאד מגדל הצער כנ"ל. ולקח לו בשר ופרות בתוך שקו, וילך באשר ילך. ועשה לעצמו סימנים באותו המקום שיצא משם. והיה הולך עד שבא אל ישוב. ושאל: איזה מדינה היא זאת? השיבו לו. ושאל אם נשמע כאן מאותו הקיסר הנ"ל, השיבו לו: הן. ושאל אם נשמע כאן מבתו היפת־תאר, השיבו לו: הן, אך שאי־אפשר להשתדך עמה כנ"ל. ונתישב בדעתו: מאחר שאי־אפשר לו לבוא לשם, והלך אל המלך של אותו המדינה, וספר לו כל לבו, ושהוא החתן שלה, ובשבילו אינה רוצה להשתדך עם אחר. ומאחר שאי־אפשר לו לבוא לשם, בכך הוא מוסר לו כל הסימנים שבידו, דהינו הזי מימות הנ"ל, ושאותו המלך ילך לשם וישתדך עמה, ולו יתן מעות בעד זה. והכיר המלך שדבריו כנים, כי אי אפשר לבדות זאת מן הלב, והוטב הדבר בעיניו.

אך נתישב: אם יביא אותה לכאן, ואותו הבחור יהיה פה אין הדבר טוב לפניו, ולהרגו קשה בעיניו, כי מדוע יהרג על הטובה שעשה לו?! בכך נתישב לשלחו למרחוק ר' פרסאות. וחרה הדבר מאד בעיני הבן הנ"ל על אשר הוא משלחו בעד טובה כזו שעשה לו. והלך שם אל מלך אחר גס־כן, וספר לו גס־כן כנ"ל, ומסר לו כל הסימנים, ולהשני הוסיף סימן יותר. וצוה עליו וזרזו שיסע תכף אולי יוכל להקדים את חברו, וגם אפלו אם לא יקדימו יש לו סימן יותר מחברו. והשני נתישב גס־כן כנ"ל כמו הראשון, ושלח גס־כן את אותו הבן למרחוק ר' פרסאות. וחרה לו גס־כן מאד וילך אל השלישי, ולהשלישי מסר עוד סימנים מבהקים ביותר. וילך ויסע תכף המלך הראשון הנ"ל ובא לשם למקום בת הקיסר הנ"ל, ועשה לו שיר, ונעץ בתוך השיר על־פי החכמה זו כל אותן המקומות, דהינו הז' עדים הנ"ל. אך על־פי השיר נזדמן לו שלא סדרם כסדר את המקומות הנ"ל, כי כן הגיע לו על־פי חכמת השיר. ובא לשם על המקום הנ"ל, והגיד השיר. כשמע בת הקיסר המקומות הנ"ל, נפלא בעיניה ונראה לה שמכרח שזהו בן גילה, רק היה קשה בעיניה על שלא סדרם כסדר. אך אף־על־פי כן חשבה בדעתה, אולי מחמת חכמת משקל השיר בא לו זה הסדר. ונסכס בלבה שזה הוא, וכתבה לו שהיא משדכת לו, ונעשה שמחה ורעש, שנמצא לה בן גילה, והכינו על החתונה. בתוך כך בא השני, והיה רץ גס־כן לשם. ואמרו לו שכבר היא משדכת, ולא השגיח על זה ואמר שאף־על־פי־כן יש לו דבר שיגיד לה שבודאי יפעל. ובא והגיד שירו וסדר כל המקומות הנ"ל כסדר וגם נתן עוד סימן יותר. ושאלה אותו, מאין יודע הראשון. ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע. ונפלא בעיניה מאד ועמדה משתומם, כי גם הראשון ספר המקומות, ומאין יתודע לאדם סימנים הללו? אך אף־על־פי־כן נראה בעיניה שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו שספר כסדר וכו' כנ"ל. והראשון, אפשר על־פי חכמת השיר בא לו זאת שהזכיר אלו המקומות, אך נשארה עומדת. והבחור הנ"ל, כששלחו השני חרה לו גס־כן, והלך אל השלישי וספר לו גס־כן כנ"ל, ומסר לו עוד יותר סימנים מבהקים ביותר. ולפני הג' ספר כל לבו, באשר שהיה לו כתב שהיה מציר בו המקומות כנ"ל, בכך יציר לעצמו גס־כן על ניר כל אותן המקומות ויביא אליה. והשלישי נתישב גס־כן כנ"ל, שאין טוב לפניו שיביא אותה לכאן וזה הבחור יהיה כאן, ושלח גס־כן את הבחור עוד למרחוק יותר ר' פרסאות. וזה המלך השלישי רץ גס־כן לשם (דהינו לקח את היפת־תאר). ובא לשם, והגידו לו שכבר יש כאן ב' הנ"ל, והשיב: אף על־פי־כן, כי יש לו דבר שבודאי יפעל. והעולם לא היו יודעים כלל מפני מה היא נתרצה לאלו יותר מאחרים. ובא גם השלישי והגיד שירו בסימנים מבהקים יותר, והראה הכתב עם ציור המקומות ונבהלה מאד, אך לא יכלה לעשות דבר, מחמת שגם הראשון נראה שזהו, ואחר־כך השני. על כן אמרה שלא תאמין עד שיביאו לה כתב ידה בעצמו. אחר־כך נתישב בדעתו הבחור הנ"ל: עד מתי יהיו משלחין אותו בכל פעם

להלן יותר? על כן ישב עצמו שהוא בעצמו יניח עצמו לילך לשם, אולי יפעל הוא. והיה הולך וסובב עד שבא לשם. ואמר שהוא יש לו דבר וכו'. ובא והגיד שירו, ונתן עוד יותר ויותר סימנים מבהקים. והזכיר אותה שלמד עמה בחדר אחד וכיוצא בזה, וספר לה הכל שהוא שלח המלכים הנ"ל ושטמן הכתב באילן וכל מה שעבר עליו. אבל היא לא השגיחה כלל על זה. (ובודאי גם הראשונים המלכים הנ"ל אמרו איזה טעמים על מה שאין בידם הכתב) ולהכיר אותו בודאי איאפשר כי כבר עבר זמן רב. ולא רצתה להשגיח עוד על סימנים כלל, עד שיביאו לה הכתב. כי גם על הראשון סברה שזהו בודאי וכן על השני וכו', על כן לא רצתה וכו' כנ"ל. ונתישב הבחור, שכאן איאפשר לעשות שהיות כלל. ונתישב לשוב ולחזור למקומו אל המדבר שהיה בו, ושם יבלה ימי חייו. והיה הולך וסובב להגיע למדבר הנ"ל, והגיע לשם אל המדבר הנ"ל. בתוך כל הנ"ל עברו בין כך ובין כך כמה שנים, ונסכם אצל הבחור הנ"ל שישב שם במדבר ויבלה שם ימי חייו, כפי מה שערך בדעתו חיות האדם בעולם הזה, נחקר בדעתו שטוב לבלות כאן מספר ימיו. וישב שם ואכל וכו' כנ"ל. ועל הים היה רוצח. והרוצח שמע, שנמצא יפתתאר כזו בעולם וחשב לתפסה. אף שהוא לא היה צריך אותה, כי היה סריס, אך חשק לתפסה כדי למכרה לאיזה מלך ויקח בעדה הון רב. והתחיל להשתדל בזה. והרוצח הוא מפקר, והפקיר עצמו: אם יפעליפעל ואם לאורלאו, ומה יפסיד? כי הוא מפקר כדרך הרוצח. והלך הרוצח וקנה סחורות רבות מאד מאד רבוי מפלג מאד. גם עשה צפרים של זהב, והיו נעשים באמנות שנדמה שהם חיים ממש (נאטיערליך). גם עשה שבליים של זהב, והיו הצפרים עומדים על השבליים. וזה היה בעצמו נדמה לחדוש, שהצפרים עומדים על שבליים ואין השבליים נשברים, כי היו צפרים גדולים (על כן היה חדוש). גם עשה בתחבולות שנדמה שהם מנגנים, ואחת היתה מכה ומקשקשת בלשונה שקורין (גיקנאקט), ואחת היתה מצלצלת בפיה שקורין (גישוישטשיט), ואחת היתה מזמרת. והכל היה בתחבולות, שהיו בניאדם עומדים שם בתוך חדר שהיה על הספינה מאחורי הצפרים, ועשו כל הנ"ל אותן הבניאדם, ונדמה שהצפרים בעצמן מנגנים. כי היו עשויים עם (דראטין) באמנות, עד שנדמה שהם בעצמן עושין כל הנ"ל. ונסע הרוצח עם כל הנ"ל למדינה שהיתה שם בת הקיסר הנ"ל. ובא אל העיר שהיתה שם, ועמד עם ספינתו בים, ושלשל האנקירש ועכבה שקורין (גיאנקירט). ודמה עצמו לסוחר גדול, והיו נכנסים ובאים שם לקנות אצלו סחורות רבות יקרות. ועמד שם איזה זמן, רבע שנה ויותר. והיו נושאים ממנו סחורות יפות שקנו אצלו. וחשקה גם בת הקיסר לקנות סחורה ממנו, ושלחה אליו שישא סחורה אצלה. ושלח לה שאינו צריך לזה, לשאת סחורה לבית הקונה, אף-עלפי שהיא בת הקיסר, ומי שצריך סחורה, יבוא אצלו, ולסוחר אין מי שיכריח אותו על זה. וישבה עצמה בת הקיסר שתלך אצלו. ודרכה היה כשהלכה בשוק היתה תולה מכסה על פניה, כדי שלא יסתכלו בה, כי יוכלו בני אדם לפל וכו' מחמת יפיה כנ"ל, על כן היתה מכסה פניה כנ"ל. והלכה בת הקיסר וכסתה את פניה ולקחה גם רעותיה עמה, וחיל שקורין (וואך) הלך

אחריה. ובאתה אל הסוחר הנ"ל (הינו הרוצח שנדמה לסוחר) וקנתה שם סחורות אצלו, והלכה לה. ואמר לה הסוחר, אם תבוא עוד הפעם, אראה לך עוד דברים יפים מזה שהם נפלאים מאד. ושבה לביתה. שוב פעם אחרת באתה וקנתה והלכה לה. ועמד שם (הרוצח הזה) איזה זמן. בתוך כך נעשית (הבת קיסר הנ"ל) רגילה אצלו, נכנסת ויוצאת. פעם אחת באתה אצלו, והלך ופתח לה החדר שהיו עומדים שם הצפרים של זהב וכו', וראתה שהוא חדוש נפלא. ורצו גם האחרים הינו החיל לכנס, ואמר: לאו לאו! זה איני מראה לשום אדם, רק אליך שאתה בת הקיסר, אבל לאחרים איני רוצה כלל. ונכנסה היא בעצמה. והלך גם הוא אל החדר ונעל הדלת. ועשה כפשוטו, שלקח שק והניחה בעל-כרחו בתוך השק, ופשט ממנה מלבושיה, והלבישם את מאטראס אחד וכסה פניו ודחפו לחוץ ואמר לו: לך! והמאטראס הזה, הוא אינו יודע כלל מה נעשה עמו. ותכף שיצא לחוץ ופניו מכסה, והחיל לא ידעו, והתחילו לילך עמו מיד, כמדמה להם שזאת היא הבת הקיסר. והוא (הינו המאטראס) הולך עם החיל שהוליקוהו, ולא ידע היכן הוא כלל. עד שבא לשם, לחדר שהיתה הבת קיסר יושבת שם, וגלו פניו וראו שהוא מאטראס. ונעשה רעש גדול (ואת המאטראס טפחו על פניו היטב היטב ודחפוהו, כיהוא אינו חייב כי לא ידע כלל).

והרוצח לקח את הבת הקיסר וידע שבודאי ירדפו אחריו. והלך מן הספינה וטמן עצמו עמה בבור שהיה בו מי גשמים עד שיעבר הרעש. ואת המאטראסין של הספינה צוה שתכף ומיד יחתכו האנקירס ויברחו מיד, כי בודאי ירדפו אחריהם. ובודאי לא יהיו רובים אל הספינה מחמת הבת קיסר שהם סבורים שהיא שם בספינה, רק שירדפו אתכם. ועל כן תברחו מיד, ואם ישיגו אתכם – ישיגו, מה בזה? כדרך הרוצחים, שאינם משגיחין על עצמן כלל. וכן היה, שנעשה רעש ורדפו תכף אחריהם, אך לא מצאוה שם.

והרוצח החביא עצמו עמה בבור של מי גשמים, והיו מנחים שם. והיה מפחיד אותה שלא תצעק, שלא ישמעו בני-אדם, והיה אומר לה: אני מסרתי נפשי בשבילך, כדי לתפסך, ואם אפסד אותך, אין חיי נחשבים אצלי כלום. מאחר שכבר אתה בידי, אם אחזר ואפסד אותך ותמנע ממני, אין חיי נחשבים אצלי מאומה כלל. על כן תכף שתתן צעקה, אחנק אותך מיד, ויעבר עלי מה, כי איני שוה בעיני כלום. ותירא לנפשה מפניו (הינו הבת קיסר היתה יראה לצעק מפני אימת הרוצח). אחר-כך יצא משם עמה והוליד אותה בעיר. והיו הולכים והולכים ובאו למקום אחר, והבין שגם שם מחפשים. והחביא עצמו עמה עוד, במקוה, וכן יצא משם והלך והחביא עמה עוד במקום אחר, עד שהיה מחביא עצמו עמה בכל הז' מקומות שהחביא הבערגיר עם אמה כנ"ל, שהם הז' עדים הנ"ל (הינו ז' מיני מים שהם בור ומקוה ומעין וכו' כנ"ל) עד אשר בא אל הים. וחפש שם למצא על כל פנים ספינה קטנה של צידי דגים כדי לעבר עמה. ומצא ספינה, ולקח את בת הקיסר. והוא לא היה צריך אותה, כי היה סריס כנ"ל, אך היה רוצה למכרה לאיזה מלך, והיה מתירא פן יתפסו אותה ממנו. והלך והלביש אותה בבגדי מאטראס, ונדמית לזכר, ועבר עמו בים.

(מכאן ולהלאה נדבר על הבת קיסר בלשון זכר כי בלשון זה ספר רבנו ז"ל, מחמת שהרוצח הלביש אותה כמו זכר). ובא רוח סערה ונשא הספינה אל הספר ושבר את הספינה. ובאו אל אותו הספר שהיה מדבר הנ"ל, שהיה שם הבחור הנ"ל. בבואם לשם, והגזלן היה בקי בדרכים כדרכם, וידע שכאן הוא מקום מדבר שאין מגיעים הספינות לכאן, על כן לא היה מתירא כאן משום אדם, והניחה והלכו (הינו הרוצח ובת הקיסר) זה לכאן וזה לכאן לבקש להם אכל, ונתרחק מן הגזלן. והגזלן הלך בדרכו וראה, והנה אינה אצלו. והתחיל לצעק אליה, והיא ירדה עמה ולא השיבה לו. (כי אמרה) מאחר שסופי יהיה שימכר אותי, למה לי להשיב לו? ואם יחזר ויגיע אצלי, אשיב לו שלא שמעתי. בפרט כי אין רצונו להרגני, כי הוא צריך למכר אותי. ולא השיבה אותו, והלכה להלן. והוא הגזלן, מחפש אנה ואנה ולא מצאה, והלך להלן ולא מצאה. ומן הסתם אכלוהו חיות רעות. והיא הלכה להלן להלן, והיתה מוצאת לה איזה אכל. והלכה עד שהגיעה אל המקום שהיה יושב שם הבחור הנ"ל. וכבר נתגדלה בשערות וגם היתה לבושה כמו זכר בבגדי מאטראס כנ"ל, ולא הכירו זה את זה. ותכף בבואה בא לו שמחה שבא עוד אדם. ושאל אותו: מאין באת לכאן? השיבה: הייתי עם איזה סוחר בים וכו'. שאלה אותו: מאין באת אתה לכאן? השיב לה: גם כן עלידי איזה סוחר וכו'. וישבו שם שניהם. (אין הלשון מדקדק, כי פעם היא נקראת בלשון זכר ופעם בלשון נקבה). ואחר שנלקחה בת הקיסר מן הקיסר כנ"ל, היתה הקיסרית מקוננת ומכה ראשה בכתל על אבדת בתה. והיתה מצערת בדברים מאד את הקיסר, שעלידי גסותו אבד את הבחור הנ"ל, ועתה אבד בתם. (ואמרה: הלא היא היתה כל המזל והצלחה שלנו ואבדנו אותה, ומה יש לי עוד היום? והיתה מצערת אותו מאד. ובודאי גם אליו בעצמו היה צר מאד על אבידת בתו, ועוד היתה הקיסרית מצערת ומכעסת אותו מאד, ונעשו קטטות וכעסים ביניהם. והיתה מדברת לו דברים רעים עד שהכעיסה אותו מאד, עד אשר אמר לשלחה. והושיב דינים ופסקו לשלחה, ושלחה שקורין

(פר

אחר־כך היה הקיסר שולח למלחמה ולא היה מצליח. והיה תולה הדבר באיזה יעדניראל, שבשביל שעשית כך עלידי זה אבדת המלחמה. ושלח אותו. אחר־כך שלח עוד למלחמה ולא הצליח. ושלח עוד יעדניראל (הינו פר שיקט), וכן שלח כמה יעדניראל. וראו בני המדינה שעושה דברים זרים: בתחלה שלח הקיסרית, אחר־כך יעדניראל. וישבו עצמן: אפשר להפך: לשלח אחר הקיסרית ואותו ישלחו, והקיסרית תנהג המדינה. וכן עשו. ושלחו את הקיסר, והשיבו את הקיסרית והיא נהגה המדינה. והקיסרית שלחה תכף להחזיר את הבערגיר עם אשתו הבערגירין, והכניסה אותן בפלטין שלה. והקיסר כשהיה נשלח, עמד ובקש מהמוליכים אותו שיניחוהו, כי אף־על־פי־כן הייתי קיסר שלכם ובודאי עשיתי לכם טובות, עתה חנוני נא בזאת והניחו אותי לילך, כי בודאי לא אשוב אל המדינה עוד, ואין לכם להתירא. הניחו לי ואלך ואהיה על כל פנים חפשי ימי חיי שיש לי לחיות. והניחו אותו. והיה הולך והולך. בין

כך ובין כך עברו כמה שנים, והיה הולך והולך הקיסר ובא על היס. ונשא גס־כן הרוח את הספינה ובא גס־כן אל המדבר הנ"ל, עד שבא אל המקום שיושבים שם אלו השנים הנ"ל (הינו הבחור בן הבערגיר ובתו היפת־תאר שלבושה בבגדי זכר כנ"ל). ולא הכירו זה את זה, כי כבר נתגדל הקיסר בשערות וכבר עברו כמה שנים. וכן הם גס־כן כבר נתגדלו בשערות כנ"ל. ושאלו אותו: מאין באת לכאן? והשיב להם: על ידי סוחר וכו', וכן הם השיבו לו וכו'. וישבו שם אלו הנ"ל יחד, והיו אוכלים ושותים כנ"ל, והיו מנגנים בכלי־שיר. כי כלם היו יכולים לנגן, כי זה קיסר וכן הם יכלו גס־כן לנגן, כנ"ל.

והוא הבחור הנ"ל היה הבריה ביניהם, כי כבר היה שם מכבר. והיה מביא להם בשר ואכלו. והיו שורפים שם עצים שהיו יקרים מן זהב בישוב. והיה אותו הבחור הנ"ל מוכיח להם (לשון הוכחה וברור דברים) שכאן טוב לבלות ימי חייהם. כפי הטוב שיש לבני־אדם בעולם בישוב, טוב לפנייהם לישב כאן לבלות כאן ימי חייהם. שאלו אותו: מה טוב היה לך שאתה אומר שכאן טוב יותר לפניך? השיב להם וספר לפנייהם מה שעבר עליו שהיה בן בערגיר וכו' עד שבא לכאן, ומה היה לו בזה שהוא בן בערגיר שהיה לו כל טוב, גם כאן יש לו כל טוב. והוכיח להם שטוב לבלות כאן ימי חייהם.

שאלו הקיסר הזה הנ"ל: השמעת מאותו הקיסר? השיב לו ששמע. שאל אותו על היפת־תאר אם שמע ממנה. השיב לו גס־כן הן. והתחיל הבחור להתרגז ואמר: זה הרוצח! (הינו אותו הקיסר הנ"ל שדברו ממנו, כי הוא לא ידע, שזה שמדבר עמו הוא הוא הקיסר בעצמו. והיה הבחור אומר בכעס כחורק בשניו עליו ואמר בכעס זה הרוצח). ושאלו (הינו זה הקיסר שנדמה לאיש אחר שאל להבחור): מפני מה הוא רוצח? השיב לו: בשביל אכזריות שלו וגסותו באתי לכאן. שאלו: ואיך? וישב עצמו הבחור שבכאן אין לו ממי להתירא, והגיד לו וספר לו כל אותו המארע שעבר עליו. (נראין הדברים, שבתחלה לא ספר לו גוף המעשה, רק שהיה בן בערגיר) שאלו: אם היה זה הקיסר בא לידך היית נוקם בו עכשיו? השיב לו: לאו. (כי הוא היה רחמן) אדרבא! הייתי מפרנסו כמו שאני מפרנס אותך. שוב התחיל הקיסר להתאנח ולגנח: כמה שיבה רעה ומרה להקיסר הזה, כי שמע שהיפת־תאר שלו נאבדה, והוא נשלח! ויאמר עוד אותו הבחור: בשביל אכזריותו וגדלותו שלו, אבד את עצמו ואת בתו ואני נשלכתי לכאן, הכל עלידו! שאלו עוד (הינו הקיסר להבחור): אם היה בא לידך, היית נוקם בו? השיב לו: לאו, אדרבא הייתי מפרנסו ממש כמו שאני מפרנס אותך. ויתודע הקיסר אליו והודיעו שהוא בעצמו הוא הקיסר הנ"ל ומה שעבר עליו וכו'. ונפל עליו (הבחור הנ"ל) וחבקו ונשקו. והיא (הינו היפת־תאר שהיתה גס־כן שם, רק שהיתה נדמית לזכר) שמעה כל זאת, מה שאלו מדברים זה לזה.

והבחור הנ"ל היה דרכו לילך בכל יום ועשה לו סימן בג' אילנות, כי היה שם אלפי אלפים אילנות, ובקש שם הכתב הנ"ל (הינו בג' אילנות מהם) ועשה בהם סימן כדי שלמחר לא יצטרך לבדק ולחפש באלו הג' אילנות. כלי האי ואולי ימצא אותו הכתב הנ"ל. וכשהיה חוזר משם היה בא עם

עיניים בכויות מחמת שהיה בוכה, כשבקש ולא מצא. שאלו אותו: מה אתה מבקש באלו האילנות כנ"ל ואחר־כך אתה חוזר ועיניך בכויות? השיב להם וספר להם כל אותו המעשה, שבת הקיסר שלחה לו כתב וכו', וטמן אותו באלו אילנות ובא רוח סערה וכו' כנ"ל. ועתה הוא מבקש אולי ימצא. אמרו לו: למחר כשתלך לבקש נלך גם־כן עמך, אולי נמצא אנחנו אותו הכתב. וכן היה והלכו הם עמו גם־כן, ומצאה הבת קיסר את אותו הכתב באילן, ופתחה אותו וראתה שהוא כתבידה ממש. וחשבה בדעתה: אם תגיד לו תכף שהיא היא, כשתחזר ותפשט אלו המלבושים ותחזר ליפיה ותהיה שוב יפת־תאר כמקדם, יוכל לפל ולגוע, והיא רוצה שיהיה בכשרות כדת. והלכה והחזירה לו הכתב, ואמרה לו שמצאה הכתב. ותכף נפל חלשות. והחיו והבריאו אותו, והיה ביניהם שמחה גדולה.

אחר־כך אמר אותו הבחור: למה לי הכתב? היכן אמצאה? כי בהכרח היא עכשו אצל איזה מלך, ולמה לי זאת? אבלה כאן ימי חיי! והשיב לה הכתב ואמר לה: הא לך הכתב ותלך ותשאנה (כי היא נדמית לזכר כנ"ל) ורצתה לילך. ובקשה ממנו שילך עמה גם־כן, כי הוא בודאי יקח אותה, והיה הטוב ההוא אשר יהיה לי אתן לך חלק גם־כן (הינו שהבת קיסר שנדמית לזכר אמרה אל הבחור שלא ידע שהיא בעצמה היא היפת־תאר הנ"ל, שילך עמו גם־כן והוא בודאי יקח את היפת־תאר וייטב עם הבחור גם־כן). והבחור ראה שהוא איש חכם (הינו הבת קיסר שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל), ובודאי ישיג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו. והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה. ובקשה ממנו שילך גם־כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת־תאר אין לו אימה עוד, (כי יחזר המזל) ויוכל להשיבו גם־כן.

והלכו אלו הג' יחד, ושכרו להם ספינה. ובאו אל המדינה שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו העיר שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה. וישבה עצמה (בת הקיסר): אם תודיע תכף לאמה שבאתה תוכל לגוע. ושלחה אצלה באשר שנמצא איש שיודע ידיעה מבתה. אחר־כך הלכה בעצמה וספרה להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וספרה לה כל המעשה. ולבסוף אמרה לה: והיא גם־כן בכאן. אחר־כך אמרה לה האמת: אני אני היא, והודיעה לה, שגם החתן שלה בן הבערגיר הוא גם־כן בכאן. אך אמרה לה שאינה רוצה באפן אחר, רק שישבו את אביה הקיסר למקומו. ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו מאד, על שבשבילו היה כל הנ"ל, אך אף־על־פי־כן הכרחה למלאות רצון בתה. ורצו להשיבו ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל. והגידה לה בתה שגם הוא בכאן. והיתה החתנה. והשמחה בשלמות. והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכפה.

גם אחר־כך לא היה להקיסר הזקן גדלה, כי הכל היה על־ידו. המאטראס טפחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו. הבערגיר היה לו גדלה מאד (כי הוא) אבי הקיסר, שהוא העקר. בלוט כתיב (בראשית יט): "ההרה המלט" הינו בערגיר, וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.

ישראל היה להם סימנים במצרים (שמות ג): "פקד פקדתי" מי שיאמר להם זה הלשון הוא הגואל. והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה אס־כן מהו הסימן? אפשר לא נמסר אלא להזקנים. וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים. משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום ויום. על כל אחד ואחד מישראל בפרט. תמר אבדה גס־כן הסימנים כמובא במדרש (מדרש רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה). גם כשהיתה יוצאת לשרף בא הס"מ והרחיק ממנה הסימנים ובא גבריאל וקרבו כמו שנאמר במדרש, וממנה נולד משיח, במהרה בימינו אמן. בענין המבאר במעשה זו שכל אחד בא עם שיר של חשק ולקצתם וכו'. הנמשל מובן, שכמו כן, כמה גדולים עושים מה שעושים וכל אחד אומר שירים וכיוצא ורוצים להשיג תכלית המבקש, ואין מי שזוכה לעקר התכלית האמתית בשלמות כי אם הראוי לזה, ולקצתם משיבים על ידי שליח או מאחורי הכתל, או שמראים להם פנים וכו' כמבאר בהמעשה הנ"ל, אך לסוף, הינו כשמסתלקים, משיבים להם שעדין לא עשו כלום וכו', כמו שכתוב שם במעשה סוף התשובה שמשיבה היפתתארא עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון וכו'.

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו

מעשה במלך אחד, שהיתה שפחה אחת בביתו שהיתה משמשת את המלכה. (ומסתמא מבשלת אינה רשאה לכנס אל המלך, אך היתה איזה שפחה משרתת קטנה במעלה). והגיע זמן לדתה של המלכה, וגם השפחה הנ"ל הגיע זמן לדתה באותו העת. והלכה המילדת והחליפה הולדות, למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר. והחליפה הולדות, והניחה בן המלך אצל השפחה ובן השפחה אצל המלכה. ואחר־כך התחילו אלו הבנים להתגדל. ובן המלך (הינו זה שנתגדל אצל המלך, כי היו סוברים שהוא בן המלך) היו מגדלים אותו ממעלה למעלה, עד שהיה הולך וגדול, והיה בריה גדולה. וגם אותו בן השפחה (הינו בן המלך באמת, אך נתגדל אצל השפחה כנ"ל) נתגדל בביתו. ושניהם היו לומדים יחד בחדר אחד, וזה הבן מלך האמתית, שנקרא בן השפחה, היה טבעו נמשך לנמוס המלכות, אך שהיה נתגדל בבית העבד, ולהפך: בן השפחה, שנקרא בן המלך, היה טבעו נמשך לנמוס אחר שלא כנמוס המלך, אך שהיה נתגדל בבית המלך והיה מכרח להתנהג בנמוס המלכות, שהיו מגדלים אותו בנמוס זה.

והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגלתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים כנ"ל. וחברא חברא אית לה, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו כדרך העולם. עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלף הבן מלך, אבל אין רשאים לדבר מזה שלא יתגלה למלך. כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה, כי אין תקנה לזה, כי אי־אפשר להאמין, אולי הוא שקר, ואיך אפשר לחזר ולהחליף? ועל כן בודאי אסור להם לגלות זאת למלך, רק העם היו מרננים ביניהם על זה. ויהי היום, והלך אחד וגלה הסוד באזני הבן מלך, איך שאומרים עליו שנחלף כנ"ל, אך אי־אפשר לך לחקר על זה, כי אין זה כבודך ואי־אפשר לך לחקר זאת כלל. אך הודעתי לך זאת, כי אולי יהיה קשר כנגד המלוכה, ויוכל הקשר להתחזק עלידי־זה, כי יאמרו שהם לוקחים לעצמם הבן מלך למלך, הינו אותו שאומרים עליו שהוא הבן מלך האמתי כנ"ל, על כן אתה צריך לחשב מחשבות על הבן הנ"ל להעבירו. (כל זה הוא דברי אותו האיש שגלה הסוד לבן השפחה הנקרא בן המלך). והלך זה הבן מלך (הינו זה שנקרא בן מלך. והכלל: בכל מקום שזכר כאן בן המלך סתם, הכונה על הנחלף, הינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך כי נתגדל אצל המלך כנ"ל. וכן בבן השפחה במקום שזכר בן השפחה. רק במקום שזכר בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הכונה על האמת לאמתו) והתחיל לגרם רעות לאבי הבן הנ"ל (אשר באמת הוא אביו כנ"ל) ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות, רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו. וכל זמן שהיה המלך חי עדין, לא היה לו ממשלה כל־כך, אף־על־פ־י־כן היה גורם לו רעות. ואחר־כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה (הינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל) ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה. והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר וגרם לו רעות רעות תמיד. והבין אבי הבן הנ"ל שהוא עושה לו רעות בשביל הענין הנ"ל. וענה ואמר לבנו (הינו בן המלך באמת, אך עלידי החלוף נדמה שהוא בנו), וספר לו כל הענין, ואמר לו, שיש לו רחמנות גדול עליו. כי ממה נפשך, אם אתה בני, בודאי יש לי רחמנות עליך, ואם אתה בן המלך באמת, בודאי הרחמנות גדול ביותר עליך, כי הוא רוצה להעביר אותך לגמרי חס ושלום, על כן אתה מכרח לעקר מכאן. והורע בעיניו הדבר מאד. אך המלך הנ"ל (דהינו זה שנעשה מלך תחת אביו, כי נדמה שהוא הבן מלך מחמת החלוף) היה רובה לו בכל פעם חצי רעותו, זה אחר זה. ונתישב הבן הנ"ל לעקר משם, ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו. וחרה לו הדבר מאד לבן הנ"ל (אשר הוא באמת בן המלך) על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתכל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש? אם אני בן המלך בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם איני בן המלך, גם־כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאיי? והרע לו מאד. ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית־הזונות, ורצה לבלות בזה את ימיו להשתכר ולילך בשרירות לבו, מחמת שנתגרש בחנם.

והמלך הנ"ל תפס את המלוכה בחזקה, וכשהיה שומע שיש איזה אנשים שמרננים ומדברים מהחלוף הנ"ל, היה מענישם ונוקם בם מאד ומלך בתקף ועז.

ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות. (שקורין נאולאויע) ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא. ועמדו שם לנוח ולטיל, והניח עצמו המלך לשכב, ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה שגרש את הבן הנ"ל בחנם. כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך, לא די שנתחלף? מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך, גם כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא, והעולה הגדולה הזאת שעשה. ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה, ואי אפשר לדבר מדבר כזה עם שום אדם להתיעץ עמו, ונתעצב בדאגה מאד. ואמר להשרים לשוב, כי מאחר שנפלה עליו דאגה אין צריכין עוד לטיל, וחזרו לביתם. וכשחזר המלך לביתו, בודאי היו לו כמה ענינים ועסקים, ונתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין

והבן הנ"ל שנתגרש (אשר הוא בן המלך באמת) ועשה מה שעשה ובזבז מעותיו, פעם אחד יצא לבדו לטיל. והניח לשכב, ובא לו על דעתו מה שעבר עליו, וחשב מה זאת עשה אלקים לי: אם אני הבן מלך בודאי אינו ראוי לי זאת, ואם איני בן המלך גם כן אינו מגיע לי זאת, להיות בורח ומגרש. ונתישב בדעתו: אדרבא, אם כן שהשם יתברך יכול לעשות כזאת, להחליף את בן המלך ושיעבר עליו כנ"ל, אם כן, היתכן מה שעשיתי? וכי כך היה ראוי לי להתנהג כמו שעשיתי? והתחיל להצטער ולהתחרט מאד על המעשים רעים שעשה. ואחר כך חזר למקומו, וחזר אל השכרות, אך מחמת שכבר התחיל להתחרט, היה מבלבל אותו המחשבות של חרטה ותשובה בכל פעם.

פעם אחת, הניח עצמו לשכב, וחלם לו, איך שבמקום פלוני יש יריד ביום פלוני, שילך לשם, ומה שיזדמן לו בראשונה איזה עבדות להשתכר, יעשה אותו העבדות, אף אם אינו לפי כבודו. והקיץ, והחלום הזה נכנס לו מאד במחשבתו. כי לפעמים עובר הדבר תכף מן המחשבה, אך דבר החלום הזה נכנס הרבה במחשבתו. אך אף על פי כן היה קשה בעיניו לעשות זאת, והלך יותר אל השתיה. וחלם לו יותר החלום הנ"ל כמה פעמים, ובלבל אותו מאד.

פעם אחת היו אומרים לו בחלום: אם אתה רוצה לחוס על עצמך תעשה כנ"ל! והכרח לקים את החלום. והלך ונתן מותר המעות שהיה לו עדין על האכסניא, גם המלבושים חשובים שהיה לו הניח גם כן על האכסניא. והוא לקח לעצמו מלבוש פשוט של סוחרים, כגון (אפינטשע) ונסע על היריד.

והשכים והלך על היריד. ופגע בו סוחר ואמר לו: רצונך להשתכר באיזה עבדות? השיב לו הן. אמר לו: אני צריך להוליך בהמות, תשכיר עצמך אצלי? והוא לא היה לו פנאי לישב את עצמו בזה, מחמת החלום הנ"ל. וענה ואמר תכף הן! והסוחר שכרו תכף. ותכף התחיל לשמש עמו ולצוות עליו כדרך האדון על משרתיו. והוא התחיל להסתכל בעצמו מה עשה, כי בודאי אין ראוי לו עבדות כזה, כי הוא איש רך ועתה יצטרך להוליך

בהמות ויכרח לילך רגלי אצל הבהמות. אך אי אפשר להתחרט. והסוחר מצוה עליו כדרך האדון. ושאל את הסוחר: איך אלך לבדי עם הבהמות? השיב לו: יש עוד רועים מוליכי בהמות שלי, ותלך עמם. ונתן לו לידו איזה בהמות שיוליכם, והוליכם חוץ לעיר. ושם נתקבצו יחד שאר הרועים המוליכים הבהמות, והלכו יחד. והוליך את הבהמות. והסוחר היה רוכב על סוס, והלך אצלם. והסוחר היה רוכב באכזריות, וכנגדו היה באכזריות יותר מאד. והוא היה מתפחד מאד מאד מן הסוחר מחמת שראהו באכזריות גדול כנגדו, והיה מתירא פן יכה אותו הכאה אחת במקלו וימות תכף (הינו כי מרב דקותו כי היה איש רך מאד על כן נדמה לו כן). והיה הולך עם הבהמות והסוחר אצלם. ובאו לאיזה מקום, ולקחו השק שמנח בו הלחם של הרועים, ונתן להם (הסוחר) לאכל. ונתנו לו גם כן מלחם זה ואכל.

אחריכך, היו הולכים אצל יער עב מאד (הינו שהאילנות הם רצופים ותכופים מאד זה אצל זה), והלכו ותעו ב' בהמות מהבהמות של זה הבן שנעשה רועה אצל הסוחר כנ"ל. וצעק עליו הסוחר, והלך אחריהם לתפסם, והם ברחו יותר. ורדף אחריהם. ומחמת שהיער היה רצוף ועב, תכף כשנכנס לתוך היער, לא ראו זה את זה, ונתעלם מעיני החברים שלו מיד. והוא היה הולך ורודף אחרי הבהמות והם בורחים. ורדף אחריהם הרבה עד שבא לתוך עבי היער. ונתישב: בין כך ובין כך, אמות. כי אם אשוב בלי הבהמות אמות על ידי הסוחר. כי היה נדמה לו מחמת פחד שהיה לו מן הסוחר, שימית אותו כשישוב בלי הבהמות. ואם אהיה כאן גם כן אמות על ידי חיות שביער. ולמה לי לשוב אל הסוחר? כי איך אוכל לבוא אליו בלי הבהמות? כי היה לו פחד גדול ממנו. והלך ורדף יותר אחרי הבהמות, והם בורחים. בתוך כך נעשה לילה. ודבר כזה עדין לא עבר עליו, שיצטרך ללון יחידי בלילה בתוך עבי היער כזה. ושמע קול נהמת החיות שהומים כדרכם. ונתישב בדעתו, ועלה על איזה אילן ולן שם. ושמע קול החיות ששואגים כדרכם.

בבקר הסתכל, וראה והנה הבהמות עומדים סמוכים אצלו. וירד מן האילן והלך לתפסם, וברחו להלן. והלך אחריהם יותר, וברחו יותר. והיו הבהמות מוצאים שם איזה עשבים ועמדו לרעות ולאכל, והיה הולך לתפסם, וברחו. וכן היה הולך אחריהם והם בורחים, הולך אחריהם והם בורחים, עד שבא בתוך עבי היער מאד, שהיה שם חיות שאינם מתיראים מאדם כלל, כי הם רחוקים מן הישוב. ושוב נעשה לילה. ושמע קול נהמת החיות, ונתירא מאד. וירא והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד. ועלה על אותו האילן. בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן אדם, ונתירא. אך אף על פי כן היה לו לנחמה מאחר שמצא כאן בן אדם. ושאלו זה את זה: "מי אתה? בן אדם", "מי אתה? בן אדם", "מאין באת לכאן?" ולא היה רצונו לספר לו מה שעבר עליו. והשיב לו: על ידי הבהמות, שהייתי רועה בהמות, ותעו ב' בהמות לכאן, ועל ידי זה באתי לכאן כנ"ל. ושאל הוא את האדם שמצא שם על האילן: מאין באת אתה לכאן? השיב לו: אני באתי לכאן על ידי הסוס, שהייתי רוכב על הסוס, ועמדתי לפוש, והלך הסוס ותעה בתוך היער. והייתי רודף אחריו לתפסו, והוא ברח יותר, עד

שבאתי לכאן. ונתחברו שם יחד, שיהיה להם צותא חדא. ודברו ביניהם שאפלו כשיבואו לישוב, יהיו גם־כן ביחד בצותא חדא. ולנו שם שניהם. ושמעו קול נהמת החיות שהומים ושואגים מאד. לפנות בקר, שמע קול חוכא גדולה מאד מאד על פני כל היער, שהיתה מתפשטת קול החוכא על כל היער, כי היה חוכא גדולה מאד מאד, עד שהיה האילן מזדעזע ומתנענע מן הקול. והוא נתבהל ונתפחד מאד מאד מזה. ואמר לו השני: (הינו זה האדם שמצא שם על האילן ששכב שם מקדם) שוב אין אני מתפחד כלל מזה. כי כבר אני לן כאן זה כמה לילות, ובכל לילה סמוך אל היום נשמע קול החוכא הזה, עד שכל האילנות רועשים ומזדעזעים. ונתבהל מאד. ואמר לחברו: הדבר נראה שזהו מקום הידועים. כי בישוב לא נשמע קול חוכא כזה. כי מי שמע קול חוכא על כל העולם?

ואחר־כך נעשה תכף יום. והסתכלו, ויראו והנה הבהמות של זה עומדים, וגם הסוס של זה עומד. וירדו, והתחילו לרדף. זה אחר הבהמות, וזה אחר הסוס. והבהמות היו בורחים להלן יותר, והוא רודף וכו' כנ"ל. וכן השני רדף אחר הסוס והסוס בורח, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה. בתוך כך מצא שק עם לחם. וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר. ולקח השק על כתפו, והלך אחרי הבהמות. בתוך כך פגע באדם אחד ונתבהל מתחלה, אך אף־על־פי־כן היה לו לנחמה קצת מאחר שמצא כאן אדם. ושאל אותו האדם: "איך באת לכאן?" חזר הוא ושאל את האדם הזה: "איך באת אתה לכאן?" השיב לו: "אני, אבותי ואבות אבותי נתגדלו כאן. אך אתה, איך באת לכאן, כי לכאן לא יבוא כלל שום אדם מן הישוב". ונתבהל, כי הבין שאין זה אדם כלל. מאחר שאומר שאבות אבותיו נתגדלו כאן, ואדם מן הישוב אינו בא לכאן. על כן הבין שבודאי אין זה אדם כלל. אף־על־פי־כן לא עשה לו כלל וקרבו. (הינו שזה האדם היער לא עשה שום רעה לזה שהלך אחרי הבהמות שהוא בן המלך האמת שנחלף כנ"ל) ואמר לו: (הינו אדם היער לבן המלך האמת) מה אתה עושה כאן? השיב לו שהוא רודף אחר הבהמות כנ"ל. אמר לו האדם הנ"ל: חדל לך לרדף אחרי העוונות! כי אין זה בהמות כלל, רק העוונות שלך הם מוליכים אותך כך. די לך. כבר קבלת את שלך, הינו הענש שלך כבר קבלת, ועתה חדל לך מלרדפם עוד. בוא עמי, ותבוא למה שיאות לך. והלך עמו. ונתירא לדבר עמו ולשאלו, כי אדם כזה פן יפתח פיו ויבלענו. (הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה, והיה מתירא לדבר עמו ולשאל אותו דבר, פן יפתח פיו ויבלענו. כי הבין שאין זה אדם כלל) והלך אחריו. בתוך כך פגע את חברו שרדף אחר הסוס כנ"ל. ותכף כשראהו, רמוז לו: תדע שאין זה אדם כלל, ולא תשא ותתן עמו כלל, כי אין זה אדם כלל. והלך מיד ולחש לו באזניו כל זה. שאין זה אדם כלל וכו' כנ"ל. והסתכל חבירו (הינו האדם של הסוס) וירא והנה שק עם לחם על כתפו. והתחיל להתחנן לו: אחי, זה כמה ימים שלא אכלתי, תן לי לחם. השיב לו: כאן במדבר אין מועיל שום דבר, כי חיי קודמין ואני צריך הלחם בשבילי. והתחיל להתחנן לו ולבקשו מאד: אתן לך מה שאתן (אך בודאי אין

מועיל שום מהר ומתן בעד לחם במדבר), השיב לו: מה תתן לי, כי מה תוכל לתת לי בעד לחם במדבר. השיב לו: (הינו זה שבקש הלחם שהוא האדם של הסוס, השיב לאדם של הבהמות שהוא בן המלך האמת) אתן לך כל עצמי, שאמכר את עצמי לך בעד לחם. ונתישב: (הינו האדם של הבהמות נתישב בעצמו) לקנות אדם, כדאי לתן לו לחם. וקנה אותו לעבד עולם, ונשבע לו בשבועות שיהיה לו עבד עולם גם כשיבואו לישוב, והוא יתן לו לחם, דהינו, שיאכלו יחד מן השק עד שיכלה הלחם. והלכו יחד אחרי האדם היער הנ"ל. וזה העבד הולך אחרינו (הינו זה האדם של הסוס שנמכר לעבד להאדם של הבהמות, הלך אחרינו אחרי האדם של הבהמות, ושניהם הלכו אחרי אדם היער) ועל ידי זה הקל עליו קצת. כשהיה צריך להגביה איזה דבר או איזה ענין אחר היה מצוה על עבדו (הינו על זה האדם של הסוס שנמכר לו לעבד) שיגביה לו ושיעשה לו חפצו. והלכו יחד אחרי אדם היער הנ"ל, ובאו למקום שהיו שם נחשים ועקרבים, ונתפחד מאד. ומחמת הפחד שאל את האדם היער איך נעבר כאן, השיב לו: הלא גם זה יפלא (אלא מאי) איך תכנס ותבוא לביתי?! והראהו את ביתו שעומד באויר. ואיך תכנס בביתי?! והלכו עם האדם היער הנ"ל, והעביר אותם בשלום, והכניסם לביתו והאכילם והשקם. והלך לו.

וזה (הינו בן המלך האמת שהוא האדם של הבהמות) היה משמש עם עבדו הנ"ל בכל אשר היה צריך. וחרה להעבד מאד, על אשר נמכר לעבד בשביל שעה אחת שהיה צריך לחם לאכל, כי עתה יש להם מה לאכל, ורק בשביל שעה אחת יהיה עבד עולם. והיה מתאנח וגונח: איך באתי למדה כזו להיות עבד. שאל לו: (הינו בן המלך האמת שהוא האדון שלו שאל אותו) ובאיזה גדלה היית, שאתה מתאנח על שבאת למדה זו? השיב לו וספר לו, איך שהוא היה מלך, והיו מרננים עליו שנחלף וכי כנ"ל (כי באמת זה האדם של הסוס הוא המלך הנ"ל אשר באמת הוא בן השפחה כנ"ל) וגרש את חברו כנ"ל. ופעם אחד בא על דעתו שלא טוב עשה ונתחרט וכי. והיו באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה הגדולה שעשה נגד חברו. פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא שישליך את המלוכה, וילך למקום שעיניו ישאו אותו, ובזה יתקן חטאו. ולא רצה לעשות כזאת, אך היו מבלבלין אותו תמיד חלומות הללו שיעשה כנ"ל, עד שנגמר בדעתו שיעשה כך. והשליך את המלוכה והלך באשר הלך עד שבא לכאן, ועתה יהיה עבד. וזה שמע את כל זה ושתק (הינו זה הבן מלך האמת שהוא האדם של הבהמות, שמע כל זה שספר לו האדם של הסוס שהוא עכשו עבדו, ושתק) ואמר: אראה ואתישב איך לנהג עם זה. בלילה בא האדם היער הנ"ל ונתן להם לאכל ולשתות, ולנו שם. לפנות בקר, שמעו קול החוכא הגדולה מאד כנ"ל, עד שכל האילנות היו רועשים ומזדעזעים כנ"ל. והסיתו (הינו העבד הסית את בן המלך האמת שהוא אדונו) לשאל את אדם היער מה זאת, ושאלו: מה קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבקר? השיב לו: זהו חוכא, שהיום שוחק מן הלילה, שהלילה שואלת את היום: מדוע כשאתה בא אין לי שם? ואזי היום

שוחק ועושה חוכא גדולה ואחר־כך נעשה יום, וזהו קול החוכא הנ"ל. ונפלא בעיניו, כי זהו ענין פלא שהיום שוחק מן הלילה. בבקר חזר האדם היער והלך לו, והם היו אוכלים ושותים שם. בלילה חזר ובא, ואכלו ושתו ולנו. בלילה, שמעו קול החיות שכלם שואגים והומים בקולות משנות, שכל החיות והעופות כלם נתנו בקולם: האריה היה שואג, והלביא הומה בקול אחר, והעופות מצפצפים ומקשקשים בקולם, וכן כלם הומים בקולות. ובתחלה נזדעזעו מאד ולא הטו אזנם אל הקול מחמת הפחד. אחר־כך, הטו אזנם ושמעו שהוא קול נגינה וזמרה נפלאה ונוראה מאד. והטו אזנם יותר, ושמעו שהוא קול זמרה ונגינה נפלא מאד מאד, שהוא תענוג נפלא ועצום מאד לשמע זאת, שכל התענוגים של העולם כלם כאין, ואינם נחשבים ובטלים לגמרי נגד התענוג הנפלא הזה של הנגינה הזאת. ודברו ביניהם שישארו כאן, כי יש להם לאכל ולשתות, ומתענגים בתענוג נפלא כזה שכל מיני תענוגים בטלים כנגד זה.

והסית העבד את האדון (הינו בן המלך האמת) לשאל אותו (את אדם היער) מה זאת, ושאלו. השיב לו, שזהו, איך שהחמה עשה מלבוש להלבנה, ואמרו כל החיות של היער: היות שהלבנה עושה להם טובות גדולות, כי עקר ממשלתם הוא בלילה, כי לפעמים הם צריכין לכנס בישוב, וביום אין יכולים, ועקר ממשלתם בלילה, והלבנה עושה להם טובה כזו שמאירה להם, על כן הסכימו שיעשו נגון חדש לכבוד הלבנה, וזהו קול הנגינה שאתם שומעים (דהינו שכל החיות והעופות מנגנים נגון חדש לכבוד הלבנה שקבלה מלבוש מן החמה). וכששמעו שזהו נגון הטו אזנם יותר ושמעו שהוא נגון נפלא ונעים מאד מאד. ואמר להם האדם היער הנ"ל: מה זה חדוש אצלכם, הלא יש אצלי כלי שקבלתי מאבותי, שהם ירשו מאבות אבותיהם, שהכלי עשויה עם עלים וצבעונים כאלו, שכשמניחים הכלי הזאת על איזה בהמה או עוף, אזי תכף מתחיל לנגן הנגון הזה.

אחר־כך חזר ונעשה החוכא הנ"ל ונעשה יום. והלך לו האדם היער הנ"ל. והוא (הינו בן המלך האמת) הלך לחפש אחר הכלי הנ"ל. וחפש בכל אותו החדר ולא מצא, ולהלן יותר היה מתירא לילך. והם, הינו האדון (שהוא בן המלך האמת) והעבד (שהוא בן השפחה באמת שהיה מתחלה מלך כנ"ל), היו מתיראים לומר לאדם היער הנ"ל שיוליכם לישוב. אחר־כך בא אדם היער הנ"ל ואמר להם שיוליכם לישוב, והוליך אותם לישוב. ולקח את הכלי הנ"ל ונתנה לבן המלך האמתי, ואמר לו: הכלי אני נותן לך, ועם האדם הזה (הינו העבד שלו, שהוא בן השפחה באמת שהיה מלך תחלה מחמת החלוף כנ"ל) תדע איך להתנהג עמו. ושאלו אותו: להיכן נלך? אמר להם, שישאלו וידרשו אחר המדינה שנקראת בשם הזה: המדינה טפשית והמלך חכם. (דאס ניירישע לאנד אונ דער קלוגיר מלכות, בזה הלשון ספר רבנו נ"י). שאלו אותו: להיכן ולאיזה צד נתחיל לשאל אחר המדינה הזאת? הראה להם בידו, לצד פלוני (כמראה באצבע). ואמר האדם היער להבן מלך האמתי: לך לשם אל המדינה הנ"ל, ושם תבוא אל הגדלה שלך.

והלכו להם. והיו הולכים בדרכם, והיו מתאווים מאד למצא איזה חיה או בהמה לנסות את הכלי הנ"ל אם תוכל לנגן כנ"ל, אך עדין לא היו רואים שום מין חיה. אחריכך באו יותר לישב ומצאו איזה בהמה, והניחו הכלי עליה והתחילה לנגן כנ"ל. והיו הולכים ובאים עד שבאו אל המדינה הנ"ל. ואותה המדינה היה חומה סביב לה, ואין נכנסין אליה כי אם בשער אחד, וצריכים לסבב כמה פרסאות עד שבאין אל השער לכנס אל המדינה. והלכו וסבבו עד שבאו אל השער. בבואם אל השער, לא רצו להניח אותם לכנס. היות, שהמלך של המדינה מת, ונשאר הבן מלך, והניח המלך צואה: באשר, שעד עכשו היו קוראין את המדינה (דאס ניירישי לאנד און דער קלוגיר מלכות), עכשו יהיו קוראין אותה להפך (דאס קלוגי לאנד און דער ניירישי מלכות), ומי שיחגר מתניו לזה, שיחזר השם לקדמותו, דהינו שיהיו חוזרים וקוראים את המדינה בשם הראשון, דהינו מדינה טפשית ומלך חכם, הוא יהיה מלך. על כן אין מניחין שום אדם לכנס אל המדינה, כי אם מי שיחגר מתניו לזה. על כן לא רצו להניח אותו לכנס, ואמרו לו: האתה יכול לחגר מתניך לזה, להחזיר אל המדינה השם הראשון? ובודאי אי אפשר להכניס עצמו לדבר כזה, ולא יכלו לכנס. והסיתו העבד הנ"ל שיחזרו לביתם, אך הוא לא רצה לחזר מחמת שהאדם היער אמר לו שילך למדינה זו ושם יבוא לגדלה שלו.

בתוך כך בא לשם עוד אדם אחד שהיה רוכב על סוס, ורצה לכנס, ולא הניחו אותו גס"כן לכנס מחמת הנ"ל. בתוך כך, ראה שעומד הסוס של אותו האדם, ולקח הכלי הנ"ל והניחה על הסוס, והתחיל לנגן הנגון הנפלא מאד, כנ"ל. ובקש מאד האדם של הסוס שימכר לו הכלי הזאת, ולא רצה למכרה. והשיב לו, מה תוכל לתן לי בעד כלי נפלאה כזו? אמר לו האדם של הסוס הנ"ל: מה תוכל לפעל עם הכלי הזאת? (הלא הוא רק) שתעשה עמה קאמעדיא, ותקבל דינר, אבל אני יודע דבר שהוא טוב יותר מהכלי שלך. דהינו שאני יודע דבר שקבלתי מאבות אבותי, להיות מבין דבר מתוך דבר. הינו שאני יודע דבר כזה, שקבלתי מאבות אבותי שיכולים להיות על ידה מבין דבר מתוך דבר. שכשאחד אומר איזה דבור בעלמא, יכולים עלידי הקבלה הנ"ל שיש לי, להבין דבר מתוך דבר. ועדין לא גליתי זאת לשום אדם בעולם, בכך אני אלמד אותך הדבר הזה, ואתה תתן לי הכלי הזאת הנ"ל. ונתישב (הבן מלך האמת שהיה לו הכלי הזאת כנ"ל) שבאמת הוא דבר נפלא להיות מבין דבר מתוך דבר, ונתן לו הכלי הנ"ל, והוא (הינו האדם של הסוס הנ"ל) הלך ולמדו הדבר הנ"ל להיות מבין דבר מתוך דבר. והבן מלך האמת, מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, היה הולך שם אצל שער המדינה הנ"ל. והבין, שהוא באפשר שיחגר מתניו לזה להחזיר להמדינה שם הראשון. כי כבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, על כן הבין שהוא באפשר. אף על פי שעדין אינו יודע איך ומה, איך יוכל לעשות זאת, אף על פי כן מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, על כן הבין שהוא באפשר. ונתישב, שיצוה להניח אותו לכנס, והוא יכניס עצמו לזה (הינו להחזיר להמדינה שם הראשון) ומה יפסיד בזה? ואמר (לאותן האנשים

שלא רצו להניח לכנס שם שום אדם, כי אם מי שיחגר מתניו לענין הנ"ל) שיניחו אותו לכנס, והוא יחגר מתניו לענין הנ"ל להחזיר אל המדינה שם הראשון. והניחו אותו לכנס. והודיעו אל השרים שנמצא איש כזה, שרוצה לחגר מתניו לזה להחזיר להמדינה שם הראשון. והביאוהו אל השרים של המדינה, ואמרו לו השרים: תדע, שגם אנחנו אין אנו טפשים חס ושלום, רק שהמלך שהיה, היה חכם גדול מפלג מאד אשר כנגדו, היינו כלנו נחשבים טפשים, ועל כן היתה המדינה נקראת: מדינה טפשית ומלך חכם. ואחר־כך נפטר המלך הנ"ל, ונשאר הבן מלך. וגם הוא חכם, אבל כנגדנו אינו חכם כלל. על כן נקראת המדינה (עכשו) להפך: מדינה חכמה ומלך טפש. והניח המלך צואה, שמי שימצא חכם כזה שיוכל להחזיר להמדינה שם הראשון הוא יהיה מלך; וצוה לבנו, שכשימצא איש כזה יסתלק הוא מן המלוכה, ואותו האיש יהיה נעשה מלך. הינו, כשימצא חכם כזה, שיהיה מפלג בחכמה מאד מאד, עד שכנגדו יהיו כלם טפשים, הוא יהיה מלך. כי זה האיש יכול להחזיר להמדינה שם הראשון, כי יהיו חוזרים וקורין אותה מדינה טפשית ומלך חכם, כי הם כלם טפשים כנגדו. על כן תדע לאיזה דבר אתה מכניס עצמך. (כל זה אמרו לו השרים הנ"ל). ואמרו לו (הינו גם־כן השרים הנ"ל, כי כל זה הוא המשך דבריהם): הנסיון יהיה אם אתה חכם כזה, היות שיש כאן גן שנשאר מן המלך שהיה, שהוא היה חכם גדול מאד; והגן הוא נפלא מאד מאד, שגדלים בו כלי מתכות כלי כסף וכלי זהב והוא נפלא ונורא מאד. אך אי־אפשר לכנס בו, כי כשנכנס בו אדם, אזי תכף מתחילין שם לרדפו, ורודפין אותו והוא צועק, והוא אינו יודע כלל ואינו רואה מי רודף אותו. וכך הם רודפין אותו עד שמבריחין אותו מן הגן. על כן נראה אם אתה חכם, אם תוכל לכנס אל הגן הזה. ושאל אם מכים את האדם הנכנס. אמרו לו, שהעקר שרודפין אותו והוא אינו יודע כלל מי ומי רודף אותו, ובורח בבהלה גדולה מאד, כי כן ספרו להם בני אדם שנכנסו לשם. והלך אל הגן (הינו זה הבן מלך האמת), וראה שיש לו חומה סביב, והשער פתוח, ואין שם שומרים, כי בודאי אין צריכים שומרים לזה הגן. והיה הולך אצל הגן, והסתכל וראה, שעומד שם אצל הגן אדם, הינו שהיה מציר שם אדם. והסתכל וראה, שלמעלה מעל האדם, יש דף שקורין טאבליצע, וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, כי עד אותו המלך היה מלחמות, וכן אחריו היה מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום. והתבונן, מאחר שכבר נעשה מבין דבר מתוך דבר כנ"ל, שהכל תלוי בזה האדם. שכשנכנסין לגן ורודפין אותו, אין צריכין לברח כלל, רק לעמד עצמו אצל האדם הזה, ועל ידי זה ינצל. ויותר מזה: שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפני בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם לכנס בשלום אל הגן הזה. (כל זה הבין זה הבן מלך האמת על ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר כנ"ל) והלך ונכנס אל הגן. ותכף כשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האדם הנ"ל שעומד אצל הגן מבחוץ, ועלי־די־זה יצא בשלום בלי פגע כלל. כי אחרים כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם היו בורחים בבהלה

גדולה מאד, והיו מכים ונלקים עלידיזזה, והוא יצא בשלום ושלוח על ידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל. והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום. ואזי צוה (זה הבן מלך האמת) לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום בלי פגע כלל.

אמרו לו השרים: אף-על-פי-כן, אף-על-פי שראינו ממך דבר כזה, אף-על-פי-כן, בשביל דבר אחד אין ראוי לתן לך המלוכה. ננסה אותך עוד בדבר אחד. אמרו לו: היות שיש כאן כסא מהמלך שהיה, והכסא גבוה מאד, ואצל הכסא עומדים כל מיני חיות ועופות של עץ (הינו שהם חתוכים ומתקנים מן עץ, בלע"ז: אויש גישניצט), ולפני הכסא עומד מטה, ואצל המטה עומד שלחן, ועל השלחן עומד מנורה, ומן הכסא יוצאים דרכים כבושים (שקורין גישלאגיני ועגין), והדרכים הם בנויים בבנין חומה (הינו גימואירטי ועגין), ואלו הדרכים יוצאים מן הכסא לכל צד, ואין אדם יודע כלל מה ענין הכסא הזה עם הדרכים הללו. ואלו הדרכים כשהם יוצאים ומתפשטים להלן איזה שעור, עומד שם אריה של זהב, ואם ילך ויתקרב אצלו איזה אדם, אזי יפתח את פיו ויבלענו. ולהלן מן אותו האריה, מתפשט הדרך עוד להלן יותר, וכן בשאר הדרכים היוצאים מן הכסא. הינו שגם הדרך השני היוצא מן הכסא לצד אחר, הוא גם-כן כך, כשמתפשט ונמשך הדרך איזה שעור, עומד שם מין חיה אחר, כגון לביא של מיני מתכות, ושם גם-כן אי-אפשר להתקרב אליו כנ"ל. ולהלן מתפשט הדרך יותר, וכן בשאר הדרכים. ואלו הדרכים הם מתפשטים והולכים בכל המדינה כלה, ואין שום אדם יודע ענין הכסא הנ"ל עם כל הדברים הנ"ל עם הדרכים הנ"ל. על כן תתנסה בזה, אם תוכל לידע ענין הכסא עם כל

והראו לו הכסא, וראה, שהוא גבוה מאד וכו'. והלך אצל הכסא והסתכל, והתבונן, שזאת הכסא עשויה מן העץ של התבה הנ"ל (הינו הכלי הנ"ל שנתן לו אדם היער כנ"ל). והסתכל וראה שחסר מן הכסא למעלה איזה שושנה (הינו רייזילי), ואם היה להכסא זאת השושנה, היה לה הכח שיש להתבה הנ"ל (הינו הכלי הנ"ל שהיה לה כח לנגן כשהיו מניחין אותה על איזה מין חיה או בהמה או עוף כנ"ל). והסתכל יותר וראה, שזאת השושנה שחסר למעלה מן הכסא, היא מנחת למטה בכסא, וצריכין לקח אותה משם ולהניחה למעלה, ואזי יהיה להכסא הכח של התבה הנ"ל. כי המלך שהיה, עשה כל דבר בחכמה באפן שלא יבין שום אדם את הענין, עד שיבוא חכם מפלג שיבין את הדבר, ויוכל לכוון להחליף ולסדר כל הדברים

וכן המטה הבין, שצריכין לנתקה קצת מן המקום שעומדת, וכן השלחן צריכין גם-כן לנתקו קצת, לשנות מקומם קצת. וכן המנורה צריכין גם-כן לנתקה קצת ממקומה. וכן העופות והחיות צריכין גם-כן לשנותם כלם ממקומם, לקח זה העוף ממקום זה ולהעמידו במקום זה, וכן כלם. כי המלך עשה הכל בערמה ובחכמה באפן שלא יבין שום אדם, עד שיבוא החכם שיוכל להתבונן לסדרם כראוי. וכן האריה שעומד שם (אצל התפשטות הדרך) צריכין להעמידו כאן, וכן כלם. וצוה לסדר הכל כראוי:

לקח השושנה מלמטה ולתחבה למעלה, וכן כל הדברים הנ"ל לסדר כלם בסדר הראוי כנ"ל. ואז התחילו כלם לנגן נגון הנפלא מאד, ועשו כלם הפעלה הראויה להם ואז נתנו לו המלוכה. ענה ואמר הבן מלך האמת, שנעשה עתה מלך, אל בן השפחה האמת הנ"ל: עתה אני מבין שאני בן המלך באמת, ואתה בן השפחה באמת. (גם אלה דברי רבנו נ"י. אחר שספר זאת המעשה, ענה ואמר דברים אלה):

בדורות הראשונים כשהיו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה. כי עד רשב"י, לא היו מדברים קבלה באתגליא, רק רשב"י גלה קבלה באתגליא. ומקדם, כשהיו החברים מדברים קבלה היו מדברים בלשון

כשהניחו הארון על הפרות התחילו לשורר, והבן. כי יש חדתותי דסיהרא, כשהלבנה מקבלת חדושים מן השמש, וזה בחינת (שמואל-א' ו') כשנושאים הארון אל בית-שמש, ואזי כל החיות נושאי הכסא עושין נגון חדש בחינת (תהלים צו): "מזמור שירו לה' שיר חדש", שזהו השיר ששרו פרות הבשן. וזה בחינת מטה ושלחן וכסא ומנורה הם תיקוניהא דשכינתא.

ובחינת הגן, כי אדם הראשון נתגרש מן הגן, ושבת אגין עלוהי כמובא (עין זוהר שמות קלח). ושבת הוא בחינת מלך שהשלום שלו, בחינת האדם הנ"ל שהוא מלך שהיה שלום בימיו, ועל כן עמד עצמו אצל שבת. והשאר לא באר.

(ענה ואמר אחר שספר המעשה הזאת בזה הלשון). המעשה הזאת היא הפלא גדול, והכל אחד הבהמות וכו'. והכסא וכו' והגן הכל אחד. פעם נקרא (הבחינה המרמזת בהספור) בשם זה, ופעם בשם זה, הכל לפי הענין והבחינה.

והדברים עמקים, נפלאים ונוראים מאד מאד. (גם אלה דברי רבנו נ"י) ויש עוד ואין צריכין לגלות לכם. גם יש עוד, מה שהמלך שהיה בהמדינה הנ"ל, עשה דבר כנגד החמה, ודבר כנגד הלבנה (הינו שאלו הדברים היו מרמזים על חמה ולבנה). והלבנה היתה אוחזת נר בידה, וכשמגיע היום אזי אין הנר מאיר, כי שרגא בטיהרא וכו'. וזהו שאמרה הלילה אל היום: מפני מה כשאתה בא אין לי שם (כמבאר לעיל), כי ביום אין מועיל הנר כלל.

פרוש המעשה הוא כמו הכסא שעשה המלך כנ"ל, שעקר החכמה שצריכין לידע איך לסדר הדברים. כמו כן, מי שבקי בספרים ולבו שלם יוכל להבין הפרוש. אך צריכין לסדר הדברים היטב, כי פעם נקרא כך ופעם נקרא כך, וכן בשאר הדברים. הינו בפרוש של המעשה, לפעמים נקרא האדם של המעשה הנ"ל בשם זה ולפעמים בשם אחר, וכן בשאר הדברים. אשרי מי שיזכה להבין דברים אלו לאמתתן. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (כל זה דברי רבנו הקדוש זצ"ל).

מעשה יב' - מבעל תפלה

מעשה פעם אחד היה בעלת־תפלה שהיה עוסק תמיד בתפלות ושירות ותשבחות להשם יתברך. והיה יושב חוץ לשוב, והיה רגיל לכנס לשוב. והיה נכנס אצל איזה אדם, מסתמא היה נכנס להקטנים במעלה כגון עניים וכיוצא, והיה מדבר על לבו מהתכלית של כל העולם, היות שבאמת אין שום תכלית כי אם לעסק בעבודת ה' כל ימי חייו ולבלות ימיו בתפלה להשם יתברך ושירות ותשבחות וכו'. והיה מרבה לדבר עמו דברי התעוררות כאלו, עד שנכנסו דבריו באזניו, עד שנתרצה אותו האדם להתחבר עמו. ותכף כשנתרצה עמו, היה לוקחו ומוליכו למקומו שהיה לו חוץ לשוב, כי אותו הבעלת־תפלה הנ"ל בחר לו מקום חוץ לשוב כנ"ל. ובאותו המקום היה שם נהר לפניו, גם היה שם אילנות ופרות. והיו אוכלים מן הפרות, ועל בגדים לא היה מקפיד כלל. וכן היה רגיל תמיד לכנס לשוב, ולפתות ולרצות בני־אדם לעבודת השם יתברך לילך בדרכו לעסק בתפלות וכו'. וכל מי שהיה מרצה עמו, היה לוקחו ומוליכו למקומו חוץ לשוב כנ"ל. והם היו עוסקים שם רק בתפלות ושירות ותשבחות להשם יתברך וודויים ותעניתים וסגופים ותשובה וכיוצא בזה. והיה נותן להם חבורים שהיו לו בעניני תפלות ושירות ותשבחות וודויים, והיו עוסקים בזה תמיד. עד שהיו נמצאים גם באותן האנשים שהביאם לשם, שהיו ראויים גם־כן לקרב בני־אדם לעבודת השם יתברך, עד שהיה נותן לאחד רשות, שגם הוא יכנס לשוב לעסק בענין הנ"ל, דהינו לקרב בני־אדם להשם יתברך כנ"ל. וכן היה הבעלת־תפלה הנ"ל עוסק בענין זה תמיד. והיה מקרב בכל פעם אנשים ומוציאם מן הישוב כנ"ל. עד שנעשה רשם בעולם, והתחיל הדבר להתפרסם. כי פתאם נמלטו איזה אנשים מן המדינה, ולא נודע איש. וכן נזדמן, שפתאם נאבד אצל אחד בנו, וכיוצא בו, ולא נודע איפה הם. עד שנודע, היות שנמצא הבעלת־תפלה הנ"ל שהוא הולך ומפתה בני אדם לעבודת השם יתברך כנ"ל. אך לא היה אפשר להכירו ולתפסו, כי הבעל־תפלה הזה היה מתנהג בחכמה, והיה משנה ומחליף עצמו אצל כל אחד ואחד בשנוי אחר, שאצל זה היה נדמה כעני, ואצל זה כסוחר, ואצל זה בענין אחר וכיוצא בזה. גם כשהיה נכנס לדבר עם בני־אדם, כשהיה רואה שאינו יכול לפעל אצלם כונתו, היה מרמה אותם בדברים עד שלא היו מבינים כלל כונתו הטובה, וכאלו אין כונתו כלל לענין הנ"ל, דהינו לקרב להשם יתברך, ולא היה אפשר כלל להבין שכונתו לזה, אף־על־פי שבאמת כל עקר כונתו כשהיה מדבר עם בני־אדם היה רק לזה לקרב להשם יתברך כנ"ל, כי כל כונתו היה רק זאת, רק כשהיה מבין שאינו פועל אצלו, היה מסבבו ומעקמו ומרמהו עד שלא היה יכול כלל להבין כונתו הטובה. והיה הבעלת־תפלה עוסק בענין זה עד שנעשה רשם ופרסום בעולם, והיו מצפים לתפסו אך לא היה אפשר כנ"ל. והיה הבעלת־תפלה הנ"ל עם אנשיו יושבים חוץ לשוב כנ"ל, ועוסקים רק

בעניינים הנ"ל בתפלה ושירות ותשבחות להשם יתברך וודויים ותעניתים וסגופים ותשובות כנ"ל. גם היה ענין הבעל תפלה הנ"ל, שהיה יכול להספיק לכל אחד ואחד מה שצריך. ואם היה מבין באחד מאנשיו שלפי מחו הוא צריך לעבודת ה', שיהא הולך מלבש במלבושי זהב שקורין (גילדין גישטיק) היה מספיק לו. וכן להפך, שלפעמים נתקרב אליו איזה עשיר, והיה מוציאו מן הישוב כנ"ל, והיה מבין שזה העשיר צריך לילך בבגדים קרועים ונבזים, היה מנהיגו כך. הכל כפי שהיה יודע צרך הספקת כל אחד ואחד היה מספיק לו. ואצל אלו האנשים שקרבם להשם יתברך, היה תענית או סגוף גדול יקר יותר מכל התענוגים שבעולם, כי היה להם תענוג מן הסגוף גדול או מתענית יותר מכל התענוגים שבעולם. ויהי היום היה מדינה שהיה שם עשירות גדול, שהיו כלם עשירים, אך היה דרכם והנהגתם זר ומשנה מאד, כי הכל היה מתנהג אצלם כפי העשירות, שהיה ערך מעלת כל אחד ואחד כפי העשירות שלו, שמי שיש לו כך וכך אלפים או רבבות יש לו מעלה זו, ומי שיש לו כך וכך ממון יש לו מעלה אחרת, וכן כיוצא בזה. כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כך וכך אלפים ורבבות כפי הסכום שהיה קצוב אצלם, הוא מלך. וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלונית באותו הדגל. ומי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל לפי ערך ממונו. והיה קצוב אצלם, כמה ממון יהיה לו ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלונית, וכמה ממון יהיה לו ויהיה נחשב בדגל אחר באיזה מעלה. וכן הדרגה והמעלה של כל אחד ואחד היה הכל כפי הממון כפי מה שהיה קצוב אצלם. וכן היה קצוב אצלם, כשיש לו כך וכך ממון הוא סתם בן אדם. ואם יש לו עוד פחות מזה הוא חיה או עוף וכיוצא. והיה אצלם חיות רעות ועופות, דהינו כשיש לו רק כך וכך הוא נקרא אריה אנושי. (בלשון אשכנז איין מענטשליכר לייב) וכן כיוצא בזה שאר חיות רעות ועופות וכו', דהינו שלפי מעוט ממונו הוא רק חיה או עוף וכו', כי עקר היה אצלם הממון, ומעלה ודרגה של כל אחד היה רק לפי הממון. ונשמע בעולם שיש מדינה כזו, והיה הבעלתפלה מתאנח על זה, והיה אומר: מי יודע עד היכן הם יכולים לילך ולתעות על ידי זה. ונמצאו אנשים מאנשיו של הבעל תפלה הנ"ל, ולא שאלו את דעתו כלל, והלכו לשם אל המדינה הנ"ל להחזירם למוטב, כי היה להם רחמנות גדול עליהם על שנתעו כלכך בתאות ממון, ובפרט שהבעל תפלה הנ"ל אמר שהם יכולים לילך ולתעות יותר ויותר כנ"ל, על כן הלכו אלו האנשים הנ"ל אל אותו המדינה הנ"ל, אולי יחזירו אותם למוטב. והלכו לשם, ובאו אל המדינה הנ"ל. ונכנסו לאחד מהם, מסתמא, נכנסו לאיזה חיה (דהינו לאדם שהוא קטן במעלה, כי יש לו סך מועט, שהיה נקרא אצלם חיה כנ"ל). והתחילו לדבר עמו כדרכם, אשר באמת אין זה תכלית כלל, ועקר התכלית הוא רק עבודת ה' וכו', ולא שמע להם כלל, כי כבר נשתרש אצלם שעקר הוא רק הממון. וכן היה מדבר עוד עם אחר ולא שמע אליו גם כן. והוא (הינו אחד מאנשי הבעלתפלה הנ"ל) היה

מרבה לדבר עמו. והשיב לו זה האיש שדבר עמו, ויתר מזה אין לי פנאי כלל לדבר עמך. שאלו מפני מה, השיב לו, היות שאנחנו כלנו מוכנים עתה לעקר מן המדינה לילך למדינה אחרת באשר שראינו שעקר התכלית הוא רק הממון על כן נסכם אצלנו, לילך למדינה ששם יכולין לעשות ממון. דהינו שיש שם עפר שעושין ממנה זהב וכסף, על כן אנו צריכים עתה לילך כלנו אל אותה המדינה. גם נסכם אצלם, שהם רוצים שיהיו אצלם כוכבים ומזלות גם־כן, דהינו שמי שיהיה לו כל־כך ממון כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה כוכב. כי מאחר שיש לו כל־כך ממון יש לו הכח של אותו הכוכב, כי הכוכב מגדל הזהב, כי מה שיש עפר שעושין ממנה זהב, זהו מחמת הכוכב שמגדל באותו המקום עפרות זהב. נמצא שהזהב הוא נמשך מן הכוכבים. ומאחר שיש לאחד כל־כך זהב, נמצא שיש לו כח אותו הכוכב, ועל כן הוא בעצמו כוכב. וכן אמרו, שיהיו אצלם מזלות גם כן, דהינו כשיהיה לאחד כך וכך כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה מזל. וכן עשו להם מלאכים, הכל כפי רבוי הממון כנ"ל. עד שהסכימו ביניהם שיהיו להם גם־כן אלקות, שמי שיהיה לו רבוי ממון הרבה כך וכך אלפים ורבבות כפי מה שקצבו על זה, הוא יהיה אלוק. כי מאחר שהאלקים שופע בו כל־כך ממון, על כן הוא בעצמו אלוק. וכן קימו ועשו ככל הנ"ל. גם אמרו, שאין ראוי להם לישב כלל באוירא דהאי עלמא, ואין ראוי להם להתערב עם בני העולם שלא יטמאו אותן, כי שאר בני העולם הם טמאים כנגדם. על כן ישבו עצמן שיבקשו להם הרים הגבוהים ביותר מכל העולם וישבו שם, כדי שיהיו מרוממים מאוירא דעלמא. ושלחו אנשים לבקש ולחפש הרים הגבוהים כנ"ל. והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד. והלכו כל בני המדינה וישבו שם על ההרים הגבוהים, הינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קבוץ מאנשי המדינה הנ"ל. ועשו סביב ההר חזקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אפן שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר באפן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם. וכן בהר הב' וכן בכל ההרים עשו חזקת וכו' כנ"ל. והעמידו שומרים ברחוק מן ההר כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל. והיו להם אלהות רבים, דהינו לפי הממון כנ"ל. ומאחר שהיה העקר אצלם הממון, עד שעלידי ממון הרבה היו נעשים אלוק, על כן היה להם חשש, מרציחה וגזלה. כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן כדי שיהיה נעשה אלוק על ידי הממון שיגזל, אך אמרו שמאחר שהוא אלוק (דהינו העשיר בעל הממון הוא אלוק), הוא ישמר מגזלות ורציחות. ותקנו עבודות וקרבנות שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל. גם היו מקריבים בני־אדם. והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו, ואחר־כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עקר האמונה היה אצלם הממון כנ"ל. והיה להם עבודות וקרבנות וקטרת שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהינו בעלי הממון הרבה כנ"ל). ובודאי אף־על־פי־כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזלן כדי שיהיה לו ממון, כי עקר היה אצלם

הממון כנ"ל. כי עלידי הממון יכולים לקנות כל דבר אכילה ומלבושים, ועקר חיות האדם עלידי הממון (כן היתה סברתם לפי דעתם המשבשת והנבוכה) על כן היה הממון האמונה שלהם. והיו משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם כנ"ל. אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה. והיו יוצאים מהם סוחרים לסחור במדינות אחרים, כדי להשתכר ממון להכניס ממון יותר לתוך המדינה. וצדקה, בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם, כי הוא מחסיר שפע ממנו אשר נתן לו האלקים, אשר זה הוא העקר שיהיה לו ממון, והוא פוגם ומחסיר ממנו, על כן בודאי היה אסור אצלם לתן צדקה. גם היה אצלם ממנים, שהיו ממנים להשגיח על כל אחד אם יש לו כליכ ממון, כמו שהוא אומר. כי כל אחד היה צריך להראות עשרו בכל פעם, כדי שיהיה נשאר באותו המעלה שהיה לו לפי ממנו כנ"ל. ולפעמים היה נעשה מחיה אדם ומאדם־חיה. דהינו כשאחד אבד ממנו, אזי נעשה מאדם חיה אחר שאין לו ממון. וכן להפך, כשאחד הרויח ממון, אזי נעשה מחיה אדם. וכן בשאר המעלות כפי הממון כנ"ל. והיו להם צורות ופאטרעטין של אותן האלקות (דהינו בעלי הממון). והיו אצל כל אחד ואחד צורות הללו, והיו מחבקים ומנשקים אותם, כי זה היה העבודה והאמונה שלהם כנ"ל.

והאנשים הנ"ל, דהינו האנשים הכשרים של הבעלתפלה הנ"ל, חזרו למקומם וספרו להבעלתפלה מגדל הטעות והשטות של אותה המדינה איך הם נבוכים מאד בתאות ממון, ושהם רוצים לעקר למדינה אחרת ולעשות להם כוכבים ומזלות. ענה ואמר הבעלתפלה הנ"ל, שהוא מתירא שלא יתעו יותר ויותר. אחר־כך נשמע שעשו לעצמן אלקות, כנ"ל. ענה ואמר הבעלתפלה הנ"ל, שעל דבר זה היה מתירא ודואג מתחלה. והיה לו להבעלתפלה רחמנות גדול עליהם ונתישב לילך בעצמו לשם, אולי ישיב אותם מטעותם. והלך לשם הבעלתפלה, ובא אל השומרים שעומדים סביב ההר. והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה, שהם רשאים לעמד באוירא דהאי עלמא. כי אנשים שיש להם מעלות מחמת הממון כנ"ל, הם אינם יכולים כלל להתערב עם בני העולם ולעמד באוירא דהאי עלמא שלא יטמאו עצמן כנ"ל, ולא היו יכולים לדבר כלל עם בני העולם שלא יטמאו אותם בהבל פיהם (על כן בודאי השומרים שעמדו חוץ לעיר היו קטנים במעלה כנ"ל). אך גם השומרים היה להם הצורות הנ"ל, והיו מחבקים ומנשקים אותם בכל פעם. כי גם אצלם היה עקר האמונה הממון כנ"ל.

ובא הבעלתפלה הנ"ל אצל שומר אחד, והתחיל לדבר עמו מהתכלית: באשר שעקר התכלית הוא רק עבודת ה', תורה ותפלה ומעשים טובים וכו', והממון הוא שטות ואינו תכלית כלל וכו'. ולא שמע אליו כלל השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם מימים רבים שעקר הוא רק הממון כנ"ל. וכן הלך הבעלתפלה לשומר שני ודבר עמו גם־כן כנ"ל, ולא שמע אליו גם־כן. וכן הלך אל כל השומרים, ולא שמעו אליו כלל. וישב עצמו הבעלתפלה ונכנס לתוך העיר שהיתה על ההר כנ"ל. כשבא לשם היה

אצלם פליאה, ושאלו אותו, איך נכנסת לכאן, כי לא היה אפשר לשום אדם לכנס אצלם כנ"ל. השיב להם, מאחר שכבר נכנסתי, יהיה איך שיהיה, מה אתם שואלים על זה? והתחיל הבעלתפלה לדבר עם אחד מהתכלית וכו' כנ"ל, ולא שמע אליו כלל, וכן השני וכן כלם, כי כבר נשקעו בטעותם הנ"ל. והיה הדבר תמוה בין אנשי העיר על שבא אדם אצלם ומדבר אליהם כדברים האלה הפך אמונתם. והרגישו בעצמן אולי האדם הזה הוא הבעלתפלה, כי כבר נשמע אצלם שיש בעלתפלה כזה בעולם, כי כבר נתפרסם הדבר של הבעלתפלה בעולם כנ"ל, והיו קורין אותו בעולם (דער פרומיר בעלתפלה). אך לא היה אפשר להם להכירו ולתפסו, כי היה משנה עצמו אצל כל אחד ואחד. אצל זה היה נדמה כסוחר ואצל זה כעני וכו' כנ"ל, ותכף נמלט משם. ויהי היום והיה גבור, שנתקבצו אליו כמה גבורים. והיה הגבור עם גבוריו הולך וכובש מדינות, ולא היה רוצה כי אם הכנעה. וכשהיו בני מדינה מכניעים עצמן תחתיו היה מניחם, ; ואם לאו היה מחריבם. והיה הולך וכובש, ולא היה רוצה שום ממון רק הכנעה שיהיו תחתיו. והיה דרכו של הגבור שהיה שולח למדינה גבוריו כשהיה עדין רחוק ממנה הרבה, חמשים פרסאות, שיכניעו עצמן תחתיו. והיה כובש מדינות, כנ"ל. והסוחרים של המדינה של עשירות הנ"ל, שהיו סוחרים במדינות אחרות כנ"ל באו למדינתם, וספרו מהגבור הנ"ל, ונפל עליהם פחד גדול. ואף-על-פי שהיו מרצים להכניע עצמן תחתיו, אך ששמעו שהוא ממאס בממון ואינו רוצה ממון כלל, וזה היה הפך אמונתם, על כן היה בלתי אפשר אצלם להכנע תחתיו, כי היה אצלם כמו שמד, מאחר שאינו מאמין כלל באמונתם דהינו בממון, ונתיראו מאד מלפניו. והתחילו לעשות עבודות, ולהקריב קרבנות לאלקותם הנ"ל, והיו לוקחים חיה (דהינו מי שיש לו ממון מעט שהוא חיה אצלם) והקריבו לקרבן לאלקות הנ"ל וכיוצא באלו העבודות

והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב אליהם בכל פעם. והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים, כדרכו כנ"ל. והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות. ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם, היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כלם אלקות, ונוסעים עם מלאכים, דהינו שכל אנשי אותה המדינה מקטן ועד גדול הם כלם עשירים מפלגים, עד שהקטן שבהם הוא גם-כן אלוך לפי טעותם (כי הקטן שבהם הוא עשיר מפלג ויש לו כל-כך כשעור הקצוב לאלוק אצלם וכנ"ל). וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שכסוי של סוס אחד עולה לסך של מלאך שלהם. נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים ג' זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם. בכן צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות. (כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם) והוטב הדבר בעיניהם מאד. כי היו מאמינים שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כלם אלקות כנ"ל. והבעל תפלה הנ"ל ישב עצמו, שילך עוד הפעם אל אותו המדינה הנ"ל, אולי אף-על-פי-כן ישיב אותם מטעותם זה. והלך לשם ובא אל השומרים,

והתחיל לדבר עם שומר אחד כדרכו. וספר לו השומר מהגבור הנ"ל, שיש להם פחד גדול מפניו וכו' כנ"ל. ושאל אותו הבעל תפלה: ומה אתם רוצים לעשות? וספר לו השומר ענין הנ"ל, שהם רוצים לשלח אל המדינה שהם כלם אלקות וכו' כנ"ל. ושחק ממנו מאד הבעלתפלה, ואמר לו: הלא הכל שטות גדול, כי גם בני אותה המדינה הם כלם רק בני אדם כמונו, וגם אתם כלכם ואלקים שלכם, כלם הם רק בני־אדם ולא אלוהים. רק שיש יחיד בעולם שהוא הבורא יתברך שמו, ואותו לבד ראוי לעבד ולו ראוי להתפלל, וזהו עקר התכלית. וכיוצא בדברים אלו דבר הבעלתפלה אל השומר הנ"ל. ולא שמע אליו השומר, כי כבר נשקע אצלם טעותם מימים רבים כנ"ל. אך אף־על־פי־כן הבעל תפלה הרבה עליו דברים, עד שבסוף השיב לו השומר: ויתר מזה מה אני יכול לעשות? הלא אני רק יחיד בעלמא (ויש כנגדי בני המדינה שהם רבים). וזאת התשובה היתה קצת נחמה להבעלתפלה, כי הבין שהתחילו דבריו קצת לכנס באזני השומר, כי הדברים שדבר הבעלתפלה מקדם בפעם הראשונה עם אותו השומר, והדברים שדבר עתה, נתקבצו יחד עד שעשו איזה רשם בלבו, עד שהתחיל מעט להסתפק ולנטות אליו קצת, כנראה מתוך התשובה הנ"ל. וכן הלך הבעלתפלה אל השומר השני ודבר עמו גם־כן כנ"ל, ולא שמע אליו גם־כן. ובסוף השיב לו גם־כן כנ"ל: הלא אני יחיד כנגד בני המדינה וכו' כנ"ל, וכן כל השומרים כלם השיבו לו תשובה זו בסוף. אחר־כך נכנס הבעלתפלה אל העיר והתחיל שוב לדבר עמם כדרכו, באשר שכלם בטעות גדול ואין זה תכלית כלל, רק עקר התכלית לעסק בתורה ותפלה וכו'. ולא שמעו אליו, כי כלם נשקעו מאד בזה מימים רבים. וספרו לו מהגבור, ושהם רוצים לשלח אל המדינה שהם כלם אלקות וכו' כנ"ל. ושחק מהם גם־כן, ואמר להם שהוא שטות, ושכלם רק בני־אדם וכו', והם לא יוכלו לעזר לכם כלל, כי אתם בני־אדם והם בני־אדם ואינם אלוהים כלל, רק שיש יחיד יתברך שמו וכו'. ועל ענין הגבור, אמר להם (בלשון תמה, כדרך שמתמיה אדם ואומר): האם אינו זה הגבור (הידוע לי)? ולא הבינו דבריו אלו. וכן היה הולך מאחד לחברו ומדבר עמהם כנ"ל. ועל ענין הגבור אמר לכל אחד כנ"ל, אם אינו זה הגבור וכו' כנ"ל, ולא הבינו דבריו.

ונעשה רעש בעיר, באשר שנמצא אחד שמדבר כזאת שעושה שחוק מאמונתם, ואומר שיש יחיד וכו', ובענין הגבור הוא אומר כנ"ל. והבינו שבודאי הוא הבעלתפלה, כי כבר היה נתפרסם אצלם כנ"ל. וצוו לחפש אחריו ולתפסו, אף־על־פי שהוא משנה עצמו אצלם בכל פעם כנ"ל (הינו פעם נדמה כסוחר ופעם כעני וכו' כנ"ל), אך הם ידעו מזה גם־כן, שהבעל־תפלה הנ"ל הוא משנה עצמו בכל פעם, וצוו לחקר אחריו ולתפסו. וחפשו אחריו ותפסוהו, והביאוהו אל השרים, והתחילו לדבר עמו. ואמר להם גם־כן כנ"ל, באשר שכלם בטעות ושטות גדול ואין זה תכלית כלל (הינו שהממון אינו התכלית כלל), רק שיש יחיד שהוא הבורא יתברך שמו וכו', ובני אותה מדינה שאתם אומרים שהם כלם אלקות לא יוכלו לעזר לכם כלל, כי הם רק בני־אדם וכו'. ונחשב אצלם למשגע, כי כל בני המדינה היו שקועים בטעות של הממון כל־כך כנ"ל, עד שזה שדבר כנגד דעתם

וטעותם היה נחשב למשגע.

ושאלו אותו: מה זה שאתה אומר על ענין הגבור (בלשון תמה) אם אינו זה הגבור, כנ"ל? השיב להם: שאני הייתי אצל מלך אחד, ונאבד אצלו גבור. ואם הגבור הנ"ל הוא אותו הגבור, יש לי הכרות עמו. ויתר מזה: מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל שהם כלם אלקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזר לכם, ולדעתי אם תהיו בטוחים עליהם, אדרבא, זה יהיה מפלה שלכם. אמרו לו: מנין אתה יודע זאת? השיב להם: היות שאצל המלך הנ"ל שהוא היה אצלו כנ"ל, היה לו יד, דהינו שהיה אצל אותו המלך תמונת יד עם ה' אצבעות ועם כל השרטוטין שיש על היד, וזאת היד היתה הלאנדקארט (הינו מפת העולם) של כל העולמות, וכל מה שהיה מן בריאת שמים וארץ עד הסוף ומה שיהיה אחר־כך, הכל היה מציר על אותו היד, כי היה מציר בשרטוטי היד ציור עמידת כל עולם ועולם עם כל פרטיו, כמו שמציר על הלאנדקארט (כידוע לבקיאים בענין ציור מפת העולם שקורין לאנדקארט). והיה בהשרטוטין כמו אותיות, כמו שבלאנדקארט כתובים אותיות אצל כל דבר ודבר כדי לידע מה הוא הדבר הזה, דהינו לידע שכאן הוא עיר פלוני, וכאן־נהר פלוני וכיוצא כמו כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר, שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר. וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים והרים ושאר דברים פרטיים, הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל. ואצל כל דבר היו כתובים אותיות שזהו דבר פלוני וזה דבר פלוני. וגם כל בני־אדם שהולכים בתוך המדינה וכל המארעות שלהם הכל היה נרשם שם. והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום, ומחמת זה הייתי יודע לכנס אל העיר הזאת. מה שאי־אפשר לשום אדם לכנס לכאן. וכן אם אתם רוצים לשלח אותי לעיר אחרת, אני יודע הדרך גם־כן, הכל עלידי

וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם, כי יש דרך ונתיב שעלידו יכולין לעלות מארץ לשמים (כי אי־אפשר לעלות לשמים מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים), והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם. כי אליהו עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך, ומשה רבנו עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם־כן, וכן חנוך עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך. וכן מעולם לעולם, הכל היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל. גם היה נרשם על היד כל דבר ודבר כפי מה שהיה בעת בריאת העולם, וכפי ההוה שלו, וכפי מה שיהיה אחר־כך. כגון סדום היה נרשם שם כפי מה שהיתה בעת ישובה קדם שנהפכה. גם היה מציר שם הפיכת סדום, כמו שהעיר נהפכת. וגם היה מציר שם ציור של סדום שיש לה אחר ההפיכה. כי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוה ומה שיהיה. ושם באותו היד ראיתי שאותו המדינה הנ"ל שאתם אומרים עליהם שהם כלם אלקות עם כל האנשים הבאים אליהם לקבל עזר מהם כלם יהיו נכלין ואובדין. (כל זה השיב להם הבעלת־פלה).

ונפלא בעיניהם הדבר מאד, כי היו נכרים דברי אמת. כי זה ידוע שעל

הלאנד־קארט מציר כל הדברים. והבינו שגם דבריו נראין דברי אמת, כי זה רואין שאפשר לקבץ ולחבר ב' שרטוטין של היד ויהיה מהם אות (על כן הבינו שדברים אלו הנ"ל איאפשר לבדות זאת מלב (נ"א: מלבו), ונפלא בעיניהם מאד). ושאלו אותו: היכן הוא המלך הנ"ל? אולי יגלה לנו דרך איך למצא ממון? השיב להם: עדין אתם רוצים ממון? (בלשון תמה) מממון (נ"א: ממון) לא תדברו כלל. שאלו אותו: אף־על־פי־כן, היכן הוא המלך הנ"ל? השיב להם: גם אני איני יודע מהמלך הנ"ל, ומעשה שהיה כד:

שהיה מלך ומלכה, והיה להם בת יחידה, והגיע סמוך לפרקה. והושיבו יועצים ליעץ את מי ראוי להשיאה לו. וגם אני הייתי שם בין בעלי העצה, כי המלך היה אוהב אותי. והיתה עצתי שיתנו לה את הגבור. באשר שהגבור עשה לנו כמה טובות, שכבש כמה מדינות, על כן ראוי שיתנו לו את הבת־מלכה לאשה. והוטבה עצתי מאד, והסכימו כלם לזה. והיתה שמחה גדולה שם, על שמצאו חתן להבת־מלכה. והשיאו אותה עם הגבור, וילדה הבת־מלכה ולד. ואותו התינוק היה יפה־תאר מאד מאד שלא היה יפי של מין אנושי כלל. ושערותיו היו של זהב, והיה להם כל הגונים. ופניו היו כפני חמה, ועיניו היו אורות אחרים. והתינוק הזה נולד עם חכמה גמורה, כי ראו בו תכף (בשעת ההולדה) שהוא חכם גמור. שכשהיו מדברים בני־אדם, במקום שצריכין לשחק היה שוחק, וכן כיוצא בזה. כי הכירו בו שהוא חכם גדול, רק שעדין אין לו התנועות של גדול כגון דבור וכיוצא.

והיה אצל המלך מליץ, דהינו דברן בעל לשון ומליצה, שהיה יכול לדבר ולהמליץ דברי צחות נפלאים מאד, שירות ותשבחות להמלך. והמליץ היה גם מעצמו מליץ נאה, אך המלך הנ"ל הראה לו דרך איך יעלה לקבל כח חכמת המליצה, ועל־ידי־זה היה מליץ נפלא מאד מאד. גם היה להמלך חכם. והחכם היה גם־כן מעצמו חכם, אך המלך הראה לו דרך, איך יעלה ויקבל חכמה, ועל־ידי־זה היה חכם נפלא מאד. וכן הגבור היה גבור מעצמו. והמלך הראה לו דרך איך יעלה ויקבל גבורה, ועל־ידי זה היה גבור נפלא ונורא מאד. כי יש חרב שהיא תולה באויר העולם, ויש להחרב הזאת שלש כחות: כשמגביהין את החרב, אזי בורחים ונסים כל שרי החילות, וממילא יש להם מפלה. כי כשנסים השרים, אין מי שינהג המלחמה, ואזי אין תקומה במלחמה, אך אף־על־פי־כן אפשר שיתקרבו הנשאים למלחמה. ויש להחרב הנ"ל שני פיות, ויש להם ב' כוחות: שעל־ידי חד אחד נופלים כלם, ועל־ידי חד השני מגיע להם החלי שקורין (דאר), דהינו שבשרם נכחש ונמס, כידוע חלי זה רחמנא לצלן. הינו שרק על־ידי התנועה שעושין באותו החרב במקום שהיא, על־ידי־זה מגיע להשונאים כנ"ל, דהינו על־ידי כל חד וחד הכח שיש לה. והמלך הראה להגבור הדרך שיש להחרב הנ"ל, ומשם קבל גבורתו הגדולה. וגם אני הראה לי המלך הדרך לענין שלי, וקבלתי משם מה שאני צריך. וכן היה להמלך אוהב נאמן שהיה אוהב את עצמו עם המלך באהבה נפלאה ונוראה מאד מאד, עד שלא היה אפשר להם כלל שלא יראו זה את זה איזה שעה. אך אף־על־פי־כן יש שעות שצריכין להתפרד קצת. והיו

להם צורות שהיו מצירין צורת שניהם, והיו משעשעין עצמן באלו הצורות בעת שנפרדו אחד מחברו. והצורות האלו היו מצירין איך המלך עם האוהב נאמן אוהבים עצמן ומחבקים ומנשקים עצמן באהבה גדולה. והיה סגלה לאלו הצורות, שמי שהיה מסתכל באלו הצורות היה מגיע לו אהבה גדולה מאד (הינו שמדת האהבה באה למי שהיה מסתכל באלו הצורות). וגם האוהב נאמן קבל האהבה מן המקום שהראה לו המלך. והגיע עת שהלכו כל הנ"ל, כל אחד ואחד למקומו לקבל משם כחו, דהינו המליץ והגבור וכל אנשי המלך הנ"ל, כל אחד ואחד עלה למקומו הנ"ל לחדש שם

ויהי היום, והיה רוח סערה גדולה בעולם. והרוח סערה הזה בלב את כל העולם כלו, והפך מים ליבשה ומיבשה לים, וממדבר ישוב ומישוב מדבר. והפך את כל העולם כלו. ובא הרוח סערה הזה לתוך בית המלך, ולא עשה שם שום הזק, רק שנכנס הרוח סערה וחטף את הולד של הבת־מלכה הנ"ל. ובתוך הרעש שקורין (אומפיט), תכף כשחטף את התינוק היקר הנ"ל, רדפה הבת־מלכה אחריו, וכן המלכה וכן המלך, עד שנתפזרו כלם, ולא נודע מקומם אים. ואנחנו כלנו לא היינו בכל זה, כי היינו עולים כל אחד ואחד למקומו לחדש כחו כנ"ל. וכשחזרנו ובאנו לא מצאנו אותם כלם כנ"ל, וגם היד הנ"ל נאבדה אז. ומאז נתפזרו כלנו, ומאז אין אנו יכולים עוד לעלות כל אחד ואחד למקומו לחדש כחו. כי אחר שנהפך ונתבלבל העולם כלו ונחלפו כל מקומות העולם מים ליבשה וכו' כנ"ל, בודאי אי־אפשר עתה לעלות בדרכים הראשונים, כי עתה צריכים דרכים אחרים לפי חלוף ושנוי המקומות. ועל כן לא היינו יכולים עוד לחזר ולעלות כל אחד ואחד למקומו לחדש כחו הנ"ל, אך הרשימה שנשאר אצל כל אחד ואחד היא גס־כן גדולה מאד. ואם הגבור הזה הוא הגבור של המלך הנ"ל, הוא בודאי גבור גדול מאד (נראה לי שכאן חסר קצת ועין למטה) (כל זה השיב הבעלת־פלה להאנשים הנ"ל). והם שמעו דבריו ותמהו מאד. והחזיקו את הבעלת־פלה ולא הניחו אותו לילך מאתם. (כי אולי הגבור שבא עליהם הוא הגבור הנ"ל, שיש להבעלת־פלה הכרות עמו).

והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב ושולח בכל פעם שלוחיו עד שנתקרב ובא אליהם, ועמד חוץ לעיר ושלח להם שלוחיו. ונתיראו מאד, ובקשו מהבעל־תפלה הנ"ל שיתן להם עצה. ואמר הבעלת־פלה שצריכין לחקר הדרך וההנהגה של אותו הגבור, כדי שיכיר עלידי־זה אם הוא אותו הגבור (דהינו הגבור של המלך הנ"ל). והלך הבעלת־פלה ויצא אל הגבור הנ"ל, ובא אל המחנה של הגבור, והתחיל לדבר עם גבור אחד מגבוריו של הגבור (הינו עם אחד מהשומרים) (כדי לחקר אם הוא אותו הגבור הנ"ל) ושאל אותו הבעלת־פלה: מה מעשיכם ואיך נתחברתם עם הגבור הזה? השיב לו: (הינו אחד מהגבורים הנ"ל השיב להבעלת־פלה) מעשה שהיה, כך היה:

היות שנמצא כתוב בספרי דבריהימים שלהם שקורין (קראויניקיש), איך שהיה רוח סערה גדולה בעולם, והרוח סערה הפך את כל העולם כלו, שהפך מים ליבשה ומיבשה לים, וממדבר ישוב וכו', ובלבל את כל העולם

כלו. ואחר הרעש והבלבול שנתבלבלו כל העולם, ישבו עצמן בני העולם, לעשות להם מלך. וחקרו, מי ראוי לעשותו מלך עליהם. וחקרו ואמרו, באשר שעקר הוא התכלית, על כן מי שהוא משתדל ביותר בהתכלית הוא ראוי להיות מלך. והתחילו לחקר מהו התכלית, והיה ביניהם כתות כתות.

כת אחת אמרו, שעקר התכלית הוא כבוד. כי אנו רואים שהכבוד הוא העקר אצל העולם, כי כשאין נותנין לאדם כבודו, דהינו שמדברים לו איזה דבור כנגד כבודו, יש לו שפיכות דמים, כי העקר הוא הכבוד אצל כל העולם. ואפלו לאחר מיתה, מקפידים לתן להמת כבודו לקברו בכבוד וכיוצא. (ואומרים לו, שכל מה שעושין, הכל עושין לך בשביל כבודך) אף-על-פי שאחר מיתה אין שיך ממון ושום תאוה אצל המת, אף-על-פי-כן על כבוד המת מקפידים. נמצא שהכבוד הוא העקר התכלית. וכיוצא בסברות כאלו. (של מבוכה ושטות. וכן כל הכתות המבארים למטה, כלם היו להם סברות הרבה לדעתם הנבוכה והסכלה, וקצתם מבארים למטה. אך רבנו ז"ל לא רצה לבאר כל הסברות הנבוכות שיש באלו הדעות, כי יש בזה סברות נבוכות כליכך, עד שאפשר חס ושלום לטעות באמת באלו הסברות של שקר רחמנא לצלן). עד שנסכם אצלם, שעקר התכלית הוא כבוד. על-כן צריכין לבקש איש מכבד, וגם שיהיה רודף אחר הכבוד, הינו שיהיה רודף אחר הכבוד וישיג את הכבוד (שזהו איש מכבד, שיש לו כבוד). כי מאחר שהוא איש מכבד שיש לו כבוד, והוא רודף אחר כבוד, ומסיע את הטבע שהיא רוצה בכבוד כנ"ל, נמצא שזה האיש משתדל אחר התכלית ומשיגו, כי התכלית הוא כבוד (כל זה היה דעתם הסכלה והנבוכה) כנ"ל, על-כן זה האיש ראוי להיות מלך. והלכו לבקש איש כזה והלכו ומצאו, שהיו נושאים את (בעטליר) זקן אחד, והלכו אחריו לערך חמשה מאות אנשים, כלם (ציגינירש) וגם הוא היה (ציגיניר). והבעטליר הזה היה עור ועקם 70 אלם, והאנשים הנ"ל הלכו אחריו, כי כלם היו אנשי המשפחה שלו. כי היו לו אחיות ואחים וזרע מרעים שלו, עד שנעשה מהם קבוץ הנ"ל שהלכו אחריו ונשאו אותו. והוא הקפיד מאד על כבודו, כי היה כעסן גדול וכועס בכל פעם עליהם בקפידות גדולות, וצוה בכל פעם שינשאו אותו אנשים אחרים וכעס בכל פעם עליהם. נמצא שזה הבעטליר הזקן הוא איש מכבד גדול שיש לו כבוד כזה. וגם רודף אחר הכבוד כי הוא מקפיד כליכך על כבודו כנ"ל. על-כן הוטב בעיני הכת הזאת הבעטליר הזה, וקבלו אותו למלך. ולהיות גם ארץ גורמת, כי יש ארץ שגורמת ומסגלת לכבוד, וכן יש ארץ גורמת למדה אחרת, על-כן אלו הכת (שחקרו לעצמם שעקר התכלית הוא כבוד) בקשו ארץ גורמת לכבוד. ומצאו מדינה שמסגלת לזה וישבו שם.

כת אחרת אמרו, שאין הכבוד עקר התכלית, וחקרו שעקר התכלית הוא רציחה. כי אנו רואים שכל הדברים נכלים ונפסדים, וכל מה שיש בעולם עשבים וצמחים ובני-אדם וכל מה שיש בעולם, הכל צריך לבוא לכליון והפסד. נמצא שתכלית הכל הוא הכליון וההפסד. על-כן הרוצח שהוא הורג ומכלה בני-אדם, נמצא שהוא מרבה להביא את העולם אל התכלית, על-כן נסכם ביניהם שהתכלית הוא רציחה. ובקשו איזה איש שיהיה

רוצח וכעסן ובעלקנאה ביותר, כי איש כזה הוא קרוב יותר אל התכלית (לפי דעתם הנבוכה), והוא ראוי להיות מלך. והלכו לבקש, ושמעו קול צעקה. ושאלו מהו קול הצעקה הזאת. והשיבו להם, שקול הצעקה היא, היות שאחד שחט את אביו ואת אמו. ענו ואמרו: וכי יש רוצח אביר-לב וכעסן יותר מזה, שיהרג את אביו ואת אמו? האיש הזה השיג את התכלית. והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עליהם למלך. ובקשו להם ארץ גורמת לרציחה, ובחרו להם במקום הרים וגבעות שהוא מקום הרוצחים, והלכו לשם וישבו שם עם מלכם.

כת אחרת אמרו, שראוי למלך מי שיש לו שפע מזונות הרבה, ואינו נזון ממזונות של שאר בני-אדם, רק ממזונות דקים (כגון חלב כדי שלא יתגשם שכלו), ואיש כזה ראוי למלך. אך לא מצאו תכף איש כזה שלא יהיה נזון ממזונות של שאר בני-אדם, ובחרו להם לפי שעה איש עשיר שיש לו שפע מזונות הרבה, עד אשר ימצאו איש כרצונם, דהינו שלא יהיה נזון וכו' כנ"ל. ולפי שעה עשו את העשיר למלך עד אשר ימצאו איש כנ"ל, אז ירד העשיר מן המלוכה. ויקבלו את אותו האיש למלך. ובחרו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם.

כת אחרת אמרו, שיפתתאר ראוייה למלך, כי עקר התכלית שיהיה העולם מישב, כי לזה נברא העולם. ומאחר שהיפתתאר מעוררת תאוה זו לישוב העולם, נמצא שהיא מביאה אל התכלית, על-כן יפת תאר ראוייה למלך. ובחרו להם יפתתאר ומלכה עליהם, ובקשו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם.

כת אחרת אמרו שעקר התכלית הוא הדבור. כי מותר האדם מן הבהמה הוא הדבור, ומאחר שזהו עקר היתרון שיש לאדם, על כן זהו עקר התכלית. על-כן בקשו להם איש דברן, שיהיה בעל-לשון שידע כמה לשונות וירבה לדבר תמיד, כי איש כזה הוא אצל התכלית. והלכו ומצאו איש צרפתי משגע שהיה הולך ומדבר לעצמו, ושאלוהו אם יודע לשונות, והיה יודע כמה לשונות. ואיש כזה בודאי השיג התכלית (לפי דעתם הנבוכה), מאחר שהוא בעל-לשון שיודע כמה לשונות ומדבר הרבה מאד, כי הוא מדבר אפלו לעצמו. על-כן הוטב בעיניהם איש הזה וקבלו אותו למלך. ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, והלכו וישבו שם עם מלכם. ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר.

כת אחרת אמרו שעקר התכלית הוא שמחה. כי כשנולד בן שמחים, כשיש חתנה שמחים, כשכובשים איזה מדינה שמחים, נמצא שתכלית הכל הוא שמחה. על-כן בקשו איש שיהיה שמח תמיד, נמצא שהוא אצל התכלית, והוא יהיה מלך עליהם. והלכו ומצאו שהיה הולך ערל אחד בכתנת בזוי כדרכו, ונשא (פלעשיל יין-שרף) והלכו אחריו כמה ערלים. וזה הערל היה שמח מאד (כי היה שכור מאד). וראו שזה הערל הוא שמח מאד ואין לו שום דאגה, על-כן הוטב בעיניהם הערל הזה, כי השיג את התכלית שהוא שמחה. וקבלו אותו למלך עליהם, ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר. ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, דהינו מקום כרמים (וכיוצא) שיהיו עושין יין, ומהחרצנים יהיו עושין יין-שרף, ולא ילך שום דבר לאבוד, כי זהו עקר התכלית אצלם לשתות ולהשתכר ולהיות שמח תמיד, אף-על-פי

שאינן שום שיכות וענין לשמחתם כי אין להם כלל על מה לשמח, אף-על-פי-כן זה היה עקר התכלית אצלם להיות שמח תמיד על לא דבר. ובחרו להם ארץ גורמת כנ"ל והלכו וישבו שם. כת אחרת אמרו שעקר הוא חכמה. ובקשו להם חכם גדול ועשו אותו מלך עליהם, ובקשו להם ארץ גורמת לחכמה, והלכו וישבו שם. כת אחרת אמרו שעקר התכלית הוא להשגיח על עצמו באכילה ושתיה שקורין (פילוויין), לגדל האיברים. ובקשו בעל איברים שיש לו איברים גדולים ומשגיח לגדל האיברים כנ"ל, כי מאחר שיש לו איברים גדולים יש לו חלק יותר בעולם (כי הוא תופס מקום יותר בעולם), והוא סמוך יותר אל התכלית, כי זהו התכלית לגדל האיברים, על-כן איש כזה ראוי למלך. והלכו ומצאו איש ארץ שקורין (ווינגיר), והוטב בעיניהם כי הוא בעל איברים וסמוך אל התכלית, וקבלו אותו למלך. ובקשו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם. והיתה כת אחרת שאמרו, שאין כל זה תכלית, רק עקר התכלית הוא רק לעסק בתפלה להשם יתברך ולהיות ענו ושפלי-ברך וכו'. ובקשו להם בעל-תפלה אחד ועשו אותו למלך עליהם. (והמעין מאליו יבין שכל הכתות הנ"ל כלם טעו מאד במבוכות גדולות מאד, רק זאת הכת האחרונה כונו האמת אשרי להם). כל זה ספר אחד מהגבורים הנ"ל להבעלת-תפלה. וספר לו שהם (דהינו אלו הגבורים שנתחברו עם הגבור הנ"ל) הם מן הכת של בעלי האיברים, שקבלו עליהם למלך בעל איברים אחד כנ"ל. ויהי היום, והלכו מחנה אחת מהם עם העגלות שהולכין אחרי המחנה שקורין (איבאז), שמוליכין אחריהם מאכל ומשתה וכיוצא. ואלו הבעלי איברים היתה בודאי אימתן מטלת על הבריות, כי היו אנשים גדולים וגבורים, ובודאי מי שפגע בהם נטה מהם מן הדרך. ויהי כאשר הלכו המחנה הנ"ל, בא כנגדם גבור אחד (והוא הגבור הנ"ל שהולך עתה עמהם כנ"ל). והגבור הזה כשבא כנגד המחנה לא נטה מן הדרך, ונכנס בתוך המחנה ופזר אותם לכאן ולכאן, ונתיראו אנשי המחנה מלפניו. והוא נכנס לתוך העגלות הנ"ל שהולכין אחרי המחנה ואכל כל מה שהיה שם. ונפלא הדבר בעיניהם מאד מאד (על גדל גבורתו, שלא היה מתירא מן המחנה כלל, ונכנס בתוכם ואכל כל מה שהיה על העגלות כנ"ל). ותכף ומיד נפלו לפניו ואמרו לו יחי המלך. כי ידעו שגבור כזה בודאי ראוי למלך, לפי דעתם שעקר התכלית הוא מי שהוא בעל איברים כנ"ל, ובודאי ימחל לו המלך את המלוכה, מאחר שנמצא גבור בעל איברים כזה, כי לו ראוי המלוכה. וכן הוה, שנתקבל (זה הגבור הנ"ל שבא כנגדם) למלך על הכת הזאת (שנחקר אצלם שעקר הוא בעל איברים כנ"ל). והוא הוא הגבור שאנו הולכין עתה עמו לכבש העולם. והוא אומר (הינו זה הגבור שנעשה עתה מלך עליהם), שיש לו בזה כונה אחרת במה שהוא הולך לכבש את העולם, כי אין כונתו כלל לזה שיהיה העולם כבוש תחתיו, רק שיש לו כונה אחרת בזה (כל זה הם דברי אחד מהגבורים שספר כל זה להבעלת-תפלה, ששאל לו איך נתחברו עם הגבור כנ"ל, השיב לו כל זה). שאל לו הבעלת-תפלה: ומה ענין גבורתו של זה הגבור הנ"ל, שהוא המלך שלכם. השיב לו, היות שמדינה אחת לא רצו להכניע עצמן תחתיו, ולקח

הגבור הזה החרב שיש לו, והחרב שלו יש לה ג' כחות: כשמגביהין אותה בורחין כל שרי החילים וכו' (הינו ג' כחות המבארים למעלה). כששמע זאת הבעלתפלה, הבין שזהו בודאי הגבור של המלך הנ"ל. ובקש הבעל־תפלה, אם אפשר שיתראה פנים עם זה הגבור שהוא המלך שלהם. השיבו לו, שיודיעו הדבר להגבור וישאלו אותו אם יתן רשות שקורין (מעלדיווין). והלכו ושאלו אותו, ונתן רשות שיבוא אליו. כשבא הבעל־תפלה אל הגבור, הכירו זה את זה, והיה ביניהם שמחות גדולות מאד מאד על שזכו להתועד יחד. והיה ביניהם שמחות ובכיות, כי זכרו את המלך ואנשיו ובכו על זה, על־כן היה ביניהם שמחות ובכיות. ודברו יחד הבעלתפלה עם הגבור, איך נתגלגלו ובאו לכאן. וספר הגבור להבעלתפלה, שמאז שהיה הרוח־סערה הנ"ל שאז נתפזרו כלם כנ"ל, אז כשחזר ממקום שעלה לשם לחדש כחו כנ"ל, כשחזר ולא מצא את המלך עם כל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך ועבר על כל האנשים הנ"ל. הינו שהבין שהיה במקום כלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו. וכן עבר במקום אחר שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול לבקשה ולמצאה. וכן עבר על כל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי (הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעלתפלה). ענה ואמר הבעלתפלה: אני עברתי על מקום כלם וגם על מקום שלך (הינו שהבעלתפלה עבר גם על מקום הגבור). כי הייתי עובר במקום אחד וראיתי שעומד כתר המלך, והבנתי שכאן יש בודאי המלך, אך לא הייתי יכול לבקשו ולמצאו. וכן הלכתי יותר ועברתי על ים של דם, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהדמעות של המלכה, שהיא בוכה על כל הנ"ל. ובודאי המלכה היא כאן, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי על ים של חלב, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהחלב של הבת־מלכה, שנאבד בנה כנ"ל, והיה דוחק אותה רבוי החלב, ומזה נעשה הים הזה של חלב. ובודאי בכאן היא הבת־מלכה, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי יותר וראיתי שהיו מנחים השערות של זהב של התינוק הנ"ל, ולא לקחתי מהם כלל. וידעתי שכאן הוא בודאי התינוק הנ"ל, אך לא היה אפשר לבקשו ולמצאו. וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי שזה הים נעשה בודאי מהדבורים של המליץ שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני המלך והמלכה, ואחר־כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין להבת־מלכה, ומאלו הדבורים נעשה הים של יין (כמו שכתוב: "וחכך כיון הטוב" (שיר השירים ז). אך לא הייתי יכול למצאו. וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד אבן שחקוק עליו תמונת היד הנ"ל עם שרטוטין, והבנתי שכאן הוא בודאי החכם (של המלך הנ"ל), והוא חקק לו תמונת היד על האבן, אך לא היה אפשר למצאו. וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד מסדר על הר אחד, השלחנות של זהב והיקרודענצין ושאר אוצרות המלך, והבנתי שכאן הוא בודאי הממנה על האוצרות (של המלך הנ"ל) אך לא היה אפשר למצאו. השיב הגבור: גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, כי לקחתי שבעה שערות שיש להם כל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד. והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר בעשבים וכיוצא, עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך. וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם. השיב הבעלתפלה: אני ראיתי את הקשת הזו, וידעתי שבודאי הוא קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותו. וספר יותר הגבור להבעלתפלה, שכשהלך משם, הייתי הולך ובא עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל ונכנסתי לתוכם, כי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכל, ותכף כשנכנסתי לתוכם קבלו אותי למלך עליהם כנ"ל. ועתה אני הולך לכבש העולם, וכונתי אולי אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל.

ודבר הבעלתפלה עם הגבור: מה עושים עם האנשים הללו, דהינו בני המדינה הנ"ל שנפלו בתאות ממון כלכך עד שבאו לשטותים כאלו, שבעלי הממון הם אלקות אצלם, ושאר עניני שטות הנ"ל שיש לבני מדינה זאת. ענה ואמר הגבור להבעלתפלה, ששמע מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא את מי שנפל לתוכם, אך מי שנופל לתאוה זו של ממון, אי אפשר בשום אופן להוציאו משם, ובודאי לא תפעל כלל אצלם, כי אי אפשר להוציאם מזה כלל. רק ששמע מהמלך, שעלידי הדרך שיש להחרב הנ"ל שמשם קבל גבורתו כנ"ל, עלידיזה יכולים להוציא מתאוה הזאת של ממון את מי שנפל ונשקע בתוכה. וישבו יחד איזה זמן הגבור עם הבעלתפלה. ועל ענין הנ"ל של בני המדינה הנ"ל, שבקשו מהבעלתפלה שיצא אל הגבור בשבילם כנ"ל, הרחיבו הזמן, הינו שהבעלתפלה פעל אצל הגבור להרחיב להם הזמן לבני המדינה ונתן להם ארכא איזה זמן. ומסרו סימנים זה לזה, הינו הגבור והבעלתפלה מסרו סימנים זה לזה, כדי שיוכלו לידע אחד מחברו. והלך לו הבעלתפלה לדרכו. ובדרך הלוכו של הבעלתפלה, ראה שהולכים אנשים ומתפללים ונושאים חבורים של תפלות. ונתירא מהם וגם הם נתיראו ממנו. ועמד להתפלל, וגם הם התפללו. אחרכך שאל אותם: מי אתם. השיבו לו, שבעת שהיה רוחסערה הנ"ל, שאז נפרדו בני העולם למיניהם, אלה בחרו בזה, ואלו בזה, ככל המבאר למעלה (חלוקי הכתות הנ"ל), אז אנחנו בחרנו לנו לעסק בתפלה תמיד להשם יתברך, ובקשנו ומצאנו בעלתפלה אחד ועשינו אותו למלך. כששמע זאת הבעלתפלה, הוטב הדבר בעיניו מאד, כי בזה הוא חפץ. והתחיל לדבר עמהם, וגלה להם סדר תפלותיו וחבוריו ועניניו. כששמעו דבריו, נפתחו עיניהם וראו גדל מעלתו של הבעלתפלה הזה, ותכף עשו אותו למלך עליהם. כי המלך שלהם מחל לו המלוכה, מחמת שראו שהוא מפלג במעלה יתרה מאד מאד. ולמד עמהם הבעלתפלה הזה והאיר עיניהם, ועשה אותם לצדיקים גמורים גדולים מאד. כי הם היו מתחלה גס"כן צדיקים (מאחר שעסקו רק בתפלה כנ"ל), אך זה הבעלתפלה האיר עיניהם עד שנעשו צדיקים נוראים מאד. ושלח הבעלתפלה אגרת להגבור הנ"ל והודיעו, איך שזכה ומצא אנשים כאלו ונעשה עליהם מלך. ובני המדינה של ממון הנ"ל, היו עוסקים יותר בעניניהם ובעבודתם, ככל הנ"ל. והזמן שהגביל עמהם הגבור הנ"ל היה ממשמש לבוא, ונתפחדו מאד. ועשו עבודתם הנ"ל, והקריבו קרבנות וקטרת ועסקו בתפלות שלהם שהיו מתפללים לאלקותם הנ"ל. ונסכס ביניהם, שהם מכרחים (לקים עצתם הראשונה, דהינו) לשלח אל המדינה שיש בה עשירות מפלג כנ"ל, אשר לפי דעתם היו כל בני אותה המדינה כלם אלקות כנ"ל, והם יושיעו אותם בודאי כנ"ל, מאחר שכלם הם אלקות כנ"ל. ושלחו שלוחים לשם. ובדרך הלוכים (של השלוחים) לשם, תעו והלכו, ומצאו אדם שהיה הולך עם מקל, שהמקל שלו היה עולה יותר מכל אלקותם. הינו שהמקל שלו היה עם אבנים טובות יקרים, אשר זה המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כל אלקותם הנ"ל (הינו בין האלקות שבמדינתם ובין האלקות שהלכו אצלם, כי המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כלם). גם היה הולך בכובע שקורין (קאפיליש), שהיה קבוע בו אבנים טובות שהיה שוה הון רב. ותכף ומיד נפלו לפניו בכריעה והשתחויה, כי לפי דעתם היה האדם הזה אלוך על כל אלקים שלהם מאחר שיש לו עשירות מפלג כזה. (והאדם הזה שפגעו הוא היה הממנה על האוצרות של המלך הנ"ל). ואמר להם האדם הזה: זה הוא חדוש אצלכם (בלשון תמה), בואו עמי ואראה לכם עשירות. והולך אותם אל ההר שהיה מסדר שם אוצר המלך, והראה אותם את האוצר. ותכף ומיד נפלו בכריעה והשתחויה, כי זהו אלוך על כל אלקים, לפי דעתם (הסכלה והנבוכה, שהיה אצלם עקר האמונה הממון והעשירות כנ"ל). אך קרבנות לא הקריבו שם (כי לפי דעתם הנ"ל שהוא אלוך על וכו', בודאי היו מקריבים את עצמן לאלוק כזה, אך וכו'). כי כשיצאו אלו השלוחים, הזהירו אותם שבדרך לא יהיו מקריבים קרבנות. כי חששו שאם ירצו בדרך להקריב קרבנות לא ישאר מהם כלום. כי אולי ימצאו איזה אוצר בדרך, אולי ילך אחד לביתהכסא וימצא שם אוצר (והוא אצלו אלוך כנ"ל), ויתחילו להקריב את עצמן אליו, ולא ישאר מהם אחד. עליכן הזהירו את השלוחים (הינו בני המדינה הזהירו את השלוחים) שבדרך לא יקריבו קרבנות כלל. עליכן לא הקריבו אלו השלוחים קרבנות לזה הממנה הנ"ל. אבל זה היה ברור אצלם שהוא אלוך על כל אלקים, מאחר שיש לו עשירות עצום ורב כזה. ונתישבו אלו השלוחים: למה להם לילך אל האלקות הנ"ל, דהינו אל המדינה שהיו עשירים מפלגים מאד שהם אצלם כלם אלקות כנ"ל, כי הלא אצל זה האיש בודאי יוכלו לקבל ישועה, כי הלוא זה האיש הוא אלוך גדול על כלם (לפי דעתם הרעה הנ"ל), מאחר שיש לו עשירות עצום ומפלג כזה (כפלי כפלים יותר מכלם). עליכן בקשו מזה האיש שילך עמם למדינתם, ונתרצה להם והלך עמם, ובא למדינתם. והיה אצל בני המדינה שמחה גדולה שמצאו אלוך כזה, כי היו בטוחים שעלידו יהיה להם תשועה בודאי, מאחר שהוא אלוך כזה (לפי דעתם), כי יש לו עשירות עצום כזה. וצוה זה האיש (שהוא הממנה של המלך הנ"ל, שקבלו אותו בני המדינה הזאת לאלוק), שקדם שיהיה סדר מתקן ונכון במדינה, לא יקריבו קרבנות כלל. (כי באמת זה הממנה של המלך היה צדיק גדול, כי היה מאנשי המלך הנ"ל שהיו כלם צדיקים גדולים מאד, ובודאי היה ממאס מאד בכל המנהגים הרעים והשטותים של אותה המדינה. אך עדין לא היה יכול להשיב אותם מדרכם הרעה, אך צוה לעתעתה שעלכלפנים לא יקריבו קרבנות). והתחילו בני המדינה לבקש מאתו אודות הגבור הנ"ל שעמד עליהם. וגם הממנה ענה: אפשר הוא זה הגבור? (הידוע לו). והלך זה הממנה, ויצא אל הגבור, ובקש מאנשיו של הגבור, אם אפשר להתראות פנים עמו. ואמרו, שידועו לו וישאלו אותו. והלכו ושאלו אותו ונתן רשות, ונכנס הממנה אל הגבור. והכירו זה את זה, והיה ביניהם שמחות גדולות ובכיות כנ"ל. ואמר הגבור להממנה: תדע,

שגם הבעלתפלה הכשר שלנו ראיתו גס־כן, וכבר נעשה מלך (וספרו זה לזה איך נתגלגלו ובאו לכאן). וספר הממנה להגבור, שהוא עבר על מקום המלך ועל מקום כל האנשים הנ״ל, אך על שניהם לא עבר, הינו על מקום הבעלתפלה והגבור, על (מקום) אותם שניהם לא עבר. ודברו יחד הממנה עם הגבור, אודות המדינה הנ״ל, על שנתעו ונבוכו כל־כך עד שבאו לשטותים כאלו. השיב הגבור להממנה תשובה הנ״ל שהשיב להבעלתפלה כנ״ל, הינו ששמע מהמלך שמי שנסקע בתאווה זו של ממון, אי אפשר לו בשום אופן לשוב ולצאת משם כי אם עלידי הדרך שיש להחרב הנ״ל (שמשם מקבל הגבור כח גבורתו), עלידיזה יכולים להוציאם מזה. והרחיבו הזמן עוד יותר, הינו שהממנה דבר עם הגבור להרחיב הזמן עם בני המדינה הנ״ל עוד יותר. ונתן להם הגבור עוד ארכא וזמן. אחר־כך מסרו סימנים זה לזה, הממנה והגבור, והלך הממנה מן הגבור. וחזר הממנה אל המדינה הנ״ל. (וגם הממנה הזה בודאי הוכיח אותם על דרכם הרעה שנתעו ונבוכו כל־כך בתאות ממון, אך לא הועיל להם כלל, כי כבר נשקעו בזה מאד מאד כנ״ל. רק מחמת שכבר הוכיחו אותם הרבה, הבעלתפלה וגם הממנה, בבלבו אותם, והיו אומרים: אדרבא, הוציאו נא אותנו מטעותנו. אף־עלפי שהם היו אוחזים בדעתם בחזקה, ולא היו רוצים כלל לשוב מטעותם הרעה, אך היו אומרים למוכיחיהם הנ״ל: אדרבא, אם הוא כדעתכם, שאנחנו בטעות ובמבוכה גדולה, אס־כן הוציאו נא אותנו מטעותנו). ונתן להם עצה (הינו הממנה נתן עצה לבני המדינה הנ״ל): באשר שהוא יודע הכח של זה הגבור, מהיכן הוא מקבל כח גבורתו, וספר להם ענין החרב הנ״ל שמשם מקבל הגבור כח גבורתו, בכך נלך אני ואתם אל מקום החרב, ועלידיזה תוכלו להתגבר כנגדו. וכונת הממנה היה, שכשיבואו לשם, יוכלו לשוב ולצאת עלידיזה מטעותם כנ״ל (כי עלידי אותו הדרך שיש להחרב הזאת, עלידיזה יכולים להוציא מתאות ממון כנ״ל). וקבלו דבריו (הינו בני המדינה קבלו עצת הממנה לילך עמו אל החרב הנ״ל). והלך הממנה. ובני המדינה שלחו עמו את גדולי המדינה, שהם אצלם אלקות (ובודאי היו הולכים עם תכשיטי כסף וזהב שהיו תלויים עליהם, כי זה היה העקר האצלם) והלכו יחד. והודיע הממנה הדבר הזה להגבור: באשר שהוא הולך עמם לבקש מקום החרב, וכונתו, אולי יזכה בדרך הלוכו למצא את המלך ואנשיו. ענה ואמר הגבור: גם אני אלך עמך. ושנה הגבור עצמו כדי שלא יבינו אלו האנשים שהלכו עם הממנה שזהו הגבור הנ״ל, על־כן שנה עצמו, והלך גס־כן עם הממנה. ונתישבו, שיודיעו הדבר להבעלתפלה, והודיעו לו. ואמר הבעלתפלה שגם הוא ילך עמם, והלך אליהם הבעלתפלה. וצוה הבעלתפלה לאנשים שלו שיתפללו על זה שיצליח ד' דרכם, שיזכו למצא המלך, עם אנשיו הנ״ל. כי תמיד היה הבעלתפלה מתפלל על זה, והיה מצוה לאנשיו והיה מתקן להם תפלות שיתפללו על זה, ועתה הזהיר אותם ביותר כשהלך אל הממנה והגבור לילך עמם לבקש את המלך ואנשיו כנ״ל, שיתפללו על זה תמיד לזכות למצא אותם. ובא הבעלתפלה אל הממנה והגבור הנ״ל. ובודאי היה ביניהם שמחה גדולה, שמחות ובכיות כנ״ל. והלכו שלשתן יחד, דהינו הממנה והגבור והבעלתפלה. והאלקות הנ״ל דהינו העשירים גדולי המדינה הנ״ל (שהם נקראים שם במדינתם אלקים כנ״ל) הלכו עמהם. ויתהלכו באשר יתהלכו ובאו למדינה אחת. והיו שם שומרים סביב המדינה. ושאלו את השומרים על עסקי המדינה, ומי המלך שלכם. השיבו השומרים, שבעת שהיה הרוח סערה הנ״ל, שאז נפרדו בני העולם למיניהם כנ״ל, אז בחרו להם בני המדינה שלהם, שעקר הוא החכמה, וקבלו עליהם חכם גדול למלך. וזה מקרוב מצאו חכם גדול מפלג בחכמה מאד מאד, ומחל לו המלך את המלוכה, וקבלו אותו למלך. כי אצלם היה העקר החכמה, ומאחר שמצאו חכם מפלג כזה, על כן קבלו אותו למלך. ואמרו אלו השלשה הנ״ל (הינו הממנה והגבור והבעלתפלה), שנראין הדברים שזהו החכם שלנו (דהינו החכם של המלך הנ״ל). ובקשו, אם אפשר להתראות פנים עמו. והשיבו להם, שיודיעו לו וישאלו אותו. והלכו ושאלו, ונתן להם רשות. ובאו (אלו השלשה) אל החכם שהוא המלך של אותה המדינה, והכירו זה את זה, כי החכם הזה היה החכם של המלך הנ״ל. ובודאי היה שם שמחה גדולה, שמחות ובכיות כנ״ל, כי בכו איך זוכים למצא את המלך עם כל הנ״ל. ושאלו את החכם, אם אינו יודע מן היד של המלך. והשיב להם, שהיד הוא אצלו, אך מעת שנתפזרו על ידי הרוח סערה כנ״ל, שאז נעלם מהם המלך וכו' כנ״ל, מאז הוא אינו רוצה להסתכל כלל בתוך היד כי היא שיכה רק אל המלך. רק שחקק תבנית היד על אבן כדי שישתמש בזה קצת לצרך ענינו, אבל בהיד אינו מסתכל כלל. ודברו עם החכם איך נתגלגל ובא לכאן. וספר להם, שמעת שהיה הרוח סערה הנ״ל, הלך באשר הלך (ובדרך הלוכו עבר על כלם רק על אלו הג' (הינו הבעלתפלה והגבור והממנה) לא עבר), עד שמצאו אותו בני־המדינה אלו וקבלו אותו למלך כנ״ל. ולעת עתה הוא צריך להנהיג אותם לפי דרכם, כפי דרך חכמתם, עד אשר ברבות הזמן ישיב אותם אל האמת. ודברו עם החכם אודות בני המדינה הנ״ל, שנתעו ונבוכו כל־כך בשטות ועבודה זרה של ממון כנ״ל. ואמרו: אלמלא לא נתבדרנו ונתפזרנו כי אם בשביל אותה המדינה להחזיר אותם למוטב, היה די לנו בזה, כי נתטפשו ונתעו כל־כך. כי באמת כל הכתות הנ״ל כלם נתעו ונבוכו וצריכים לתקנם להשיבם משטותם ולהחזירם אל התכלית האמתית. כי אפלו הכת שבחרו להם חכמה לתכלית, גם הם לא השיגו התכלית האמתית, וצריכין תקון ותשובה. כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית. אך מכל הטעותים הנ״ל הוא בנקל יותר להשיבם מטעותם ולהחזירם אל האמת. אבל אלו נתעו בעבודה זרה של ממון ונשקעו בה כל־כך ככל הנ״ל, עד שאי־אפשר להשיבם מזה כנ״ל (וגם החכם השיב להם ששמע גס־כן מהמלך שמכל התאוות אפשר להוציא אבל מתאוה זו של ממון אי־אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה כי אם עלידי הדרך שיש להחרב הנ״ל). ונתרצה החכם גס־כן לילך עמהם, והלכו

ארבעתן יחד. וגם אלו האלקות השוטים הנ"ל הלכו עמם גס"ן כנ"ל. והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גס"ן את השומרים על ענין המדינה ומי המלך שלהם. השיבו, שמעת שהיה הרוח סערה הנ"ל, אז בחרו להם בני מדינה זו, שהתכלית הוא הדבור. וקבלו עליהם דברן בעל לשון למלך. אחר"כך מצאו איש אחד שהיה בעל לשון ומליצה ודברן מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך. כי המלך מחל לו המלוכה, מאחר שהוא בעל לשון כזה. והבינו אלו הארבעה הנ"ל שבדאי זה הוא המליץ שלנו (דהינו המליץ של המלך הנ"ל). ובקשו גס"ן אם אפשר להתראות עם המלך הזה. ואמרו שיודיעו לו ויקבלו רשות. והלכו ושאלו ונתן להם רשות. ונכנסו אלו הארבעה אצל המלך של מדינה זו, והוא היה המליץ של המלך כנ"ל. והכירו זה את זה. והיה ביניהם גס"ן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל. והלך המליץ עמם גס"ן, והלכו יותר לבקש אולי ימצאו הנשארם דהינו המלך וכו'. כי ראו שה' מצליח דרכם שהם מוצאים בכל פעם את חבריהם, ותלו כל זה בזכות הבעלתפלה הכשר שלהם, שהוא עוסק תמיד להתפלל על זה, ועלידי תפלותיו זכו למצוא את חבריהם הנ"ל. והלכו יותר, אולי יזכו למצא גם השאר. והלכו ובאו למדינה אחת. ושאלו גם כן על ענין המדינה ומי המלך שלהם. השיבו להם, שהם מן הכת שבחרו להם את השמחה ומשתה לתכלית, וקבלו עליהם איזה שכור אחד שהוא בשמחה תמיד להיות מלך עליהם. ואחר"כך מצאו איש אחד שהיה יושב בתוך ים של יין, והוטב בעיניהם ביותר, כי זה הוא בודאי שכור מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך. ובקשו גס"ן להתראות פנים עמו, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו (אלו החמשה חברים הנ"ל) אצל זה המלך. והוא היה האוהב נאמן של המלך שהיה יושב בתוך הים של יין, שנעשה מדברי התנחומין של המליץ כנ"ל (ובני המדינה זו סברו שהוא איש שכור גדול מאחר שיושב בים של יין. וקבלו אותו למלך). והכירו זה את זה. והיה ביניהם גס"ן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל. והלך האוהב נאמן עמם גס"ן. והלכו יותר ובאו למדינה אחת, ושאלו את השומרים מי המלך שלכם? השיבו, שמלך שלהם הוא יפת"תאר, מחמת שהיא מביאה אל התכלית, כי התכלית הוא ישוב העולם כמבאר לעיל. ובתחלה היתה אצלם איזה יפת"תאר למלכה, אחר"כך מצאו יפת"תאר מפלגת ביפיה מאד מאד, וקבלו אותה למלך. והבינו (הינו אלו החברים הנ"ל הבינו) שהיא בודאי הבת"מלכה הנ"ל, ובקשו גס"ן להתראות עמה. והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אל המלכה, והכירו כי היא הבת"מלכה. וגדל השמחה שהיה שם בודאי אין לשער. ושאלו אותה איך באתה לכאן, וספרה להם שמעת שבא הרוח סערה וחטף את התינוק היקר (מן העריסה) כנ"ל, אז יצאה בשעת הבהלה אחר התינוק ולא מצאה אותו. ודחק אותה החלב, ומזה נעשה ים של חלב. ואחר"כך מצאו אותה בני מדינה זו וקבלו אותה למלך עליהם. והיה שם שמחה גדולה. גם בכו מאד על התינוק היקר הנ"ל שנאבד מהם, ועל אביה ואמה שאינה יודעת מהם. והנה נמצא שבא בעלה של המלכה הזאת (הינו הבת"מלכה שנעשית כאן מלכה), כי הגבור הוא בעלה כנ"ל, ועתה יש להמדינה מלך. ובקשה הבת"מלכה (שהיא מלכה במדינה זו) את הבעלתפלה שילך במדינתה ויטוהר אותה מהזהמא הגדולה שלה. כי מאחר שאצלם היה עקר התכלית ענין היפת"תאר כנ"ל, בודאי היו מזהמים מאד מאד בתאוה זו, על כן בקשה מהבעלתפלה שילך ויטוהר אותם קצת לעת"עתה, שלא יתגשמו לעת"עתה בזהמא הזאת כל"כך. כי מלבד התגברות התאוה, היה אצלם כמו אמונה שזהו התכלית (כי כל הכתות הנ"ל שבחרו להם כל אחת ואחת איזה מדה רעה לתכלית כנ"ל, היה אצל כל אחת ואחת כמו אמונה גמורה אותה המדה רעה), ועל כן בודאי היו משקעים מאד בזה, על כן בקשה ממנו שילך ויטוהר אותם קצת לעת עתה. אחר"כך הלכו כלם לבקש השאר, דהינו המלך וכו'. והלכו ובאו למדינה אחת. ושאלו גס"ן: מי המלך שלכם? השיבו שהמלך שלהם הוא בן שנה, כי הם מן הכת שבחרו להם, שמי שיש לו שפע מזונות ואינו נוזן ממזון של שאר בניאדם הוא ראוי להיות מלך. וקבלו לפי שעה עשיר אחד למלך. אחר"כך מצאו אדם שהיה יושב בים של חלב והוטב בעיניהם מאד, כי זה האדם הוא נוזן כל ימיו מחלב ואינו נוזן ממזונות של שאר העולם, על כן קבלו אותו למלך. ועל כן נקרא בן שנה מחמת שנוזן מחלב כמו בן שנה. והבינו, שזה הוא התינוק הנ"ל, ובקשו להתראות פנים עמו. והלכו ושאלו וקבלו רשות. ונכנסו אצלו והכירו זה את זה, כי גם הוא (הינו התינוק שנעשה מלך) הכיר אותם, אף"עלפי שהיה תינוק קטן כשנעלם מאתם, אף"עלפיהן מאחר שהיה חכם גמור מעת הולדו, כי נולד עם חכמה גמורה כנ"ל, על כן הכיר אותם, והם הכירו אותו בודאי. ובודאי היה שם שמחה נוראה מאד, וגם בכו עדין על שאינם יודעים מהמלך והמלכה. ושאלו אותו: איך באת לכאן? וספר להם, שבעת שחטף אותו הרוח סערה נשאו למקום שנשאו, והיה שם באותו המקום, והיה מחיה עצמו במה שאפשר במה שמצא שם. עד שבא אל ים של חלב, והבין שזה הים נעשה בודאי מחלב של אמו, כי בודאי דחק אותה החלב, ומזה נעשה זה הים. וישב שם באותו הים של חלב, והיה נוזן מן החלב עד שבאו בני המדינה זו, וקבלו אותו למלך.

אחר"כך הלכו יותר, ובאו למדינה אחת, ושאלו: מי המלך שלכם? השיבו שהם בחרו להם שרציחה הוא התכלית, וקבלו עליהם למלך רוצח אחד. אחר"כך מצאו אשה אחת שהיתה יושבת בתוך ים של דם, וקבלו אותה למלך מחמת שראו שהיא בודאי רוצח גדול מאד מאד, מאחר שיושבת בתוך ים של דם. ובקשו גס"ן להתראות פנים עמה, והלכו וקבלו רשות. ונכנסו אליה, והיא היתה המלכה הנ"ל שהיתה בוכה תמיד, ומהדמעות שלה נעשה הים של דם כנ"ל. והכירו זה את זה, והיה שמחה גדולה מאד בודאי. ועדין היו בוכים, על שאינם יודעים מן המלך עדין. והלכו יותר, ובאו למדינה אחת. ושאלו: מי המלך שלכם? השיבו, שהם בחרו להם למלך איש מכבד אחד, כי אצלם, עקר התכלית הוא כבוד. אחר"כך מצאו, שהיה יושב בשדה זקן אחד וכתר על ראשו.

והוטב בעיניהם, כי הוא מכבד גדול, מאחר שהוא יושב בשדה מכתר בכתר, וקבלו אותו למלך. והבינו, כי בודאי זה הוא המלך (הינו המלך שלהם הנ"ל). ובקשו גם כן אם אפשר להתראות עמו, והלכו וקבלו רשות (קבלת רשות הוא מה שקורין מעלדיון). ונכנסו אצלו, והכירו כי הוא המלך בעצמו. וגדל השמחה שהיה שם בודאי איאפשר לשער במח. ואלו האלקות השוטים הנ"ל (הינו העשירים גדולי המדינה של עשירות שהיו במדינתם אלקות) הלכו עמהם, ולא ידעו כלל מחיותם מהו השמחות

והנה עתה חזרו ונתקבצו כל הקבוץ הקדוש יחד, ושלחו את הבעלתפלה אל המדינות הנ"ל (הינו המדינות של הכתות הנ"ל, שבחרו להם מדות רעות הנ"ל לתכלית) לתקן אותם, ולטהר אותם להשיבם משטותם, כל מדינה ומדינה משטות וטעות שלה, כי כלם תעו ונבוכו כנ"ל. ועתה היה בודאי כח ביד הבעלתפלה לילך אליהם ולהשיבם, כי קבל כח ורשות מן המלכים של כל המדינות הנ"ל, כי כאן היו כל המלכים שלהם כנ"ל (כי הקבוץ הקדוש הזה של המלך שחזרו עתה ונתקבצו כלם היו מלכים על כל המדינות של הכתות הנ"ל, כנ"ל). והלך הבעלתפלה בכחם לטהרם ולהחזירם בתשובה.

ודבר הגבור עם המלך אודות בני המדינה שנפלו אל העבודה זרה של ממון כנ"ל. ואמר הגבור להמלך: איך ששמעתי מפיהם, שעלידי הדרך שיש לי אל החרב הנ"ל, עלידיזה יכולים להוציא את מי שנשקע בעבודה זרה של תאות ממון. השיב לו המלך: כן הדבר. והודיע המלך להגבור, היות שבדרך שהוא עולה אל החרב הנ"ל, יש דרך מן הצד, ובאים באותו הדרך אל הר של אש, ועל ההר רבוץ אריה. והאריה כשהוא צריך לאכל, הוא הולך ונופל על העדרים ולוקח לו צאן ובהמות ואוכלם. והרועים יודעים מזה ושומרים מאד את הצאן מפניו, אבל האריה אינו משגיח כלל על זה, רק כשהוא רוצה לאכל הוא נופל על העדרים. והרועים הם מכים ומרעישים עליו, אבל האריה אינו שומע זאת כלל, רק הוא לוקח לעצמו צאן ובהמות, והומה ואוכלם. ואותו ההר של אש הנ"ל אינו נראה כלל. ועוד מן הצד יש עוד דרך אחר, ובאים באותו הדרך אל מקום, הנקרא קעך (הינו בית הבשול). ושם באותו הקעך יש כל מיני מאכלים. ובאותו הקעך אין שום אש כלל, רק המאכלים מתבשלים עלידי ההר של אש הנ"ל. וההר של אש הוא רחוק משם הרבה, רק שהולכים שבילים וצנורות מן ההר של אש אל הקעך הנ"ל, ועלידיזה מתבשלים שם כל המאכלים הנ"ל. וגם הקעך הזאת אינה נראה כלל, רק שיש סימן, שעומדים שם צפרים על אותה הקעך, ועלידיזה יודעים, ששם הוא הקעך. ואלו הצפרים הם מרחפים בכנפיהם, ועלידיזה הם מבעירים האש ומכבים האש. הינו, עלידי הרחיפה של הצפרים, הם מבעירים ומלהיבים האש, וגם עלידיזה בעצמו הם מכבים האש שלא יתלהב יותר מדאי. והם מלהיבים האש כפי המאכלים, שלצרך מאכל פלוני, צריכים להלהיב האש כך, ולצרך מאכל אחר צריכים להלהיב האש כך, הכל כפי המאכל כן הם מלהיבים את האש (כל זה הוא דברי המלך אל הגבור). בכך, תוליד אותם (הינו את אלו האנשים הנ"ל שנפלו בעבודה זרה של ממון, שהם האלקות של המדינה של עשירות הנ"ל שהלכו עמהם כנ"ל) תחלה נגד הרוח, כדי שיגיע אליהם ריח המאכלים הנ"ל, אחר כך כשתתן להם מן המאכלים הנ"ל בודאי ישליכו תאוה זו של ממון. וכך עשה הגבור. ולקח את האנשים הנ"ל, דהינו גדולי המדינה של עשירות שהם אלקות במדינתם כנ"ל, כי אלו האלקות היו בכאן, כי באו עם הממנה על האוצרות לכאן ככל המבאר למעלה. וכשיצאו ממדינתם עם הממנה, כנ"ל, נתנו להם בני המדינה כח והרשאה, שכל מה שיעשו אלו השלוחים יהיה עשוי. וכל בני המדינה מכרחים להתרצות לכל מה שיעשו אלו השלוחים (שהם גדולי המדינה אלקות שלהם) ולא יוכלו לשנות. ולקח הגבור את אלו האנשים שהם נקראים אלקות במדינתם מחמת עשרם כנ"ל, והוליד אותם בדרך הנ"ל, והביא אותם עד הקעך של המאכלים הנ"ל. ובתחלה הוליד אותם כנגד הרוח, והגיע להם הריח של המאכלים, והתחילו לבקשו מאד שיתן להם מהמאכלים הטובים הללו. אחר כך הוליד אותם מכנגד הרוח, והתחילו לצעק שיש סרחה גדולה. חזר והביא אותם כנגד הרוח, ושוב הגיע להם הריח הטוב של המאכלים, וחזרו ובקשו אותו שיתן להם מן המאכלים. חזר והוליד אותם מכנגד הרוח, וחזרו וצעקו שיש סרחה גדולה מאד. ענה ואמר להם הגבור להאנשים הנ"ל: הלא אתם רואים שאין כאן שום דבר שיסריח, בהכרח צריכים לומר בודאי, שאתם בעצמכם מסריחים, כי בכאן אין שום דבר שיסריח. אחר כך נתן להם מן המאכלים הנ"ל. ותכף כשאכלו מאלו המאכלים, התחילו תכף להשליך ולזרק מהם את כספם וזהבם, וכל אחד חפר לעצמו חפירה וקבר, וקבר את עצמו בתוך החפירה מחמת גדל הבושה שנתבישו עלידי שהרגישו גדל הסרחון של הממון (שהוא מסריח כמו צואה ממש) מחמת שטעמו מן המאכלים הנ"ל. וקרעו את פניהם וקברו את עצמן, ולא היו יכולים להרים פניהם כלל, ונתביש אחד מחברו. כי שם באותו המקום, הממון הוא הבושה הגדולה מכל הבושות. ומי שרוצה לדבר דברי בזוי לחברו הוא אומר לו, שיש לו ממון. כי ממון הוא בושה גדולה מאד שם, וכל מי שיש לו יותר ממון מתביש יותר. על כן קברו את עצמן מגדל הבושה. וכל אחד לא היה יכול להרים פניו אפלו בפני חברו, מכלשכן בפני הגבור הנ"ל. וכל מי שהיה מוצא אצלו עוד איזה דינר או גדול, היה מבער אותו מיד ומשליכו ממנו למרחוק

בחפזון

אחר כך בא אליהם הגבור, והוציא אותם (מן החפירות והקברים הנ"ל) ואמר להם: בואו עמי, כי עתה אינכם צריכים להתירא עוד מן הגבור (שהיו כל בני המדינה של עשירות מתיראים ממנו כנ"ל), כי אני אני הוא הגבור (כנ"ל). ובקשו מן הגבור, שיתן להם מן המאכלים הללו, כדי להוליד למדינתם. כי הם בודאי יהיו ממאסים מאד בממון, אך רצו שגם כל בני המדינה יצאו מתאוה זו של ממון. ונתן להם מאלו המאכלים, והוליכו אל המדינה שלהם. ותכף כשנתנו להם מאלו המאכלים, התחילו תכף

להשליך את כספם וזהבם כנ"ל, וטמנו עצמן במחלות עפר מגדל הבושה. והעשירים הגדולים והאלקות הנ"ל נתבישו ביותר. וגם הקטנים שהיו נקראים אצלם חיות רעות כנ"ל, נתבישו בעצמן גם כן, על שהיו עד הנה קטנים בעיני עצמן מחמת שאין להם ממון. כי עתה נתגלה שאדבא, הממון הוא עקר הבושה. כי אלו המאכלים הנ"ל יש להם סגלה זו, שמי שאוכל מהם ממאס בממון מאד. כי מרגיש סרחון הממון כמו צואה וטנוף ממש. ואזי השליכו אלילי כספם ואלילי זהבם. ואחריכך שלחו לשם את הבעל תפלה הנ"ל, ונתן להם תשובות ותקונים וטהר אותם. והמלך הנ"ל מלך בכפה. וכל העולם שבו אל השם יתברך, ועסקו רק בתורה ותפלה ותשובה ומעשים טובים. אמן כן יהי רצון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מבאר בפסוק, שיש להקדוש ברוך הוא תנור במקום זה. והאש הוא שם, במקום אחר, רחוק מן התנור: כמו שכתוב (ישעיה ל"א): "נאם ה' אשר אור לו בציון, ותנור לו בירושלים": ועין שם כל הקפיטל הנ"ל שמדבר מענין כל המעשה הנ"ל. "הוי הירדים מצרים לעזרה ועל סוסים ישענו. ומצרים אדם ולא אל וסוסייהם בשר ולא רוח": הינו בחינת המדינה ששמכו עליה המדינה של עשירות שהם יושיעו אותם. כי לפי טעותם סברו שהם כלם אלקות. וסוסייהם הם מלאכים כמבאר לעיל בתוך המעשה עין שם. וזה שסים הפסוק "ומצרים אדם ולא אל וסוסייהם בשר" וכו': והבן:

"והי יטה ידו וכשל עוזר ונפל עזר ויחדו כלם יכליון". הינו בחינת היד הנ"ל: כי על היד ראו ששניהם יהיו נכלין העוזר והעוזר, כנ"ל:

"כאשר יהגה האריה והכפיר על טרפו אשר יקרא עליו מלא רעים" וכו': "כצפרים עפות" וכו': (הינו בחינת האריה הנ"ל: והצפרים הנ"ל) עין היטב לעיל בתוך המעשה: והבן: "כי ביום ההוא ימאסון איש אלילי כספו ואלילי זהבו" וכו'.

"ונפל אשור בחרב לא איש וכו' ונס לו מפני חרב וכו' וסלעו ממגור יעבור": זה בחינת הג' כתות של החרב הנ"ל (ונפל ונס זה בחינת ב' הכחות הנ"ל. "וסלעו ממגור יעבר"). זה בחינת חלי הדאר הנ"ל שחולף ועובר חזקו וכחו ממנו. כי סלעו פרושו חזקו. וזה בחינת כח השלישי של החרב הנ"ל). עין היטב, והבן: אחר כל זה סים הפסוק: "נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים". הינו התנור והאש הנ"ל,

ראה והבט והבן כי בהקפיטל הזה מבאר כל המעשה הנ"ל (כל זה דברי רבנו ז"ל): וכך אמר רבנו ז"ל בפרוש: שכל המעשה כלה מראש ועד סוף היא רמוזה כלה בתוך הקפיטל הנ"ל (הינו ישעיה ל"א) ואמר שכל הדברים של המעשה הנ"ל, כלם יכולים למצא במקראות וכיוצא 89. אבל עקר המעשה כלה נאמרה על קפיטל הנ"ל כי שם היא מבארת ומרמזת כלה. אבל אין אתנו יודע עד מה, כי אם מה שגלה לנו בפרוש (הינו כל המבאר לעיל). אבל שאר עניני המעשה, לא זכינו להשיג איך היא מרמזת בקפיטל הנ"ל, אבל אמר בפרוש שכל המעשה כלה מרמזת שם: סדר המלך עם אנשיו הנ"ל הוא כך: הבעל תפלה עם הגבור, הממנה על האוצרות והחכם: המליץ והאוהב נאמן: הבת מלכה עם בנה: המלך והמלכה: כך הוא הסדור שלהם: והם בחינת עולם התקון: והם עשרה דברים: ולא נחשבו כסדר: הינו שלא נחשבו (אלו העשרה הנ"ל) כפי הסדר המבאר בספרי קבלה: אבל יש דברים בגו: גם מבאר בספרים שכשהשפעת מדה אחת עוברת דרך מדה אחרת, שכשמתעכבת שם זאת ההשפעה, אזי נקראת על שם אותה המדה. הינו שהמדה ששם מתעכבת ההשפעה של מדה אחרת שעוברת דרך שם, היא נקראת על שם אותה המדה שבא ממנה ההשפעה. ובשביל זה נשתנה כאן הסדר. וגם יש עוד כמה ענינים בזה המבארים להבקיאים היטב בספרים. כל זה אמר רבנו ז"ל בפרוש: גם הבנתי מדבריו שמרמזו בזאת המעשה מיתת המלכים ותקונם. ובין בבחינת החרב ובין בבחינת התקון לא נאמרו כסדר העשר בחינות הנ"ל, מחמת הטעמים וענינים

ועדין הדברים סתומים וחתומים. כי סוד המעשה לא גלה כלל. רק האיר עינינו בפסוקים וענינים הנ"ל כדי שנדע שיש בהמעשה סודות נסתרים גדולים ונוראים מאד: ואין אתנו יודע עד מה אשרי מי שיזכה להבין קצת סודות המעשיות הללו המבארים בזה הספר. כי כלם הם חדושים נפלאים ונוראים מאד מאד. עמק עמק מי ימצאנו: מה נאמר מה נדבר. מי שמע כזאת מי ראה כאלה:

מעשה יג' - מהשבעה בעטלירס

אספר לכם איך היו שמחים: מעשה פעם אחד היה מלך, והיה לו בן יחיד. ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו. ועשה משתה גדול שקורין (באיל). ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד. והיו שם כל השרי מלוכה וכל הדכסים והשרים,

והיו שמחים מאד על המשתה. וגם המדינה היו נהנים מזה שמוסר המלוכה לבנו בחייו, כי הוא כבוד גדול למלך. והיה שם שמחה גדולה מאד. והיה שם כל מיני שמחה: קאפעלייש וקאמעדייש וכיוצא מזה, וכל מיני שמחה, הכל היה שם על המשתה. וכשנעשו שמחים מאד, עמד המלך ואמר לבנו: היות שאני חוזה בכוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכך תראה שלא יהיה לך עצבות כשתרד מן המלוכה, רק תהיה בשמחה. וכשתהיה בשמחה גם אני אהיה בשמחה. גם כשיהיה לך עצבות, אף על פי כן אני אהיה בשמחה, על שאין אתה מלך. כי אינך ראוי למלוכה, מאחר שאינך יכול להחזיק עצמך בשמחה כשאתה יורד מן המלוכה. אבל כשתהיה בשמחה, אזי אהיה בשמחה יתרה מאד. וקבל הבן מלך את המלוכה ביד רמה. ועשה לו שרי מלוכה ודכסים ושרים וחיל. וזה הבן מלך היה חכם, והיה אוהב חכמה מאד, והיו אצלו חכמים גדולים. וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד. והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו. מי שהיה רוצה ממון היה נותן לו ממון, ומי שהיה רוצה כבוד היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה. ומחמת שהיה חשוב אצלו החכמה כליכך, היו כלם לוקחים עצמן אל החכמה, ועסקו כל המדינה בחכמות. כי זה היה רוצה ממון, כדי שיקבל ממון על ידי זה. וזה היה רוצה חשיבות וכבוד. ומחמת שכלם עסקו רק בחכמות, על כן שכחו שם באותה המדינה טכסיסי מלחמה, כי היו כלם עוסקים בחכמות. עד שהיו כל בני המדינה חכמים גדולים. עד שהקטן שבאותה המדינה, היה במדינה אחרת חכם גדול מכלם. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד. ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה. ומשכו גם את הבן מלך הנ"ל לדעתם ונתפקרו גם כן. ושאר בני המדינה לא נתפקרו. מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על כן לא יכלו שאר בני המדינה לכנס באותה החכמה ולא הזיק להם. אבל החכמים והבן מלך נתפקרו כנ"ל. והבן מלך, מחמת שהיה בו טוב כי נולד עם טוב, והיו לו מדות טובות וישרות, היה נזכר לפעמים היכן הוא בעולם, ומה הוא עושה וכו'. והיה גונח ומתאנח על זה, על שנפל למבוכות כאלו, ונתעה כל כך. והיה מתאנח מאד. אבל תכף כשהיה מתחיל להשתמש עם השכל, חזר ונתחזק אצלו החכמות של אפיקורסית הנ"ל. וכן היה כמה פעמים שהיה נזכר כנ"ל והיה גונח ומתאנח, ותכף כשהתחיל להשתמש עם השכל חזר ונתחזק אצלו האפיקורסות כנ"ל. ויהי היום, והיה בריחה באיזה מדינה, וברחו כלם. ובדרך בריחתם עברו דרך איזה יער. ואבדו שם זכר ונקבה. אחד אבד זכר ואחד אבד נקבה. ועדין היו בנים קטנים, בני ד' וה' שנים. ולא היה להם מה לאכל. וצעקו ובכו כי לא היה להם מה לאכל. בתוך כך בא אצלם בעטליר אחד עם השקים שלו שקורין (טארביס), שנושא בהם לחם. והתחילו אלו הבנים להתקרב אליו ולהיות כרוכים אחריו. ונתן להם לחם לאכל, ואכלו. ושאל אותם: מהיכן באתם לכאן? השיבו לו: אין אנו יודעים, כי היו בנים קטנים כנ"ל. והתחיל לילך מהם, ובקשו ממנו שיקח אותם עמו. ואמר להם: את זה איני רוצה שתלכו עמי. בתוך כך הסתכלו והנה הוא עור. והיה אצלם פלא: מאחר שהוא עור איך יודע לילך? (ובאמת הוא חדוש מה שהיה קשה להם זאת. כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים, והיה פלא אצלם כנ"ל). וברכס (זה הבעטליר העור) שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו. והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים, כי השם יתברך השגיח עליהם והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל.

אחר־כך כלה אצלם הלחם, ושוב התחילו לצעק עבור אכל. אחר־כך נעשה לילה ולנו שם. בבקר גם כן לא היה להם לאכל והיו צועקים ובוכים. וחזר ובא בעטליר שהיה חרש. והתחילו לדבר אליו, והראה להם בידיו ואמר להם שאינו שומע. ונתן להם גם־כן לחם לאכל והלך מהם. ורצו גם־כן שיקחם עמו ולא רצה. וברכס גם־כן שיהיו כמותו, והשאיר גם־כן להם לחם והלך לו. וחזר וכלה הלחם אצלם, וחזרו וצעקו כנ"ל. וחזר ובא אצלם בעטליר שהיה כבד פה. והתחילו לדבר עמו. והיה מגמגם בלשונו, ולא ידעו מה הוא אומר. והוא היה יודע מה הם מדברים, אך הם לא ידעו מה הוא אומר, כי היה מגמגם בלשונו כנ"ל. ונתן להם גם־כן לחם לאכל, והלך לו גם־כן כנ"ל. וברכס גם־כן שיהיו כמותו, והלך לו. והכל כנ"ל. וחזר ובא בעטליר שהיה צוארו עקם והיה גם־כן כנ"ל. וחזר ובא בעטליר בעל חטוטרת שקורין (הוקיר), וחזר ובא בעטליר בלא ידים, וחזר ובא בעטליר בלא רגלים. וכל אחד נתן להם לחם וברכס שיהיו כמותו, והלך לו. והכל כנ"ל.

אחר־כך חזר וכלה הלחם אצלם. והתחילו לילך לישוב, עד שבאו לאיזה דרך. והלכו עם אותו הדרך עד שבאו לאיזה כפר. ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם. וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם־כן. והיו מחזירים על הפתחים וראו שזה טוב לפניהם. ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד. ועשו להם שקים שקורין (טארביס) גדולות והיו מחזירים על הפתחים. והלכו על כל השמחות: על סעודת ברית מילה ועל חתנות, והלכו להם למקום אחר. והלכו לעירות והיו מחזירים על הפתחים. והלכו על הירידים, וישבו בין הבעטלירש כדרך שיושבים שם על (הפריזביס) עם הטעליר. עד שהיו אלו הבנים מפרסמים אצל כל הבעטלירש. כי כלם הכירו אותם וידעו מהם שאלו הם הבנים שנאבדו ביער כנ"ל. פעם אחד היה יריד גדול באיזה עיר גדולה, והלכו לשם הבעטלירש ואלו הבנים הלכו גם־כן לשם. ובא על דעת הבעטלירש שישדכו את אלו שני הבנים שישאו זה את זה. ותכף שדברו זאת קצת בעטלירש, הוטב הדבר מאד בעיני כלם, וגמרו השדוך. אבל איך עושין להם חתנה? ונתיעצו, באשר שביום פלוני יהיה סעודה של יום הולדת המלך שקורין (מיניניס), וילכו לשם כל הבעטלירש, וממה

שיבקשו לעצמן שם בשר ולחם, מזה יעשו חתנה. וכן היה. והלכו לשם על המיניניס כל הבעטלירש, ובקשו להם לחם ובשר, וגם קבצו מה שנשתיר מן הסעודה בשר ולחם שקורין (קוליטש), והלכו וחפרו בור גדול שיהיה מחזיק מאה אנשים, וכסו אותו עם קנים ועפר וזבל. ונכנסו לשם כלם, ועשו שם חתנה לאלו הבנים הנ"ל, והכניסו אותם לחפה. והיו שמחים שם מאד מאד. וגם החתן והכלה היו שמחים

והתחילו לזכר החסדים שעשה עמהם השם יתברך בהיותם ביער. והיו בוכים והיו מתגעגעים מאד: איך לוקחין לכאן את הבעטליר הראשון העור, שהביא לנו לחם ביער? ותכף ומיד בתוך שהיו מתגעגעים מאד אחרי הבעטליר העור, ענה ואמר הנני! הנה באתי אצלכם על החתנה. ואני נותן לכם מתנה לדרשה שקורין (דרשה גישאנק) שתהיו זקנים כמוני. כי בתחלה ברכתי אתכם בזה, ועכשיו אני נותן לכם זאת במתנה גמורה לדרשה: שתחיו חיים ארכים כמוני. ואתם סבורים שאני עור? אין אני עור כלל. רק שכל זמן העולם כלו אינו עולה אצלי כהרף עין. (ועל כן הוא נדמה כעור, כי אין לו שום הסתכלות כלל על העולם, מאחר שכל זמן העולם אינו עולה אצלו כהרף עין. ועל כן אין שיד אצלו הסתכלות וראיה בזה העולם כלל) ואני זקן מאד, ועדין אני יניק לגמרי (הינו יונג) ולא התחלתי עדין לחיות כלל. ואף על פי כן אני זקן מאד. ולא אני בעצמי אומר זאת, רק שיש לי הסכמה על זה מהנשר הגדול. ואספר לכם מעשה (כל זה הוא דברי העור הנ"ל):

כי פעם אחד הלכו אנשים בספינות הרבה על הים. ובא רוח סערה ושבר את הספינות והאנשים נצלו. ובאו אל מגדל אחד. ועלו אל המגדל, ומצאו שם כל המאכלים ומשקאות ומלבושים, וכל מה שצריכים. והיה שם כל טוב וכל התענוגים שבעולם. ענו ואמרו, שכל אחד יספר מעשה ישנה מה שהוא זוכר מזכרון הראשון, הינו מה שהיה זוכר מעת שהתחיל אצלו הזכרון. והיו שם זקנים ונערים. והיו מכבדים את הזקן הגדול שביניהם שיספר בתחלה. ענה ואמר: מה אספר לכם, אני זוכר גם כשחתכו את התפוח מן הענף. ולא ידע שום אחד מה הוא אומר. אך היו שם חכמים, ואמרו, בודאי זאת היא מעשה ישנה מאד, וכבדו את השני שיספר. ענה השני שלא היה זקן כמו הראשון: זאת היא מעשה ישנה? (בלשון תמה) זאת המעשה אני זוכר גם כן, אבל אני זוכר גם כן כשהיה הנר דולק. ענו ואמרו שם: זאת היא מעשה ישנה ביותר מהראשונה. והיה פלא אצלם שזה השני שהוא יניק מהראשון, וזוכר מעשה ישנה יותר מהראשון. וכבדו את השלישי שיספר.

ענה ואמר השלישי שהיה יניק יותר: אני זוכר גם כשהתחיל בנין הפרי, דהינו כשהתחיל להתרקם הפרי. ענו ואמרו: זאת היא מעשה ישנה ביותר. ענה הרביעי שהיה יניק עוד יותר: אני זוכר גם כשהוליכו הגרעין לנטע הפרי. ענה החמישי שהיה יניק עוד יותר: אני זוכר גם החכמים שהם היו חושבים וממציאים את הגרעין. ענה הששי וכו', שהוא זוכר גם את הטעם של הפרי קדם שנכנס הטעם בתוך הפרי. ענה השביעי וכו' ואמר שהוא זוכר גם את הריח של הפרי קדם שנכנס בפרי. ענה השמיני ואמר שהוא זוכר גם המראה של הפרי קדם שנמשכה על הפרי. ואני (הינו זה הבעטליר העור שמשפר כל זה) הייתי אז תינוק לגמרי והייתי גם כן שם. ועניתי ואמרתי להם: אני זוכר כל אלו המעשיות, ואני זוכר לאו כלום (און איך גידענק גאר נישט). ענו ואמרו: זאת היא מעשה ישנה מאד יותר מכלם. והיה חדוש גדול אצלם שהתינוק זוכר יותר מכלם. בתוך כך בא נשר גדול ודפק על המגדל, ואמר להם: חדלו עוד מלהיות עניים, שובו אל האוצרות שלכם והיו משתמשים באוצרות שלכם. ואמר להם שיצאו מן המגדל כדרך זקנותם, שכל מי שזקן יותר, יצא תחלה. והוציא כלם מן המגדל. והוציא תחלה את התינוק הנ"ל, כי באמת הוא זקן יותר מכלם. וכן כל מי שהיה יניק יותר, הוציא קדם. והזקן הגדול הוציא באחרונה. כי כל מי שהיה יניק יותר היה זקן יותר כנ"ל. והזקן שבהם היה יניק יותר מכלם. ואמר להם (הנשר הגדול הנ"ל): אני אפרש לכם את המעשיות שספרו כל הנ"ל. כי זה שספר שהוא זוכר גם כשחתכו את התפוח מן הענף, הינו שהוא זוכר גם כשחתכו את טבורו (הינו שגם את המעשה הזאת שנעשה עמו תכף בעת ההולדה בעת שחתכו את טבורו, גם את זה הוא זוכר). והשני שאמר שזוכר בשעה שהיה הנר דולק, הינו שהוא זוכר גם כשהיה בעבור שהיה נר דולק על ראשו. וזה שאמר שזוכר גם בעת שהתחיל רקום הפרי, הינו שזוכר גם כשהתחיל להתרקם הגוף, דהינו בעת יצירת הולד. וזה שזוכר בעת שהיו מוליכים הגרעין לנטע הפרי, הינו שזוכר גם כשנמשכה הטפה בעת הזווג. וזה שזוכר את החכמים שהיו ממציאים את הגרעין, הינו שזוכר גם כשהיה הטפה עדין במח (כי המחין ממציאים את הטפה). וזה שזוכר את הטעם הינו הנפש. והריח הינו הרוח. והמראה הינו הנשמה. והתינוק אמר שזוכר לאו כלום, כי הוא למעלה מן הכל וזוכר אפילו מה שהוא קדם מנפש רוח נשמה שהוא בחינת אין.

ואמר להם: חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם שנשברו, שיחזרו ויבנו. עתה חזרו אליהם, וברך אותם. ולי (הינו זה הבעטליר העור שהיה תינוק אז, שהוא מספר כל זה) אמר הנשר הגדול הנ"ל: אתה בוא עמי כי אתה כמותי. כי אתה זקן מאד ועדין אתה יניק מאד ועדין לא התחלת לחיות כלל, ואף על פי כן אתה זקן מאד. וגם אני כך, כי אני זקן ועדין אני יניק וכו'. נמצא, שיש לי הסכמה מאותו הנשר הגדול (שאני חי חיים ארכים כנ"ל). ועתה אני נותן לכם חיים ארכים שלי במתנה לדרשה. ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה ועצומה מאד מאד. ביום השני של שבעת ימי המשתה חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם. והיו בוכים ומתגעגעים: איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש שהחיה אותנו כנ"ל? בתוך שהיו מתגעגעים אחריו, והנה הוא בא ואמר הנני. ונפל עליהם ונשק אותם, ואמר

להם: עתה אני נותן לכם במתנה שתהיו כמוני, שתחיו חיים טובים כמוני. כי בתחלה ברכתי אתכם בזה, ועתה אני נותן לכם חיים טובים שלי, במתנה גמורה לדרשה. ואתם סוברים שאני חרש? אין אני חרש כלל. רק שכל העולם כלו אינו עולה אצלי לכלום, שאשמע החסרון שלהם. כי כל הקולות, כלם הם מן חסרונות. כי כל אחד ואחד צועק על חסרונו. ואפלו כל השמחות שבעולם, כלם הם רק מחמת החסרון ששמח על החסרון שחסר לו ונתמלא. ואצלי כל העולם כלו אינו עולה לכלום, שיכנסו באזני החסרון שלהם. כי אני חי חיים טובים שאין בהם שום חסרון. ויש לי הסכמה על זה שאני חי חיים טובים מן המדינה של עשירות. וחיים טובים שלו היו שהיה אוכל לחם ושותה מים. (וספר להם) כי יש מדינה שיש בה עשירות גדול, שיש להם אוצרות גדולים. פעם אחת נתקבצו, והתחיל כל אחד להתפאר עם חיים טובים שלו, איך הוא חי חיים טובים. וכן ספר כל אחד ואחד מסדר החיים טובים שלו.

ועניתי ואמרתי להם, אני חי חיים טובים שהם טובים יותר מחיים טובים שלכם. והא ראייה, כי אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם תוכלו להושיע את מדינה פלונית. היות שיש מדינה שהיה להם גן. והיה באותו הגן פרות שהיה להם כל מיני טעמים שבעולם. גם היה שם כל מיני ריחות שבעולם, גם היו שם כל מיני מראה כל הגונון וכל (הקוויאטין) שבעולם, הכל היה שם באותו הגן. והיה על הגן גנני אחד שקורין (אגראדניק). והיו בני אותו המדינה חיים טובים על ידי אותו הגן. ונאבד שם הגנני. וכל מה שהיה שם באותו הגן, בודאי מכרח להיות כלה ונפסק, מאחר שאין שם הממנה דהינו הגנני. אבל אף על פי כן היו יכולים לחיות מן הספיחים שבגן. ובא עליהם מלך אכזר על אותה המדינה ולא היה יכול לעשות להם דבר. והלך וקלקל את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן. ולא שקלקל את הגן, רק שהשאיר שם באותה המדינה ג' כתות עבדים, וצוה עליהם שיעשו מה שפקד עליהם. ועל ידי זה קלקלו את הטעם. שעל ידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם יהיה טעם נבלה. וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה. וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים כאלו יש עננים ועבים (הכל על ידי מה שעשו שם, כאשר צוה עליהם מלך האכזר כנ"ל). ועתה אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם תוכלו להושיע אותם. ואני אומר לכם (כל זה דברי החרש הנ"ל) שאם לא תושיעו אותם יוכלו הקלקולים הנ"ל של אותו המדינה להזיק לכם גם כן.

והלכו העשירים הנ"ל אל אותו המדינה, וגם אני הלכתי עמהם. וגם בדרך הלכתי חיים טובים כל אחד ואחד חיים טובים שלו, כי היו להם אוצרות כנ"ל. כשבאו סמוך להמדינה, התחיל להתקלקל גם אצלם הטעם ושאר הדברים, והרגישו בעצמם שנתקלקל אצלם. ואמרתי להם: אם עתה, שעדין לא נכנסתם אצלם כבר נתקלקל אצלכם הטעם וכו', ואיך יהיה אם תכנסו לשם? ומכל שכן איך תוכלו להושיע אותם. ולקחתם לחם שלי ומים שלי ונתתם להם. והרגישו בלחם ומים שלי כל הטעמים (וכל הריחות וכו') ונתתקן מה שנתקלקל אצלם. ובני המדינה הנ"ל, הינו המדינה שהיה שם הגן הנ"ל, התחילו לפקח על תקון המדינה שנתקלקל אצלם הטעם וכו' כנ"ל. ונתישבו, היות שיש מדינה של עשירות (הינו אותו המדינה עצמה הנ"ל), ונראה להם שהגנני שלהם שנאבד (שעל ידו היה להם חיים טובים) הוא משרש אחד עם אותן בני המדינה של עשירות שיש להם גם כן חיים טובים, על כן היתה עצתם לשלח אל אותו המדינה של עשירות, ובודאי יושיעו אותם. וכן עשו, ושלחו שלוחים אל אותו המדינה של עשירות. והלכו השלוחים ופגעו בהם (הינו שהשלוחים פגעו בבני אותו המדינה עצמה של עשירות, כי הם היו רוצים לילך אצלם כנ"ל). ושאלו את השלוחים: להיכן אתם הולכים? השיבו: אנו הולכים אל אותו המדינה של עשירות שיושיעו אותנו. ענו ואמרו: אנחנו בעצמנו הם בני אותה המדינה של עשירות, ואנו הולכים אצלם. אמרתי אני להם (הינו החרש שמספר כל זה אמר להם): הלא אתם צריכים אלי. כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם כנ"ל. על כן אתם תשארו כאן, ואני אלך עם השלוחים להושיע להם.

והלכתי עמהם ונכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי, שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה שקורין (ווערטיל). ואחר־כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני אדם עד שנעשה איזה קבוץ, ואומרים איזה דברי הלצות (הינו ווערטילך) והם מחיכים ושוחקים. והטיתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול פה. וזה אומר דברי נבול פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה וכיוצא. אחר־כך הלכתי להלן לעיר אחרת, וראיתי ששני בני אדם מריבים זה עם זה מחמת איזה משא ומתן. והלכו אל הבית־דין לדין, ופסק להם הבית־דין: זה זכאי וזה חייב. ויצאו מן הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו זה עם זה. ואמרו שאינם רוצים זה הבית־דין, רק הם רוצים בית־דין אחר. ובחרו להם בית־דין אחר (כי מאחר שהם מרצים על אותו הבית־דין שבחרו להם יכולין לדון לפנייהם) ודנו לפני אותו הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו אחד מאלו עם אחר, ובחרו להם בית־דין אחר. וכן היו מריבים ומתקוטטים שם, ובחרו להם כמה בתי דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי דינים. והסתכלתי שזה מחמת שאין שם אמת. ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר־כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד ואין בהם אמת. אחר־כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה עד שנעשה כהתר אצלם. ואמרתי להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה. כי זה המלך האכזר השאיר אצלם ג' כתות עבדים הנ"ל שיהיו הולכים ומקלקלים את המדינה. שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבול פה והכניסו נבול־פה בתוך המדינה, ועלידי נבול פה נתקלקל הטעם שכל הטעמים הם טעם נבלה. וכן הם הכניסו שחד במדינה ועל ידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה כי השחד יעור עיני חכמים. וכן הם הכניסו

נאוף במדינה ועל ידי זה נתקלקל הריח (ועין במקום אחר בדברינו שעלידי נאוף נפגם הריח). על כן תראו לתקן את המדינה מג' עברות אלו, ולחפש אחרי האנשים הנ"ל ולגרשם. ואז כשתתקנו ג' עברות אלו, לא די שיתתקן הטעם והמראה והריח, כי אם גם הגנני שנאבד יוכל גם כן להמצא. ועשו כן. והתחילו לתקן את המדינה מג' עברות אלו. וחפשו אחרי האנשים הנ"ל, והיו תופסים את איזה אדם ושואלין אותו מהיכן באת לכאן. עד שנתבררו אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל וגרשו אותם. ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל. בתוך כך נעשה רעש: אפשר אף-על-פי-כן זה המשגע שהולך ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו למשגע וזורקין אחריו אבנים ומגרשין אותו, אפשר אף-על-פי-כן אולי הוא, הוא הגנני באמת. והלכו והביאו אותו לפניהם (הינו לפני אלו שישבו ותקנו את המדינה. וגם הוא, הינו החרש שמספר כל זה, היה שם), ואמרתי: בודאי זה הוא הגנני באמת (נמצא שנתתקן על ידו המדינה הזאת).

נמצא שיש לי הסכמה מאותו המדינה של עשירות שאני חי חיים טובים. כי אני תקנתי את המדינה הנ"ל כנ"ל. ועתה אני נותן לכם במתנה את החיים טובים שלי. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד: (וכן כל הבעטלירש הנ"ל כלם חזרו ובאו על החתנה ונתנו במתנה לדרשה מה שבתחלה ברכו אותם שיהיו כמותם, ועכשו נתנו זאת במתנה לדרשה): הראשון נתן להם במתנה חיים ארכים, והשני נתן להם במתנה חיים טובים. ביום השלישי חזרו ונזכרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי שהיה כבד פה. בתוך כך והנה הוא בא ויאמר הנני. ונפל עליהם ונשק אותם. ואמר להם גם כן כנ"ל: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני. ואתם סבורים שאני כבד פה? אין אני כבד פה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם יתברך אין בהם שלימות (ועל כן הוא נראה ככבד פה. כי הוא ככבד פה מאלו הדבורים של העולם שאין בהם שלימות). אבל באמת אין אני כבד פה כלל, אדרבא אני מליץ ודברן נפלא מאד. ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין לודיר) נפלאים, עד שאין נמצא שום נברא בעולם שלא ירצה לשמע אותי. ובאלו החידות והשירים שאני יודע יש בהם כל החכמות. ויש לי הסכמה על זה מאותו האיש גדול הנקרא איש חסד האמת (דער גרוסיר מן דער אמתיר איש חסד. בזה הלשון ספר רבנו ז"ל). ויש בזה מעשה

כי פעם אחת ישבו כל החכמים וכל אחד התפאר בחכמתו. זה היה מתפאר, שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכת אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית כסף שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא כלי מלחמה. וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות, שלא מאלו הדברים שהם עושין מהם אלו המתכות. וזה היה מתפאר בחכמות אחרות. כי יש כמה דברים שהמציאו בעולם על ידי חכמות, כגון סאליטרע ופילוור וכיוצא בזה. והיה כל אחד מתפאר בחכמתו. ענה שם אחד ואמר: אני חכם יותר מכם, כי אני חכם כמו היום. ולא הבינו שם מה זה שאומר שהוא חכם כמו היום. ואמר להם: כי כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם ולא יהיו מהם רק שעה אחת. אף על פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום. כי כל החכמות הנ"ל הם הרכבות (ועל כן החכמה נלקחת מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו ההרכבה). אף-על-פי-כן יכולים על ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת, אבל אני חכם כמו יום שלם (כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל). עניתי ואמרתי אליו: (הינו זה הכבד פה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל) כמו איזה יום? (הינו כמו איזה יום אתה חכם) ענה ואמר: (החכם הנ"ל) זה (הינו זה הכבד פה), הוא חכם ממני, מאחר ששואל כמו איזה יום. אבל כמו איזה יום שתרצו אני חכם. ועתה יקשה מפני מה זה ששואל כמו איזה יום, הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה.

אך יש מעשה שלמה, כי זה האיש חסד האמת הוא באמת איש גדול מאד. והוא (הינו זה הכבד פה) הולך ומקבץ כל החסדים של אמת ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת. ועקר התהוות הזמן (כי הזמן בעצמו הוא נברא) הוא על ידי החסדים של אמת. וזה הכבד פה הוא הולך ומקבץ כל החסדים של אמת ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת כנ"ל. ויש הר, ועל ההר עומד אבן, ומן האבן יוצא מעין. וכל דבר יש לו לב. וגם העולם בכללו יש לו לב. וזה הלב של העולם הוא קומה שלמה עם פנים וידיים ורגלים וכיו'. אבל הצפרן של הרגל של אותו הלב של העולם הוא מלבב (בלשון אשכנז הארציקר) יותר מלב של אחר. וזה ההר עם האבן והמעין הנ"ל עומד בקצה אחד של העולם, וזה הלב של העולם עומד בקצה אחר של העולם. וזה הלב הנ"ל עומד כנגד המעין הנ"ל, וכוסף ומשתוקק תמיד מאד מאד לבוא אל אותו המעין, בהשתוקקות גדול מאד מאד. וצועק מאד לבוא אל אותו המעין. וגם זה המעין משתוקק אליו. וזה הלב יש לו שתי חלישות. אחת, כי החמה רודפת אותו ושורפת אותו (מחמת שהוא משתוקק ורוצה לילך ולהתקרב אל המעין). וחלישות השניה יש לו להלב מן גדל ההשתוקקות והגיעועים שהוא מתגעגע וכוסף תמיד ומשתוקק מאד בכלות הנפש אל אותו המעין וצועק וכו' כנ"ל. כי הוא עומד תמיד כנגד המעין הנ"ל וצועק (נא גיוואלד) ומשתוקק אליו מאד כנ"ל. וכשצריך לנוח קצת שיהיה לו אריכת הרוח קצת שקורין (אפ סאפון) אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו ניחא קצת. וגם אז בשעת ניחא, הוא מסתכל גם כן כנגד המעין ומתגעגע אליו. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל-כך, מפני מה אינו הולך אל המעין? אך כשרוצה לילך ולהתקרב אל ההר, אזי אינו רואה השפוע, ואינו יוכל להסתכל על המעין. ואם לא יסתכל על המעין אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן

המעין. וכשעומד כנגד ההר אזי הוא רואה ראש השפוע של ההר ששם עומד המעין. אבל תכף כשילך ויתקרב אל ההר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע (וזה מובן בחוש), ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו חס ושלום. וכשזה הלב היה מסתלק חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם כלו. כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובודאי אין קיום בלא לב. ועל כן אינו יכול לילך אל המעין, רק עומד כנגדו ומתגעגע

וצועק

וזה המעין אין לו זמן, כי זה המעין אינו בתוך הזמן כלל. אך עקר הזמן של המעין הוא רק מה שהלב נותן לו במתנה יום אחד. וכשמגיע היום להיות נגמר ונפסק, ואזי כשיגמר היום לא יהיה זמן להמעין ויסתלק חס ושלום, ואזי יסתלק הלב חס ושלום כנ"ל ויתבטל כל העולם חס ושלום כנ"ל. ואזי סמוך לגמר היום, אזי מתחילים לטל רשות זה מזה שקורין (גיזעגנין) ומתחילין לומר חידות ושירים (שקורין לודיר) נפלאים זה לזה (באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד). וזה האיש חסד האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה. וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש חסד האמת הוא נותן במתנה יום אחד להלב הנ"ל, והלב נותן היום להמעין. ואזי שוב יש זמן להמעין. וכשזה היום הולך ממקום שהוא בא משם, אזי הוא הולך גם כן בחידות ושירים נפלאים מאד (שיש בהם כל החכמות). ויש שנויים בין הימים. כי יש יום א' בשבוע ויום ב' וכו'. וכן יש ראשיחדשים וימים טובים.

וכל הזמן שיש להאיש חסד של אמת הכל על ידי (הינו הכבד פה שמספר כל זה) כי אני הולך ומקבץ כל החסדים של אמת אשר מהם התהוות הזמן כנ"ל (ועל כן הוא חכם יותר אפלו מהחכם הנ"ל, שהוא חכם כמו איזה יום שירצה. כי כל עקר הזמן והימים כלם נתהווים על ידו, הינו על ידי הכבד פה שהוא מקבץ החסדים של אמת אשר משם הזמן, ומביא אותם אל האיש חסד האמת. והוא נותן יום ללב והלב נותן להמעין, אשר על ידי זה נתקים העולם כלו. נמצא שעקר התהוות הזמן עם החידות ושירים שיש בהם כל החכמות הכל על ידי הכבד פה).

נמצא שיש לי הסכמה מזה האיש חסד האמת שאני יכול לומר חידות ושירים שיש בהם כל החכמות (כי כל הזמן עם החידות והשירים נתהווים על ידו כנ"ל). ועתה אני נותן לכם במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה וחדה גדולה מאד (הילוא גיטאן).

כשגמרו השמחה של אותו היום ולנו אחריכן, בבקר חזרו הזוג כנ"ל והיו מתגעגעים וכו' אחרי הבעטליר שהיה צוארו עקם. בתוך כך והנה הוא בא ואמר הנני וכו'. בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני. ואתם סוברים שיש לי צואר עקם? אין צואר עקם כלל. אדרבא יש לי צואר שוה מאד, צואר יפה מאד. רק שיש הבלי עולם, ואני איני רוצה להוציא שום הבל ורוח שקורין (דוך) בהבלי עולם (ומחמת זה נדמה שצוארו עקם, כי הוא מעקם צוארו מהבלי עולם ואינו רוצה להוציא שום הבל ורוח בהבלי עולם) אבל באמת יש לי צואר יפה מאד, צואר נפלא מאד. כי יש לי קול נפלא מאד. וכל מיני הקולות שבעולם שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי, כי יש לי צואר וקול נפלא מאד. ויש לי הסכמה על זה מאותה המדינה. כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה שקורין (מאזיקא). וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בני קטנים. ואין שם קטן שלא ילגן על איזה כלי שיר. והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת באותו החכמה של נגינה. והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעליש,

הם חכמים מפלגים מאד מאד באותו החכמה.

פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיודע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר בכלי שיר פלוני. וזה היה מתפאר שיודע לנגן על כמה כלי שיר. וזה התפאר שיודע לנגן על כל כלי שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני. וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תף ממש, שקורין (פויק), כאלו מכין בתף. וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני שרפה שקורין (אורמאטיס). ואני הייתי גם כן שם. עניתי אני ואמרתי להם: קולי טוב יותר מקולות שלכם. והא ראה, כי אם אתם חכמים כליכך בקול נגינה, אם כן הושיעו את אותן שתי מדינות. ואלו השתי מדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות. ובאלו שתי המדינות, כשמגיע הלילה אין יכולים לישן. כי כשנעשה לילה אזי מתחילים הכל להיות מיללים בקול יללה, אנשים ונשים וטף. אם היה מנח שם אבן היה נמוח. כי בלילה הם שומעים קול יללה מאד, ומחמת זה כלם מיללים אנשים ונשים וכו' (וכן מתנהג בשתי המדינות). כי במדינה זו שומעים הקול יללה ומיללים הכל כנ"ל, וכן במדינה אחרת גם כן. ושתי המדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות. ועל כן אם אתם חכמים כליכך בנגינה, אראה אם תוכלו להושיע את אותן שתי המדינות, או שתוכלו לכוון לעשות את קולם. (הינו שהם יכונו להוציא קול מכוון כמו קול היללה הנשמע שם) ואמרו לו: (הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקם) התוליד אותנו לשם? ואמר: הן, אני מוליד אתכם לשם. ונתעוררו כלם לילך לשם.

והלכו ובאו לשם (הינו לאחת משתי המדינות הנ"ל). כשבאו לשם, כשהגיע הלילה, היה כנ"ל שהיו כלם מיללים מאד כנ"ל. וגם החכמים הנ"ל גם כן היו מיללים (וממילא ראו בודאי שאינם יכולים להושיע את אותן המדינות). ואמר להם: (הינו זה שצוארו עקם אמר אל החכמים הנ"ל) על כל פנים תאמרו לי מהיכן בא זאת, שנשמע קול יללה הנ"ל כנ"ל? אמרו לו: ואתה יודע? השיב: אני יודע בודאי.

כי יש שני צפרים, אחד זכר ואחת נקבה, והם רק זוג אחד בעולם. ונאבדה הנקבה. והוא הולך ומחפש

אותה, והיא מחפשת אותו. והיו מחפשים הרבה זה את זה, עד שנתעו, וראו שאינם יכולים למצא אחד את חברו. ונשארו עומדים ועשו להם קנים. זה הצפור עשה לו קן סמוך למדינה אחת משתי המדינות הנ"ל. ולא סמוך ממש, רק שבערך קול הצפור הוא סמוך, כי יכולים לשמע הקול של הצפור באותו המדינה, ממקום שעמד שם, ועשה לו קן. וכן היא עשתה לה גם כן קן סמוך למדינה השניה (הינו גם כן כנ"ל שהוא סמוך מחמת שיכולים לשמע שם הקול כנ"ל). וכשמגיע הלילה, אזי אלו הזוג צפרים מתחילים כל אחד ואחת לילל בקול יללה גדולה מאד, כי כל אחד מילל על זוגו כנ"ל. וזהו הקול יללה שנשמע באלו שתי המדינות (אשר מחמת אותו הקול יללה כלם מיללים מאד ואינם יכולים לישן). אך לא רצו להאמין זאת, ואמרו לו: התוליד אותנו לשם? ואמר הן (אני יכול להוליד אתכם לשם), אך אין אתם יכולים לבוא לשם. כי כשתתקרבו לשם לא תוכלו לסבל את קול היללה. מאחר שגם כאן אין אתם יכולים לסבל ואתם מכרחים גם כן לילל כנ"ל, כשתגיעו לשם לא תוכלו לסבל

וביום (אי אפשר לבוא לשם כי ביום) אי אפשר לסבל השמחה שיש שם. כי ביום מתקבצים שם צפרים אצל כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, והם מנחמים ומשמחים את כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל בשמחות גדולות מאד מאד, ואומרים להם דברי תנחומין שעדין אפשר שתמצאו זה את זה עד שביום אי אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם. וקול הצפרים שמשמחים אותם אינו נשמע למרחוק רק כשמגיעים לשם. אבל קול הזוג הנ"ל שמיללים בלילה הוא נשמע למרחוק. ואי אפשר לבוא לשם מחמת זה כנ"ל. אמרו לו: (הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקום) ואתה יכול לתקן זאת? השיב: אני יכול לתקן, כי אני יכול לעשות ולכוון כל הקולות שבעולם (הינו שכל מיני קולות שבעולם הוא יכול להוציאם בקולו ולכוון ממש כמו איזה קול שיהיה). גם אני יכול להשליך קולות. הינו, כי אני יכול להשליך קול, שבכאן במקום שאני מוציא הקול, לא יהיה נשמע הקול כלל. רק ברחוק יהיה נשמע שם הקול. ועל כן אני יכול להשליך את הקול של הצפורה, שיגיע סמוך למקום הצפור. וכן להשליך קול הצפור שיגיע סמוך למקום הצפורה, ולהמשיכם יחד עלידיזה (ועלידיזה יתתקן כל הנ"ל).

אך מי יאמין זאת? והוליד אותם לתוך איזה יער, ושמעו כמו אחד שפותח את הדלת, וחוזר וסוגרו ונועלו בבריח שקורין (קלאמקא), ונשמע קול ההכאה של (הקלאמקא), ומורה בקני שרפה שקורין (ביקס), ושולח את הכלב לחטף (את הדבר שהיה מורה), והכלב היה מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג (בלשוון אשכנזי יגראזניט און שנייא). וכל זה שמעו אלו החכמים והסתכלו ולא ראו דבר. גם לא שמעו ממנו (הינו מן זה שצוארו עקום) שום קול כלל (רק שזה שצוארו עקום היה משליך קולות כאלו, ועל כן שמעו אלו הקולות. וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכוון ממש. וגם להשליך קולות. ועל כן יוכל לתקן את כל הנ"ל). (ולא ספר יותר בזה הענין ומובן שדלג בכאן). נמצא שיש לי הסכמה מאותו המדינה שקולי נפלא מאד, ואני יכול לעשות כל מיני קולות שבעולם כנ"ל. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד.

ביום החמישי גם כן היו שמחים. וזכרו הזוג את הבעטליר שהיה לו חטוטרות שקורין הוקיר. והיו מתגעגעים מאד איך לוקחים בכאן את אותו הבעטליר ההוקיר, כי אם היה הוא בכאן היתה השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא ואמר הנני. הנה באתי על החתנה, ונפל עליהם וחבק ונשק אותם, ואמר להם: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני. ואין אני בעל חטוטרות (הינו הוקיר) כלל, רק אדרבא יש לי כתפים כאלו שקורין (פלייציס) שהם בחינת מעט מחזיק את המרבה, ויש לי הסכמה על זה. כי פעם אחד היה שיחה וספור שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו, שכל אחד ואחד היה מתפאר שיש לו בחינה זו של מעט מחזיק את המרבה. ומאחד מהם היו מחיכים ושוחקים ממנו, והשאר שהתפארו בבחינה זו של מעט מחזיק את המרבה נתקבלו דבריהם. אבל בחינת מעט מחזיק את המרבה שיש לי הוא גדול מכלם. כי אחד מהנ"ל התפאר שהמח שלו הוא בחינת מעט מחזיק את המרבה, כי הוא נושא במח שלו אלפים ורבעות אנשים עם כל ההצטרפות שלהם (וכל ההנהגות שלהם), וכל ההוויות והתנועות שלהם, הכל כאשר לכל הוא נושא במחו. ועל כן הוא מועט מחזיק את המרבה, כי מחו נושא כל כך אנשים עם וכו' כנ"ל. ושחקו ממנו, ואמרו כי האנשים אינם כלום והוא אינו כלום. ונענה אחד ואמר: אני ראיתי מעט מחזיק את המרבה כזה, כי פעם אחת ראיתי הר שהיה מנח עליו הרבה זבל וטנוף. והיה חדוש אצלי מהיכן בא על הר הזה כל כך זבל וטנוף. והיה שם אדם אחד אצל אותו ההר, ואמר: כל זה ממני. כי אותו האדם היה יושב שם אצל אותו ההר. והשליך שם תמיד על אותו ההר זבל ופרש שלו מאכילה ושתייה שלו, וטנף שם. עד שעל ידו נתרבה הזבל והטנוף שם על אותו ההר. נמצא שזה האיש הוא מעט מחזיק את המרבה, כי על ידו נתרבה הזבל כל כך. (כן הוא בחינת מעט מחזיק את המרבה של האיש הנ"ל שהתפאר במחו שמחזיק כמה אנשים כנ"ל). ואחד התפאר שיש לו בחינת מעט מחזיק את המרבה. כי יש (לו) חתיכת מדינה שהיא מוציאה פרות הרבה. ואחר כך כשמחשבין את הפרות שהוציאה המדינה, רואין שהמדינה אינה מחזיקת מקום כל כך כמו הפרות, כי אין בה מקום כל כך להחזיק כל כך פרות. נמצא שהיא בחינת מעט מחזיק את המרבה. והוטבו דבריו. כי באמת בודאי הוא בחינת מעט מחזיק את המרבה. ואחד אמר שיש (לו) פרדס נפלא מאד שיש שם פרות וכו', ונוסעים לשם כמה וכמה בני אדם ושררות, כי הוא פרדס נאה מאד. ובקיץ נוסעים לשם כמה בני אדם ושררות לטיל שם. ובאמת אין בהפרדס מקום כל כך שיחזיק כל כך אנשים. ועל כן הוא מעט מחזיק את המרבה. והוטבו דבריו גם כן.

ואחד אמר שהדבור שלו הוא בחינת מעט מחזיק את המרבה. כי הוא בעל סוד (שקורין סעקרטי) אצל מלך גדול. ובאין אצלו כמה וכמה בני אדם, זה בא עם שבחים להמלך, וזה בא עם בקשות וכיוצא בזה. ובודאי אי אפשר להמלך לשמע את כלם. ואני יכול לקבץ את כל דבריהם בתוך איזה דבורים מעטים, ולספר לפני המלך אלו הדבורים מעטים, ויהיה כלול בהם כל השבחים והבקשות שלהם וכל דבריהם כלם בתוך איזה דבורים מעטים שלי. נמצא שהדבור שלי הוא מעט מחזיק את המרבה.

ואחד אמר שהשתיקה שלו היא בחינת מעט מחזיק את המרבה. כי יש עליו מקטרגים הרבה ובעלי לשון הרע שמלשינים עליו הרבה מאד. וכל מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו בלשון הרע הרבה, הוא בשתיקתו מתרץ הכל עלידי מה שהוא שותק לבד (כי הוא עושה רק איזה שתיקה והוא תרוץ על הכל). נמצא ששתיקתו הוא מעט מחזיק את המרבה.

ואחד אמר שהוא בחינת מעט מחזיק את המרבה. כי יש עני אחד והוא סגי נהור. והוא (הינו העני) גדול מאד, והוא (הינו זה שהתפאר וספר זאת) קטן לגמרי, ומוליך אותו. הינו שזה שהתפאר בזה הוא קטן ומוליך את העני הסגי נהור שהוא גדול מאד. נמצא שהוא מעט מחזיק את המרבה, כי הסגי נהור היה יכול להחליק והיה יכול לפל, והוא מחזיק אותו על ידי שמוליכו. ועל כן הוא מעט מחזיק את המרבה. כי הוא קטן ומחזיק את הסגי נהור הגדול כני"ל. ואני (הינו זה ההוקיר שמספר כל זה) הייתי גס"כ שם. ואמרת: האמת הוא שיש לכם בחינת מעט מחזיק את המרבה ואני יודע כל מה שכונתם בדבריכם (הינו שהוא יודע כונת כל הנ"ל שהתפארו בבחינת מעט מחזיק את המרבה שלהם). וזה האחרון שהתפאר שהוא מוליך את הסגי נהור הגדול, הוא גדול מכלכם. אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל. כי זה שהתפאר שהוא מוליך את הסגי נהור הגדול, כונתו שהוא מוליך את גלגל הירח, שהוא בחינת סגי נהור כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה כלום. והוא (הינו זה שהתפאר בזה) מוליך את הירח אף על פי שהוא קטן, וגלגל הירח גדול מאד. והוא קיום כל העולם, כי העולם צריך את הירח. נמצא שהוא בחינת מעט מחזיק את המרבה באמת. אבל בחינת מעט מחזיק את המרבה שיש לי הוא למעלה מכלם בכלל.

והא ראייה, כי פעם אחת היו כת אחת שהיו חוקרים: באשר שכל חיה יש לה צל מיחד, שבזה הצל דיקא היא רוצה לנוח שם. וכן יש צל מיחד לכל חיה וחיה. כי כל חיה וחיה בוחרת לה איזה צל, ובאותו הצל דיקא היא רוצה לשכן שם כפי הצל המיוחד לה. וכן יש לכל עוף ועוף ענף מיחד שבאותו הענף דיקא היא רוצה לשכן. ועל כן חקרו אם יכולים למצא אילן כזה, אשר בצלו ישכנו כל החיות. שכל החיות יהיו בוחרים ויתרצו לשכן בצל אותו האילן, ועל ענפיו (של אותו האילן) ישכנו כל צפרי שמיא. וחקרו שנמצא אילן כזה, ורצו לילך לשם אל אותו האילן. כי הענג המפלא שיש שם אצל אותו האילן אין לשער. כי יש שם כל העופות וכל החיות, ושם אין שום הזק משום חיה. וכל החיות וכו' מערבים שם, וכלם משחקים שם. ובודאי הוא תענוג מפלג מאד להיות שם אצל אותו האילן. וחקרו לאיזה צד צריכים לילך לבוא אל אותו האילן. ונפל מחלוקת ביניהם על זה, ולא היה מכריע ביניהם. כי זה אמר שצריכים לילך לצד פלוני למזרח, וזה אמר למערב, וזה אמר לכאן וזה לכאן וכו', עד שלא היו יכולים להכריע לאיזה צד צריכים לילך לבוא אל אותו האילן. ובא חכם אחד ואמר להם: למה אתם חוקרים באיזה צד לילך אל האילן, חקרו מתחלה מי ומי האנשים שיכולים לבוא אל אותו האילן. כי אל אותו האילן לאו כל אדם יכול לבוא אצלו, כי אם מי שיש לו המדות של האילן. כי זה האילן יש לו ג' שרשים: שרש אחד הוא אמונה, והשני הוא יראה, והג' הוא עניויות. ואמת הוא גוף האילן. ומשם יוצאים ענפים. ועל כן אי אפשר לבוא אל האילן, כי אם מי שיש בו מדות הללו הנ"ל. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו. כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם כי אם קצתם שהיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות. ועל כן נתעכבו כלם, עד שיהיו יגיעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גס"כ המדות הנ"ל, כדי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וכן עשו. ויגעו וטרחו עד שבאו כלם לאלו המדות הנ"ל. ואזי, כשבאו כלם לאלו המדות הנ"ל, אזי באו כלם על דעת אחת, והסכימו כלם על דרך אחת לילך באותו דרך אל האילן הנ"ל, והלכו

והלכו איזה זמן עד שהיו רואים (מרחוק) את האילן. והסתכלו וראו, והנה אין האילן עומד במקום כלל. כי אין להאילן מקום כלל. ומאחר שאין לו מקום איך אפשר לבוא אליו. ואני (הינו זה ההוקיר) הייתי גס"כ שם עמהם. ואמרת להם אני יכול להביא אתכם אל האילן. כי זה האילן אין לו מקום כלל, כי הוא למעלה מהמקום לגמרי, ובחינת מעט מחזיק את המרבה הוא עדין במקום. כי על כל פנים יש לו מקום מעט רק שהוא מעט מחזיק את המרבה. אבל עדין יש לו מקום מעט על כל פנים, ובחינת מעט מחזיק את המרבה שיש לי (הינו לבעל החטוטרת) היא בחינת סוף המקום לגמרי, שמשם ולמעלה אין מקום כלל. על כן אני יכול לשא את כלכם אל האילן שהוא למעלה מהמקום לגמרי. (כי זה בעל החטוטרת הוא כמו בחינת ממצע בין המקום ובין למעלה מן המקום לגמרי. כי יש לו בחינה עליונה של בחינת מעט מחזיק את המרבה, שהיא בחינת סוף המקום ממש, שמשם והלאה אין נמצא תבת מקום כלל. כי משם ולמעלה היא בחינת למעלה מן המקום לגמרי. ועל כן הוא יכול לשא אותם מתוך המקום לבחינת למעלה מן המקום. והבן ולקחתי אותם, ונשאתי אותם לשם אל האילן הנ"ל.

נמצא שיש לי הסכמה מהנ"ל, שיש לי בחינה עליונה של מעט מחזיק את המרבה (בשביל זה היה נדמה כבעל חטוטרת, כי הוא נושא עליו הרבה, כי הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה כנ"ל). ועתה

אני נותן לכם זאת במתנה שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד. ביום הששי היו גם־כן שמחים. והיו מתגעגעים איך לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידיים. והנה הוא בא ואמר הנני. הנה באתי אצלכם על החתנה. ואמר להם גם־כן כני"ל ונשק אותם ואמר להם: (אתם סבורים שאני בעל מום בידים), אין אני בעל מום כלל על ידי. רק באמת יש לי כח בידים, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם. כי אני צריך את הכח לענין אחר. ויש לי הסכמה על זה מן המבצר שקורין (שלאס) של מים (פון דעם ואשיריקן שלאס). כי פעם אחד ישבנו יחד איזה אנשים, והיה כל אחד ואחד מתפאר בכח שבידיו. זה התפאר שיש לו גבורה זו בידיו, וזה התפאר שיש לו גבורה פלונית בידיו. וכן כל אחד התפאר בגבורה שיש לו בידיו. (הינו) כי אחד היה מתפאר שיש לו כח וגבורה כזו בידיו, שכשהוא מורה חץ הוא יכול לחזור ולמשכה אליו. כי יש לו כח כזה בידיו, שאף על פי שהורה כבר החץ, עדין יכול להחזירה לחזר ולמשכה אליו. ושאלתי אותו: איזה חץ אתה יכול להחזיר? כי יש עשרה מיני חצים, כי יש עשרה מיני סמים. הינו כי כשרוצין לירות חץ מושחין אותה באיזה סם. ויש עשרה מיני סמים. שכשמושחין אותה בסם זה, היא מזקת כך, וכשמושחין בסם שני, היא מזקת יותר, וכן יש עשרה מיני סמים, שכל אחד גרוע יותר (הינו שמזיק יותר). וזהו בעצמו עשרה מיני חצים. כי החצים הן מין אחד, רק מחמת שני הסמים שמושחין את החץ בהם, שהם עשרה מינים כני"ל, על כן נקראים עשרה מיני חצים. ועל כן שאל אותו איזה מין חץ אתה יכול להחזיר. גם שאל אותו אם קדם שהגיע החץ לאותו שזרקה לו, הוא יכול להחזירה, ואם גם אחר שהגיע החץ עדין יכול להחזירה. ועל זה השיב: אפלו כשהגיע החץ, עדין יכול להחזירה. אך איזה מין חץ הוא יכול להחזיר וכו' כני"ל, השיב: מין חץ פלוני הוא יכול להחזיר. אמרתי לו: (הינו זה שהוא בלא ידיים שמספר כל זה, אמר לזה שהתפאר בענין החץ כני"ל) אס־כן, אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה, מאחר שאין אתה יכול לחזר ולמשך כי אם מין חץ אחד. על כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה. אחד היה מתפאר שיש לו כח כזה בידיו. שאצל מי שהוא לוקח ומקבל ממנו, הוא נותן לו. (פרוש שבזה בעצמו שהוא לוקח ומקבל בזה הוא נותן כי קבלתו היא נתינה) וממילא הוא בעל צדקה. ושאלתי אותו איזה צדקה אתה נותן (כי יש עשרה מיני צדקה). השיב שהוא נותן מעשר. אמרתי לו: אס־כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה, כי אין אתה יכול לבוא למקומה. כי אין אתה יכול לכנס כי אם בחומה אחת (במקום שהיא יושבת שם). ועל כן אינך יכול לבוא למקומה. אחד התפאר שיש לו כח כזה בידיו. כי יש ממנים בעולם, וכל אחד צריך חכמה ויש לו כח בידיו, שעלידי ידיו הוא יכול לתן להם חכמה, עלידי שמסמך אותם בידיו. שאלתי אותו איזה חכמה אתה יכול לתן בידך? כי יש עשרה קבין חכמה. השיב חכמה פלונית. אמרתי לו: אס־כן, אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה. כי אין אתה יכול לידע הדפק שלה, כי אינך יכול לידע כי אם דפק אחד. כי יש יוד מיני דפיקין (ואתה אינך יכול לידע כי אם דפק אחד). (מאחר שאינו יכול לתן בידיו רק חכמה אחת).

אחד התפאר שיש לו כח כזה בידיו, שכשיש רוח סערה הוא יכול לעכבו בידיו, ולעשות בידיו לרוח משקל, שיהיה הרוח במשקל כראוי. שאלתי אותו: איזה רוח אתה יכול לאחו בידך? כי יש עשרה מיני רוחות. השיב רוח פלוני. אמרתי לו: אס־כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה. כי אינך יכול לנגן לפנייה כי אם נגון אחד. כי יש יוד מיני נגינה, והנגינה הוא הרפואה שלה, ואתה אינך יכול לנגן כי אם נגון אחד מיוד הנ"ל. ענו ואמרו הם, מהו היכלת שלך? השיב: אני יכול מה שאין אתם יכולים. הינו, כל הטי' חלקים הנ"ל (מכל הנ"ל) שאין אתם יכולים, אני יכול הכל. כי יש מעשה. כי פעם אחת חשק מלך אחד בבת מלכה, והשתדל בתחבולות לתפסה, עד אשר עלתה בידו ותפסה. פעם אחת חלם לו לאותו המלך, שהיא עמדה עליו והרגה אותו. והקיץ ונכנס החלום בלבו. וקרא לכל פותרי חלומות ופתרו לו כפשוטו, שיתקים החלום כפשוטו, שהיא תהרג אותו. ולא יכל המלך לתת עצה לנפשו, מה לעשות לה. יהרג אותה, צר לו. ישלחה מעל פניו, זה חרה לו. כי איש אחר יקחנה, וזה חרה לו מאד. כי הוא השתדל אחריה כל־כך, ועתה תבוא ליד אחר. וגם אם ישלחה, ותבוא ליד אחר, עתה בודאי יכול להתקים החלום שהיא תהרג אותו, מאחר שהיא אצל אחר. יחזיקה אצלו הוא מתירא מחמת החלום כני"ל. ולא ידע המלך מה לעשות לה. בין כך נתקלקל האהבה שלה אצלו קצת קצת מחמת החלום, ובכל פעם נתקלקל יותר ויותר. וכן היא גם היא נתקלקל גם־כן האהבה אצלה בכל פעם יותר ויותר עד שנעשה אצלה שנאה עליו, וברחה מפניו. ושלח המלך אחריה לבקשה. ובאו והגידו לו שהיא נמצאת אצל המבצר של מים. כי יש מבצר של מים. ושם הם יוד חומות זו לפנים מזו, וכלן של מים. וגם הקרקע שהולכין עליה שם בתוך המבצר היא גם־כן של מים. וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים. ויפי המבצר וגדל החדוש של זה המבצר אין צרך לספר. כי בודאי הוא חדוש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים. ולכנס בתוך זה המבצר אי אפשר. כי יהיה נטבע במים מי שיכנס בו, מאחר שהוא כלו של מים. והבת מלכה הנ"ל כשברחה באתה עד אותו המבצר. והיתה הולכת שם סביב אותו המבצר של מים. והגידו למלך שהיא הולכת שם סביב אותו המבצר כני"ל. והלך המלך וחילו לתפסה. כשראתה זאת הבת מלכה, ישבה עצמה שתרופך לתוך המבצר. כי היא רוצה יותר לטבע במים משיתפס אותה המלך ותהיה אצלו. וגם אולי אף־על־פי־כן תנצל ותוכל לכנס לתוך המבצר של מים הנ"ל. כשראה המלך כך שהיא בורחת אל המים, אמר מאחר שהוא כן, על כן צוה לירות אותה. ואם תמות תמות. והיו מורים אותה, והגיעו אליה כל העשרה מיני חצים שמושחים בעשרה מיני סמים כני"ל. והיא ברחת לתוך המבצר הנ"ל, ונכנסה לתוכו. ועברה דרך השערים של החומות של מים. כי יש שם שערים באלו

החומות של מים הנ"ל. והיא עברה ונכנסה לתוך כל העשרה חומות של המבצר של מים, עד שבאתה לפנים, ונפלה שם ונשארה חלשות. ואני רופא אותה (הינו זה שהוא בלא ידי הנ"ל). כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל, אינו יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים. והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים. ואני יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות של מים הנ"ל. ואלו החומות של מים, הם גלי הים שעמדו כחומה. והרוחות הם מעמידים גלי הים ומנשאים אותם. ואלו הגלים שהם העשרה חומות הנ"ל, הם עומדים תמיד שם, אך הרוחות הם המעמידים ומנשאים את הגלים. ואני יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות הנ"ל. ואני יכול לחזור ולמשך ממנה, הינו מן הבת מלכה הנ"ל, כל העשרה מיני חצים. ואני יודע כל היוד מיני דפיקין על ידי היוד אצבעות. כי בכל אצבע ואצבע מעשרה אצבעות, יודעין דפק מיחד מיוד מיני דפיקין. ואני יכול לרפאות אותה על ידי כל היוד מיני נגינה. ועל כך אני רופא אותה. נמצא שיש לי כח כזה בידי הנ"ל. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד. זאת המעשה קשה לי מאד לספר, אך מאחר שהתחלתי לספרה אני מכרח לגמרה. בזאת המעשה, אין שום תבה שלא יהיה בה כונה. ומי שבקי בספרים יוכל להבין קצת רמזים. והנה ענין החצים הנ"ל, שיש לו כח בהידים להחזיר החצים הנ"ל, זה בחינת (דברים לב): "ותאחו במשפט ידי". וכמו שפרש רש"י "בשר ודם זורק חץ, ואינו יכול להחזירה, והקדוש ברוך הוא זורק חץ ומחזירה". ובחינת הצדקה הנ"ל שהיא כנגד החומות של מים שהם גלי הים, זה בחינת (ישעיה מח): "וצדקתך כגלי הים". והרוח הנ"ל שיכול לאחו בידיו, זה בחינת (משלי ל): "מי אסף רוח בחפניו". (שזה בחינת נגינה כמבאר במקום אחר) (עין לקוטי מוהר"ן סימן נד). ויוד מיני נגינה ויוד מיני דפיקין זה מבאר כבר (ועין בלקוטי תנינא בדף ל"ב ע"א) סימן כד. כל זה שמענו בפרוש. אך מי ומה ואימת, זה עמק עמק. הינו שגוף ענין המעשה מי הם כל הנ"ל ומה הוא ואימת היה כל הנ"ל זה עמק מלהשיג. גמר המעשה, הינו מה שהיה ביום השביעי, הינו ענין הבעטליר שהיה בלא רגלים, וגם סיום התחלת המעשה מענין המלך הנ"ל, לא זכינו לשמעה. ואמר שלא יספרה עוד. והוא הפסד גדול, כי לא נזכה לשמעה עוד עד שיבוא משיח במהרה בימינו אמן. גם אמר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר, כי אם זאת המעשה, היה גס"כ חדוש גדול מאד. כך אמר בפרוש. כי זאת המעשה היא חדוש נפלא מאד, ויש בה מוסר הרבה מאד, ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות. גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים, מדוד המלך עליו השלום. כי דוד המלך עליו השלום עמד בקצה הארץ וצעק אל המעין היוצא מן האבן שעל ההר, הנ"ל. כמו שכתוב (תהלים סא): "מקצה הארץ אליך אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני". (כל זה שמענו מפיו בפרוש. והמובן מדבריו, כי דוד המלך עליו השלום הוא בחינת לב כמובא. ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם שעומד בקצה הארץ כנגד המעין וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו'. ועדין הדברים סתומים. אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה):

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל "מקצה הארץ" שמרמז בהמעשה, זה שיד ליום שלישי. כי שם מדבר מענין הלב והמעין. עין שם ותראה נפלאות איד בכל ענין מרמז דברים נפלאים. ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם. אשרי אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת קצת. ומי שיש לו מח בקדקדו, תסמר שערות בשרו ויבין קצת גדלת הבורא יתברך וגדלת הצדיקים האמתיים, כשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת. אשר לא ישמע כזאת. ענין פסוק מקצה הארץ הנ"ל השיך להמעשה של יום ג' הנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא ז"ל. עוד ראה זה מצאתי אחר"כך, שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבות של המעשה של יום ג' הנ"ל. "ימים על ימי מלך תוסיף" כו', כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכו'. "חסד ואמת מן ינצרוהו", זהו איש חסד האמת וכו' דער גרוסיר מן דער אמתיר איש חסד. כי כל הזמן והימים נעשה על ידי האיש גדול, שהוא איש חסד האמת הנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם ימים על ימי מלך, שהוא הלב הנ"ל שהוא בחינת דוד המלך, עליו השלום הנ"ל. וזהו ינצרוהו, כי הוא שומר ונוצר, שתכף כשמגיע סמוך מאד שיסתלק היום, ואז היה מסתלק המעין והלב וכל העולם כלו חס ושלום, אזי איש חסד האמת נוצר ושומר זאת, ובא ונותן יום להלב וכו'. וזהו: "כן אזמרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום". כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו' הנ"ל: "אחסה בסתר כנפיד סלה", כי כשהלב הנ"ל צריך לנוח בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו'. וזהו אחסה בסתר כנפיד

שיך ליום א', ענין הזקנים שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר. שזה זוכר אפלו כשחתכו לו את הטבור וכו', וזה היה הזקן הקטן שבכלם וכו'. אמר רבנו ז"ל, שבגמרא (ירושלמי) איתא מעין זה, ששמואל התפאר עצמו שהוא זוכר את כאב המילה וכו' עין שם. מי יפאר מי יספר. מי יוכל להעריך מי יוכל לשער, אפס קצה אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת רמזי פלאי פלאות מסודות נוראות ונשגבות מאד של המעשה הנוראה הזאת, אשר היא מלאה סודי סודות מתחלה ועד סוף. ומשכיל על דבר ימצא טוב התנוצצות איזה רמזים לפי

שיחות שאחר ספורי המעשיות

מעשה אחד הלך מאביו, והיה במדינות אחרות ימים רבים אצל אחרים. ולזמן בא לאביו, והתפאר עצמו שלמד שם אמנות גדול: לעשות מנורה התלויה שקורין הענג לייכטר. וצוה להתאסף כל בעלי אמניות הזה, והוא יראה להם חכמתו בזה האמנות. וכן עשה אביו, וקבץ כל הבעלי אמניות הזאת לראות גדלת הבן, מה שפעל בכל הימים האלו שהיה ביד אחרים. והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגנה מאד בעיני כלם. ואביו הלך אצלם, ובקש מאתם שיגלו לו האמת. והכרחו להודיע לו האמת שהיא מגנה מאד. והבן התפאר, הלא ראיתם חכמת אמנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כלם. השיב לו הבן: אדרבא, בזה הראיתי גדלתי. כי הראיתי לכלם חסרונם. כי בזאת המנורה נמצאים החסרונות של כל אחד מהבעלי אמנות הנמצאים כאן. הלא תראה שאצל זה מגנה חתיכה זו, אבל חתיכה אחרת יפה אצלו מאד. ואצל אחר להפך, אדרבא, זאת החתיכה שהיא מגנה אצל חברו היא יפה ונפלאה בעיניו, רק זאת החתיכה מגנה. וכן אצל כלם, מה שרע בעיני זה, היא יפה בעיני חברו, וכן להפך. ועשיתי מנורה זאת מחסרונות לבדם. להראות לכלם שאין להם שלמות, ויש לכל אחד חסרון. כי מה שיפה בעיניו הוא חסרון בעיני חברו, אבל באמת אני יכול לעשות כתקונו: אם היו יודעים כל החסרונות והנמנעים של הדבר היו יודעים מהות הדבר אף שלא ראו אותו מעולם. גדולים מעשי ה'. אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם הראשון. הינו, בתבת "אדם" לבד, היו נכללין כל הצורות הללו. וכן בשאר דברים. כל המאורות היו נכללין בתבת "אור" לבד. וכן כלם, הינו כל מעשה בראשית: ואפלו העלין של האילן אין אחד דומה לחברו וכו': והאריך בענין זה הרבה מאד. ואמר אז שיש חכמות בזה העולם, שיכולים לחיות עם החכמות לבד בלי שום אכילה ושתייה. והאריך אז בשיחה נפלאה ונוראה:

לענין שהיו מספרים מאחד שהיה אז בכרך גדול של עירות העכו"ם, ונתעכב שם הרבה, מחמת שנדמה לו בכל פעם שעכשו יפעל. וכן בכל פעם, עד שנתעכב הרבה שם. ואמר שכן הדרך כשבאין למקומות כאלו, שנדמה בכל פעם עתה אפעל עתה אפעל וכו' וכו'. וספר מעשה שהיה איש אחד שלא האמין, במה שאומרים העולם שיש לצים מסטרא אחרא שבאים לפעמים ומטעין בני אדם כמו שארע כמה פעמים. והוא לא האמין בזה. פעם אחד בלילה בא אצלו לץ אחד וקראו אל החוץ שיצא. ויצא לחוץ. והראה לו הלץ שיש לו סוס נאה למכר. וירא והנה הוא סוס נאה מאד. ושאלו כמה אתה רוצה. השיב הלץ ד' אדומים. וראה שהוא שוה בשפי ח' אדומים, כי הוא סוס מבחר וטוב מאד. וקנה אצלו הסוס בעד ד' אדומים, והיה אצלו מציאה גדולה. למחר הוציא הסוס למכר. ועמדו על המקח, ורצו לתן לו איזה סך. אמר, מסתמא אם נותנין לי סך כזה, הוא שוה כפלים. ולא נתרצה. והוליך הסוס להלן. ורצו לתן לו גם כפלים כרצונו. אמר, מסתמא שוה יותר כפלים מזה הסך. וכן הוליך הסוס להלן עד שנכנס סך מכירת הסוס לאלפים, ולא נתרצה עם אחד למכרו. כי כל מה שרצו לתן לו, אמר, מסתמא שוה יותר בכפלים. עד שלא נמצא מי שיקחהו, רק המלך. והוליכו להמלך. ורצה לתן לו המלך סך עצום, כי הסוס הוטב מאד מאד בעיני כל. ולא נתרצה עם המלך גם כן. כי אמר, מסתמא שוה יותר. עד שגם המלך לא קנה הסוס. והלך מהמלך עם הסוס להשקותו. והיה שם פלומפ שמשם משקין. וקפץ הסוס לתוך הפלומפ ונתעלם ואיננו. (הינו שנדמה לו כך, כי היה מעשה לצים כל הענין של הסוס) וצעק מאד על זה. ונתקבצו אליו בני העולם לקול זעקתו, ושאלו אותו מה אתה צועק, השיב, שהסוס שלו קפץ לתוך הפלומפ. והכו אותו הכה ופצו, כי נדמה למשגע, כי נקב הפלומפ צר מאד, ואיך אפשר שיקפץ הסוס לשם. וראה שמכין אותו והוא נראה כמשגע ורצה לילך משם. בתוך שרצה לילך משם, והנה הסוס מתחיל להושיט ראשו מתוך הפלומפ. והתחיל לצעק שנית: אהה. אהה. מחמת שנדמה לו שיש שם סוסו. ונתקבצו שוב אצלו בני העולם, והכו אותו שנית, כי הוא משגע כנ"ל. ורצה שוב לילך משם. כיון שרצה לילך, והנה מושיט שוב הסוס את ראשו מן הפלומפ. והתחיל לצעק עוד כנ"ל, ונתקבצו שוב אליו והכוהו כנ"ל. כך הסטרא אחרא מטעה את האדם בכל פעם על לא דבר בשקר גמור שאין בו ממש. והוא נסת אחריה, והולך אחריה ונדמה לו בכל פעם שירויח יותר וימלא תאוותו יותר. ורץ אחריהם כמה עתים, ופתאם נתעלמו, ובורחים ומסתלקים ממנו כל התאוות. כאשר מזדמן לפעמים, שהתאוות מסתלקים קצת. וכאשר האדם רוצה לפרד מהם, אז חוזרים ומושיטים ראשם והוא חוזר ורודף אחריהם. וכן מתנהג להלן, שתכף שמושיטים ראשם הוא חוזר לרדף אחריהם. ולא באר הענין יותר. והיטב

מעשה בצדיק אחד שהיה צדיק גדול מאד, שיצא מתאוה הידוע לגמרי לגמרי כראוי בשלמות. ועלה לעולמות עליונים. וראה שמנח ביורה חתיכות בשר ועצמות. ושאל מה זאת. והשיבו לו, שזאת היתה אשה יפה מאד מאד. ועל כן מחמת שהיתה מחממת גופה לעברה, על כן, מחממין אותה כאן. ורצה לראותה. ומסרו לו שמות שתחזור ותתחבר כבתחלה. וראה שהיתה יפת תאר גדולה מאד. ומזה ראוי לראות גנות תאוה הזאת אם חותכין אותה לחתיכות חתיכות, האם יהיה שיך התאוה וכו'. ידוע שעצבות היא מדה מגנה מאד, וצריך להתרחק ממנה מאד, וראוי לחיות ולהרים עצמו. כי ידע

שכל תנועה והעתקה שאדם מניע ומעתיק עצמו כשנכנס לעבודת השם, היא יקרה מאד בעיני השם, אפלו הוא מניע עצמו רק כחוט השערה. כי מחמת שהאדם הוא בגוף בעולם העשיה, קשה מאד עליו כל תנועה והעתקה. על כן היא יקרה מאד בעיני השם. ומעשה היה בצדיק אחד, שנפל עליו עצבות וכבדות גדול. והעצבות והכבדות כשמתגברת על הצדיק, היא קשה מאד עליו, כי עליו מתחזקת יותר ויותר. עד שנפל עליו עצלות וכבדות כל־כך, עד שלא היה אפשר לו כלל לזוז ממקומו ממש. מחמת גדל הכבדות והעצבות שהתגבר עליו מאד. ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו, ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו. כי בכל דבר שרצה לשמח עצמו, מצא לו הבעל דבר בתוכו עצבות. עד שלא היה אפשר לו בשום דבר לשמח את עצמו. כי בכל שמחה שרצה לשמח ולהרים עצמו, מצא לו עצבות בתוכה. והתחיל לשמח עצמו בשמחת "שלא עשני גוי". וזה בודאי שמחה גדולה שאין לה שעור. כי אין לשער הפרש וההבדל אלף אלפי הבדלות, שיש בין קדשת ישראל הפחות שבפחותים לבין זהמת טמאת העכו"ם. וכשיזכר היטב חסד השם יתברך עליו שלא עשהו גוי, בודאי ראוי שתגדל שמחתו מאד. והיא שמחה שאין עליה עצבות. כי בשלמא כשמשמח עצמו בדבר שעשהו הוא עצמו, על זה אפשר למצא עצבות על כל שמחה. כי ימצא לו חסרונות בכל דבר כדי שלא להניחו להרים ולשמח עצמו. אבל בזה שלא עשני גוי שהוא רק מהשם יתברך, שהשם יתברך עשה כך וחמל עליו ולא עשהו גוי, איך אפשר למצא חסרון בזו השמחה מאחר שהוא רק מעשה השם יתברך. כי בודאי איך שיהיה. על כל פנים הוא הפרש גדול בינו לבין עכו"ם אשר אין שעור וערך. והצדיק הנ"ל התחיל לשמח עצמו בזה. והתחיל לשמח ולהרים עצמו מעט מעט. ובכל פעם הרים ושמח עצמו ביותר עד שבא לשמחה גדולה כל־כך, עד שהגיע להשמחה שהיה למשה רבנו עליו השלום בעת שעלה לקבל הלוחות. ובתוך שהרים ושמח עצמו, פרח בעולמות כמה וכמה אלפים פרסאות. ובתוך כך הביט בעצמו, והנה הוא רחוק מאד ממקום שהיה בתחלה. והיה לו צער גדול. כי היה סבור שיפל לאיזה מקום אחר, ויהיה תמיהה גדולה עליו שנעלם פתאם. והצדיק חפץ תמיד להיות הצנע לכת. והשמחה התחילה לפסק. כי השמחה יש לה גבול, שמתחלת עצמה ומסימת עצמה. וכשהתחילה השמחה לפסק, פסקה מעט מעט, ונשפל מעט מעט. וכשחזר וירד ונשפל ממקום שפרח לשם בשעת השמחה, לא חזר תחלה למקומו הראשון שפרח משם, כדרך פריחתו. רק שירד מיד למטה ממקום שפרח לשם. ועל כן היה פליאה גדולה, על שמצא את עצמו אחר שירד, למטה במקומו הראשון. והבן היטב. עד שחזר למקום שהיה בתחלה, והביט בעצמו וראה שהוא ממש במקום שהיה בתחלה, ולא נעתק ממקומו כלל, רק אפשר כחוט השערה שאי אפשר לאדם לשער רק השם יתברך. והיה תמיהה גדולה בעיני הצדיק שפרח כל־כך בעולמות, וכאן למטה לא נעתק כלל. והראו לו, שכל־כך יקר בעיני השם יתברך תנועה והעתקה קטנה שאדם מעתיק עצמו בזה העולם אפלו פחות מחוט השערה, עד שאין כדאי נגד זה כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות: ולהבין זה. כי ידוע שהעולם הגשמי הזה הוא רק נקדת המרכז בתוך הגלגלים, כמבאר לבעלי תכונה. ומכל שכן נגד עולמות עליונים בודאי אינה נחשבת כל הארץ יותר מנקדה. וידוע שכל הקוים שתמשך מנקדת המרכז, הנה הם, אצל הנקדה סמוכים כל הקוים זה לזה. וכל מה שמתרחקים מהנקדה, הם מתרחקים זה מזה יותר. וכן כשיתרחקו הקוים הרבה מאד מהנקדה, יתרחקו גם־כן הקוים זה מזה מאד, אף שלמטה אצל הנקדה הם סמוכים זה לזה. לזה: נמצא אם ישעו בדעתו קוים נמשכים מהארץ התחתונה אפלו רק עד הגלגלים, נמצא אפלו אם אינו הולך ממקומו רק כמלא החוט, אף־על־פי־כן במקום הגלגלים נתרחק ממקום שהיה נגד ראשו תחלה, נתרחק עתה כמה וכמה אלפים פרסאות, לפי ערך גדל הגלגל העליון נגד הארץ התחתונה כידוע. כי שם קבועים כוכבים אין מספר, וכל כוכב הוא בערך גדל זה העולם ויותר. מכל שכן וכל שכן כשישעו בדעתו הקוים נמשכים עד עולמות עליונים, אשר כל הגלגלים נגדם אינם נחשבים כלום. נמצא שאין שעור להרחוק שנתרחק שם בעולמות עליונים, על ידי הרחוק כל שהוא, אפלו פחות מחוט השערה שנתרחק והלך ממקום שהיה בתחלה. כי אף שבכאן בהארץ התחתונה לא נתרחק והלך רק פחות מחוט השערה, שבעיניו לא נתרחק כלום. כי זה אי אפשר לשער רק השם יתברך. עם כל זה שם בעולמות עליונים נתרחק כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות. מכל שכן וכל שכן כשאדם הולך פרסה או כמה פרסאות בעבודת ה', עין לא ראתה וכו'.

דע שיש שני מיני פלטין, ושני הפלטין דומין זה לזה. באחד דר בו מלך, ובהשני דר עבד. ובודאי באמת הוא חלוק גדול בין הפלטין של מלך לפלטין של עבד. רק אף על פי כן אפשר לטעות ביניהם. כי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות עד שנעשה מהם בית ופלטין. כי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד עד שנעשה מהם יסוד. ואחרי־כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור. וזה המדור הוא מדור לאמת. וכשצריכין לבקש אמת מוצאין שם באותו המדור. הינו בתוך הקשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה מדור להאמת כנ"ל. ועל כן צותה התורה (שמות כג) "אחרי רבים להטות". כי מאחר שרבים נתקשרו כאחד, בודאי שם האמת כנ"ל. וזה בחינת (בראשית מו): "כל הנפש הבאה לבית יעקב". הינו שמהנפשות נעשה בית יעקב, הינו בית ומדור לאמת, שהוא בחינת יעקב, כמו שכתוב (מיכה כ) "תתן אמת ליעקב". אבל דע, שיש כנגד זה קשר של רשעים, שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים ונעשה מהם בית ומדור לשקר. ועל זה הזהיר הנביא (ישעיה ח): "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", כי קשר רשעים אינו מן המנין. ועל זה כתיב (שמות כג) "לא תהיה אחרי רבים לרעות". והנה בין שני הבתים הנ"ל אפשר לטעות, הינו בין האמת והשקר. כי השקר מדמה עצמו להאמת, כי גם שם יש קשר מנפשות רבים, ואפשר לאדם לטעות, ואינו יודע היכן האמת ולהיכן

יקרב עצמו. ודע שעל ידי מצות פדיון שבויים זוכה להבין בין שני הבתים הנ"ל, בין אמת לשקר בין מלך לעבד. כי השקר הוא בחינת עבד, בחינת ארור, בחינת (בראשית ט) "ארור כנען עבד עבדים" וכו'.

ודע שיש שני שכליות, והם בחינת אהור וקדם. הינו שיש שכל שמגיע לאדם לפי הזמן, וכל מה שנוקן ובא בימים יותר, הוא יודע יותר, בבחינת (איוב לב): "ימים ידברו". וזה השכל הוא בחינת אהור שבא באהור הזמן, כי לזה השכל צריך זמן. אבל יש שכל שבא לאדם בשפע גדול, במהירות גדול בפחות מרגע. כי הוא למעלה מהזמן, ואין צריך שום זמן לזה השכל. וזה השכל הוא בחינת פנים. והוא בחינת יעקב, בחינת אמת, בבחינת (תהלים כד): "מבקשי פניך יעקב סלה". אחר שבת פרשת ויחי אמר: בשלש סעודות זה נודע לי: סגלה לפאקין, לקח קרייד, ושלשה פעמים כמו משקל הקרייד יקח זייף, ויעשה משניהם מרחץ לרחץ התינוק (שקורין באד). וצריך לעשות תכף ומיד כשמתחיל התינוק להתחמם ולבער על זה. ויועיל בעזרת השם אם אין הגזרה חזקה, אבל אם הגזרה חזקה חס ושלוש לא יועיל. ואמר כי חלי הפאקין נעשה מחטא העגל. ובענין הזה קשה, הלא גם אצל אמות העולם יש חלי זה. אך איתא במדרש (בראשית רבה פרשה פח) שאמות העולם היו ראויים שלא יהיה להם שום חלי (מאחר שנתן לחלקם העולם הזה). אך כדי שלא יהיו מונין ומתגרין בישראל, נתן להם כל החלאים שיש לישראל. וכמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים לט) "חרפת נבל אל תשימני", "הבא גם עליו נגעים ומכאובות כדי שלא יוכל לומר לי אתם לוקים ואנו אין אנו לוקים". והתפלה הזאת גרמה להביא יסורי חלאים על האמות. וגם לכאורה קשה, הלא גם קדם חטא העגל בודאי היה חלי זה. אך קדם לא היה חלי קשה, רק שהיו הפאקין מחמת הדמים שהתינוק יונק במעי אמו כידוע לחכמי הרופאים. אבל לא היה חלי קשה שיהא מסכן למות חס ושלוש כמו עכשו. וזה נעשה מחטא הנ"ל. גם נרמז קצת בירמיה (פרק ב) נזכרים כלם בפסוק אחד. "גם כי תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני" פרש רש"י על עוון העגל. נתר, פרוש הלעז קרייד. בורית, זייף. (נמצא שמרמז כאן סוד הסגלה הנ"ל לחלי הנ"ל הבא מחטא העגל. דהינו לכבס בנתר שהוא קרייד ולהרבות בורית שהוא זייף).

מימי ילדותו, פעם אחת באו אליו עם פדיון להתפלל על ילד שרה אסתר בת יהודית, ואמר שתמות וכן הוה. ואמר שידע זאת מהתורה הקדושה. שראה אז פסוק (שמות ז) "והדגה אשר ביאר מתה ויבאש" ובאלו התבות "מתה" ו"יבאש" נתגלה לו זאת. "מ"ת"ה ו"י"ב"א"ש", ראשי תבות: שרה אסתר בת יהודית וי מתה. השם ישמרנו. והזוהר לאנשיו שכשיקרה להם מקרה בלתי טהור חס ושלוש, שילכו תכף ומיד למקוה לטבל. כי על ידי המקרה חס ושלוש נעשה מה שנעשה. על כן טוב מאד, שקדם שמתחיל להעשות מזה איזה דבר חס ושלוש, שיקדים עצמו האדם ויטבל ויטהר עצמו. והזוהר מאד לבל יתפחד האדם מזה כלל. כי הפחד והדאגות והמרה שחורות בענין זה מזיק מאד מאד. בפרט אחר שגלה אלו העשרה קפיטל תהלים המסגלים לתקון חטא זה. והם: ט"ז. ל"ב. מא. מב. נט. עז. צ. קה. קלו. קן, כמבאר בספרים הנדפסים כבר. אז אמר, שמי שיזכה לקים זאת, לומר אלו העשרה קפיטל תהלים הנ"ל באותו היום שיקרה לו חס ושלוש, אזי בודאי יתקן חטאו, ושוב אל ידאג כלל. גם היה מתלוצץ מאלו החסידים והיראים שכשמגיע להם איזה הרהור, אזי הם מתפחדים שלא יבואו לידי מקרה ומחמת זה הם רגילים בהתר, מחמת פחד, שלא יבואו לידי מקרה. והוא ז"ל היה מתלוצץ מזה. ועקר כונתו היה, שהאדם צריך לבלי להתפחד ולהתירא כלל מדברים כאלו, ולבלי לחשב מחשבות כלל בענין זה. רק יהיה כגבור חיל, לעמד כנגד תאוותו, ויסיח דעתו מזה לגמרי, ואל יתפחד כלל. וה' הטוב בעיניו יעשה עמו מה שהוא יתברך חפץ. ורמז בדבריו, שזה בחינת פגם של דוד המלך עליו השלום בבת שבע וכו', ולא באר הדבר היטב: ומאד מאד צריכין להתחזק בשמחה תמיד, ואל יפל בדעתו כלל משום דבר שבעולם, אף אם יעבר עליו מה. ואם יהיה חזק בדעתו ולא יתפחד כלל, ולא יחשב מחשבות כלל (שקורין איבר טראכטין) וילך בתמו בשמחה, יזכה לסוף לעבר על הכל בשלום: ודברים כאלו אי אפשר לבאר בכתב. וערום יבין לאשורו. עוד מה שספר בשבת חנכה ונשכח. מבן מלך שנתרחק מאביו וכו', והיה מתגעגע מאד מאד וכו' וכו'. והגיע לו כתב מאביו, והיה משתעשע בו מאד מאד, והיה מתגעגע עדין מאד. והיה מתגעגע על כל פנים שיושיט לו יד. ואם היה מושיט לו יד היה מחבקה ומנשקה. אחר-כך ישב עצמו, הלא זה הכתב הוא כתב יד המלך בעצמו, ואם-יכן הוא יד המלך, וכו' וכו' (כל זה לא נכתב כראוי כי נשכח כי לא נכתב בזמנו).

תם	ונשלם	שבח	לאל	בורא	עולם
ברוך	הנותן	כח	ולאין	עצמה	ירבה.
1	בעברית	למוצאם	לברר	איך	להיות
2	גם	כאן	לברר	לפי	האידיש
3	דפוס	ראשון:	"אל	תשמשו"	
4	לברר	לפי	האידיש	או	"נעשה"
5	דפוס	ראשון:	"ועשה	מכשף"	
6	לברר לפי	האידיש	אם	צריך	להיות
7	לברר	איך	צריך	להיות	הניקוד
8	להסתכל	בדפוס	ראשון	איך	מסודר

9 (כגון "וטמאתם את צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דוה צא תאמר לו" (ישעיה למ"ד). וכמו שכתוב (ישעיה ב): "ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וכו' לחפר פרות וכו' לבוא בנקרות הצרים" וכו'. הינו שישליכו תאות ממון שהיא עבודה זרה ממש, ויטמינו עצמן בחפירות וכו' כמבאר במעשה הנ"ל. כי הממון הוא מסריח כמו צואה ממש, כמו שכתוב: "תזרם כמו דוה צא תאמר לו". וכן כיוצא בזה. יכולים למצא כל דברי המעשה הנ"ל במקראות וכיוצא).